

Jaarstukken 2021



**Gemeente
Altena**

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG	2
Hoofdstuk 1 Programma's	
1. Programma 1 Inwoner en Bestuur	3
2. Programma 2 Altena samenredzaam	16
3. Programma 3 Veelzijdig Altena	34
4. Programma 4 Duurzaam Altena	56
5. Programma 5 Bereikbaar Altena	72
6. Programma 6 Financiën	83
• Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	86
• Overhead	87
• Vennootschapsbelasting	87
Hoofdstuk 2 Paragrafen	
1. Corona	91
2. Lokale heffingen	101
3. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	111
4. Onderhoud kapitaalgoederen	121
5. Financiering	124
6. Bedrijfsvoering	127
7. Verbonden partijen	136
8. Grondbeleid	155
JAARREKENING	159
Balans per 31 december 2021	160
Overzicht baten en lasten	164
Overzicht incidentele baten en lasten	165
<i>Toelichtingen</i>	
– Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	168
– Toelichting op de balans per 31 december 2021	175
– Gebeurtenissen na balansdatum	194
– WNT-verantwoording	195
– Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	198
– Analyse begrotingsrechtmatigheid ex art 28 BBV	199
– Overzicht restantkredieten	206
– SiSa-verantwoording 2021	207
– Overzicht baten, lasten en saldo per taakveld 2021	223
– Overzicht saldo baten en lasten per taakveld en programma 2021	225
OVERIGE GEGEVENS	227
Controleverklaring	pm

JAARVERSLAG

Programma 1. Inwoner en Bestuur

Portefeuillehouder	Thema
Wethouder Tanis	Dienstverlening: de inwoner centraal*
Wethouder Van Oosten	Kerngericht en van buiten naar binnen
Burgemeester Lichtenberg	Sterke speler, in de regio en daarbuiten
Burgemeester Lichtenberg	Veiligheid, ondermijning en drugscriminaliteit

**Wethouder Van Vugt is portefeuillehouder begraafplaatsen.*

1.1 Kern Bestuursakkoord en Collegeprogramma

Uitnodigend besturen

Op 31 januari 2020 werd een inspirerende presentatie gegeven tijdens een heisessie van de raad. Het thema was 'uitnodigend besturen', een veelzijdig thema dat veel raakvlakken kent met onze wens om kerngericht en 'van buiten naar binnen' te werken. Uitnodigend besturen is een breed begrip dat niet alleen gaat over de verhouding tussen gemeente en samenleving, maar ook raakt aan de relatie tussen raad en college en de rol van 'de politiek' bij het maken van keuzes.

Na afloop van de presentatie stelden de aanwezigen vast dat uitnodigend besturen hier nog in de kinderschoenen staat. Het presidium besloot vervolgens op 4 februari 2020 een 'KleinSlimGroepje' in te stellen dat als kopgroep fungeert bij de bestuurlijke vernieuwing. Deze kopgroep gaat de stip op de horizon formuleren en concreet uitwerken. Ook brengt de kopgroep de route in beeld die ertoe leidt dat we dat punt over vijf jaar bereiken. Een onderdeel hiervan is het opleveren van de beleidsnotitie 'bestuurlijke vernieuwing in actie' welke einde 2021 is vastgesteld.

Het college is enthousiast over de keuze om hier serieus mee aan de gang te gaan. In de komende jaren willen we in nauw overleg met de kopgroep graag experimenteren met uitnodigend besturen om zo te ervaren wat voor Altena wel of niet werkt. In 2021 heeft de rekenkamer onderzoek gedaan naar bewonersinitiatieven in onze gemeente. De aanbevelingen van de kamer kunnen mooi worden meegenomen in de doorontwikkeling.

Waar het gaat om participatie kunnen we bijvoorbeeld ervaring opdoen met verschillende vormen van meepraten, meebeslissen en met een onderwerp als het "right to challenge". De aanpak kan per kern verschillen en is mede afhankelijk van de vraag of een kern al dan niet een overlegstructuur kent, zoals een dorpsraad. Belangrijk is dat wij inwoners actief opzoeken en prikkelen tot ideeën. De raad heeft alvast het goede voorbeeld gegeven met de keuze om de beeldvormende bijeenkomsten in de kernen te houden en te koppelen aan een kernbezoek.

Doorbouwen aan de driehoek raad, college en organisatie

Sinds het ontstaan van Altena is er veel werk verzet om de nieuwe gemeente steeds beter te laten

functioneren. We zijn op de goede weg, maar er zijn aanvullende inspanningen nodig om te groeien naar het niveau dat van een gemeente van 55.000 inwoners verwacht mag worden.

Hoewel er ruimte voor kleinere initiatieven moet blijven, willen we als gemeentebestuur meer vanuit een integrale en overkoepelende visie gaan werken. Een grotere gemeente mag ook meer strategisch en op hoofdlijnen denken en opereren. Dit vraagt om een professionaliteitslag, zowel op het niveau van de raad, het college als de organisatie en vooral waar het gaat om het samenspel tussen die drie hoeken van de driehoek. Tegelijkertijd biedt deze beweging meer ruimte om het kerngericht werken en het uitnodigend besturen te ondersteunen.

We zetten met de organisatie in 2022 stappen in aansluiting op die van 2021. Mede op basis van een strategische personeelsplanning willen we samen met de raad en de ambtelijke organisatie verder bouwen aan de doorontwikkeling van de bestuurlijke en ambtelijke organisatie. De precieze invulling voor de organisatie ziet er voor elk team anders uit. Het accent op wat nodig is, is ook voor elk team anders. Bij het ene team is er een duidelijke aanvullende formatieve vraag door toename van een aantal taken in de komende jaren door verschillende interne en externe ontwikkelingen. Bij een ander team is de samenstelling van de formatie gezien de opgave passend, maar ligt het accent meer op de ontwikkeling van de huidige medewerkers.

Daarnaast zetten we met de ambtelijke organisatie stappen in het projectmatig en opgavengericht werken, integraal werken en oog voor het geheel.

In de verhouding tussen raad en college gaat het bijvoorbeeld om een goede invulling van de wederzijdse rollen. Hier ligt een duidelijke relatie met 'uitnodigend besturen'. Wat kunnen we van elkaar verwachten, hoe geven we elkaar ruimte en vertrouwen en hoe kunnen we de belangen van de gemeenschap samen zo goed mogelijk dienen?

Deze beweging, maar niet minder belangrijk de beweging naar het hybride werken, vraagt ook om duidelijkheid over de toekomstige huisvesting. Wij bereiden besluitvorming over dit onderwerp in de eerste helft van 2022 voor.

Regionale samenwerking stimuleren

Een krachtige vertegenwoordiging van Altena in intergemeentelijke samenwerkingsrelaties vormt een speerpunt van zowel het bestuursakkoord als het collegeprogramma.

In 2021 is verder gewerkt aan onze positionering in de diverse samenwerkingsverbanden. In de Regio West- Brabant heeft de samenwerking op het thema Vitaal Buitengebied verder vorm gekregen. Dit sluit aan bij onze eigen ambities op het gebied van circulair voedselsysteem én bij het zoeken van samenwerking binnen de Dongemondregio via een gebiedscoalitie. Ook zijn regionale afspraken gemaakt rondom programma's voor mobiliteit en de bedrijventerreinen strategie, waar we intensief bij betrokken zijn.

Binnen West-Brabant trekken de 10 gemeenten in de regio Baronie (Alphen-Chaam, Altena, Baarle Nassau, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Moerdijk, Oosterhout en Zundert) samen op bij het opstellen van een regionale investeringsagenda (RIA). Deze RIA is afgerond in 2021 en zal in het komende jaar input vormen voor het verstedelijkingsakkoord van de stedelijke regio Breda-Tilburg (SRBT). De RIA richt zich op gezonde groei voor de regio. De ambitie is om dit te realiseren

door een versnelling van de woningbouw en investeringen in mobiliteit, economie en landschap/water/groen.

Veiligheid, ondermijning en drugscriminaliteit

In december 2019 heeft de raad het Veiligheidsbeleid gemeente Altena 2020-2022 vastgesteld. Daarmee zijn de prioriteiten voor de komende periode duidelijk. Allereerst gaat het om het versterken van de verbinding tussen zorg en veiligheid. We zien door de extramuralisering in de zorg dat we steeds meer meldingen krijgen over personen met verward gedrag. Dat legt een toenemend beslag op de hulpdiensten en op de gemeente. Daarom is een betere afstemming tussen veiligheid en zorg nodig, met korte lijnen en snelle interventies op basis van duidelijke processchema's om richting te geven en keuzes te maken in situaties waarin veelal een complexe meervoudige problematiek speelt. In 2021 is gewerkt aan een visie zorg en veiligheid dat begin 2022 wordt vastgesteld. Tevens is het functieprofiel voor een procesregisseur zorg en veiligheid opgesteld en wordt er begin 2022 gestart met de werving.

Het versterken van de woon- en leefomgeving is een tweede speerpunt. We volgen een kerngerichte aanpak en opereren vooral vraag gestuurd. Het is aan de kernen zelf om aan te geven waar knelpunten en verbetermogelijkheden worden gezien. We gaan qua toezicht en handhaving de focus aanpassen. In 2021 is gestart om vanuit t reactief toezicht steeds meer toe te groeien naar actief en thematisch/ gebiedsgericht toezicht en handhaving. Op deze manier hopen we meer en beter zichtbaar te zijn op de prioritaire thema's.

De bestrijding van ondermijning en georganiseerde criminaliteit is de derde pijler van het veiligheidsbeleid. Het actieplan ondermijning is vastgesteld in 2020 evenals de beleidsregels artikel 13b Opiumwet. In 2021 zijn door de aangescherpte Corona-maatregelen diverse BIT- en AIT-acties afgelast. Desondanks hebben er 4 AIT acties plaatsgevonden en heeft de gemeente deelgenomen aan 3 BIT acties op de thema's: haven, recreatieterreinen, garagebedrijven en spookbewoning. Naast de controles is er voorlichting gegeven over het voorkomen van ondermijnende criminaliteit. In 2021 zijn er 2 panden gesloten op basis van Opiumwet artikel 13b. Er was 1 overtreding met harddrugs en 4 met softdrugs. Er waren 4 overtredingen op basis van de wet Victoria (woonoverlast en openbare orde & veiligheid).

In 2021 is het traject rondom de aanbesteding van de brandweerkazernes afgerond en is de aannemer bekend. De gemeente is in overleg met de aannemer of en wanneer er gestart kan worden met de bouw van de drie brandweerkazernes.

In 2021 zijn de bluswatervoorzieningen in Altena nagenoeg geactualiseerd en op orde gebracht. Begin 2022 worden de laatste geboorde putten aangelegd en dan is het project rondom de optimalisatie bluswatervoorzieningen afgerond. Tevens is in 2021 een onderhoudscontract afgesloten om de bluswatervoorzieningen ook op orde te houden.

Dienstverlening

Het dienstverleningsconcept van de gemeente Altena 2019 stelt de inwoners en ondernemers van Altena centraal. Daarmee zijn we toegankelijk en bereikbaar voor alle inwoners, denken we met ze mee en streven we naar de hoogst mogelijke kwaliteit van onze dienstverlening; snel en op maat. Wie dat zelf niet kan, kan rekenen op ondersteuning en betekenisvol contact. Als iets onmogelijk

lijkt, kijken we of het misschien toch kan. We willen uitblinken in onze (digitale)dienstverlening en coachen onze medewerkers om dat waar te maken. Betere (digitale)dienstverlening is niet alleen goed voor Altena en haar inwoners maar zorgt er ook voor dat de gemeentelijke organisatie efficiënter wordt.

In 2021 is gewerkt aan de aanbevelingen vanuit de Burgerpeiling 2020 en is aanvullend onderzoek gedaan met een Ondernemerspeiling. Enerzijds is gewerkt aan de doorvertaling van het dienstverleningsconcept in de inrichting van onze processen en systemen, anderzijds is een verbinding gemaakt met de organisatieontwikkeling, waarin een meerjarenplan is opgesteld voor kwaliteitsverbetering. In 2021 is concreet gewerkt aan het verbeteren van het subsidieproces en de aangifte verhuizingen. Dit wordt in 2022 geïmplementeerd. Verder zijn nieuwe instrumenten geïntroduceerd, zoals het platform aandeslag.gemeentealtena.nl. Hiermee faciliteren we de participatie van inwoners bij nieuwe initiatieven. Om het dienstverlenend werken binnen de gemeente Altena verder te brengen is in 2021 een dienstverleningsmakelaar ingezet. Aan de hand van casuïstiek krijg we zicht op de leeropgave van de organisatie. Tegelijkertijd is er in 2021 een nulmeting dienstverlening in de organisatie opgestart. In 2022 gaan we aan de slag met de resultaten hiervan.

Verkiezingen

Op 16 maart 2022 zijn de verkiezingen voor de leden van de Gemeenteraad. Hoewel de maatregelen vanwege COVID-19 zijn vervallen, moet er bij de inrichting van de stemlokalen nog wel rekening mee worden gehouden dat de kiezers afstand van elkaar kunnen houden en moeten we nog wel desinfectiezuilen plaatsen. Er wordt net als vorig jaar centraal geteld op drie tellocaties.

1.2 Doelenbomen Inwoner en bestuur

✓	Doelstelling is behaald.	☹	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
😊	Op koers om doelstelling te behalen.	☹	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
Dienstverlening: de inwoner centraal				
Iedereen doet mee en kan met ons communiceren.	Begrijpelijke communicatie, zowel in woord als geschrift.	Onze informatie is duidelijk, actueel en volledig, op alle kanalen. We informeren de inwoners actief.	😊	Via het interne traject 'klare taal' is een schrijfwijzer opgesteld en worden trainingen gegeven. Ook is door de interne taalcoach een groot aantal digitale formulieren herschreven en worden beschikkingen op het gebied van vergunningverlening herzien. Wij voldoen volledig aan de wettelijke eisen m.b.t. publicatie en kiezen ervoor om via de lokale krant ook extra informatie te geven aan onze inwoners.
		We bieden ondersteuning aan inwoners die digitaal minder vaardig zijn of moeite hebben met de Nederlandse taal.	😊	Samen met de Bibliotheek CultuurPuntAltena, Stichting Lezen en Schrijven en het Da Vinci college wordt er ondersteuning geboden aan mensen die moeite hebben met de Nederlandse taal. Op lokaal niveau is er een aanbod (cursussen) voor laaggeletterden. Daarnaast gaan onze consultants screenen op laaggeletterdheid in de gesprekken die zij voeren. Ook zijn er inmiddels enkele bedrijven in Altena die, in samenwerking met het ROC, hun medewerkers een taalaanbod doen met speciale aandacht voor jargon.
		We hanteren schrijfniveau B1 in alle communicatie.	😊	Zie hierboven (wij hanteren daarbij schrijfniveau B1).
Optimale dienstverlening, waarbij de inwoner centraal staat.	Tevreden inwoners en ondernemers	<ul style="list-style-type: none"> We brengen de kwaliteit van de dienstverlening van de gemeente Altena minimaal op het niveau van de landelijke benchmark. We richten de dienstverlening in aan de hand van de gemeentelijke 	😊	In december 2021 is een update gepresenteerd over de actie- en aandachtspunten op het gebied van dienstverlening. Er ligt een sterke relatie tussen het organisatie-ontwikkelplan en de opgave vanuit dienstverlening. Dit is een meerjaren ontwikkelplan. Tegelijkertijd is er continue aandacht voor het verbeteren van de processen en het doorontwikkelen van onze

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
		<p>serviceformule Altena waarmee samenhang ontstaat tussen de ervaring van de inwoner en ondernemer en de bedrijfsvoering van de gemeente (cultuur, processen en ICT)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inwoners kunnen meedenken over dienstverlening o.a. de klantreizen zijn daar onderdeel van • We bieden ruimte aan ideeën, plannen en wensen uit de samenleving, vanuit het principe 'ja mits'. • We spelen in op ontwikkelingen • We maken onze prestaties op het gebied van dienstverlening meetbaar en delen deze in een monitor dienstverlening • We maken gebruik van het kerngericht werken om dichtbij de inwoners te kunnen opereren, zichtbaar en aanspreekbaar te zijn. 		<p>systemen vanuit de kaders van het dienstverleningsconcept. In 2021 is een dienstverleningsmakelaar ingezet om te leren van casuïstiek en er is een nulmeting dienstverlening in de organisatie opgestart.</p>
<p>Voldoende ruimte voor lijkbezorging in de eigen kern op een adequaat onderhouden begraafplaats</p>	<p>Implementatie van het gemeentelijk begraafplaatsenbeleid en verdere verbeteringen van het gemeentelijk begraafplaatsenbeleid in de komende jaren</p>	<ul style="list-style-type: none"> • We bereiden de uitbreiding van de begraafcapaciteit in Rijswijk en Woudrichem voor. • We onderzoeken de haalbaarheid van de aanleg van een of meerdere voorzieningen voor het gedenken van doodgeboren kinderen en overledenen die zijn begraven in een verzamelgraf. • We bieden op alle begraafplaatsen aan nabestaanden de gelegenheid om urnen te bewaren in een urnenmuur. (2021-2024) • We werken de voorstellen voor het verduurzamen van onderhoud van de begraafplaatsen nader uit 	<p>😊</p>	<p>Via een projectgroep wordt gewerkt aan de grondverwerving voor de uitbreiding van beide begraafplaatsen. Met de klankbordgroep is gesproken over herdenkingsplaats(en) voor doodgeboren kinderen, gedenken van overledenen in een verzamelgraf, urnenmuren en historische graven. De met hen besproken onderdelen zijn meegenomen in projectplannen. In het op te stellen beheerplan voor de gemeentelijke begraafplaatsen wordt verduurzaming van het onderhoud en eventueel vergroening van de begraafplaatsen meegenomen. De uitvoering van de plannen zal nog doorlopen tot in 2022. De op de begroting opgenomen bedragen voor boven- en ondergronds ruimen zullen dit jaar ingezet worden voor de inhaalslag van bovengronds ruimen. Bovengronds ruimen wordt opgestart na vaststelling van de lijst met historische graven. Ook zal in dit jaar onderzoek gedaan worden naar de</p>

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
		<ul style="list-style-type: none"> We stellen een lijst op van de te behouden historisch waardevolle graven. Daarnaast wordt beleid opgesteld voor de omgang met en het onderhoud van deze historische graven. 		noodzaak van ondergronds ruimen op enkele begraafplaatsen. Uitvoering zal bij noodzaak in 2023 plaatsvinden.
Kerngericht en van buiten naar binnen/uitnodigend besturen				
Krachtige kernen met een sterke sociale cohesie en inwoners die zich betrokken voelen bij de gemeente en meedoen.	Er wordt kerngericht gewerkt	<ul style="list-style-type: none"> We werken van 'buiten naar binnen' en zijn zichtbaar en actief in de kernen aanwezig. We treden initiatieven uit de samenleving welwillend tegemoet en vullen onze rol steeds 'op maat' in. We werken het gedachtegoed uit in een programma kerngericht werken dat we jaarlijks evalueren. Het programma wordt opgesteld in co-creatie met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en een aantal raadsleden. Als onderdeel van het programma ontwikkelen we een portal met een online participatieplatform om inwoners meer bij de lokale politiek te betrekken en inspraak te digitaliseren. 	😊	De gebiedsregisseurs zijn in alle kernen actief en creëren netwerken rond initiatieven. Voorbeelden hiervan zijn het Milieustation/Afval brengstation in Hank, Kids United (jeugdhonk in Meeuwen), De Nieuwe Banne te Sleeuwijk (wijktuin), De Hartenjager (multifunctioneel centrum) in Giessen en Goezate (dementievriendelijke tuin) in Werkendam. De notitie Bestuurlijke vernieuwing in actie is in 2020 opgesteld. De notitie is tot stand gekomen met gesprekken in raad, college en inwoners. Q4 2021 is de notitie in het college behandeld. In Q1 van 2022 is de notitie door de raad behandeld. Deze discussie viel samen met het KSG van de raad waarbij wordt ingezet op het vormgeven van een uitnodigende bestuurspraktijk, de rapportage van het rekenkamer onderzoek naar burgerinitiatieven en het onderzoek van de EUR. Ons online platform is in het eerste jaar boven verwachting ingezet om inwoners te betrekken. Er zijn 20 projecten op het platform voor inspraak gestart. Drie projecten waren gericht op de ambtelijke organisatie. De overige 17 op inwoners. Eén project is beheerd door inwoners zelf. Eén door de jongerenraad. Vanaf Q3 is op het platform ons inwonerspanel operationeel.
		<ul style="list-style-type: none"> We werken met budgetten per kern om initiatieven met een duidelijke maatschappelijke meerwaarde een duwtje in de rug te geven. We ontwikkelen kaders voor de toekenning van bijdragen. 	😊	De subsidieregeling Kernenbudget 2021 is vastgesteld. Vanuit de kleinere subsidies zijn de onderdelen dorpsvertegenwoordigend orgaan (bijvoorbeeld dorpsraad), Oranjeverenigingen, Timmerdorpen en onderhoud muziekkiosk aan de regeling toegevoegd. Naast éénmalige subsidies zijn daarmee ook structurele subsidies mogelijk.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
		<ul style="list-style-type: none"> We onderzoeken of kleinere subsidies omgebogen kunnen worden tot kernbudgetten. 		
	Actieve inwoners en ondernemers die taken van ons overnemen als zij het beter of goedkoper kunnen	We stellen een startnotitie op voor het 'right to challenge'. De startnotitie is in 2020 afgerond; de thematische behandeling in de raad is opgestart.	😊	De uitgangspunten op het right to challenge zijn opgenomen in de notitie Bestuurlijke vernieuwing in actie. De notitie is Q1 2022 in de Raad aan de orde geweest en vastgesteld..
Sterke speler in de regio en daarbuiten/regionale samenwerking stimuleren				
Optimale behartiging van de belangen van de lokale samenleving in samenwerkingsrelaties	Krachtige vertegenwoordiging van de gemeente in samenwerkingsrelaties	<ul style="list-style-type: none"> We houden een open oog voor andere samenwerkingsverbanden en netwerken die voor Altena interessant kunnen zijn, naast ons lidmaatschap van de P10 en de M50. We bouwen aan goede contacten met de colleges van onze buurgemeenten en verkennen de mogelijkheden tot het aangaan van nieuwe of intensiveren van bestaande vormen van samenwerking 	✓	<p>Dit is een continu proces, waarbij we onze bijdrage leveren in de samenwerkingsverbanden. Bijvoorbeeld als lid van de P10 in de werkgroepen rondom landbouw en energietransitie, en bij de Regio West Brabant rond het thema Vitaal Platteland. We sluiten aan bij de lobby van de M50 voor de positie van middelgrote gemeenten, bijvoorbeeld waar het gaat om de ontwikkelingen in het gemeentefonds.</p> <p>Altena wordt beter zichtbaar en meer actief in de samenwerkingsverbanden, ook in de nabije regio. De afgelopen periode hebben we met de gemeenten in de zogenaamde Baronie regio de mogelijkheden voor intensievere samenwerking verkend. Binnen drie thema's (bestuurlijk, fysiek, sociaal) is aangegeven dat hier verdere verkenning en vervolgstappen op mogelijk zijn. Deze zullen in de volgende bestuursperiode worden opgepakt. Voor het thema "fysiek" is gewerkt aan het opstellen van een Regionale Investeringsagenda (RIA regio Breda). De RIA richt zich op gezonde groei voor de regio. De ambitie is om dit de komende periode te realiseren door een versnelling van de woningbouw en investeringen in mobiliteit, economie en landschap/water/groen. Afgesproken is dat de RIA input vormt het op te stellen verstedelijkingsakkoord voor de stedelijke regio Breda Tilburg (SRBT), deze zal in 2022 worden vastgesteld.</p>
Veiligheid, ondermijning en drugscriminaliteit				

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
Altena is een veilige plek om te wonen, te werken en deel te nemen aan het maatschappelijke leven.	Betere zichtbaarheid en bereikbaarheid van de politie	<ul style="list-style-type: none"> We stimuleren en ondersteunen de politie bij het vergroten van de zichtbaarheid van de wijkagenten. We gaan in gesprek met de politie over het verbeteren van de bereikbaarheid van de politieorganisatie. 	✓	De gemeente is hier continu met de politie over in gesprek. De gemeente deelt actief de berichtgeving van de politie, waardoor de zichtbaarheid vergroot wordt. Doelstelling is behaald.
	Inwoners weten hoe zij de politieorganisatie kunnen bereiken	<ul style="list-style-type: none"> We gaan in gesprek met de politie over het verbeteren van de bereikbaarheid van de politieorganisatie. We stimuleren en ondersteunen de politie bij het communiceren over hoe en wanneer de politie benaderd kan worden 	✓	De gemeente is hier continu met de politie over in gesprek. De gemeente deelt actief de berichtgeving van de politie, waardoor de zichtbaarheid vergroot wordt. Doelstelling is behaald.
	Meer vrijwillige politiemedewerkers in onze gemeente	We stimuleren en ondersteunen de politie bij het werven van vrijwillige politiemedewerkers. Op dit moment geeft de politie aan voldoende vrijwillige politiemedewerkers te hebben in het basisteam Dongemond.	✓	Is afgerond doordat de politie op dit moment heeft aangegeven niet meer vrijwillige politiemedewerkers nodig te hebben. Dit wordt naar de toekomst toe geregeld besproken met de politie.
	Een efficiënte afstemming en verbinding tussen veiligheid en het sociaal domein	<ul style="list-style-type: none"> We pakken de afstemming tussen veiligheid en het sociaal domein op in de doorontwikkeling van het sociaal domein en werken dit nader uit. We nemen de samenwerking tussen de maatschappelijke partners in de doorontwikkeling van het sociaal domein 	😊	In de doorontwikkeling van het sociaal domein wordt de afstemming en verbinding met veiligheid meegenomen. Door de gemeenteraad is in de kadernota 100.000,- vrijgemaakt om vanaf 2022 meer procesregie te kunnen gaan voeren op de al enige jaren toenemende complexe casuïstiek op het gebied van zorg en veiligheid. Hiervoor wordt op 1 februari 2022 de visie zorg en veiligheid vastgesteld in het College. Tevens vindt er structureel overleg plaats met de transitie-manager van het sociaal domein en de aandachtspunten, trends en ontwikkelingen op het gebied van zorg en veiligheid worden hierin meegenomen.
	Een daadkrachtige en zero tolerance aanpak in Altena tegen ondermijnende en drugscriminaliteit	<ul style="list-style-type: none"> We geven uitvoering aan de programmatische aanpak om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan. 	✓	De programmatische aanpak is vastgesteld door het college en ter kennisgeving verzonden aan de gemeenteraad.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
		<ul style="list-style-type: none"> We treden streng op tegen drugscriminaliteit, onder meer door een stringent Damoclesbeleid. We stimuleren en intensiveren de samenwerking tussen boa's, wijkagenten, inwoners, ondernemers en gemeentelijke medewerkers voor het verbeteren van de oog- en oor functie. We werken aan een integere en veilige werkomgeving voor de gemeentelijke medewerkers. 	<p>✓</p> <p>😊</p>	<p>De gemeente treedt slagvaardig op tegen drugscriminaliteit, waarbij het bestuursrechtelijke instrumentarium in aanvulling en ter ondersteuning van de strafrechtketen volledig wordt benut en ingezet.</p> <p>De samenwerking is goed, rapportages van de Boa's worden met de politie en betrokken collega's gedeeld, er wordt wekelijks fysiek samengewerkt op het politiebureau, er zijn acties rent a cop, rent a Boa, er zijn gezamenlijke handhavingsacties en er vindt afstemming plaats tussen VTH en team ondernemen. Dit alles om de integraliteit en samenhang voortdurend te blijven verbeteren. Punt van aandacht voor de komende jaren is het informatiegestuurd werken en de aanschaf en inrichting van de juiste systemen hiervoor.</p>
Diversen				
Een goed beheer van onze archieven in overeenstemming met wettelijke normen	Archief wordt overgebracht naar Streekarchief	We maken ca. 250 meter archief van de voormalige gemeente Werkendam klaar voor overdracht aan het Streekarchief Langstraat Heusden Altena.	✓	Werkzaamheden zijn afgerond en het bewerkte bestand is afgestemd met archivaris. De feitelijke overdracht heeft in Q4/2021 plaatsgevonden omdat eigen archiefmedewerkers ook te bewaren archiefblokken hebben bewerkt in 2020 – 2021 en waarna de bewerkte archiefbestanden in één keer zijn overgebracht.

1.3 Beleidsindicatoren

Absolute aantallen in Altena	Altena	Nederland
Verwijzingen Halt (aantal per 1.000 jongeren) (2020)	13	11
Winkeldiefstallen (aantal per 10.000 inwoners) (2021)	0,4	1,8
Diefstallen uit woning (aantal per 1.000 inwoners) (2021)	1,3	1,3
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners) (2021)	3,8	6,1

Bron: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/>

	Altena 2020 *	Benchmark (50.000+ gemeenten)
Algemene waardering dienstverlening gemeente	6,6	6,8
Waardering voor de dienstverlening via digitale faciliteiten van de gemeente	6,8	7,0
Waardering voor communicatie en voorlichting gemeente	6,6	6,7

* Resultaten op de drie vragen van waarstaatjegemeente uit de Burgerpeiling dienstverlening 2020.

Bron: Rapportage dienstverlening onderzoek Duo Market Research d.d. augustus 2020.

1.4 Financieel overzicht

01. Inwoner & Bestuur (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Vershil
Lasten	10.980 N	12.564 N	11.509 N	11.756 N	246 N
Baten	2.519 V	2.095 V	2.100 V	3.047 V	947 V
Saldo programma	8.462 N	10.469 N	9.410 N	8.709 N	700 V
Mutaties reserves	612 N	63 V	229 N	188 N	41 V
Resultaat van lasten en baten	9.074 N	10.406 N	9.639 N	8.897 N	741 V

Analyse

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
1. Inwoner & Bestuur		
0.1 Bestuur	521	V
Voordeel van € 100.000 is deels ontstaan doordat de raad als gevolg van de coronabeperkingen niet of nauwelijks op locatie heeft vergaderd en kernbezoeken heeft gebracht, deels doordat geraamde kosten in verband met opkomstbevordering / verkiezingen eerst in 2022 in rekening zijn gebracht en ten slotte doordat de uitbreiding van wijze van verslaglegging (Notubiz) pas na 1 januari 2022 start. Ook de Rekenkamercommissie heeft haar budget niet volledig gebruikt.	100	V
Als gevolg van de actualisatie van de voorziening (oud)wethouders- pensioenen valt door een hogere rekenrente een gedeelte van de voorziening vrij.	423	V
Diverse kleine verschillen	2	N
0.2 Burgerzaken	51	V
De raming is afgestemd op het aantal verlopen reisdocumenten inclusief het aantal te verwachten nieuwe aanvragen reisdocumenten voor het desbetreffende kalenderjaar. Desondanks is het aantal aangevraagde documenten hoger gebleken.	55	V
Diverse kleine verschillen	4	N
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	94	V
Het bedrag aan grondverkopen is hoger uitgevallen door enkele incidentele grondverkopen.	99	V
Diverse kleine verschillen	5	N
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	35	V
Diverse kleine verschillen	35	V
1.2 Openbare orde en veiligheid	29	N
Diverse kleine verschillen	29	N
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	28	V
Een verklaring voor de meeropbrengst van de baten begraafplaatsen kan gevonden worden in de opbrengsten van de verlengingen van bestaande graven. Daarnaast lijkt corona net als voorgaand jaar ook een belangrijke oorzaak voor het ontstane voordeel.	122	V

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
De kosten voor het groenonderhoud waren hoger dan verwacht, vanwege het zeer groeizame seizoen. Daarnaast zijn extra materialen aangeschaft ter ondersteuning bij begrafenissen.	91	N
Diverse kleine verschillen	3	N
Mutaties reserves programma 1		
o.10 Mutaties reserves	41	V
Diverse kleine verschillen	41	V
	741	V

Programma 2. Altena Samenredzaam

Portefeuillehouder	Thema
Wethouder Jorritsma	Zelfredzaam Altena
Wethouder Jorritsma	De inclusieve samenleving
Wethouder Sheikkarriem	Gezondheid

21 Kern Bestuursakkoord en Collegeprogramma

Sociale agenda Samenredzaam Altena

Onze gemeente werkt structureel samen met onze maatschappelijk partners. Het platform wonen, welzijn en zorg is het gremium waarin deze organisaties onder regie van de gemeenten elkaar vinden. Het platform heeft in 2021 een meerjarenagenda vastgesteld, waarin de vier belangrijkste opgaven op het zorg en maatschappelijk gebied zijn bepaald:

1. Wonen beter passend (maken) bij zorg- en ondersteuningsbehoefte;
2. De druk op de zorg als gevolg van een toenemende zorgvraag en tekort aan zorgverleners verlichten;
3. De mens centraal: het stimuleren van de eigen kracht en zelfredzaamheid van inwoners en daar waar dat niet toereikend is gerichte ondersteuning bieden;
4. Integrale zorg bieden: vraagstukken als organisaties gezamenlijk oppakken, waardoor de schaarse middelen doeltreffend ingezet kunnen worden. Hierbij kunnen zorgverzekeraars ook een rol spelen.

De samenwerking met de zorgverzekeraars is regionaal opgepakt en heeft geleid tot een samenwerkingsagenda. Deze wordt de komende jaren verder geconcretiseerd met projecten waarbij het zorg-/medische en het sociaal domein samenkomen.

Over de Sociale Altencode is in de gemeenteraad een duidingsdebat gevoerd. De periode tot aan december 2022 wordt benut om deze code als maatschappelijke agenda verder vorm te geven en vast te laten stellen.

Financiën in het sociaal domein op orde brengen

Het afgelopen jaar is verder gewerkt aan de transformatie van het sociaal domein. In het voorjaar zijn hiervoor door de gemeenteraad beleidsuitgangspunten vastgesteld. Op basis van deze uitgangspunten zijn op basis van een tender voor de komende jaren de subsidies voor de welzijnsorganisaties verdeeld. Trema, Pro Seniore en MEE Brabant-Noord ontvangen subsidies voor het uitvoeren van deze werkzaamheden. Zoals vastgelegd en eerdere besluiten is hierop een financiële bezuiniging van 30% gerealiseerd.

Op basis van de beleidsuitgangspunten is in december de nieuwe integrale verordening sociaal domein vastgesteld. In de verordening wordt het integrale toegangsproces en het nieuwe beleid van de gemeente juridisch vastgelegd. Het principe 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur leidt ertoe dat niet langer de aanvraag van een inwoner alleen wordt beoordeeld. Er wordt vanuit de hulpvraag gezocht naar oplossingen voor de vraag van de inwoner. De hulpvraag kan betrekking hebben op (een of

meerdere van) de thema's werk en participatie, opgroeien en opvoeden, wonen, vervoer of inkomen en schulden. Met de verordening wordt ook een bezuiniging gerealiseerd.

Regionale samenwerking

Het sociaal domein blijft de komende jaren in beweging. Een speciaal opgestelde Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) moet gaan zorgen voor een sterk opdrachtgeverschap door gemeenten op regionaal niveau en opdrachtnemerschap voor zowel beschermd wonen als jeugdhulp. Op basis van de norm worden regiovisies ontwikkeld op deze taken, waarin helder wordt wat de ontwikkelkoers is en wie welke rol vervult binnen de regionale samenwerking. De implementatie voor de Norm van Opdrachtgeverschap voor jeugdhulp en beschermd wonen heeft in 2021 verder vorm gekregen.

Voor beschermd wonen is een gemeenschappelijke regeling vastgesteld, waarin de samenwerkingsafspraken in de regio Breda zijn vastgelegd. Ook is verder gewerkt aan het huisvestingsnetwerk, waarin afspraken worden gemaakt tussen gemeenten, woningcorporaties en zorgorganisaties over de huisvesting van cliënten beschermd wonen. In een regionale bijeenkomst is hiervoor bestuurlijk commitment uitgesproken. Regionaal is over 2021 een financieel overschot gerealiseerd. De gemeentelijke bijdrage die iedere deelnemende gemeente ieder jaar betaalt is daarom niet nodig gebleken en eind 2021 terugbetaald. Voor Altena bekend dit een bedrag van € 180.000.

Altena en de jeugdhulpregio West-Brabant Oost zijn eind 2021 gestart met voorbereiding voor de implementatie van de NvO. In de regiovisie Jeugd komt de bedoeling van de jeugdhulp helder naar voren en verbindt alle partners uit het zorglandschap aan elkaar. Met een duidelijke meerjarenkoers kunnen alle betrokkenen zich focussen op de inhoud, namelijk de zorg voor de jeugd. We staan als vijf gemeenten in samenwerking met de aanbieders aan de lat om het jeugdhulplandschap efficiënt en effectief te organiseren. De wijze van contractering draagt hieraan bij. De effectiviteit van de regionale samenwerking neemt aanzienlijk toe wanneer er binnen de jeugdhulpregio één samenwerkingsvorm is en er heldere afspraken zijn over wie wat doet, over wat het mandaat van de samenwerking is en wat er lokaal en regionaal georganiseerd wordt. Door de samenwerking te intensiveren en te formaliseren is er minder discussie over de organisatie binnen de regio. Dit geeft ruimte om meer focus te leggen op de inhoud van de jeugdhulp in plaats van op de interne organisatie. We gaan richting een vorm van een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Dit zal naar verwachting ook als wettelijke eis worden opgenomen in de gewijzigde Jeugdwet.

Begin 2021 bleek uit landelijk onderzoek dat gemeenten structureel geld onvoldoende middelen te krijgen om de Jeugdwet goed te kunnen uitvoeren. Na arbitrage zegde het Rijk toe dat er eenmalig extra middelen ter beschikking kwamen voor de situatie in 2021 en 2022. Toezeggingen over structurele bekostiging van de taken van gemeenten zijn in 2021 nog niet gedaan. In 2022 zal een nieuw kabinet hier duidelijkheid over moeten geven.

Wet inburgering

De Wet inburgering 2021 is uitgesteld naar 1 januari 2022. In 2021 hebben volop ingezet om de wet te implementeren in onze gemeente. Waar dit een voordeel opleverde hebben we dit in samenwerking met de Dongemond gemeenten gedaan. In 2021 hebben we al zoveel mogelijk gewerkt volgens de nieuwe wetgeving. De pilot 'duaal inburgeren' en 'ontzorgen' zijn afgerond en geëvalueerd. De resultaten van deze evaluatie zijn meegenomen in de implementatie. Er is door de gemeenteraad het regionale beleidskader 'Verkenning samen inburgeren, regionaal beleidskader

veranderopgave inburgering' vastgesteld. Daarnaast is de aanbestedingsprocedure voor de taalschool B1 en Z-route in samenwerking met de Dongemond gemeenten doorlopen. De participatie organiseren we zoveel mogelijk in de kernen van de gemeente met onze eigen ketenpartners. We verwachten pas vanaf Q2 2022 de inburgeraars die onder de nieuwe wet vallen, hoewel er in februari 2022 inmiddels één inburgeraar begonnen is. De implementatie loopt in de tussentijd nog door tot eind Q1 2022. Denk hierbij aan afstemming met de contractmanager rondom werkafsprakenboeken, implementatie van meerdere leslocaties in de Dongemond regio etc.

Toezicht en handhaving Kinderopvang

In de Wet Kinderopvang (Wko) is bepaald dat de gemeente toezicht moet houden op de in het Landelijk Register Kinderopvang geregistreerde kinderdagverblijven (kdv), buitenschoolse opvang (bso), gastouderbureau's (gob) en gastouderopvang (go). Dit toezicht voert de GGD voor ons uit. In 2021 hebben zij door Corona en de RIVM-maatregelen niet volledig kunnen voldoen aan de gestelde eisen om 100% te inspecteren, maar wel 80%. Corona heeft invloed gehad op het toezicht, waardoor toezicht en handhaving nog niet regulier kon plaatsvinden. Om te komen tot een zo optimaal mogelijke toezicht zijn aanvullende afspraken tussen de GGD en Altena gemaakt o.b.v. de denklijn vanuit de GGD, Inspectie van het Onderwijs en VNG en afgestemd met SZW.

Uit de inspecties zijn circa 8 handhavingsadviezen afgegeven door de GGD. Dit betroffen met name administratieve overtredingen die niet van zorgwekkende aard waren en niet ten slechte kwamen aan de kwaliteit van de kinderopvang.

In 2021 hebben we voorbereidingen getroffen om deel te nemen aan een landelijke pilot van Flexibel toezicht. De flexibele inspectieactiviteit (Flex) heeft als einddoel een verhoging van de kwaliteit van de kinderopvang. Te bereiken door: het verbreden van de set geïnspecteerde items; het vergroten van de ruimte voor lokaal of regionaal, maatwerk bij de keuze voor inspectie items en het verminderen van de voorspelbaarheid van toezicht. 2022 en 2023 zijn overgangsjaren voor flexibel toezicht.

Werkbare structuur voor alcohol- en drugspreventie

Het bestuursakkoord en het collegeprogramma kennen stevige ambities waar het gaat om de bestrijding van alcohol en drugs. In 2021 is door de gemeenteraad het meerjarenbeleid aanpak tegengaan van alcohol en drugsgebruik onder jongeren 2022-2026 'Daadkracht! Alleen en met elkaar' vastgesteld. Dit meerjarenbeleid heeft drie algemene doelstellingen gericht op het tegengaan van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren (12 tot 27 jaar).

- Inzicht krijgen in het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren in de gemeente Altena;
- Terugdringen van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren in de gemeente Altena;
- Tegengaan van de problematiek gerelateerd aan het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren in de gemeente Altena.

In december is, volgend op het beleid, het 'Actieprogramma aanpak tegengaan van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren 2022-2026' door het college vastgesteld. In het actieprogramma is onder andere aandacht voor het voorlichten van jongeren over effecten van drugsgebruik. Daarnaast is ook opgenomen dat de gemeente Altena gaat deelnemen aan het traject van het

IJslandse preventiemodel, ondersteund door het Trimbos instituut. Dit preventiemodel staat bekend onder de naam 'Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). Onderdeel van dit traject is ook een monitor op diverse aspecten, waaronder het gebruik van alcohol en drugs.

In het actieprogramma staan ook acties die in 2021 zijn uitgevoerd. Denk hierbij aan het LEV project in groep 7 en een communicatiecampagne van de gemeente Altena ondersteund door Fresh Lemon. Daarnaast is in 2021 het jeugdhonk Kids United in Meeuwen opgericht voor kinderen tussen de 10 en 14 jaar. Hier wordt ook voorlichting gegeven over de gevolgen van het gebruik van alcohol en drugs. De acties kunnen per kern verschillen. Soms kan worden aangehaakt bij een bestaand platform, zoals een dorpsraad. Bij het opzetten van deze structuren betrekken we naast onze gebiedsregisseurs, de wijkteams en maatschappelijke partners onder meer ook de politie, scholen, sportclubs, verenigingen en kerkgenootschappen.

Opstellen gezondheidsnota

In 2021 is een uitgangspuntennota Gezondheid opgesteld, welke begin 2022 in het college van burgemeester en wethouders zal worden besproken. De voornaamste noodzaak van de nieuwe nota is het bieden van een kapstok om het gezondheidsbeleid en –uitvoering aan op de kunnen hangen. De nota gezondheid wordt in 2022 opgesteld.

2.2 Doelenbomen Altena Samenredzaam

✓	Doelstelling is behaald.	☹	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
😊	Op koers om doelstelling te behalen.	☹	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
Zelfredzaam Altena				
Grotere samen- en zelfredzaamheid en versterking van de sociale samenhang in de kernen	Meerjarenagenda als coproductie van het Platform WWZ (Wonen Welzijn Zorg) en de gemeente	<ul style="list-style-type: none"> Door de actualiteit binnen het sociaal domein wordt het doel bijgesteld. We realiseren een sociale agenda met de maatschappelijke partners. De agenda is gericht op sterke kernen, de juiste en betaalbare ondersteuning aan de inwoners. De meerjarenagenda Wonen, Welzijn en Zorg geeft belangrijke kaders voor de sociale agenda. We bepalen welke thema's leidend zijn bij de inrichting van het sociaal domein. We werken daarbij samen met de gemeenteraad en alle betrokken maatschappelijke partners 	😊	Op 20 april 2021 is een duidingsdebat geweest over de bestuursopdracht om te komen tot een sociale agenda. In het concept is vaststelling voorzien voor december 2022.
	Sociale wijkteams worden netwerkorganisaties	<ul style="list-style-type: none"> Binnen het programma doorontwikkeling sociaal domein zal de rol en samenstelling van de wijkteams een plek krijgen. We sluiten aan bij de samenkracht van de kernen. Wanneer inwoners 	✓	<ul style="list-style-type: none"> In maart zijn de beleidsuitgangspunten vastgesteld door de gemeenteraad. Deze vormen een belangrijk kader voor de integrale verordening. De toegang voor het sociaal domein is per 1-9-2021 doorontwikkeld. Hiermee wordt werken vanuit het principe 1gezin, 1 plan, 1 regisseur beter mogelijk.







Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
		<p>ondersteuning nodig hebben, werken we vanuit het principe van 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We stellen een nieuwe integrale verordening sociaal domein op. Hiermee sluiten we beter aan bij de samenkracht in de kernen en 1 gezin, 1 plan. 1 regisseur 		<ul style="list-style-type: none"> • De integrale verordening sociaal domein is per 1 januari 2022 in werking getreden..
Mensen ontvangen zorg en ondersteuning zoveel mogelijk dicht bij huis en doen zo veel mogelijk mee	Afspraken met zorgaanbieders, zorgverzekeraars en het zorgkantoor over integrale zorg en ondersteuning dicht bij huis	Op basis van een gezamenlijke opgesteld regio-beeld, dat begin 2021 wordt opgeleverd, werken we samen met regiogemeenten, zorgverzekeraars, het zorgkantoor en zorgaanbieders om integrale zorg en ondersteuning dicht bij huis te organiseren. Hiervoor worden gezamenlijk projecten gestart, passend binnen de doorontwikkeling van het sociaal domein.	✓	Eind 2021 is het kader voor de regionale samenwerkingsagenda met zorgverzekeraars en zorgkantoor opgesteld. Begin 2022 is deze door het college vastgesteld.
	Een adequaat aanbod van voorzieningen in de kernen	(Door)ontwikkelen van algemene toegankelijke voorzieningen in de kernen in het kader van het programma doorontwikkeling sociaal domein.	✓	De subsidietender (voorliggende vrij toegankelijke voorziening tw. Algemeen maatschappelijk werk (Amw), praktische ondersteuning, ontmoetingsfuncties, mantelzorgondersteuning, servicepunt vrijwilligers en cliëntenondersteuning) (specificeren: voor wat voor voorziening?) is in mei 2021 door het college vastgesteld en ter informatie naar de raad gestuurd. De besluitvorming is afgerond en de activiteiten vallend onder de subsidietender zijn gestart. De toeloop naar individuele hulp- en dienstverlening (Amw) kent een grote toeloop o.a. doordat andere regionale hulpverleningsinstellingen lange wachttijden kennen. Binnen het beschikbare budget kan in beperkte mate tegemoetgekomen worden aan kerngerichte aansluiting.


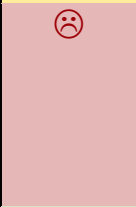

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
			😊	In Q4 2021 is – in regionaal verband – de dialoog met aanbieders van jeugdhulp gevoerd en de inkoopstrategie voorbereid. De inkoopprocedure start in 2022, zodat contracten ingaan per 2023.
		In regionaal verband werken we aan de werving van nieuwe pleegouders en de ontwikkeling van nieuwe vormen van kleinschalig gezinsgericht verblijf.	😐	Het uitvoeringsprogramma Jeugd is in Q2 2021 ter kennisname naar de raad gegaan. Onderdeel van de uitvoeringsagenda Jeugd is het versterken van pleegzorg en gezinshuiszorg. Vanaf Q3 is er vanwege lage ambtelijke capaciteit in Altena en regiogemeenten voor gekozen om de inzet op de uitvoeringsagenda af te schalen. Er is daarom minder aandacht aan deze doelstelling besteed.
	Tijdige vertaling van ontwikkelingen binnen de jeugdhulp in een regionaal beleidskader en in samenwerkingsafspraken	We blijven goede samenwerkingsafspraken maken met de regio; voor 2021 opnieuw middels een dienstverleningsovereenkomst en voor 2022 middels implementatie van de Norm voor Opdrachtgeverschap (vastgesteld door alle leden van de VNG).	✓	DVO 2021 is in Q1 2022 (met terugwerkende kracht) vastgesteld. De Norm voor Opdrachtgeverschap wordt in 2022 geïmplementeerd, inrichting van een Gemeenschappelijke Regeling is hier onderdeel van. De DVO 2021 wordt daarom verlengd voor één jaar.
		In 2021 wordt een regionale visie opgesteld over (boven)regionale samenwerking op het gebied van jeugdhulp vanaf 2022 vormgegeven gaat worden.	😐	Het opstellen van de regionale visie heeft vertraging opgelopen. Voor de implementatie van de Norm voor Opdrachtgeverschap wordt in de periode Q4-2021 tot Q3-2022 de ambtelijke inzet geïntensiveerd zodat de .opgaven regiovisie, inkoop en governance in 2022 afgerond kunnen worden.
		Samen met de regio werken aan het doorontwikkelen van de administratie jeugdhulp per 2021 om daarmee meer grip te krijgen op het stelsel van specialistische jeugdhulp	✓	Besluitvorming is afgerond. Administratie is overgeheveld. Grip krijgen op het jeugdhulpstelsel is een continu proces en blijft aandacht houden.
	Een aanpak van beschermd wonen en maatschappelijke opvang (en crisiszorg), waarbij kwetsbare inwoners zoveel mogelijk in hun kern worden ondersteund en	<ul style="list-style-type: none"> In samenwerking met de andere gemeenten in de regio Breda voeren we Beschermd Wonen uit op basis van een regionaal beleidskader en een lokaal plan van aanpak. Met woningcorporaties en aanbieders zorg 	✓ ✓	Het beleidskaders is in februari 2021 vastgesteld door alle gemeenteraden in de regio Breda. Ook is in februari 2021 het lokale plan van aanpak vastgesteld. De gemeenschappelijke regeling is eind 2021 vastgesteld.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
	wonen, zorg en welzijn worden verbonden.	<p>en welzijn maken we sluitende afspraken over huisvesting en ondersteuning.</p> <ul style="list-style-type: none"> We implementeren werkmethodes voor de aanpak van personen met verward gedrag. De functie van wijk-GGD'er wordt structureel ingevuld in onze gemeente. 	✓	De wijk-GGD'er is structureel actief in onze gemeente.
	Maatschappelijke participatie inwoners met een minimum inkomen handhaven en versterken	<ul style="list-style-type: none"> Adequaate schuldhulpverleningsbeleid inclusief Vroeg erop af Een degelijk en toegankelijk pakket voorzieningen voor inwoners met een minimuminkomen, Het vormen en ontwikkelen van het netwerk Armoedepact, bestaande uit vrijwillige en professionele organisaties Specifieke dienstverlening voor gedupeerden Kindertoeslagaffaire 	✓	<p>De Agenda Armoedepreventie en –bestrijding 2022-2025 is in 2022 aangeboden aan de raad. Het Activiteitenplan 2022 is door het college vastgesteld.</p> <p>De vernieuwing van het minima- en schuldhulpverleningsbeleid is in de Agenda opgenomen.</p> <p>Het Armoedepact werkt aan informatie-uitwisseling en onderlinge samenwerking. In 2021 zijn drie nieuwsbrieven Armpedepact uitgebracht.</p> <p>In 2021 zijn 31 gezinnen door de Belastingdienst bij ons gemeld als zijnde gedupeerd door de kindertoeslagaffaire. Vrijwel iedereen heeft gereageerd op ons aanbod contact te hebben en waar nodig hulp te bieden. In zes gevallen hebben gedupeerden laten weten nu of later behoefte te hebben aan contact en begeleiding.</p>
De financiële middelen				
		Bij de voorbereiding van aanbestedingen implementeren we zoveel mogelijk instrumenten die gericht zijn op kostenbeheersing. Ook voeren we een strakker contractmanagement bij begeleiding en hulp bij het huishouden.	😊	Het contractmanagement bij begeleiding en huishoudelijke ondersteuning is aangescherpt. Het zit 'korter' op de aanbieders qua kwaliteit en doelmatigheid (worden de resultaten behaald).

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
		Samen met de Jeugdhulpregio en de VNG proberen we meer grip te krijgen op de landelijk ingekochte jeugdhulp.	😊	Vanaf Q3 is er vanwege lage ambtelijke capaciteit in Altena en regiogemeenten voor gekozen om de inzet op de uitvoeringsagenda af te schalen. Er is daarom minder aandacht aan deze doelstelling besteed.
		<ul style="list-style-type: none"> We dringen het aantal plekken in gesloten jeugdzorgvoorzieningen terug door een beter aanbod aan reguliere verblijfszorg en door te gaan werken met een Civiel Traject Beraad. We nemen dit mee bij de regionale inkoop van jeugdzorg plus. We maken samenwerkingsafspraken met alle wettelijke verwijzers jeugdhulp. 	😐	<p>De inrichting van een Civiel Traject Beraad is opgenomen in de contractafspraken met de aanbieder van JeugdzorgPlus. Als een verwijzer een jeugdige in gesloten setting wil plaatsen, dient nu eerst een Civiel TrajectBeraad plaats te vinden. Medio 2021 is de uitvoering geïnformeerd dat de werkwijze van jeugdzorgPlus is uitgebreid met een Civiel Trajectberaad. In de praktijk bleek dat het vooral werd toegepast na plaatsing. Daarom is dit geëvalueerd met de uitvoering en betreffende zorgaanbieder en is begin 2022 de werkwijze zo aangepast dat er nog eerder wordt voorgesorteerd op een CTB.</p> <p>De aansluiting op een beter passend aanbod reguliere verblijfszorg wordt in 2022 meegenomen in de Regiovisie en inkoop van jeugdhulp. De nieuwe regionale productcatalogus met daarin gemaakte afspraken is gedeeld met wettelijke verwijzers. De implementatie hiervan in de uitvoering moet nog worden opgepakt. I</p>
		We experimenteren met praktijkondersteuning jeugd (POH jeugd) bij huisartsen (regionale pilot).	✓	De pilot is geëvalueerd in Q1 2021 en in Q4 2021 en in de doorontwikkeling van het sociaal domein zijn 2 POH's jeugd gestart in team toegang..
	Meten van de effecten van beleid	In overleg met aanbieders ontwikkelen en implementeren we verbeterd instrumentarium voor het meten van cliëntervaringen en resultaten van de inzet van de aanbieders.	✓	Het cliëntervaringsonderzoek Wmo wordt permanent uitgevoerd. Ook voor jeugd wordt een permanent cliëntervaringsonderzoek uitgevoerd.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
De inclusieve samenleving				
Een inclusieve samenleving waarin iedereen meedoet	Plan van aanpak ter uitwerking van VN-verdrag Handicap	We omarmen het VN-verdrag Handicap en maken samen met ondernemers, scholen, verenigingen en ervaringsdeskundigen een plan van aanpak met concrete acties gericht op 'meedoen'. De focus ligt o.a. op het toegankelijker maken van gebouwen. De planning en uitvoering van de fysieke toegankelijkheid van gebouwen, wordt gekoppeld aan de meerjarenonderhoudsplanung.	☹️	Vaststelling van de sociale agenda is verschoven naar eind 2022. Er is vooralsnog onvoldoende capaciteit beschikbaar om een volledig plan van aanpak op te stellen. We pakken in de tussentijd zaken pragmatisch op.
	Een adequaat aanbod van voorzieningen zonder hiaten	We zorgen voor een passend aanbod van diensten en producten door middel van de subsidiëring van welzijnsinstellingen en de contracteren van 2 ^e -lijns ondersteuning.	✓	De subsidietender is in mei 2021 door het college vastgesteld en ter informatie naar de raad gestuurd. De besluitvorming is afgerond en de activiteiten vallend onder de subsidietender zijn gestart. De toeloop naar individuele hulp- en dienstverlening (amw) kent een grote toeloop o.a. doordat andere regionale hulpverleningsinstellingen lange wachttijden kennen. Binnen het beschikbare budget kan in beperkte mate tegemoetgekomen worden aan de invulling van de Ontmoetingsfuncties en daarmee kerngerichte aansluiting.
	Een brede sociale adviesraad	We zetten in op een brede sociale adviesraad. Die is inmiddels operationeel. In 2021 evalueren we de werking van de adviesraad	😊	De evaluatie is uitgevoerd in oktober 2021.
	Implementatie Wet inburgering 2021	We zorgen, in samenwerking met de Dongemond regio, dat we aan alle wettelijke eisen voldoen. Daarnaast zetten we in op maatwerk en een passend aanbod voor de inburgeraars.	😊	Als gevolg van het uitstellen van de wet inburgering naar 1 januari 2022 is er meer tijd genomen voor een gedegen voorbereiding. Uw gemeenteraad heeft in juni 2021 het regionaal beleidskader nieuwe Wet inburgering vastgesteld. Er is volop ingezet op de implementatie. De afspraken met partijen over de wettelijke vereisten (o.a. de maatschappelijke begeleiding, het ontzorgen, de taal) zijn gemaakt, zodat we in 2022 de eerste inburgeraars die onder de nieuwe wet moeten inburgeren kunnen begeleiden.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
Gezondheid				
Een gezond Altena met veerkrachtige inwoners	De woon-, leer-, werk- en leefomgevingen in Altena zijn zo ingericht dat ze de gezondheid van mensen bevorderen en chronische ziekten voorkomen	<ul style="list-style-type: none"> Het inwinnen van gezondheidsadvies bij de GGD-GMV nemen we op in de standaard werkwijze bij de ontwikkeling van ruimtelijke plannen. Evenementen worden meegenomen in het actieplan alcohol en drugs. We motiveren scholen in Altena om het vignet 'Gezonde School' te behalen. We streven ernaar dat in 2022 50% van de scholen het vignet heeft. We zorgen dat alle schoolterreinen voldoen aan de wettelijke plicht om voor 1 augustus 2020 hun terrein rookvrij te maken. 	   	<p>Dit wordt opgenomen in de werkwijze. Er wordt onder meer gebruik gemaakt van de gezondheidsdata uit de Brabantse Omgevingsscan (BrOS)</p> <p>Het onderwerp evenementen is meegenomen in het vastgestelde Actieprogramma aanpak tegengaan van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren 2022-2026. Steeds meer scholen mogen zich inmiddels een Gezonde school noemen. Op dit moment hebben drie scholen het certificaat behaald. Het is een terugkerende bespreekpunt op de lokale educatieve agenda (LEA). Ook zal in de nieuwe nota gezondheid aandacht zijn voor de Gezonde Schoolaanpak. Alle schoolterreinen in Altena zijn rookvrij.</p>
	Altena is een dementievriendelijke en mantelzorgvriendelijke gemeente	<p>We geven uitvoering aan het uitvoeringsprogramma ter ondersteuning van mantelzorgers. Hierin zijn een aantal speerpunten opgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Respijtzorg - Werk en mantelzorg - Bewustwording mantelzorger vergroten - Behoeftenonderzoek mantelzorgers 		Hiervoor is opdracht gegeven aan Trema. Zij voeren dit project uit.
	Jongeren groeien veilig op tot gezonde volwassenen	<ul style="list-style-type: none"> Naast de sinds 2019 gegeven weerbaarheidstrainingen faciliteren en organiseren we ook preventieve cursussen en voorlichting voor ouders/verzorgers en jongeren in risicogroepen. 		<ul style="list-style-type: none"> Voor het schooljaar 2021/2022 zijn de trainingen weer ingepland. Uiteraard zijn we afhankelijk van de geldende coronamaatregelen. Waar nodig worden bijeenkomsten verzet of wordt er gezocht naar een andere oplossing. In uitvoering van de motie 'aanpak alcohol- en drugsverslaving' zijn voor het schooljaar 2021-2022 ook weerbaarheidstraining in groep 7 aangeboden.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
		<ul style="list-style-type: none"> We geven uitvoering aan het nog in 2019 vast te stellen uitvoeringsprogramma met aanvullende acties ter vergroting van de sociale veiligheid en weerbaarheid van de jeugd. We geven uitvoering aan het vastgestelde regionale beleidskader jeugdhulp, waarin de landelijk opgestelde actielijnen worden uitgewerkt. We hebben specifieke aandacht voor het maken en uitvoeren van samenwerkingsafspraken met Veilig Thuis. Het door de VNG opgestelde document "Werken aan veiligheid voor lokale (wijk)teams en gemeenten", vormt hier toe de basis. We geven uitvoering aan het regionaal actieprogramma 'Geweld hoort nergens thuis'. Dit in relatie tot het programma Geweld in Afhankelijkheidsrelaties in de regio West-Brabant. Samen met de jeugdgezondheidszorg en de GGD doen we onderzoek naar de vaccinatiegraad en maken we een plan van aanpak met gerichte acties om vaccinatie te bevorderen 	  	<ul style="list-style-type: none"> Er is in afwachting van wat wel en niet praktisch kan geen uitvoeringsprogramma opgesteld voor 2021. Waar nodig zijn consultants van team Jeugd actief geweest op scholen. Wat het jeugd en jongerenwerk betreft zijn er buitenactiviteiten georganiseerd door de jongerenwerkers en door sportcoaches. Het uitvoeringsprogramma jeugd is in Q2 2021 voorgelegd aan het college en ter kennisname aan de raad voorgelegd. Vanaf Q3 is er vanwege lage ambtelijke capaciteit in Altena en regiogemeenten voor gekozen om de inzet op de uitvoeringsagenda af te schalen. Er is daarom minder aandacht aan deze doelstelling besteed. Hier wordt in samenwerking met de adviseur zorg en veiligheid en het lokale team uitvoering aan gegeven. Samenwerkingsafspraken worden middels verbeterplan voor 2022 door het college in het voorjaar van 2022 vastgesteld. De implementatie van dit actieprogramma heeft vertraging opgelopen door lage ambtelijke capaciteit. Het (regionaal) beleidskader Geweld hoort Nergens Thuis en Meldpunt crisiszorg regio West-Brabant is in januari 2022 vastgesteld door het college. Er is geen lokaal plan van aanpak opgesteld. Er wordt onderzoek gedaan door de GGD om de volksgezondheid in kaart te brengen in Altena. Deze uitkomsten hebben we in 2021 ontvangen. Daarnaast is alle informatie over volksgezondheid in Altena te raadplegen via www.brabantscan.nl De uitkomsten van het onderzoek en de Brabantscan bepalen richting voor het meerjarenbeleid Volksgezondheid. Het opleveren van

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
				<p>deze nota is doorgeschoven naar 2022. De Volksgezondheidnota zal gelijk oplopen met de Sportnota.</p> <p>Voor informatie over coronavaccinaties verwijzen we naar de paragraaf Corona.</p>

2.3 Beleidsindicatoren

	Altena	Nederland
Banen (aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar) (2021)	593,9	805,5
Jongeren met een delict voor de rechter (% 12-21 jaar) (2020)	-	1
Kinderen in uitkeringsgezin (% kinderen tot 18 jaar) (2020)	3	6
Netto arbeidsparticipatie (2020)	71,7	68,4
Werkloze jongeren (% 16-22 jaar) (2019)	1	2
Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 10.000 inwoners) (2021)	172,0	431,2
Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners) (2020)	71,2	202,0

	Altena	Nederland
Jongeren met jeugdhulp (% jongeren tot 18 jaar) (2021)	11,8	12,9
Jongeren met jeugdhulp zonder verblijf (% jongeren tot 18 jaar) (2021)	11,5	13,0
Jongeren met jeugdhulp met verblijf (% jongeren tot 18 jaar) (2021)	1,1	1,3
Jongeren met jeugdbescherming (% jongeren tot 18 jaar) (2021)	1,1	1,2
Jongeren met jeugdreclassering (% jongeren 12 tot 23 jaar) (2021)	-	0,3
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (aantal per 10.000 inwoners) (2021)	600	738 (Noord-Brabant)

Bron: <https://www.waarstaatjegemeente.nl>

2.4 Financieel overzicht

02. Altena samenredzaam (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil
Lasten	52.168 N	47.372 N	50.508 N	51.340 N	833 N
Baten	13.147 V	7.826 V	8.890 V	10.477 V	1.587 V
Saldo programma	39.022 N	39.546 N	41.618 N	40.863 N	754 V
Mutaties reserves	2.203 V	1.026 V	1.836 V	1.832 V	4 N
Resultaat van lasten en baten	36.818 N	38.520 N	39.782 N	39.032 N	750 V

Analyse

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
2. Altena Samenredzaam		
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	121	V
Vaststelling na te betalen subsidie Trema beheer en exploitatie 2019 en 2020 (achterstanden) en 2021 (niet geraamd).	75	N
Realisatie coronacompensatie dorpshuizen, dekking is bij algemene dekkingsmiddelen opgenomen.	81	N
De aantallen die een beroep gedaan hebben op de mantelwaardering zijn net als voorgaande jaren fors achtergebleven op de geraamde aantallen.	83	V
De onderbesteding is deels te verklaren doordat weinig beleidsmatige inzet is gepleegd op jeugd- en jongerenwerk en daardoor ook minder activiteiten zijn ontplooid. De lage inzet komt door capaciteitsgebrek en keuze voor andere prioriteiten	75	V
Door corona hebben er minder deeltaxiritten plaatsgevonden, voordeel € 44.000 en hebben niet alle geplande activiteiten plaatsgevonden, voordeel € 38.000. Tevens is er op het kernbudget minder beroep gedaan, voordeel € 29.000.	119	V
6.2 Wijkteams	182	V
Door de regio WBO zijn net als in voorgaande jaren kwaliteitsonderzoeken uitgevoerd bij zorgaanbieders op de processen rondom de ingediende declaraties in 2021. Dit heeft ertoe geleid dat de betreffende zorgaanbieders op basis van de bevindingen bedragen hebben moeten terugbetalen. Deze revenuen zijn hoger dan verwacht. Ook was er sprake van een lichte onderbesteding op de dienstverleningskosten.	155	V
Er is sprake van een klein voordeel op de gemeentelijke bijdrage Veilig Thuis voor 2021 door een eenmalige teruggave van een deel van deze gemeentelijke bijdrage. Hiertegenover stond een verhoging van de gemeentelijke bijdrage vanwege het bij Veilig Thuis ingestelde crisismeldpunt 0-jarigen tot 100-jarigen.	20	V
Diverse kleine verschillen.	7	V
6.3 Inkomensregelingen	339	V
Verwachte hogere instroom door impact corona is achtergebleven, meer uitstroom en loonkostensubsidie wordt afgerekend op realisatie, voordeel € 137.000. Tevens lagere kosten voor fraudebestrijding voordeel € 22.000.	192	V
Meer uitstroom IOAW, voordeel € 27.000.	27	V
Inhaalslag is gemaakt op dossierbeoordeling. De uitkomsten daarvan hebben geleid tot terugvordering.	56	V
Minimaregelingen ondanks corona geen groei, waar vooraf wel rekening mee is gehouden.	17	V
Diverse kleine verschillen.	47	V

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
6.4 Begeleide participatie	79	N
Betreft coronacompensatie SW bedrijven (Decembercirculaire 2021) waarvan de ontvangst is verantwoord onder de algemene uitkering. Per saldo budgettair neutraal.	79	N
6.5 Arbeidsparticipatie	42	N
Diverse kleine verschillen.	42	N
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	114	V
Een grote woningaanpassing is niet gerealiseerd in 2021, realisatie vindt plaats in 2022 (het budget van 2022 is daarvoor toereikend).	108	V
Diverse kleine verschillen.	6	V
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	116	V
Realisatie is lager uitgevallen door verschuiving in de producten van midden naar licht (lagere tarieven).	77	V
Realisatie is lager uitgevallen door verschuiving van PGB + naar Zorg in natura.	62	V
Diverse kleine verschillen.	23	N
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	76	V
De totale kosten voor de jeugdhulp zijn € 292.000 hoger dan begroot. Deze kosten zijn verspreid over de taakvelden maatwerkdienstverlening aan jeugdigen en geëscaleerde zorg aan jeugdigen. Op met name de hulpvorm ambulante behandeling en begeleiding, maar ook op de hulpvorm verblijfshulp, zijn overschrijdingen ontstaan. Daar staat tegenover dat op de hulpvormen jeugdzorg plus, gezinshuizen en jeugdbescherming en -reclassering voordelen zijn ontstaan.	76	V
Kinderen en gezinnen die hulp nodig hadden, maakten minder vaak gebruik van een PGB en vaker van een hulpverlener die een contract heeft met de gemeente. In 2021 hebben kinderen en gezinnen in Altena meer en vaker specialistische hulp nodig gehad dan in 2020. Er zijn gedurende het jaar meer hulptrajecten opgestart dan afgesloten. Het aantal kinderen of gezinnen dat een beroep heeft gedaan op ambulante hulp flink is toegenomen. Daarnaast is ook de zorgvraag zwaarder. Dit komt overeen met het landelijke beeld dat problemen in gezinnen erger zijn geworden tijdens de coronapandemie. Met name ambulante hulpverlening en gedwongen zorg was vaker nodig. Dat betekent dat waar mogelijk is ingezet om de kinderen en gezinnen meer hulpverlening aan huis of in de buurt te verlenen. Dat past bij de visie van de gemeente om kinderen in hun eigen leefomgeving te helpen, zodat zij thuis bij hun ouders kunnen blijven wonen. Het beleid van Altena is erop gericht om kinderen die niet thuis kunnen blijven wonen, te laten opgroeien in een pleeggezin of gezinshuis.		
Diverse kleine verschillen.		-

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	171	V
Ontvangen gelden vanuit Gemeente Breda inzake overschot op LVB gelden.	171	V
Diverse kleine verschillen.	-	V
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	368	N
De totale kosten voor de jeugdhulp zijn € 292.000 hoger dan begroot. Deze kosten zijn verspreid over de taakvelden maatwerkdienstverlening aan jeugdigen en geëscaleerde zorg aan jeugdigen. Op met name de hulpvorm ambulante behandeling en begeleiding, maar ook op de hulpvorm verblijfshulp zijn overschrijdingen ontstaan. Daar staat tegenover dat de hulpvormen jeugdzorg plus, gezinshuizen en jeugdbescherming en -reclassering voordelen zijn ontstaan.	368	N
Kinderen en gezinnen die hulp nodig hadden, maakten minder vaak gebruik van een PGB en vaker van een hulpverlener die een contract heeft met de gemeente. In 2021 hebben kinderen en gezinnen in Altena meer en vaker specialistische hulp nodig gehad dan in 2020. Er zijn gedurende het jaar meer hulptrajecten opgestart dan afgesloten. Het aantal kinderen of gezinnen dat een beroep heeft gedaan op ambulante hulp flink is toegenomen. Daarnaast is ook de zorgvraag zwaarder. Dit komt overeen met het landelijke beeld dat problemen in gezinnen erger zijn geworden tijdens de coronapandemie. Met name ambulante hulpverlening en gedwongen zorg was vaker nodig. Dat betekent dat waar mogelijk is ingezet om de kinderen en gezinnen meer hulpverlening aan huis of in de buurt te verlenen. Dat past bij de visie van de gemeente om kinderen in hun eigen leefomgeving te helpen, zodat zij thuis bij hun ouders kunnen blijven wonen. Het beleid van Altena is erop gericht om kinderen die niet thuis kunnen blijven wonen, te laten opgroeien in een pleeggezin of gezinshuis.		
Diverse kleine verschillen.	-	
7.1 Volksgezondheid	125	V
De inzet was in 2021 met name gericht op het opstellen van het beleidsplan, dat in juli 2021 in de raad is geweest en het activiteitenplan, dat in december 2021 door het college is vastgesteld. De raad heeft extra budget ter beschikking gesteld waarmee in 2021 een aantal activiteiten is gestart, maar dit budget kon nog niet helemaal uitgegeven worden. In 2022 wordt het activiteitenplan verder uitgevoerd.	111	V
Diverse kleine verschillen.	14	V

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
Mutaties reserves programma 2		
o.10 Mutaties reserves	4	N
Diverse kleine verschillen.	4	N
	75°	V

Programma 3. Veelzijdig Altena

Portefeuillehouder	Thema
Wethouder Van Oosten	Economie*
Wethouder Sheikkariem	Onderwijs en onderwijshuisvesting
Wethouder Sheikkariem	Sport en bewegen
Wethouder Jorritsma	Cultuur en cultuurhistorie**
Wethouder Van Vugt	Recreatie en toerisme
Wethouder Tanis	Subsidiebeleid en harmonisatie

* Wethouder Tanis is portefeuillehouder voor de bedrijventerreinen

** Wethouder Van Oosten is portefeuillehouder voor de lokale omroep

3.1 Kern Bestuursakkoord en Collegeprogramma

Visie Werken

In 2021 is uitvoering gegeven aan de bestuursopdracht om te komen tot een visie op werken in Altena. Samen met een diverse groep belanghebbenden is de visie ontwikkeld waarbij een doorkijk wordt gegeven naar de economie in Altena in 2035. Na vaststelling zal in 2022 een uitvoeringsprogramma worden gemaakt.

Ruimte voor de haven in Werkendam

Gebrek aan kaderuimte belemmert de groei van onze economie en het maritieme cluster in Werkendam in het bijzonder. Een insteekhaven aan de Biesboschhaven Zuid lost het nijpende capaciteitstekort niet op, maar geeft voor de eerstkomende jaren in ieder geval wat verlichting. Op de langere termijn koersen we op een aanzienlijk grotere ontwikkeling in de vorm van een derde haven. Het draagvlak onder de ondernemers voor beide havenprojecten is groot. Het is de gemeente waar het de insteekhaven betreft, alleen niet gelukt overeenstemming te bereiken over de aankoop van de benodigde gronden. Dat is de reden dat WMI in juni 2021 is gevraagd of er vanuit WMI regie genomen zou kunnen worden om de ontwikkeling vlot te trekken. Daarnaast heeft de raad in juli 2021 een motie aangenomen dat er voor 1 januari 2022 een haalbaar plan moet liggen omdat bestuurlijke en ambtelijke inspanningen anders gestaakt moeten worden. Vanuit WMI hebben zich bedrijven opgeworpen om hiermee aan de slag te gaan. De gemeente heeft hierbij het ROB ingeschakeld. Er zijn intensief gezamenlijke en een grote hoeveelheid individuele gesprekken geweest met betrokkenen. Vanuit het ROB is ter borging hiervan een intentieovereenkomst opgesteld tussen partijen waaronder de gemeente, waarbij een aantal partijen ook risico neemt. Na ondertekeningen moeten stappen worden gezet om te onderzoeken of het plan waarop de intentieovereenkomst is gebaseerd een haalbaar plan is.

De grote havenontwikkeling is, mede in relatie tot Integraal Riviermanagement, onderwerp van een 'MIRT- onderzoek'. Het onderzoek brengt denkbare oplossingsrichtingen in beeld, met de

bijbehorende kosten en financieringsmogelijkheden op hoofdlijnen. Het mirtonderzoek is nagenoeg afgerond. Het adviesbureau werkt momenteel aan het laatste onderdeel dat ingaat op de economisch, maatschappelijk en sociale meerwaarde van het maritieme cluster. Met name op voorstel van de provincie is dit onderzoek meegenomen binnen het mirtonderzoek. Het mirtonderzoek wordt voor het eerstkomende BO- mirt geagendeerd. Op dit moment is nog niet duidelijk wanneer dat is. Daarnaast werken we gezamenlijk met de provincie parallel aan een opzet voor een haalbaarheidsstudie van de haven. De projectstructuur vanuit het MIRT onderzoek blijft in stand om de afstemming met IRM en het HWBP te borgen .

Ook in 2022 doen wij er alles aan om de havenprojecten daadwerkelijk verder te brengen. Daarom wordt ook reeds gewerkt aan de opzet voor een haalbaarheidsstudie vooruitlopend op eventuele opgaven vanuit IRM voor ons gebied. We hebben al veel geïnvesteerd in relevante bestuurlijke contacten en zetten onze lobby krachtig voort.

Naast ruimte voor de maritieme sector, wordt in samenwerking met WMI, provincie, onderwijsinstellingen en andere betrokken partners een plan uitgewerkt voor een maritieme campus.

Bedrijventerreinen

De bestaande bedrijventerreinen zijn zo goed als uitgegeven en SRBT Giessen wordt op dit moment voorbereid/ontwikkeld. De vraag naar nieuwe bedrijfskavels is op dit moment groot en er is zo goed als geen beschikbaar aanbod. Om aan deze en toekomstige ruimtevraag te voldoen, wordt op dit moment onderzocht of en op welke wijze de zoeklocatie Werkendam Noord hiervoor kan worden ingezet. De andere zoeklocatie die voor de uitbreiding van bedrijventerreinen was opgenomen in de concept-omgevingsvisie (aansluitend op de Kop van Brabant) is komen te vervallen vanwege de ligging en UNESCO status van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Huisvesting arbeidsmigranten

De beleidsregel is in juli 2021 door de gemeenteraad ingetrokken. Aan het college is de opdracht gegeven om de beleidsregel op een aantal punten aan te passen. De belangrijkste gevraagde aanpassing is om maximale aantallen arbeidsmigranten toe te staan in relatie tot de bijbehorende dorpskern. In januari 2022 is besloten om in beginsel geen vergunningaanvragen voor de huisvesting van arbeidsmigranten in behandeling te nemen in afwachting van besluitvorming over de aangepaste beleidsregel.

Er zal een behoefte onderzoek worden uitgevoerd in 2022 om de huidige en toekomstige behoefte aan huisvesting voor arbeidsmigranten in beeld te brengen. Het onderzoek moet ook in beeld brengen hoe de behoefte verdeeld is over de gemeente. een aangepaste beleidsregel in de loop van 2022 ter vaststelling aan de raad worden aangeboden.

Lokale Educatieve Agenda

Binnen de Lokale Educatieve Agenda (LEA) zetten we de komende jaren in op de volgende zes thema's:

1. Onderwijsachterstanden voorkomen en bestrijden;
2. Aansluiting onderwijs-jeugdhulp;
3. Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt;
4. Gezondheid;
5. Integraal Huisvesting Programma (IHP) en duurzaamheid;
6. Actuele maatschappelijke thema's.

In deze paragraaf aandacht voor de eerste drie thema's. De overige onderwerpen komen op een andere plek in deze jaarrekening terug.

We hebben in 2021 gewerkt aan het beleidskader Onderwijskansen. Een kader dat concrete aanknopingspunten biedt om de komende vier jaar gemeentebreed samen te werken aan kwaliteitsgericht onderwijskansenbeleid met partners zoals de kinderopvang, het onderwijs, Bibliotheek Cultuurpunt Altena en de GGD. Het beleidskader wordt in de volgende raadsperiode aan de nieuwe gemeenteraad voorgelegd.

Met ondersteuning van Key groep hebben we het thema onderwijs-jeugdhulp in een stroomversnelling gebracht. Zij hebben de opdracht gekregen om een visie en uitvoeringsplan te schrijven. Het uitvoeringsplan wordt gebaseerd op de pilotplannen die er al lagen, zoals het verzoek van speciale basisschool De Akker om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn van vrij-toegankelijke jeugdhulp op school en het plan van een aantal scholen in de kern van Wijk en Aalburg om 'onderwijs dichtbij' beter te organiseren met elkaar.

Key groep heeft in 2021 een groot aantal interviews gedaan met betrokken partijen zoals onderwijs, kinderopvang en samenwerkingsverbanden. Er is tevens een stuur- en projectgroep opgericht. We verwachten in de eerste helft van 2022 een visie aan de nieuwe raad te kunnen voorleggen. De opdracht van Key groep raakt aan de plannen voor het Nationaal Programma Onderwijs. Eind 2021 hebben we verschillende keren met alle partijen in het onderwijsveld gesproken om samen met hen invulling te geven aan de middelen die we krijgen vanuit het Rijk om te investeren in achterstanden die zijn opgelopen in het onderwijs door de corona-crisis. De inventarisatie laat zien dat er grote behoefte is om flink aan de slag te gaan met het thema onderwijs-jeugd. Het plan voor besteding van de middelen wordt begin 2022 vastgesteld door het college. Uw raad wordt geïnformeerd met een raadsinformatiebrief.

In 2021 is er een begin gemaakt met een meer programmatische aanpak op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt. We hebben hiervoor een bureau ingehuurd dat voor ons een inventarisatie heeft gedaan van lopende initiatieven en plannen. Het begin is er, de verdere uitwerking door middel van interviews van partijen in het onderwijs, bedrijfsleven en de zorg moet leiden tot een visie in 2022 met daarbij een strijdplan om dit thema de komende jaren volwaardig te kunnen oppakken binnen de gemeente.

Corona en het onderwijs

Begin 2021 waren de scholen gesloten. We sloten 2021 ook weer af met gesloten scholen. Ondanks dat, zagen we als gemeente dat het lesgeven op school en het besturen van een school in coronatijd steeds gewoner werd. Tijdens de schoolsluiting werden de eerder opgestelde protocollen weer uit de kast getrokken en de invoering van bijvoorbeeld de mondkapjes in de bovenbouw ging ook zonder (bij de gemeente bekende) noemenswaardige problemen.

Maar de druk is hoog in het onderwijs op dit moment. Lang niet alle scholen in onze gemeente hadden in september 2021 de formatie rond. Dat zorgt voor veel spanning. Scholen zien dat het voor leerlingen ook steeds zwaarder wordt. De steeds veranderende regels, het vele testen, de angst dat de school weer sluit of dat ze in quarantaine moeten en hun vriendjes weer een poos niet kunnen zien. Als gemeente proberen we de middelen die we vanuit de steunpakketten ontvangen op een zo

goed mogelijke manier in te zetten met als doel de leerlingen en leerkrachten de ondersteuning te bieden die nodig is.

Entree-opleiding

In het schooljaar 2021-2022 is gemeente Altena, in samenwerking met het Da Vinci College, gestart met het project Kansrijk Altena. Iedere inwoner van Altena verdient een kans om met een startkwalificatie de arbeidsmarkt te betreden. Door het aanbieden van een entree opleiding wordt deze kans voor inwoners vergroot. Een entree opleiding is een eenjarige mbo 1 opleiding, met 1 dag school en 4 dagen werken. Als deze succesvol afgerond wordt behaalt de kandidaat een diploma. Dit diploma is vergelijkbaar met een vmbo diploma. Met dit diploma kan de kandidaat doorstromen naar een mbo 2 opleiding om een startkwalificatie behalen.

De doelgroep voor Kansrijk Altena zijn inwoners die 23 jaar of ouder zijn en geen voortgezet onderwijs diploma hebben, denk bijvoorbeeld aan statushouders, arbeidsmigranten of mensen in de bijstand. Het afgelopen schooljaar is de opleiding gestart met 20 deelnemers.

Voor het project houden we rekening met een proefperiode van 2 schooljaren. In februari 2022 is de tussentijdse evaluatie gestart. Er zal gekeken worden naar hoeveel mensen we bereikt hebben, hoeveel de opleiding afgerond hebben, met welk resultaat en wat hun vervolgstappen zullen zijn. Ook kijken we naar mogelijke effecten op uitstroom uit de uitkering. Door middel van deze evaluatie kunnen we bepalen of het project levensvatbaar is en of het doorgezet zal worden.

Evenwichtig huisvestingsplan voor het onderwijs

De raad heeft in oktober 2019 de Nota Harmonisatie Integrale Huisvestingsplannen onderwijs vastgesteld. De uitgangspunten voor het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) liggen daarmee vast. We zetten in op toekomstbestendige schoolgebouwen en op een scholenbestand dat, op de langere termijn, energieneutraal is. Het IHP Altena is eind 2020 behandeld door de raad. Na vaststelling beschikken we over een investeringsplanning voor de korte en lange termijn en een prioritering. In 2021 nemen we de uitvoering van het plan voortvarend ter hand. Dat doen we uiteraard weer in nauw overleg met betrokken schoolbesturen die ons ook hebben geholpen in het tot dusver gevolgde traject. Vanzelfsprekend worden de meest acute zaken het eerst aangepakt. Het betreft in 2021 Het Fundament te Genderen, Het Baken te Werkendam, De Henri Dunant school te Wijk en Aalburg en De Oranje Nassau school te Veen.

Nieuwbouw basisschool De Regenboog te Nieuwendijk

Eind 2021 is gestart met de bouw van De Regenboog. Naar verwachting wordt het gebouw in de zomer van 2022 in gebruik genomen.

Brede school Almkerk

In 2021 is het Programma van Eisen voor de brede school Almkerk opgesteld. Deelnemers zijn basisschool d'Uylenborch, basisschool De Almgaard, Kinderopvang Hoppas, de GGD, de bibliotheek Altena en logopediepraktijk Mars. Tevens komt er een sportzaal en een dorpshuisfunctie (de functies van 't Verlaat) in het gebouw. Eind 2021 is de architectenselectie voor de brede school Almkerk afgerond. De geselecteerde architect is begin 2022 gestart met zijn werkzaamheden.

Nieuwbouw Het Fundament te Genderen, de Henri Dunantschool in Wijk en Aalburg, de Oranje Nassauschool in Veen en de uitbreiding van basisschool Het Bakken in Werkendam

Voor bovengenoemde 4 projecten zijn in 2021 een businesscase en de Programma's van Elsen opgesteld. Bij alle 4 de projecten betreft het naast de school ook kinderopvang. Bij de Henri Dunantschool en de Oranje Nassauschool zal er ook een gymzaal gerealiseerd worden.

Eind 2021 is de aanbesteding van de 2 externe projectleiders afgerond die gezamenlijk de 4 projecten vanaf 2022 zullen gaan begeleiden.

Vervanging vleugel Altena College

In 2021 is de school gestart met de voorbereidingen ten aanzien van de vervanging van de Duroxvleugel van het Altena College.

Verduurzaming schoolgebouwen

In het IHP is een grove doorrekening gemaakt voor verduurzaming van de schoolgebouwen in onze gemeente. Om dit concreter te maken is in 2021 Timmer Architecten gestart met het opstellen van duurzaamheidsscans bij de scholen die niet recent gebouwd zijn en waar geen nieuwbouw voor gepland staat (16 van de 32 scholen). Deze scans omvatten een pakket van maatregelen per school die het gebouw duurzamer maakt en binnen 10 jaar terugverdiend kan worden. In het eerste kwartaal van 2022 zullen de scans gereed zijn en besproken worden met de betreffende schoolbesturen. Met schoolbesturen is afgesproken dat zij 70% van de kosten zelf moeten betalen. Het is daarom nog lastig in te schatten hoe het vervolg van dit traject eruit zal gaan zien omdat het afhankelijk is van hoeveel scholen er daadwerkelijk voor zullen kiezen om de aan hen voorgestelde maatregelen door te zetten.

Leerlingenvervoer

In 2021 is gestart met een nieuwe structuur voor de uitvoering van het leerlingenvervoer vanwege de bezuinigstaakstelling. De contractbeheerder De Have voert hierin niet meer alle taken uit. Een aantal medewerkers van team Toegang speelt hierin een belangrijke rol vanaf april 2021.

Ouders en scholen zijn geïnformeerd over de nieuwe werkwijze.

De bestaande verordening leerlingenvervoer is opgenomen in de Integrale verordening sociaal domein gemeente Altena 2022. Ook de beleidsregels hebben een kleine update gehad.

Corona maakte ook dat in 2021 zowel de kinderen die gebruik maken van het leerlingenvervoer als ouders en vervoerder hinder ondervonden. Voor de vervoerder resulteerde dit in lagere omzetcijfers door verlies van niet gereden ritten versus, stijging van brandstofkosten, vaste lasten en ziekte. Dit heeft geresulteerd in een verzoek tot compensatie. Op basis van de landelijke regelingen is aan hen een Coronacompensatie verstrekt.

In 2021 zijn tevens de voorbereidingen voor aanbesteding van het contractmanagement gestart. Zo is het Programma van Eisen opgesteld en zijn partijen uitgenodigd. In maart 2022 wordt gestart met de nieuwe contractmanager.

Sport-, subsidie- en accommodatiebeleid in de steigers

Waar 2020 in het teken stond van veel nieuwe ontwikkelingen was 2021 vooral een jaar van bestendigen. In 2021 hebben we ingezet op een zestal zaken:

- Opstellen van een Sport- en beweegnota. Eind 2021 is een uitgangspuntennota Sport en bewegen opgesteld, welke begin 2022 in het college van burgemeester en wethouders zal worden vastgesteld. Met deze nota zetten we in op het behouden van de kracht van het sportveld binnen de gemeentegrenzen van Altena. De voornaamste noodzaak van de nieuwe nota is het bieden van een kapstok om het sportbeleid en –uitvoering aan op de kunnen hangen.
- Invulling geven aan het sportakkoord. Het sportakkoord biedt een mooie kapstok voor het faciliteren van samenwerking tussen sportverenigingen, commerciële aanbieders en overheden, maar bijvoorbeeld ook fysiotherapeuten. Het sportakkoord van Altena omvat 16 doelstellingen die in wisselende coalities worden nagestreefd. Aanhoudende coronaperikelen zorgden ervoor dat sommige doelstellingen van het Sportakkoord stilvielen. Met name doelstellingen waarvoor sportverenigingen aan de lat stonden vielen stil, vanwege de uitdagingen (en bijhorende veranderende prioriteiten) die zij ervoeren. Daarentegen zien we dat activiteiten zoals de wandelingen rondom de Nationale Diabetes Challenge of het introduceren van Walking Football op meerdere plekken binnen de gemeente zijn georganiseerd. Onze sportcoaches zijn gedurende het jaar actief geweest in het activeren en blijven betrekken van de verenigingen.
- Realisatie Atletiekpark Altena. Eind 2021 is begonnen met de realisatie van het Atletiekpark Altena. Ten behoeve van de aanleg van het Atletiekpark is het Hippisch Centrum Altena in de laatste maanden van 2021 verplaatst. De paardensportvereniging heeft een nieuwe, vergelijkbare locatie betrokken. Nadat deze verplaatsing plaats vond zijn de eerste scheppen de grond in gegaan. De realisatie van het Atletiekpark zal in het tweede deel van 2022 worden afgerond.
- Strategisch accommodatiebeleid. In december 2021 is de nota Strategisch Vastgoedbeleid vastgesteld door de gemeenteraad. Nadere uitwerking van het strategisch accommodatiebeleid op gebied van sport en welzijn zijn aansluitend opgestart. Naar verwachting zal de uitgangspuntennota in Q2 2022 worden voorgelegd aan de raad.
- Verbouwing/uitbreiding d'Alburcht. Eind 2021 heeft een extern bureau een rapportage opgeleverd met een aantal scenario's voor de uitbreiding en renovatie van d'Alburcht. In januari 2022 heeft het college een voorkeursbesluit genomen over één van de scenario's. Na verdere besluitvorming in de raad kunnen de plannen door een architect verder worden uitgewerkt.

Verder aan de slag met de Cultuurvisie

De Cultuurvisie is een mooi voorbeeld van een project waaraan voor de herindeling al ijverig werd gewerkt door de drie gemeenten, de cultuurraden, verenigingen en andere stakeholders. Nadat de fusieraad de visie al had omarmd, stelde de raad van Altena hem in mei 2019 vast.

Sindsdien is er onder de paraplu van de Cultuurvisie al veel gebeurd. Zo zijn de bestaande cultuurraden opgegaan in de nieuwe Adviescommissie Cultuur en is het dan online platform Alle Cultuur Altena ontwikkeld en online en staan activiteiten op het gebied van cultuur in Altena online. Het haalbaarheidsonderzoek naar het centrum voor de kunsten is afgerond. Draagvlak, beschikbare ruimte en budget lijken nog onvoldoende om op dit moment een dergelijke functie op één locatie te realiseren. We hebben ons kunstbezit geïnventariseerd en werken aan een ontzaming van de werken die we niet willen houden en gaan de andere werken middels een veiling in bruikleen

aanbieden. Stichting Kunst in Altena heeft de eerste kunstroute in Altena georganiseerd en denken en werken mee aan verschillende expositiemogelijkheden. Er is door verschillende culturele partijen een Canon van Altena gemaakt. Er is een plan voor Muziek op school vastgesteld en de uitwerking hiervan is met de pilotscholen en muziekaanbieders gestart. Voor de gehele cultuursector is een ondersteunende regeling opgesteld als tegemoetkoming voor de gevolgen van COVID-19. Waar mogelijk hebben we extra culturele projecten extra ondersteuning geboden, met name op gebied van muziek. In het kader van de herdenkingsjaren is aan verschillende culturele projecten en exposities gewerkt. In overleg met Stichting Oorlogsmuseum (Veen) is gezocht naar mogelijkheden voor aanschaf van de collectie, educatie en huisvesting. Samen met het Visserijmuseum is een start gemaakt om de herinrichting en functie van Visserijmuseum en het Arsenaal te herzien. Mede ingegeven door de leegstand van het Arsenaal.

Recreatie en toerisme

De Nieuwe Hollandse Waterlinie heeft de officiële Unesco status gekregen. In nauwe samenwerking met VVV Biesbosch Linie en input van verschillende betrokken partijen als het Biesbosch Museum Eiland en Brabants Landschap is de nieuwe Toeristische visie voor gemeente Altena opgesteld en vastgesteld. Hierbij staan de gemeenschappelijke vraagstukken rond onderwerpen als monitoring, bezoekersmanagement, informatievoorziening, marketing, educatie, coördinatie en inzet van vrijwilligers voor het gehele gebied centraal. Er is een aanvang gemaakt met het project rondom de bebording met QR codes.

2021 stond onder meer in het teken van de herdenking van de St. Elisabethvloed. Ook Hugo de Groot is herdacht. Rond die thema's organiseren zijn diverse activiteiten, georganiseerd waaraan verenigingen, kunstenaars en andere partijen uit Altena actief hebben mee gewerkt. Samen met de partners van de Vestingdriehoek is gewerkt aan Vestingdriehoekdagen. Deze zijn vanwege COVID-19 uitgesteld. Dat is een mooie kans om ons erfgoed en de Nieuwe Hollandse Waterlinie beleefbaar te maken.

Met de samenwerkende overheden en betrokken partijen in de Noordwaard zijn knelpunten, kansen en ambities in beeld gebracht. Er is een intentieovereenkomst voor de verschillende overheden vastgesteld en een begin gemaakt aan een gebiedsplan met bijbehorend actieprogramma. Op gebied van toerisme en recreatie staat onder andere de ontwikkeling van de recreatiepoort centraal. Per 1 januari 2021 is de GR Parkschap opgeheven. In plaats daarvan is een netwerksamenwerking voor de Biesbosch gecreëerd. Hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten Drimmelen, Dordrecht en Staatsbosbeheer getekend. De samenwerking richt zich op eenduidige regelgeving en uitgifte van vergunningen, toezicht en handhaving, marketing en bezoekersmanagement, belangenbehartiging en omgevingsmanagement. Er is samen met stakeholders van de Biesbosch aan een gebiedsvisie en uitvoeringsprogramma gewerkt, die in 2022 worden vastgesteld. Als visie en missie zijn hierin opgenomen: "balans tussen natuur en recreatie" en "de waarden van de Biesbosch vergroten voor toekomstige generaties". Aan de hand van 6 onderstaande thema's worden diverse ambities uitgewerkt.

1. Regulering en toezicht/handhaving.
2. Educatie.
3. Communicatie en marketing.
4. Bezoekersmanagement.
5. Recreatie en toerisme.
6. Belangenbehartiging en omgevingsmanagement.

Verder is een Biesboschregisseur aangesteld die de netwerksamenwerking verder vormt en versterkt. Dit alles moet leiden tot een goede balans tussen natuurbehoud en natuurbeleving, bijdragen aan een herkenbare en optimaal beleefbare Biesbosch voor de bezoeker, een sterk merk en het behoud van de identiteit van de Biesbosch zoals die is gevormd door de natuurwaarden en het landschappelijk karakter.

Staatsbosbeheer heeft in samenwerking met de samenwerkende gemeenten en diverse belangenbehartigers, een recreatieve zoning voor de Biesbosch opgesteld. Deze zoning dient als input voor het door de Provincie op te stellen Beheerplan.

Cultuurhistorie

Het jaar 2021 stond voor het aspect cultuurhistorie in het teken van verder opbouwen. Samen met erfgoedprofessionals, erfgoedvrijwilligers en inwoners is er in 2021 hard gewerkt aan de Erfgoedvisie Altena 2022-2027. Deze ligt ter besluitvorming bij uw raad. In de visie zijn 3 ambities benoemd: Verbinden, Beschermen en Vieren. De ambitie Vieren (en beleven van onze cultuurhistorische rijkdom) is grotendeels in het beleid voor cultuur & toerisme opgenomen. In de erfgoedvisie richten we ons met name op de ambities Beschermen (voldoen aan de wettelijke taken op het gebied van archeologie, monumenten en cultuurlandschappen en het toekomstbestendig maken van ons erfgoed) en Verbinden (van mensen, informatie en maatschappelijke en ruimtelijke opgaven, teneinde maatschappelijk draagvlak te vergroten en een krachtig en duurzaam resultaat te bereiken). Naast deze ambities zijn er 9 thema's opgenomen die kenmerkend zijn voor de historische ontwikkeling van Altena. Aan elk thema zijn kansen gekoppeld welke grotendeels zijn opgehaald middels participatie.

Daarnaast zijn er in 2021 ook een aantal mooie mijlpalen gevierd ten aanzien van onze monumenten. De omver gereden historische grenspalen in Veen (Kaaie Paole) zijn hersteld en onder toezicht van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed teruggeplaatst, de scheefstand van de Vervoorne Molen in Werkendam is (mede met financiële hulp van de gemeente) hersteld en in bijzijn van de Commissaris van de Koning weer in werking gesteld, de Romboutstoren in Andel staat na groot onderhoud door de gemeente weer te 'glimmen' en tot slot is het project van de restauratie van de Jannezandburg te Hank in 2021 tot een afronding gekomen.





Indien uw raad over gaat tot de vaststelling van de erfgoedvisie, zal het college in 2022 verder uitvoering geven aan de in de visie opgenomen ambities door het opstellen van een uitvoeringsagenda, en het opstarten van de kerkenvisie en kwaliteitsatlas (inventarisatie en weging van de cultuurhistorische waarden).

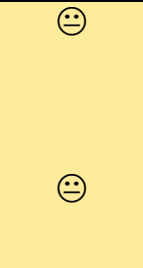
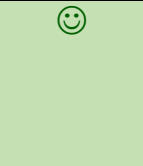


3.2 Doelenbomen Veelzijdig Altena

✓	Doelstelling is behaald.	☹	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
😊	Op koers om doelstelling te behalen.	☹	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
Economie				
Versterking van de economie door een goed ondernemings- en vestigingsklimaat	Ondernemers weten waar ze terecht kunnen met vragen en initiatieven en worden snel geholpen.	We haken aan bij het initiatief vanuit het bedrijfsleven voor een digitaal ondernemershuis en 'vullen' en onderhouden dan een gemeentelijke kamer in dat huis.	✓	<p>Het digitale Ondernemershuis sinds juni 2020 online. De gemeente heeft daar een aantal 'kamers' met informatie over het beleid.</p> <p>Er is een bestuur gevormd en 24 maart 2021 is Ondernemershuis Altena officieel bij notariële acte opgericht. Dit is een vereniging van de ondernemersverenigingen. De gemeente heeft inmiddels regulier overleg met het ondernemershuis</p>
	Economische adviesraad	We werken samen met de 3O's rol, functie en inhoud van een economische adviesraad uit in heldere kaders.	😊	In de visie Werken In Altena 2035 is opgenomen hoe de adviesraad eruit kan zien. Dit wordt in 2022 nader uitgewerkt.
	Ruimte voor (groei van) bedrijven	<ul style="list-style-type: none"> • Samen met het Regionaal Ontwikkelingsbedrijf ontwikkelen we SRBT Giessen en oriënteren we ons op nieuw aanvullend aanbod bedrijfsterreinen. • We brengen het belang van voldoende ruimte voor bedrijventerreinen voor Altena onder de aandacht van de Regio West-Brabant en de provincie. We leveren tevens een actieve bijdrage 	😊	<p>Er is een stedenbouwkundig plan ontwikkeld en de voorbereidingen voor het voorontwerp bestemmingsplan zijn ver gevorderd..</p> <p>De verplichte regionale afstemming voor SRBT Giessen is op 9 juli 2021 afgerond, met vaststelling van het plan tijdens de Ontwikkeldag West-Brabant (RRO). Daarmee kan het ruimtelijke proces verder.</p> <p>Op 9 juli 2021 zijn tevens de nieuwe regionale bedrijventerreinafspraken vastgesteld tijdens de Ontwikkeldag West-Brabant (Regionaal Ruimtelijk Overleg van de provincie).</p>






Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
		<p>in regionaal beleid voor wat betreft bedrijventerreinen.</p> <ul style="list-style-type: none"> De Verkenning Werkendam Noord gericht op meerdere functies is opgestart. 		Altena heeft zowel ambtelijk als bestuurlijk de afspraken mede vormgegeven. Voor Altena zijn hierin opgenomen: SRBT Giessen, zoekgebied bedrijventerrein Werkendam, Insteekhaven en 3e haven.
Behoud en versteviging van het maritieme cluster in Werkendam e.o.	Voor de korte termijn een insteekhaven via herstructurering van Biesboschhaven Zuid	<ul style="list-style-type: none"> We geven uitvoering aan de gesloten intentieovereenkomst en werken aan de samenwerkingsovereenkomst. We onderzoeken de haalbaarheid van het door de ondernemer gepresenteerde plan We onderzoeken op welke wijze de stikstofproblematiek kan worden opgelost opdat daarna de bestemmingsplanprocedure afgerond kan worden. 	☹️	Er is een motie aangenomen waarin het college opdracht heeft gekregen om de inzet te staken als er op 1 januari 2022 geen plan is voor de insteekhaven. Op het moment van schrijven wordt gewerkt aan de uitvoering van deze motie. De gemeenteraad wordt hierover separaat geïnformeerd.
	Voor de langere termijn een nieuwe havenontwikkeling in de vorm van een derde haven, gekoppeld aan het Deltaprogramma (IRM)	<ul style="list-style-type: none"> We werken verder aan het Mirt-traject met de partners van Rijk en provincie voor nader onderzoek naar het verbinden van een havenontwikkeling en IRM. Met de externe projectmanager die is aangetrokken voor het mirtonderzoek werken we toe naar besluitvorming voor de zomer 2021 We gaan eventueel een intentieovereenkomst aan met cruciale partijen in het gebied en met WMI en de provincie(s). 	😊	Het mirtonderzoek moet nog behandeld worden binnen het BO Mirt. Het is onduidelijk wanneer dit plaatsvindt.
	Een sterke profilering van het maritieme cluster en een goede samenwerking tussen	<ul style="list-style-type: none"> We nemen deel aan het hightech & maintenance programma van REWIN. 	✓	<ul style="list-style-type: none"> We nemen deel aan het hightech & maintenance programma

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> ondernemers, onderwijs en overheid 			<ul style="list-style-type: none"> WMI heeft de ambitie uitgesproken om toe te werken naar verzelfstandiging. Daarnaast is een ambitiesdocument opgesteld om de activiteiten door te ontwikkelen naar een maritieme campus. Dit wordt nader onderzocht. Ook is hiervoor de aansluiting gezocht bij provinciale uitvoeringsagenda's . Alle mogelijkheden tot profilering worden ingezet: van consequente inzet van social media tot werkbezoeken op nationaal, provinciaal en Europees niveau Er wordt continu waarde toegevoegd voor ondernemers door het uitvoeren van 5 functies (lobby-afspraken-ontwikkeling-diensten-zingeving).
Onderwijs				
Gelijke kansen voor leerlingen	<ul style="list-style-type: none"> Minder onderwijs-achterstanden Bevorderen ontwikkeling van de Nederlandse taal 	<ul style="list-style-type: none"> We besteden de middelen uit het Nationaal Programma onderwijs samen met het onderwijsveld. Met het VVE-beleid zetten we in op een aanbod van hoge kwaliteit en veel aandacht voor de doorgaande lijn richting basisschool. We co-financieren een Taalklas We schrijven een nieuw beleidskader om onderwijsachterstanden tegen te gaan. 	   	<ul style="list-style-type: none"> In september 2021 heeft er een grote inventarisatie plaatsgevonden voor besteding van de middelen bij alle betrokken partners. We werken nu aan het plan dat Q2 wordt vastgesteld door het college. De raad wordt met een RIB geïnformeerd. Dit loopt goed. Evaluatie staat gepland voor eerste halfjaar 2022. Het opstellen van nieuw beleid voor onderwijsachterstanden in het PO is van start gegaan. We doen dit in partnerschap met het onderwijs. We werken samen met de onderwijspartners aan de afronding van het stuk. We verwachten dit in Q2 aan u voor te kunnen leggen.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
Leerlingen met problemen krijgen tijdig passende ondersteuning.	<ul style="list-style-type: none"> - Een goede afstemming tussen jeugdhulp en passend onderwijs. - Alle jeugdigen ontvangen onderwijs en zorg op maat 	<ul style="list-style-type: none"> • We ontwikkelen samen met de scholen, samenwerkingsverbanden en uitvoering sociaal domein een visie op de aansluiting tussen jeugdhulp en passend onderwijs. • We stimuleren innovatieve combinaties tussen jeugdhulptrajecten en onderwijs. 		Op dit thema is momenteel externe inzet gerealiseerd wat ervoor heeft gezorgd dat er nu voortvarend aan wordt gewerkt. Er volgt een visie met uitvoeringsplan in Q2 van 2022.
Geschikte huisvesting voor de scholen	Uitvoering van het IHP	We beginnen in 2021 met businesscases voor de ontwikkelingen voor Het Fundament, Het Baken, de Oranje Nassau school en de Henri Dunant school.		In Q4 zijn, in goed onderling overleg met de 4 scholen, de businesscase en de Programma's van Eisen opgeleverd. In Q1 en Q2 van 2022 zal de architectenselectie voor de 4 projecten plaatsvinden
	Verduurzaming van de schoolgebouwen	<ul style="list-style-type: none"> • We ontwikkelen een plan om schoolgebouwen met een levensduur van meer dan 10 jaar te verduurzamen met maatregelen die binnen 10 jaar terugverdiend zijn. • We zorgen voor een integrale benadering vanuit onderwijshuisvesting, vastgoedbeleid en duurzaamheid. 		Er worden maatwerkadviezen opgesteld voor iedere school op basis van tekeningen en locatiebezoeken. Begin 2022 hopen we de adviezen te kunnen bespreken met de schoolbesturen en samen keuzes te maken over het vervolg. SUVIS-regeling We hebben 6 aanvragen ingediend voor de SUVIS-regeling. 4 zijn toegekend en financieel afgewikkeld met de betreffende scholen. 2 aanvragen zijn afgewezen. De scholen bezien of zij nog andere maatregelen willen treffen.
	Een brede school in Almkerk	<ul style="list-style-type: none"> • De realisatie van de brede school wordt in samenspraak met toekomstige gebruikers voorbereid. • We doen een locatieonderzoek bij 't Verlaat en D'Uylenborch (inclusief tegenoverliggend evenemententerrein) en bepalen een voorkeurslocatie welke verder uitgewerkt wordt 		In 2021 is het Programma van Eisen opgesteld voor de brede school Almkerk. Deelnemers zijn basisschool d'Uylenborch, basisschool De Almgaard, Kinderopvang Hoppas, de GGD, de bibliotheek Altena en logopediepraktijk Mars. Tevens komt er een sportzaal en een dorpshuisfunctie in het gebouw. Eind 2021 is de architectenselectie voor de brede school Almkerk afgerond. De geselecteerde architect is begin 2022 gestart met zijn werkzaamheden.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
	Nieuwbouw voor de Regenboogschool te Nieuwendijk	We gaan over tot realisatie van de nieuwe school. De oude school zal gesloopt worden en we beginnen de bouw van de nieuwe school.	😊	In augustus/september 2021 is de oude school gesloopt. In oktober is de eerste paal van de nieuwbouw geslagen. Oplevering van het nieuwe gebouw volgt in de zomervakantie van 2022 zodat de kinderen het nieuwe schooljaar in een nieuw gebouw beginnen.
Betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt	Vakgerichte opleidingen en leerplekken bij bedrijven	We gaan in gesprek met de bedrijven, het onderwijs en zorginstellingen om te verkennen hoe we opleidingen en leerplekken kunnen bevorderen. We betrekken daarbij ook de economische raad.	😊	In september 2021 is gestart met de eerste klas die een entree-opleiding gaat volgen binnen project Kansrijk Altena. We werken samen met het bedrijfsleven om deze studenten ook een passende stageplaats te bieden.
	Jongeren voorzien van een passende plek op de arbeidsmarkt en behouden voor onze regio	Subsidieregeling Perspectief in Altena met als doel om het onderwijs beter te laten aansluiten op de vraag van werkgevers en daarmee een betere match van vraag en aanbod op de regionale arbeidsmarkt te bewerkstelligen en hiermee jongeren voor de gemeente Altena te behouden.	😐	Het idee voor een subsidieregeling hebben we losgelaten. We werken nu een meer programmatische aanpak op dit thema. We hebben hiervoor externe ondersteuning. We werken toe naar een visie en uitvoeringsplan waarbij partners zoals onderwijs, bedrijfsleven en zorg intensief zijn betrokken. We streven naar vaststelling van de visie in Q3 2022.
Sport en bewegen				
Toekomstbestendige sportverenigingen en voldoende mogelijkheden om te sporten en bewegen in Altena	Sportnota Altena met lokaal sportakkoord t.b.v. een integrale benadering van de sportsector	<ul style="list-style-type: none"> We stellen een Altenabrede nota Sport op. We hebben een Altena-sportakkoord afgesloten met lokale sportverenigingen en maatschappelijke organisaties. 	<div style="background-color: yellow; text-align: center; padding: 5px;">😐</div> <div style="background-color: #c8e6c9; text-align: center; padding: 5px;">😊</div>	<ul style="list-style-type: none"> De Sportnota zal gelijk oplopen met de Nota Volksgezondheid. Een uitgangspuntennota is in Q1 2022 aangeboden aan de raad. De beleidsnota zal volgen in eind Q2 2022. De uitvoering van het Sportakkoord loopt. Het gaat alleen niet zo voortvarend als gewenst door de beperkende Coronamaatregelen. Voor 2021 heeft het Rijk het budget voor het Sportakkoord verdubbeld. Dat wil zeggen van €

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
		<ul style="list-style-type: none"> We stellen een Accommodatienota op, met daarin harmonisatievoorstellen ten aanzien van tarieven en beheer binnensportaccommodaties en dorpshuizen en beleid buitensportaccommodaties. 	😊	<p>30.000 naar € 60.000. In Q3 2021 is een aanjager m.b.t. het sportakkoord aangesteld om zaken die door corona zijn stil komen liggen opnieuw te activeren.</p> <ul style="list-style-type: none"> De accommodatienota is in oktober 2020 door uw raad vastgesteld.
	Nieuwe sportvoorzieningen	<ul style="list-style-type: none"> Wij geven verder uitwerking aan de plannen rond de aanleg van een atletiekaccommodatie in Sleeuwijk en de verplaatsing van Paardensportvereniging De Nieuwe Roef. 	😊	<p>De aanbesteding voor de aanleg van de atletiekbaan is afgerond. De opdracht is eind augustus definitief gegund. Eind van het jaar zijnde werkzaamheden voor de aanleg van de atletiekbaan gestart.</p> <p>De paardensport is verplaatst en hun activiteiten zijn eind december van start gegaan op hun nieuwe locatie.</p>
Cultuur en cultuurhistorie				
Versterking van de culturele identiteit van Altena en vergroting van de aantrekkingskracht voor toeristen en recreanten	<ul style="list-style-type: none"> - Meer mogelijkheden om ons erfgoed te beleven en onze geschiedenis te leren kennen - Versterking van de toeristisch-recreatieve sector 	<ul style="list-style-type: none"> Als de kans zich voor doet presenteren we de opgestelde visie voor de vesting aan de raad 	😞	<p>We zijn samen met bewoners gestart met een visie en actieplan voor de vesting. Deze is nog niet gereed en dus niet 2021 gepresenteerd aan de raad.</p> <p>De vesting is onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (nu Unesco). Op dit moment is de Nieuwe Hollandse Waterlinie geborgd in bestemmingsplannen, omgevingsvisie, erfgoedvisie en visie T&R. In afwachting van lijn provincie en pact van Loevestein ontwikkelen we wel of niet een eigen visie op Unesco/ NHW. De visie op de vesting is hiervan afgeleid en wordt vertaald in de vestingagenda. De visie/vestingagenda zoals vastgesteld door het college van Woudrichem is besproken met het college. We gaan deze updaten naar de</p>

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
				<p>huidige situatie. Vooruitlopend hierop is in 2022 in eerste instantie aandacht voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Herstel muur kerk Woudrichem en invulling geven aan de tuin. De investering hiervoor is in de Eerste Bestuursrapportage 2021 opgenomen. - Stadsrestaurator (bewegwijzering, straatmeubilair) wellicht in overleg met stadgidsen en vestinggouverneur.
		<ul style="list-style-type: none"> • We werken aan een plan voor overkoepelende promotie, educatie en coördinatie en inzet van vrijwilligers voor de parels van Altena: Biesbosch, Nieuwe Hollandse Waterlinie en de musea (zie ook doelenboom 'Recreatie en toerisme'). 		<p>In Q4 2021 is de herijkte visie op toerisme en recreatie vastgesteld. Genoemde inspanningen: monitoring, promotie, bezoekersmanagement, coördinatie vrijwilligers, en monitoring zijn acties in deze visie.</p>
				<p>In navolging van een motie inzake de QR codes bij het erfgoed is een plan van aanpak gemaakt. Deze wordt uitgevoerd.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> • We stellen samen met Erfgoed Altena een erfgoedvisie op en leggen deze ter vaststelling voor aan de raad als onderdeel van de Nota Ruimtelijke Kwaliteit. 		<ul style="list-style-type: none"> • Met de Nota Ruimtelijke Kwaliteit was in eerste instantie beoogd om welstand en cultuurhistorie integraal op te pakken. Mede ingegeven door de wens van de raad om grotendeels een welstandsvrije gemeente te worden, is besloten om voor de Erfgoedvisie en kwaliteitskaart een apart traject te doorlopen. De erfgoedvisie is ter besluitvorming aangeboden aan uw raad (Q1 2022). Na vaststelling zal het college uitvoering geven aan de visie en zullen de kerkvisie en kwaliteitsatlas opgepakt worden.
		<ul style="list-style-type: none"> • We vertalen de nieuwe erfgoedvisie in ruimtelijk beleid. 		<ul style="list-style-type: none"> • Dit komt aan de orde nadat de koers in de Erfgoedvisie is bepaald en alle cultuurhistorische waarden in kaart zijn gebracht en zijn gewogen (kwaliteitsatlas).
		<ul style="list-style-type: none"> • We ontwikkelen een integraal plan voor de verbinding, educatie, promotie, coördinatie en inzet van 		<ul style="list-style-type: none"> • Dit is opgenomen in de herijkte visie op toerisme en recreatie in Q4 2021 is vastgesteld.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
		<p>vrijwilligers van de forten, de Biesbosch en musea.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We restaureren twee monumentale, voorheen waterstaatkundige, objecten: <ul style="list-style-type: none"> ○ De ophaalbrug in polder Jannezand te Hank ○ De Hillegatse sluis te Hank. • Beide projecten worden uitgevoerd door de Stichting Ontwikkeling gemeente Altena. • Start uitvoering ophaalbrug Jannezand is voorzien in 2020. Aansluitend wordt planvorming voor de sluis opgestart. 	😊	De restauratie van de ophaalbrug Jannezand is uitgevoerd. Aansluitend wordt planvorming voor de sluis opgestart.
	Meer culturele voorzieningen en activiteiten in Altena	<ul style="list-style-type: none"> • We geven uitvoering aan het in 2019 vastgestelde Actieprogramma cultuur. • De Canon van Altena wordt in samenwerking met Erfgoed Altena, de bibliotheek en het Streekarchief gemaakt • We werken aan een online platform Alle Cultuur in Altena • We werken mee aan projecten en evenementen in het kader van de themajaren 650 jaar Elizabethvloed en Hugo de Groot jaar 	✓	<p>De acties uit actieprogramma cultuur lopen volgens planning, ontwikkeld zijn en tot uitvoering gebracht worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harmonisatie subsidiebeleid: regeling Cultuurparticipatie, Bibliotheekwerk en Corona Compensatie Cultuursector • De bibliotheek ontvangt structureel extra middelen voor de uitvoering van haar kerntaken in het algemeen en op het gebied van het Sociaal Domein en geletterdheid in het bijzonder. De laatste jaren zijn heeft de ondersteuning vanuit de gemeente geen gelijke tred heeft gehouden met de kostenontwikkeling van de bibliotheek. • Plan voor Muziekonderwijs en muziek op school wordt tot uitvoering gebracht • Online Platform Alle Cultuur Altena is online met maandelijks meer dan 600 unieke bezoekers • Met Visserijmuseum is gestart met onderzoeken mogelijkheden bestemming Arsenaal • Met Biesbosch Museum zijn we in gesprek over een meer structurele subsidierelatie en wederkerigheid tot

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
				uitvoering van bepaalde beleidszaken op gebied van cultuur en toerisme <ul style="list-style-type: none"> • Met samenwerkingspartners in de regio is invulling gegeven aan de themajaren: 650 jaar Elizabeth vloed en Hugo de grootjaar. • De canon van Altena is ontwikkeld door genoemde partijen
	Meer mogelijkheden voor inwoners en toeristen om kunst te beleven en om actief bezig te zijn met kunst	<ul style="list-style-type: none"> • We bieden kunstenaars de mogelijkheden om te exposeren en organiseren samen met de Cultuurraad periodiek kunstroutes. • We onderzoeken met initiatiefnemers de mogelijkheden voor de centrum voor de kunsten • We werken aan nieuwe subsidieregelingen voor cultuurparticipatie, bibliotheekwerk, en musea • We doen onderzoek naar bestaande vormen van cultuur- en 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ✓ 😊 ✓ 	<ul style="list-style-type: none"> • Drie besturen van de kunstroutes zijn samengevoegd en hebben een kunstroute in Altena georganiseerd • Er is een inventarisatie van alle kunstwerken van de oude gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem gemaakt. Met een deskundige doen we deels afstand van de collectie. Voor wat van waarde is van Altena is een plan gemaakt voor exposities in de verschillende wijklocaties en publieke ruimtes. Stichtingen en verenigingen worden zijn hierbij ook betrokken. • Initiatiefnemers hebben onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van een creatief centrum / centrum voor de kunsten in Altena. Er is draagvlak onder culturele stakeholders . Verder onderzoek naar locatie (s) en financiën is noodzakelijk. • Een student heeft aanvullend een opinieonderzoek onder de bevolking gedaan. • Subsidieregelingen cultuurparticipatie en bibliotheekwerk zijn gereed en in uitvoering. <p>Voor cultuureducatie is met De Bibliotheek Cultuurpunt Altena en de scholen gewerkt aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cultuureducatie met Kwaliteit programma 3

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
		muziekeducatie en verkennen nieuwe mogelijkheden. • We maken een programma voor muziekonderwijs op school.		<ul style="list-style-type: none"> Muziek op school Cultuurmenu Programmatische deelname themajaren
Recreatie en toerisme				
Versterking van de toeristisch-recreatieve sector	Uitbreiding en verbetering van het aanbod aan toeristisch-recreatieve voorzieningen en activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> We herzien de toeristische visie vinden, verbinden, verrassen samen met het veld 	✓	In Q4 2021 is de herijkte visie op toerisme en recreatie vastgesteld. Genoemde inspanningen: monitoring, promotie, bezoekersmanagement, coördinatie vrijwilligers, en monitoring zijn acties in deze visie. Biesbosch samenwerking is middels een overeenkomst geformaliseerd. Gewerkt is aan de Biesbosch visie met alle samenwerkende partners Staatsbosbeheer heeft gewerkt aan een plan voor zonering in de Biesbosch
		<ul style="list-style-type: none"> We bieden een visie op de vesting met bijbehorende agenda aan de raad aan. 	☹	Samen met bewoners is gestart met een visie en actieplan voor de vesting. Deze is nog niet gereed en dus niet 2021 gepresenteerd aan de raad.
		<ul style="list-style-type: none"> We doen onderzoek naar de mogelijkheden tot het aanleggen van mountainbikeroutes. 	☹	Onderzoek mountainbikeroutes is in 2021 (nog) niet gestart
		<ul style="list-style-type: none"> Ook de mogelijkheden tot uitbreiding van vaarroutes worden onderzocht. 	☹	Onderzoek mogelijkheid uitbreiding van vaarroutes niet gestart
	Meer actieve vormen van recreatie	We ronden lopende projecten af zoals ruiterroutes, wandelknooppunten en kanoroute Noordwaard.	✓	Ruiterroutes en kanoroute zijn gereed. Wandelknooppuntenstructuur in de Noordwaard is in concept gereed.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> • Meer bekendheid voor en meer samenhang tussen de parels van Altena • Nieuwe mogelijkheden van gebiedsmarketing en promotie 	<p>In samenwerking met Brabants Landschap, de VVV en Erfgoed Altena werken we aan een vernieuwde aanpak voor de verbinding en marketing van de parels van het gebied, de Biesbosch, de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de musea. Educatie en coördinatie van de inzet van de vrijwilligers worden hierin meegenomen.</p>	😊	<p>Dit is onderdeel van het uitvoeringsprogramma van de herijkte visie op toerisme.</p>
Subsidiebeleid en harmonisatie				
<p>Een bloeiend verenigingsleven ter versterking van de sociale samenhang en financiële ondersteuning van maatschappelijk nuttige activiteiten</p>	<p>Een goed geïmplementeerd subsidiebeleid voor Cultuur, Sport en Welzijn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Na afloop van de eerste subsidiecyclus voeren we een evaluatie uit op het aanvraag- en besluitvormingsproces. • We optimaliseren het aanvraag- en besluitvormingsproces voor de aanvragen voor 2022. • We monitoren de financiën binnen de subsidieregelingen en doen een kwantitatieve evaluatie om de effecten van het nieuwe beleid op het budget van 2021 te meten. 	😊	<p>Het nieuwe subsidiebeleid voor sport, cultuur en welzijn werd in 2021 voor het eerst tot uitvoer gebracht. Naar aanleiding van een motie van de raad ging geen enkele vereniging er in 2021 op achteruit in subsidie.</p> <p>Aan de hand van de ervaringen met de subsidie aanvragen voor 2021 en 2022 is in 2021 een traject gestart om te komen tot een optimalisering van het pakket dat we gebruiken voor de digitale indiening van subsidie aanvragen. In 2022 verwachten we daarvan de resultaten. .</p>

3.3 Beleidsindicatoren

	Altena	Nederland
Funciemenging (%) (2021) *	48,2	53,3
Vestigingen (van bedrijven) (aantal per 1.000 inwoners 15-74 jaar) (2021)	173,3	165,1

* De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

	Altena	Nederland
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen) (2020)	1,8	2,7
Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen) (2019) **	18	26
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (%) (2020)	1,0	1,7

* Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en / of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven.

** Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen / praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend.

	Altena	Nederland
Niet-sporters (%) (2020)	55,7	49,3

3.4 Financieel overzicht

03. Veelzijdig Altena (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Vershil
Lasten	13.649 N	17.404 N	15.094 N	15.411 N	317 N
Baten	3.861 V	2.139 V	3.299 V	4.121 V	822 V
Saldo programma	9.787 N	15.265 N	11.796 N	11.291 N	505 V
Mutaties reserves	1.501 N	2.891 V	855 V	845 V	10 N
Resultaat van lasten en baten	11.288 N	12.374 N	10.941 N	10.446 N	495 V

Analyse

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
3. Veelzijdig Alتنا		
2.3 Recreatieve havens	5	V
Diverse kleine verschillen.	5	V
3.1 Economische ontwikkeling	136	V
Het resultaat van het ROB is verbeterd. Hierdoor is de verliesvoorziening ROB voor een deel (€ 178.000) vrijgevallen.	191	V
Budget is overschreden door hogere inhuurkosten en een aantal noodzakelijke onderzoeken ten behoeve van bedrijventerreinen en economie waarvoor geen budget in de begroting was opgenomen.	55	N
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	31	V
Diverse kleine verschillen.	31	V
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	24	N
Diverse kleine verschillen.	24	N
3.4 Economische promotie	45	N
Diverse kleine verschillen.	45	N
4.1 Openbaar basisonderwijs	1	N
Diverse kleine verschillen.	1	N
4.2 Onderwijshuisvesting	271	V
De overschrijding wordt veroorzaakt door de hogere lasten van de MFA's.	144	V
Uitgaven door corona aan de scholen t.b.v. verbetering ventilatiesysteem lager dan begroot.	82	V
Diverse kleine verschillen.	45	V
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	80	V
Realisatie van de ritten leerlingenvervoer zijn achtergebleven in het 4e kwartaal. De oorzaak hiervan is corona.	92	V
Diverse kleine verschillen	12	N

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
5.1 Sportbeleid en activering	18	V
Diverse kleine verschillen.	18	V
5.2 Sportaccommodaties	99	V
De inkomsten MFA's van 2019 en 2020 van Brede School Sleeuwijk, Vlechtwerk Werkendam, De Campus en De Dussenaar zijn na een achterstand alsnog gefactureerd in 2021 en tevens in 2021 doorbelast.	210	V
Bij Sporthal De Jager is € 53.000 minder aan huurinkomsten gerealiseerd. Oorzaak hiervan is corona, op de huuropbrengsten scholen is compensatieregeling van toepassing.	53	N
Diverse kleine verschillen.	58	N
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	25	N
Diverse kleine verschillen.	25	N
5.4 Musea	7	N
Diverse kleine verschillen.	7	N
5.5 Cultureel erfgoed	7	V
Diverse kleine verschillen.	7	V
5.6 Media	55	N
Als gevolg van financieel technische herallocatie van budgetten is de begroting nu actueel. Deze aanpassing is niet van invloed op beschikte bedragen, maar maakt wel helder dat sprake is van een noodzakelijke structurele bijstelling van € 50.000.	53	N
Diverse kleine verschillen.	2	N
5.7 Openbaar groen en recreatie	16	V
Diverse kleine verschillen.	16	V
Mutaties reserves programma 3		
0.10 Mutaties reserves	10	N
Diverse kleine verschillen.	10	N
		495 V

Programma 4. Duurzaam Altena

Portefeuillehouder	Thema
Wethouder Van Vugt	Duurzaamheid*
Wethouder Tanis	Wonen
Wethouder Van Oosten	Circulaire economie
Wethouder Van Vugt	Afval en grondstoffen
Wethouder Van Vugt	Altena als groenblauwe oase

*Wethouder Sheikkariem is portefeuillehouder Omgevingswet en ruimtelijke plannen

4.1 Kern Bestuursakkoord en Collegeprogramma

Veel werk verzet ter voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet

De voorbereiding op de Omgevingswet heeft in 2021 veel aandacht gekregen bij de raad, het college en in de organisatie. Gaandeweg groeit het bewustzijn van en oefenen met het anders denken en doen en de houding die dat vraagt ('ja, mits'). Hieronder enkele hoofdpunten van 2021.

De raad is begonnen met een informatie- en trainingsprogramma en heeft verschillende besluiten genomen die nodig zijn als de wet in werking treedt. Denk aan het Delegatiebesluit en het Recht van Advies en de lijst Verplichte Participatie. Ook zijn wensen & bedenkingen meegegeven voor de Omgevingsvisie-in- wording. Andere besluiten zijn in voorbereiding.

Het college heeft verschillende themasessies gehouden en diverse besluiten genomen, zoals vaststelling van het Plan van Aanpak voor de Omgevingsvisie Altena 2040 en van de Richtlijn Omgevingsdialoog. Bovendien hebben B&W 1 januari 2022 als 'kantelmoment' bepaald, waarna – vanwege de doorloop- en proceduretijd- geen bestemmingsplanverzoeken meer in behandeling genomen kunnen worden. Onder de nieuwe wet, ingaand op 1 januari 2023, vervalt dat immers.

In de organisatie is onder meer de voorbereiding op het Digitaal Stelsel Omgevingswet intensief opgepakt, inclusief de bijbehorende trainingen voor de gebruikers van de nieuwe software. De Intake- en Omgevingstafel, met externe adviseurs, zijn al helemaal ingeburgerd. Daarnaast heeft het projectteam Omgevingsvisie aan het eind van 2021, na de nodige participatie, de 0,8-versie opgeleverd voor de 2e ronde wensen & bedenkingen. Achter de schermen is volop gewerkt aan de voorbereiding op het Omgevingsplan en welke keuzes voor deze opgave nodig zijn. Vanuit de organisatie zijn, tot slot, veel contacten en samenwerking met de VNG, VNG-groepen, buurgemeenten en regionale groepen.

Duurzaamheid: klimaatbeleid en energietransitie

In 2046 willen we een CO₂-neutrale gemeente zijn. Acties om dit doel te bereiken zijn beschreven in de Altena Klimaatagenda Acties uit de agenda worden samen met de eigenaren en andere stakeholders verder uitgewerkt en uitgevoerd. De resultaten worden periodiek gerapporteerd aan de raad en inwoners.

De prioriteit ligt deze bestuursperiode bij bewustwording, besparing en verduurzaming van de bebouwde omgeving. Zelf geven we als gemeente het goede voorbeeld, onder meer door energieneutraal te bouwen en door onze bestaande (onderwijs-)gebouwen op de langere termijn energieneutraal te maken. In de duurzaamheidsparagraaf in het Strategisch Vastgoedbeleid gemeente Altena staat hoe we dat gaan doen.

We sturen nadrukkelijk op het verminderen van het energieverbruik van de gemeentelijke organisatie en, mede daardoor, op het verminderen van onze CO₂ uitstoot. We monitoren en sturen dat via de CO₂ Prestatieladder, waarvoor we als één van in totaal 20 gemeenten zijn gecertificeerd.

In 2021 zijn in regionaal verband nieuwe energiecontracten afgesloten voor gas en elektriciteit. Hierbij heeft duurzaamheid een grote rol gespeeld. Ons elektriciteitsverbruik is gecertificeerd groen en ons gasverbruik wordt, eveneens gecertificeerd, gecompenseerd.

Met een groep van 90 medewerkers is vorig jaar de Footprint Challenge gehouden. In zes weken tijd heeft deze groep op een enthousiaste manier gewerkt aan het verkleinen van de eigen ecologische voetafdruk. Iedere week op een ander duurzaamheidsthema. De inzichten die ze hebben opgedaan en nieuwe gewoonten die zijn aangeleerd nemen zij mee op de werkvloer.

In 2021 zijn meerdere mijlpalen bereikt. Zo hebben we samen met de andere 15 gemeenten in onze regio in maart 2021 de Regionale Energiestrategie vastgesteld. Hierin is voor onze gemeente een ambitie tot 2030 vastgelegd voor het realiseren van zon op dak en zonnenvelden. Deze opgave wordt belemmerd door transportschaarste op het elektriciteitsnet. Dit dwingt ons samen met onze partners te zoeken naar alternatieve manieren van aansluiten of oplossingen die het elektriciteitsnet niet of minder belasten. Dit is ook zo verwoord in het Zonnekader Altena wat eveneens in 2021 is vastgesteld.

In 2021 hebben we ons ingespannen om zon op dak een impuls te geven. Helaas gooide de genoemde transportschaarste voor verschillende bedrijven roet in het eten. Daarnaast bleef de interesse voor een programma gericht op kleinere zonnedaken uit vanwege de corona pandemie.

In 2021 hebben we een intensief proces doorlopen om te komen tot een gemeentelijke Transitievisie Warmte (die we in Altena Warmtevisie noemen). Samen met partners met een verschillende achtergrond is de Warmtevisie via een technische en financiële analyse en een 0.5 versie vormgegeven tot de definitieve versie. De vaststelling in december is overigens pas het begin van een proces richting een aardgasvrije gemeente. Hiertoe richten we ons tot 2030 eerst op "aardgasvrijready". Dit betekent voornamelijk het isoleren van gebouwen.

Ook is in 2021 veel aandacht besteed aan het ontwikkelen van beleid voor laadpalen voor elektrische auto's en voor kleine windmolens. Dit zal in 2022 verder worden uitgewerkt en afgerond. Hetzelfde geldt voor beleid op het gebied van duurzaam bouwen waarbij moet worden opgemerkt dat dit meer beleidsvelden raakt dan alleen duurzaamheid/CO₂ reductie.

Duurzaamheid: klimaatadaptatie

De energietransitie gaat over klimaatmitigatie, het beperken van de klimaatverandering. Klimaatadaptatie gaat over het aanpassen aan de te verwachten klimaatverandering. Dit is het onderwerp van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). In 2021 is dan ook in samenwerking met het waterschap en relevante gebiedspartners door middel van risicodialogen een klimaatadaptatiestrategie opgesteld. In oktober is dit bekrachtigd door ondertekening van het

manifest. Vanaf 2022 wordt samen met het waterschap een klimaatadaptatiecoördinator ingehuurd om onder andere de strategie uit te werken tot een uitvoeringsagenda. Voor uitvoering van de maatregelen benoemd in de uitvoeringsagenda wordt in samenwerking met WE4Climate subsidie aangevraagd. In de beleidsvisie Klimaat, water en groen is verder vormgegeven aan onze ambities om onze leefomgeving duurzamer te maken: groener, gezonder, minder kwetsbaar voor de klimaatverandering met meer biodiversiteit.

De Kracht van Altena: samen op weg naar een circulair voedselsysteem

Altena wil voortgang boeken op de weg naar een circulaire economie. We kiezen daarbij voor een programmatische aanpak, en we starten met het thema voedsel. De gemeente nam het voortouw om het programma circulair voedselsysteem te ontwikkelen, maar de gemeente deed dat niet alleen. Het Manifest de Kracht van Altena vormde ons startpunt. Ook is geluisterd naar de mening en ideeën van inwoners, organisaties, ondernemers, onderwijs en andere overheden. In de uitvoering gaan we samenwerken met gebiedspartners. Programmaplan 1.0 van het programma circulair voedselsysteem is eind 2021 in concept gereedgekomen. De politiek-bestuurlijke besluitvorming vindt in 2022 plaats.

Programmaplan 1.0 is niet van achter een bureau geschreven. Het is ontwikkeld met de inzichten vanuit gesprekken, bronnen en ervaringen uit de praktijk. Er is continu gesprek geweest met verschillende gebiedspartijen en belanghebbenden. Ook hebben we bronnen bestudeerd met feiten en cijfers over Altena en het voedselsysteem, en maakten we een beleidsanalyse en trendanalyse. Daarnaast zijn we gewoon aan de slag gegaan met verschillende onderzoeken, projecten en experimenten.

De Woonvisie en het actieplan woningbouw

De Woonvisie is voor de zomer van 2021 vastgesteld. Met de visie geven we onder meer uitwerking aan het thema wonen uit de Omgevingsvisie. Ook vormt de visie volgens de Woningwet het kader voor de prestatieafspraken met de woningcorporaties en de huurdersorganisaties. De woningbouwopgave van de gemeente Altena is ambitieus. In de visie is aangegeven dat de gemeente wil versnellen. De versnellingsopgave is een samenwerkingsopgave tussen alle betrokken partijen (publiek en privaat) op inhoud en op relatie. Het vraagt een benadering op het niveau van de gemeente; wat is nodig om de ambitie te realiseren? En op het niveau van het individuele plan; hoe zorgen we ervoor dat ieder jaar voldoende woningen worden gebouwd met de juiste kwaliteit en in het juiste segment? Per 1 januari is een programmamanager wonen aan de slag gegaan om dit proces te gaan aansturen. Samen met belangrijke stakeholders in onze gemeente wordt ingezet om de genoemde ambitie in de Woonvisie te realiseren. Eind 2021 is opdracht gegeven om een start te maken met het organiseren van woontafels met betrokken partijen.

De vaststelling van de Woonvisie, was de start om een aantal vervolgstappen te zetten in de uitvoering van de Woonvisie. Zo is de verordening voor de starterslening opnieuw vastgesteld, met nieuw budget en verruimde regels om starters te kunnen helpen bij de aankoop van een eerste woning. Ook zijn nieuwe regels geformuleerd voor de verkoop van woningen en bouwkeuzes. Aanvullend daarop is de doelgroepenverordening vastgesteld. Dit moet helpen om nieuwe huurwoningen en goedkope koopwoningen vast te houden voor de doelgroep.

In 2021 zijn 240 woningen toegevoegd aan onze woningvoorraad. Tevens zijn in 2021 244 woningen in aanbouw genomen (zie beleidsindicatoren).

Afval en grondstoffen



Op 1 januari 2021 is de afvalstoffendienst Den Bosch gestart als nieuwe inzamelaar voor het huis aan huis afval. Ondanks wat te verwachten opstartproblemen is de dienstverlening van de afvalstoffendienst als goed aan te merken. Het aantal meldingen ten opzichte van het aantal acties is zeer laag en men heeft een flexibele grondhouding.

4.2 Doelenbomen Duurzaam Altena



✓	Doelstelling is behaald.	☹️	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
😊	Op koers om doelstelling te behalen.	☹️	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
Duurzaamheid				
Altena CO2-neutraal in 2046	De projecten en activiteiten uit het uitvoeringsprogramma van de Altena Energiestrategie	We werken de in 2019 vastgestelde Altena Energiestrategie uit in een uitvoeringsagenda die we vervolgens uitvoeren.	😊	De acties uit de Klimaatagenda (40 in totaal) worden uitgewerkt en uitgevoerd. Sommige acties zijn al in gang gezet, andere acties zijn pas later gepland.
	Inwoners, bedrijven en verenigingen worden gestimuleerd tot actie op de weg naar duurzaamheid	<ul style="list-style-type: none"> We geven deze bestuursperiode prioriteit aan bewustwording, besparing en verduurzaming van de bebouwde omgeving. We zoeken samenwerking met stakeholders, zoals woning-corporaties, Energiecoöperatie Altena Nieuwe Energie, het lokale bedrijfsleven en onderwijs. We volgen een wijkgerichte aanpak voor aanpassingen aan vastgoed, gericht op besparing van energie en/of duurzame opwek. De aanpak wordt zo mogelijk gekoppeld aan thema's als veilig wonen en langer thuis wonen. We stimuleren (sport)verenigingen tot verduurzaming van accommodaties. We treden lokale duurzaamheidsinitiatieven tegemoet met 	<p style="text-align: center;">✓</p> <p style="text-align: center;">😊</p> <p style="text-align: center;">✓</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het duurzaamheidsloket is al enige tijd operationeel. Hieraan gekoppeld is de uitvoering van RRE(W)-maatregelen. Vanwege corona zijn deze maatregelen op een coronaproof wijze ingevuld of vooruit geschoven in de planning. Spoor A uit de Warmtevisie sluit hierop aan. De samenwerking met genoemde stakeholders is goed. Door uitvoering van de klimaatagenda maar ook door bijvoorbeeld de warmtevisie is deze samenwerking intensief te noemen. Het project zon op dak heeft positieve subsidiebeschikkingen opgeleverd voor ongeveer 12.000 panelen op 4 bedrijfspanden. Helaas kunnen deze installaties niet worden aangesloten vanwege transportschaarste. Een vervolgaanpak gericht op kleine daken is niet goed uit de verf gekomen door gebrek aan interesse als gevolg van de coronasituatie. Het loket voor verenigingen en ook voor bedrijven is in Q4 2021 operationeel geworden (aanvullend aan het reeds bestaande duurzaamheidsloket).

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> - Verduurzaming van ons vastgoed en van installaties in de openbare ruimte - Goed voorbeeld doet volgen 	<p>de bril van 'mogelijk maken'. De rol van de gemeente wordt van geval tot geval ingevuld.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We ontwikkelen vastgoed- en accommodatiebeleid, inclusief een duurzaamheidsplan voor ons vastgoed. • Vooruitlopend daarop nemen we nu al duurzaamheidsmaatregelen. We kiezen daarbij voor duurzame 'no regret'-oplossingen. • We zorgen voor een integrale benadering vanuit duurzaamheid, vastgoedbeleid en onderwijshuisvesting. • Oplaadpunten voor elektrische auto's in de openbare ruimte worden gestimuleerd, waar de parkeer capaciteit dat toelaat. 	<p style="text-align: center;">✓</p> <p style="text-align: center;">😊</p> <p style="text-align: center;">😊</p> <p style="text-align: center;">😊</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het Strategisch vastgoedbeleid is eind 2021 vastgesteld. Hierin staan de aanpak en de globale stappen beschreven om tot een CO2 neutrale vastgoedportefeuille te komen. Het verduurzamingsplan voor ons vastgoed wordt verder uitgewerkt a.d.h.v. een technische analyse/routekaart. De uitwerking hiervan vindt plaats in 2022 en wordt opgenomen in het transitieplan vastgoed. • Het nemen van duurzaamheidsmaatregelen is een doorlopende actie. Waar mogelijk worden no regret maatregelen toegepast. • De integrale benadering is geborgd door verschillende disciplines te betrekken in het opstellen van het Strategisch vastgoedbeleid. • Met een quick scan-onderzoek zijn scenario's voor het opzetten van een pro-actieve laadinfrastructuur en welke rol de gemeente hierin kan nemen in beeld gebracht. Inmiddels is de vervolgstap, het opstellen van een laadvisie in voorbereiding in combinatie met een plaatsingsplan voor Altena. De laadvisie voor Altena zal uiterlijk in Q2 van 2022 aan de raad worden aangeboden. Op basis hiervan wordt een aanbestedingstraject opgestart voor de samenwerking met een marktpartij.
	<p>Een warmtevisie die in overeenstemming is met de door het Rijk gestelde normen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • We gaan in gesprek met stakeholders, zoals de provincie, woningcorporaties en netbeheerders, over de gewenste aanpak om te komen tot een warmtevisie. • De warmtevisie wordt door de raad vastgesteld. 	<p style="text-align: center;">✓</p> <p style="text-align: center;">✓</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Samen met interne stakeholders (diverse teams/disciplines) en externe stakeholders (lokaal en bovenlokaal) wordt intensief gewerkt aan de gemeentelijke warmtevisie. • De Warmtevisie Altena is op 21 december 2021 vastgesteld.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
	Regionaal bod met uitvoeringsprogramma dat een bijdrage levert aan de grootschalige opwek van duurzame energie	<ul style="list-style-type: none"> Binnen het kader van de Regionale Energiestrategie (RES) leveren we een bijdrage aan de grootschalige opwek van duurzame energie. We dragen bij aan de totstandkoming van een regionaal bod met elektriciteitsplan, warmteplan, infrastructuurplan en innovatieplan. 	✓	De RES1.0 is op 16-3-2021 door de gemeenteraad vastgesteld. Het realiseren van de opgave voor Altena tot 2030 wordt bemoeilijkt door de transportschaarste op het elektriciteitsnet. In regionaal verband wordt Altena als voorbeeldcasus nader onderzocht.
	Visie op grootschalige zonnevelden	<ul style="list-style-type: none"> We sluiten aan op de landelijke zonneladder. We stellen een visie op voor grootschalige zonnevelden. 	✓	Het zonnekader is op 22 juni 2021 vastgesteld door de gemeenteraad. Met Enexis, Altena Nieuwe Energie en Altenatuur wordt bekeken op welke wijze initiatieven, ondanks de beperking die de transportschaarste met zich meebrengt, verder gebracht kunnen worden.
Een strategische en integrale aanpak van alle thema's die raakvlakken hebben met de fysieke leefomgeving	Omgevingsvisie, Omgevingsplan en aansluiting op het landelijk Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)	<ul style="list-style-type: none"> We leggen de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan ter vaststelling voor aan de raad. We maken een plan van aanpak voor de aansluiting op het DSO en voeren dat uit. Het werken met programma's en proefprojecten wordt voortgezet. 	 	<ul style="list-style-type: none"> 0,8-versie Omgevingsvisie Altena 2040 is eind december 2021 gereed. Vaststelling volgt in 2022, door besluit presidium voor extra ronde wensen & bedenkingen in januari 2022. Het opbouwen van het Omgevingsplan Altena is transitie van meerdere jaren en kent een wettelijke doorlooptijd tot en met 2029. Aansluiting op DSO loopt bij Altena op schema, maar landelijk zijn wij afhankelijk van het Rijk. Programma's kunnen ontwikkeld worden op basis van de Omgevingsvisie Altena 2040. Na vaststelling van de Omgevingsvisie kunnen Programma's onder de Omgevingswet volgen. Door een langere doorlooptijd van de Omgevingsvisie schuift vaststelling van Programma's onder de Omgevingswet door naar later.
Wonen				
Voldoende passende woningen in iedere kern,	<ul style="list-style-type: none"> Woonvisie Prestatieafspraken 	<ul style="list-style-type: none"> Bij het opstellen van de Woonvisie doen we tevens onderzoek naar de 	✓	<ul style="list-style-type: none"> Niet alleen bij de woonvisie, maar ook bij gronden die de gemeente uitgeeft wordt bekeken of splitsing of

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
afgestemd op de behoeften van onze inwoners en de demografische ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoek woningbehoefte 	<p>mogelijkheden om via kavelsplitsing meer woningen voor starters en (andere) kleine huishoudens te kunnen realiseren.</p> <ul style="list-style-type: none"> Prestatieafspraken met de corporaties en de huurdersorganisaties met daarin onder meer afspraken over huisvesting bijzondere doelgroepen, bouw- en renovatieopgaven, verduurzaming en leefbaarheid. Periodiek onderzoek naar de woningbehoefte 	😊	<p>herverkaveling mogelijk is. Dit is o.a. al gebeurd in de Zandweide voor bouw rug aan rugwoningen.</p> <ul style="list-style-type: none"> Het laatste woningbehoefte onderzoek is gedaan in januari 2020. In september 2020 heeft de provincie nieuwe cijfers bekend gemaakt. Met de woonvisie zijn deze gegevens verwerkt. Daarnaast is voor de woonvisie specifiek onderzoek gedaan naar de woningbehoefte voor de zorg. We doen mee met het landelijk WOON onderzoek. Resultaten daarvan worden verwacht in 2022. De verwachting is dat een nieuw lokaal woningbehoefte onderzoek pas nodig is op z'n vroegst eind 2022.
	Ruimte voor particuliere initiatieven	<ul style="list-style-type: none"> Het maatschappelijk initiatief is leidend. We stimuleren initiatieven die tegemoet komen aan de actuele woonvraag vanuit de doelgroepen, zoals de uitstroom uit de GGZ, huisvesting voor pleeggezinnen of mensen met een verslaving. In de Woonvisie nemen we de aanpak van dit thema mee. 		✓
Circulaire economie				
Bevorderen circulaire economie in Altena	Programmamanager circulair voedselsysteem	We stellen een Programmamanager aan als aanjager en vast aanspreekpunt voor alle initiatieven en activiteiten op het gebied van de circulaire economie.	✓	De programmamanager is begin mei 2020 in dienst getreden.
	Programma circulair voedselsysteem	We faciliteren en ondersteunen de in het manifest 'De Kracht van Altena' genoemde projecten.	😊	<p>Voortvloeiend uit en voortbouwend op het Manifest 'De Kracht van Altena' faciliteren en ondersteunen we verschillende ontwikkelingen.</p> <ul style="list-style-type: none"> Organiseren van de eerste editie van Dutch Food Week Altena om ondernemers een podium te bieden en inwoners kennis te laten maken met de positieve kracht van voedsel.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
				<ul style="list-style-type: none"> • Organiseren van een masterclass korte keten en activiteit 'Fietsen voor m'n Eten' tijdens Dutch Food Week Altena. • Subsidieaanvraag ingediend en subsidie ontvangen, samen met HAS-hogeschool en twee lokale ondernemers bij het O&O fonds van de Regio West-Brabant om de vraaggerichte B2b korte keten te onderzoeken. • Faciliteren van Stichting CHIEF bij het opzetten van hun gebiedsgerichte pilot over de consumptie van meer plantaardige eiwitten. • Bijdrage leveren aan 'Vitaal Altena' vanuit het thema 'gezond en meer maatschappelijk verantwoord eten'. • Faciliteren van ZLTO met het organiseren van een gebiedspilot 'carbon farming'. • Doorontwikkeling van het 'ondersteuningsnetwerk voor ondernemers' in samenwerking met de provincie. • Afronding en vervolg van het onderzoek kansen en knelpunten natuurinclusieve landbouw met gebiedspartners
		<p>We gaan in gesprek met het bedrijfsleven en de kennisinstututen om te verkennen hoe we bedrijven kunnen ondersteunen op de route naar een circulaire economie.</p>		<p>Het programmteam werkt continu aan het opbouwen van een relevant en breed netwerk en aan goede relaties met onze (potentiële) partners door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het uitbreiden van het netwerk rondom het programma • Continue dialoog met verschillende (agrarische) ondernemers en organisaties • Structureel overleg met ZLTO Altena-Biesbosch, Stichting Altena Kennispoort, ANV Altena-Biesbosch, Rabobank, en provincie Noord-Brabant <p>Wij werken continu aan het vergroten van de zichtbaarheid door PR en lobbyactiviteiten</p>
		<p>Met behulp van die input stellen we gezamenlijk een Actieprogramma op, voortbouwend op het manifest.</p>		<p>Programmaplan 1.0 van het programma circulair voedselsysteem is eind 2021 in concept gereedgekomen. De politiek-bestuurlijke besluitvorming vindt in 2022 plaats.</p>

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
				Programmaplan 1.0 is niet van achter een bureau geschreven. Het is ontwikkeld met de inzichten vanuit gesprekken, bronnen en ervaringen uit de praktijk.
Meer eerlijke handel	Altena Fairtrade gemeente in 2020	We participeren in de lokale Fairtrade werkgroep met een faciliterende en verbindende rol, ook in relatie tot Altena PUUR en Global Goals Gemeente.	☹️	Altena heeft een lokale Fairtrade werkgroep. Zij zet zich in voor de titel 'Fairtrade gemeente'. De gemeente ondersteunt de Fairtrade werkgroep in het behalen van die titel. Door corona hebben de activiteiten van de werkgroep in 2020 en 2021 grotendeels stilgelegen. In juli 2021 is besloten de ambitie om Fairtrade gemeente te worden opnieuw te bekrachtigen. De werkgroep gaat dit samen met de gemeente verder vormgeven. Altena is een Global Goals gemeente. Fairtrade is onderdeel van de Global Goals.
Afval en grondstoffen				
Minder zwerfafval	Actieplan zwerfafval en efficiënter ingerichte openbare ruimte	<ul style="list-style-type: none"> We rollen een breed actieplan zwerfafval uit. We onderzoeken of het wenselijk is om vanuit de Participatiewet of via Halt mensen te betrekken. 	☺️	<ul style="list-style-type: none"> Er is een plan van aanpak om de hoeveelheid zwerfafval te beperken uitgevoerd. Voorlichting op scholen, ludieke acties en het faciliteren van onze vrijwilligers zijn hierin de belangrijkste thema's geweest. Daarnaast heeft MidZuid het leegmaken van de openbare prullenbakken en het rapen van zwerfafval verzorgd
Inwoners worden zich op jonge leeftijd bewust van het belang van goed gescheiden inzameling en duurzaamheid	Brede uitrol van het programma AltenaSchoon	We stimuleren bewustwording. Een mogelijkheid daartoe is het programma AltenaSchoon beschikbaar stellen aan alle basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs.	☺️	Onderdeel van het plan van aanpak waren gastlessen op scholen. Hiervoor is voldoende belangstelling echter als gevolg van corona is dit minder dan voorgaande jaren geweest. Ook is er een afvalboekje opgesteld met tips en trucs voor betere scheiding van afval.
Altena als groenblauwe oase				
Een gezonde en meer klimaatbestendige leefomgeving met meer groen en water	Het groenareaal in de gemeente neemt toe	<ul style="list-style-type: none"> We stimuleren inwoners, bedrijven en organisaties om verharding te vervangen door groen. 	☺️	<ul style="list-style-type: none"> We hebben de actie Groene Buurtkampioen georganiseerd en meerdere acties rondom het NK-tegelwippen. Het winnende plan van de actie wordt in 2022 uitgevoerd. Er is een klimaatadaptatiekatern

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
		<ul style="list-style-type: none"> We blijven betrokken bij het burgerplatform Grip op water Altena. 	😊	<p>uitgebracht en met Natuurinclusief Altena (ANV) een kortingsbon voor een regenton toegevoegd aan het welkomstpakket voor nieuwe inwoners. We hebben een bijdrage geleverd aan de bloemzaadactie van ANV en de tegelactie Hier begint de zee. In het uitvoeringsprogramma gaat we verder vorm geven aan de integrale stimuleringsstrategie.</p> <ul style="list-style-type: none"> We zijn nog aangesloten bij Grip op water echter zijn door corona in 2021 geen activiteiten georganiseerd .
		<ul style="list-style-type: none"> Via klimaatdialogen maken we concrete afspraken met grote bedrijven, woningcorporaties en projectontwikkelaars over vergroening van de leefomgeving, in lijn met de Omgevingsvisie. We vervullen een voorbeeldfunctie voor de openbare ruimte en bij het ontwerp van publieke gebouwen. 	😊 😊	<ul style="list-style-type: none"> We hebben online klimaatdialogen gevoerd, de klimaatadaptatiestrategie opgesteld en het manifest met relevante gebiedspartners ondertekend. De strategie is geïntegreerd in de Beleidsvisie Klimaat, water en groen. We hebben dit zo goed mogelijk bij projecten georganiseerd. Zo komen er groene daken op de brandweerkazernes en de gemeentewerven. Daarnaast hebben we boven op de inspanningsverplichting op enkele locaties ondergrondse bergingen aangelegd. We gaan in 2022 nog een beslisboom opstellen voor hoever we hierin gaan bij toekomstige projecten. Voor de openbare ruimte hebben we afspraken geborgd in de Handleiding Inrichting Openbare Ruimte (HIOR).
		<ul style="list-style-type: none"> We zetten in op vergroening van schoolpleinen en onderzoeken de mogelijkheden voor de inzet van middelen die bij het waterschap en provincie beschikbaar zijn. We gaan hierover in gesprek met de schoolbesturen. 	😐	<p>Er is momenteel bij provincie en waterschap geen budget beschikbaar . Daarnaast hebben wij hier zelf momenteel geen budget en geen capaciteit voor. Wij pakken dit onderwerp in 2022 op. Wel blijven we het project Spraakwater uitvoeren op de basisscholen. Bij nieuwe basisscholen worden schoolpleinen zo 'groen' en klimaatadaptief als mogelijk ontworpen.</p>
		Bij de toetsing van ruimtelijke plannen houden	😊	Binnen onze juridische mogelijkheden houden we hier al

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
		we rekening met klimaatbestendig en natuurinclusief bouwen. We schrijven een percentage groen voor dat minimaal moet worden gerealiseerd.		zoveel mogelijk rekening mee. We gaan in 2022 uitvoeringsbeleid opstellen voor het klimaatbestendig en natuurinclusief bouwen en het realiseren van groen bij nieuwbouw.
	Altena klimaatbestendig in 2050	Via interne klimaatdialogen zorgen we er voor dat onze eigen organisatie bij alle plannen rekening houdt met de klimaatverandering. Via externe klimaatdialogen met stakeholders komen we tot een gezamenlijke klimaatadaptatiestrategie.	😊	We hebben online interne en externe klimaatdialogen gevoerd over prettig wonen, klimaatbestendige bedrijvigheid, klimaatrobuust buitengebied en gezondheid. De klimaatadaptatiestrategie is bekrachtigd met onze gebiedspartners in een manifest. We gaan in 2022 met de klimaatadaptatiecoördinator de strategie concretiseren naar een uitvoeringsagenda samen met onze gebiedspartners.

4.3 Beleidsindicatoren

	Altena	West-Brabant
Percentage woningen met geregistreerde zonnepanelen (2020)	18	15
Vermogen zonnepanelen totaal (woningen+niet-woningen+landbouw) in kW- 2019 ->2020	28.893 -> 47.601 (+65%)	320.701 -> 498.348 (+55%)
Energielabels procentuele verdeling*	A+ 32 B 19 C 25 D 9 E 5 F 5 G 5	A+ 29 B 19 C 26 D 11 E 7 F 4 G 4

* Het aantal geldige energielabels in Altena betreft 54% van de woningen, in West-Brabant is dat 57%.

Altena	Totaal aantal in aanbouw genomen woningen	waarvan huur	waarvan koop	waarvan eengezins	waarvan meergezins
2021	244	71	173	167	77

	Altena	Nederland
Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner) (2020) *	90	170
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit (2019)	7,0	20,0

* Exclusief milieustations

	Altena	Nederland
Gemiddelde WOZ-waarde (x € 1.000) (2021)	291	290
Nieuwgebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen) (2021)	9,3	8,7
Demografische druk* (%) (2021)	77,8	70,1

* De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot het aantal personen van 15 tot 65 jaar.

	Altena	Nederland
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (€) (2021)	703	733
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (€) (2021)	744	810

Bron: <https://www.waarstaatjegemeente.nl>

4.4 Financieel overzicht

04. Duurzaam Altena (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil
Lasten	30.384 N	20.855 N	25.358 N	33.030 N	7.672 N
Baten	27.279 V	18.386 V	23.116 V	32.316 V	9.201 V
Saldo programma	3.105 N	2.469 N	2.243 N	714 N	1.529 V
Mutaties reserves	2.208 V	351 V	977 V	423 N	1.400 N
Resultaat van lasten en baten	897 N	2.119 N	1.266 N	1.136 N	129 V

Analyse

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
4. Duurzaam Altena		
5.7 Openbaar groen en recreatie	86	N
De overschrijding van € 180.000 is structureel. De afgelopen jaren is ervaring opgedaan met de noodzakelijke inspanningen om de buitenruimte op het gewenste niveau te houden. Deze ervaring is input geweest voor het bestek dat MidZuid inmiddels uitvoert en tevens zal worden meegenomen in de bijstelling van de beheerplannen.	180	N
Door omstandigheden is pas in november 2021 een doorstart kunnen maken met het Beheer- en Onderhoudsplan stedelijk water. Door capaciteitsgebrek is ook pas laat de opdracht gegeven voor het haalbaarheidsonderzoek verondiepen Put aan de Omloop.	66	V
Afronding van deze werkzaamheden vindt plaats voor de zomer van 2022.		
Diverse kleine verschillen.	28	V
7.2 Riolering	83	V
Mutatie egalisatievoorziening riolering.	230	V
Voor beheer en onderhoud gemalen en drukriolering is een overschrijding van circa € 200.000, veroorzaakt door boeking van renovatiewerkzaamheden op beheer en onderhoud post "onderhoud algemeen".	205	N
Baten komen ten goede aan de uitgaven op dit onderdeel.	58	V
7.3 Afval	230	N
De onttrekking aan de egalisatievoorziening afval valt lager uit door een lager bedrag aan toe te rekenen BTW (€ 82.000) ten laste van afval en meevallende inkomsten afvalfonds (€ 89.000).	171	N
Diverse kleine verschillen.	59	N

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
7.4 Milieubeheer	35	N
Het werkprogramma van de OMWB bestaat uit verschillende programma's. Programma 1 omvat eigenlijk alle zogeheten basistaken, deze taken dienen wij verplicht te beleggen. Programma 2 omvat veel van de zogeheten verzoektaken. Dit zijn de taken die wij graag willen beleggen bij de OMWB. Programma 1 bestaat uit een groot gedeelte aanbod gestuurde taakvelden (vergunningverlening, klachten en meldingen, repressieve handhaving en bezwaar en beroep, waarop wij als gemeente niet kunnen sturen. Het zijn met name deze taakvelden die gemiddeld zorgen voor een overschrijding van het budget van het werkprogramma. Voor het jaar 2021 gaat het om (i) uitputting vergunningverlening 194%, (ii) uitputting klachten en meldingen 130%, (iii) uitputting repressieve handhaving 129% en (iv) uitputting bezwaar en Beroep: 0%. De andere taakvelden (toezicht onder programma 1 en de taakvelden binnen programma 2) kennen gemiddeld een forse onderuitputting. Dit zijn de taakvelden waar wij zelf op kunnen sturen door middel van opdrachten en het opstellen van een programma.	53	N
Diverse kleine verschillen.	18	V
8.1 Ruimtelijke ordening	268	V
Anterieure overeenkomsten. In 2021 is sprake van eenmalige vrijval van kosten en baten uit meerdere anterieure overeenkomsten vanuit voormalig Aalburg, die nu worden afgesloten. Omgevingswet. Door uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn de DSO-uitgaven opgevangen binnen het ICT-budget. Overheveling voor bruto € 50.000 ("bommenkaart"). Verder overheveling van € 25.000 wegens uitstel en doorschuiven besluit vaststelling Omgevingsvisie Altena 2040 door de raad.	326	V
Planschades. In 2021 waren nog niet alle planschadecosten in rekening gebracht bij initiatiefnemers. Inmiddels is dit in 2022 gedaan.	102	V
In 2020 is een toevoeging aan het fonds achterwege gebleven. Dit wordt in 2022 gecorrigeerd. De uitgaven zijn in 2021 gedaan.	54	N
Diverse kleine verschillen.	52	N
	54	N
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	1.525	V
Het voordelige verschil van op de grondexploitaties wordt veroorzaakt door de volgende onderdelen:		
Een voordeel door een incidentele verkoop van een perceel grond aan de Eikenlaan te Sleeuwijk.	248	V
Een nadeel door de doorbelasting van ambtelijke inzet en overheadkosten op nog te starten en afgesloten grondexploitaties. Deze kosten kunnen niet binnen de grondexploitatie en als onderhanden werk worden.	73	N
Niet voorzienbare storting in de verliesvoorzieningen grondexploitatie (zie paragraaf grondbeleid). Dit bedrag wordt gedekt uit een onttrekking uit de reserve grondexploitaties (zie mutaties reserves).	1.297	N
Daarnaast is een voordeel ontstaan als gevolg van winstnemingen 2021 binnen de lopende grondexploitaties (zie ook paragraaf Grondbeleid) en voormalige schoollocaties. Dit	2.648	V

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
bedrag wordt conform de nota Grondbeleid gestort in de reserve grondexploitaties (zie ook mutaties reserves).		
Diverse kleine verschillen	1	N
8.3 Wonen en bouwen	3	V
Om het fors gestegen aantal aanvragen te kunnen afhandelen was aanvullende personele capaciteit nodig. Deze aanvullende inhuurkosten zijn gedekt uit de meeropbrengst van de leges bouwen.	119	N
In de Tweede Bestuursrapportage 2021 is de raming van de opbrengsten verhoogd. Uit de realisatie blijkt dat het aantal aanvragen ten opzichte daarvan hoger is dan verwacht en daarmee is dus de opbrengst ook hoger dan verwacht.	136	V
Diverse kleine verschillen.	14	N
Mutaties reserves programma 4		
0.10 Mutaties reserves	1.400	N
Mutaties reserve Grondexploitatie		
Het nadelige verschil op mutaties reserves is als volgt te verklaren:		
Een niet voorzienbare onttrekking uit de reserve grondexploitaties voor de dekking van de stortingen in de verliesvoorziening grondexploitaties (zie ook analyse taakveld 8.2 op vorige pagina en in de paragraaf grondbeleid).	1.297	V
Daarnaast zijn de winstnemingen binnen de lopende grondexploitaties en voormalige schoollocaties conform huidig beleid in de reserve grondexploitaties gestort (zie ook analyse taakveld 8.2 op vorige pagina en in paragraaf Grondbeleid).	2.648	N
Diverse kleine verschillen.	49	N
		129 V

Programma 5. Bereikbaar Altena

Portefeuillehouder	Thema
Wethouder Tanis	De A27 en het onderliggend wegennet
Wethouder Tanis	Openbaar vervoer, veer- en fietsverbindingen
Wethouder Van Vugt	Beheer van wegen, water, groen, riool en verlichting

5.1 Kern Bestuursakkoord en Collegeprogramma

Bereikbaarheid en mobiliteit

De gebrekkige doorstroming op de A27 is het grootste knelpunt voor de bereikbaarheid van Altena. Om de files te ontlopen, nemen weggebruikers vaak sluiproutes via ons lokale wegennet, met ernstige gevolgen voor de verkeersveiligheid, de leefbaarheid en de lokale bereikbaarheid.

De start van de reconstructie is medio 2023 gepland. Wij laten geen gelegenheid onbenut om Rijkswaterstaat daaraan te houden. In het overleg dringen we ook aan op een goede toepassing van de 'Minder hinder aanpak' van Rijkswaterstaat en op een adequate informatievoorziening voor inwoners, bedrijven en instanties.

Naast de 'Minder hinder aanpak' vanuit Rijkswaterstaat heeft de gemeente Altena het initiatief genomen om met de acht gemeenten langs de A27 tussen Houten – knooppunt Hoopolder, Waterschap Rivierenland, de provincies Noord-Brabant en Zuid-Holland alsook Rijkswaterstaat en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat te komen tot de zogenaamde 'Slimme Aanpak'. Deze dertien partijen hebben samen(-)gewerkt aan het in kaart brengen van locaties op het lokale en provinciale wegennet waar problemen worden verwacht wanneer Rijkswaterstaat start met de werkzaamheden op de A27. De verwachting is zeer groot dat veel gebruikers van de A27 deze mijden en via de lokale en provinciale wegen rijden/reizen. Er is samen gezocht naar maatregelen om dat 'sluip'verkeer op deze lokale en provinciale wegen te beperken en de veiligheid en leefbaarheid op en langs deze wegen optimaal te houden. Deze aanpak wordt door zowel RWS als het ministerie met waardering omarmd. Het voornemen is om te zorgen dat er bestuurlijke afspraken worden gemaakt over de voorgestelde Slimme Aanpak in het BO MIRT van najaar 2022. In het MIRT Overzicht 2022 zijn alle rijksprojecten uit de begroting van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat opgesomd. Het MIRT staat voor Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport.

Het onderzoek naar alternatieven voor de ontsluiting van Werkendam is afgerond. Een alternatief is nodig om de doorstroming op de huidige belangrijkste ontsluitingsweg, de Dijkgraaf den Dekkerweg, te garanderen en de verkeersveiligheid daar te verbeteren. Een voorkeursgebied voor de nieuwe ontsluiting is aan te wijzen in Werkendam Noord. Exacte begrenzing volgt na ruimtelijke verkenning van het gebied.

Een voorstel voor een maatregelenpakket ter bestrijding van sluipverkeer is verder uitgewerkt en voorjaar 2022 is/wordt een deel van de fysieke maatregelen aangelegd. Voordat maatregelen worden gerealiseerd vindt overleg met de direct omwonenden plaats.

Inmiddels is op 22 juni 2021 de *Mobiliteitsvisie Altena Samen vooruit* door de raad vastgesteld.

In de mobiliteitsvisie wordt het toekomstbeeld voor een veilig, bereikbaar, leefbaar en duurzaam Altena geschetst. Om dat te bereiken is een uitvoeringsprogramma samengesteld. Aan dit uitvoeringsprogramma, bestaande uit 22 mobiliteitsprojecten, wordt de komende jaren (periode 2022 – 2040) gewerkt.

Inmiddels is een deel van de projecten uit het uitvoeringsprogramma al op- en/of doorgepakt:

3. Opstellen verkeersvisie Hank
4. Aanpak Middenweg
10. Ontwikkelen mobiliteitshubs in drie schaalniveaus
11. Ontwikkelen interregionale hub De Tol
13. Verkennen, uitbouwen en monitoren op alsook ontwikkelen mobiliteitshubs
15. Aangehaakt blijven bij reconstructie A27
16. Aanpak sluipverkeer nabij kernen A27
17. Opstellen laadstrategie auto
18. Opstellen laadstrategie fiets

Uiteraard wordt in het dagdagelijkse werk aandacht geschonken aan het verkeersveiliger inrichten van kernen en woongebieden met daarbij de voetganger en fietsers als hoofdgebruiker (1) en worden verkeersveiligheidsknelpunten tussen verschillende verkeersmodaliteiten opgepakt (2). In de loop van 2022 wordt gestart met een verkenning van een regionale 'snelle fietsverbinding' Tol – Gorinchem waarbij ook een doorkijk wordt gemaakt om richting zuiden (Raamsdonksveer) een verbinding te maken

Om de voortgang in de uitvoering van de diverse projecten vanuit de mobiliteitsvisie te waarborgen is een Opgavemanager Mobiliteit geworven.

In 2021 hebben we de afspraken tussen de drie gemeenten Altena, Hardinxveld-Giessendam en Gorinchem die samenwerken binnen Riveer herijkt en is een start gemaakt met de bouw van twee elektrische vaartuigen die vanaf 2023 in de vaart worden genomen.

Beheerplannen op orde

Sinds 2019 is hard gewerkt aan het inventariseren van al onze objecten in de buitenruimte en aan het in beeld brengen van de kwaliteit. Dit is een complexe operatie, nu de drie voormalige gemeenten ieder hun eigen aanpak kenden en relatief veel beleids- en beheerplannen waren verlopen of zelfs ontbraken. We hebben inmiddels een integraal beheerkader voor alle objecten als kapstok voor de verschillende meerjarenonderhouds- en uitvoeringsprogramma's per groep beheerobjecten.

In 2021 zijn we aan de slag gegaan met de uitvoering van het beheer. Het beheerkader en de daarbij horende aanhangsels worden geëvalueerd nadat we daar twee jaar mee hebben gewerkt.

Vanuit riolering en water is in 2021 gewerkt aan verschillende beleids- en beheerplannen met name op het gebied van water. Deze en nog andere in 2022 op te stellen plannen gaan samenkomen in het in 2022 op te stellen Programma Water, Riolering en Groen.

Een zichtbare en dienstbare buitendienst

De medewerkers van onze buitendienst zijn voor onze inwoners het gezicht van de gemeente. Wij willen een dienst die robuust, zichtbaar en herkenbaar is. Een dienst waarbij medewerkers zich bewust zijn van de omgeving waarin zij werken en van hun dienstbare rol als ambassadeurs van de gemeente. Daarbij gaat het om zaken als houding en gedrag en om het werken aan een gezamenlijke cultuur. Inmiddels zijn en worden hierin mooie stappen gezet. Afgelopen 2 jaar zijn 7 nieuwe en jongere medewerkers aangetrokken ter vervanging van pensioengerechtigden. Hiermee is een belangrijke stap gezet in de verjonging van het team.

Dit is een actiepunt dat na een herindeling altijd aandacht nodig heeft, maar de keuze van Altena om gebiedsgericht te werken vormt nog een bijkomend argument. De teams zijn opnieuw geformeerd en we werken nu met gebiedsbeheerders. Met onze medewerkers werken wij aan een nieuwe werkwijze die past in de visie van een effectieve, proactieve en dienstverlenende organisatie.

In datzelfde kader past ook het werken vanaf twee gemeentewerven, in plaats vanaf de huidige werven te Veen, Giessen en Werkendam. De werf in Veen zal niet meer gebruikt worden en is inmiddels verhuurd aan Midzuid. De werf te Werkendam is qua ruimte en indeling geschikt en behoeft op wat kleine punten na geen aanpassingen. De werf te Giessen zal geschikt gemaakt worden voor de huisvesting en stalling van voertuigen en uiteraard de medewerkers. Voor wat betreft de stalling van materialen zal het milieustation te Giessen geschikt gemaakt worden.

Dit vergt een investering waar we tevens een slag maken in de verduurzaming van het pand en het buitenterrein (energieneutraal en Natuurinclusief Bouwen). Hierbij gaan wij er van uit dat de afschrijvings- en kapitaallasten kunnen worden gedekt door de huuropbrengsten van de gemeentewerf in Veen.

In het kader van duurzaamheid is de aanbesteding van het gehele wagenpark inmiddels in volle gang. Bedoeling is dat alle voertuigen de komende 2 jaar vervangen worden. Uitgangspunt is zoveel mogelijk elektrische voertuigen, doch vanwege een optimale bedrijfsvoering voor de gladheidsbestrijding blijven een aantal voertuigen met dieselmotor noodzakelijk. Van de 32 nieuw aan te schaffen voertuigen worden 24 voertuigen elektrisch.

Daarnaast zal het terrein ook voor de gladheidsbestrijding zodanig ingericht worden, waardoor het gebruik van de voorzieningen in Eethen stopgezet kunnen worden. Gemeente Altena wordt daarmee onafhankelijk van derden. Tevens worden daarmee de reisbewegingen tijdens de gladheidsbestrijding behoorlijk beperkt en kan effectiever worden gereden.

De bouw van de gemeentewerf en de herinrichting van het buitenterrein zijn inmiddels gestart. Zoals de planning er nu naar uitziet zal deze medio juli 2022 klaar zijn.

5.2 Doelenbomen Bereikbaar Altena

✓	Doelstelling is behaald.	☹	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
😊	Op koers om doelstelling te behalen.	☹	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
De A27 en het onderliggend wegennet				
De bereikbaarheid van bestemmingen binnen en buiten Altena wordt beter en het sluipverkeer neemt af	Verbeterde doorstroming op de A27 en reductie sluipverkeer.	<ul style="list-style-type: none"> • We zetten stevig in op het voorkomen van (verdere) vertraging. • We komen samen met omliggende gemeenten met een slimme aanpak om verkeersoverlast tijdens de reconstructie te beperken; • De voortgang van de reconstructie wordt permanent gemonitord. 	😊	Naast de 'Minder hinder aanpak' vanuit Rijkswaterstaat heeft de gemeente Altena het initiatief genomen om met twaalf andere partijen te komen tot de zogenaamde 'Slimme Aanpak'. Deze dertien partijen hebben samen(-)gewerkt aan het in kaart brengen van locaties op het lokale en provinciale wegennet waar problemen worden verwacht wanneer Rijkswaterstaat start met de werkzaamheden op de A27. De verwachting is zeer groot dat veel gebruikers van de A27 deze mijden en via de lokale en provinciale wegen rijden/reizen. Er is samen gezocht naar maatregelen om dat 'sluip'verkeer op deze lokale en provinciale wegen te beperken en de veiligheid en leefbaarheid op en langs deze wegen optimaal te houden. Deze aanpak wordt door zowel RWS als het ministerie met waardering omarmd. Het voornemen is om te zorgen dat er bestuurlijke afspraken worden over de voorgestelde Slimme Aanpak in het BO MIRT van najaar 2022. In het MIRT Overzicht 2022 zijn alle rijksprojecten uit de begroting van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat opgenomen. Het MIRT staat voor Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport. Er is zeer frequent overleg met het projectteam RWS. Hierin bespreken we de voortgang en eventuele knelpunten.
	Optimale informatievoorziening naar inwoners en ondernemers.	We zijn ambtelijk en bestuurlijk aanspreekpunt voor inwoners, bedrijven en	😊	We willen komen tot een strategisch communicatierame waarin we in een continue dialoog zijn met bewoners en

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
		instanties. We evalueren de klantcontacten periodiek met het klantcontactcentrum.		bedrijven, maar ook hun eigen bijdragen aan de oplossing zelf. Er is een aantal dossiers waarin we in direct contact met burgers treden om hen te ondersteunen, helpen of informeren. Denk hierbij aan de reconstructie van de Kerkstraat in Hank, de alternatieve ontsluiting Werkendam of de aanpassingen aan het marktplein in Wijk en Aalburg.
	Een robuuste verbinding tussen de A27 en de kern Werkendam.	Momenteel vindt onderzoek plaats naar de meest geschikte variant. We informeren de raad hierover eind 2021.	😊	Er zijn onderzoeken uitgevoerd op verkeerskundige aspecten en op omgevingsaspecten voor de verschillende varianten. Een voorkeursrichting voor een noordelijk tracé is in december door de raad vastgesteld. Het verder uitwerken van het tracé volgt in 2022 na een visie op 'Werkendam Noord'.
	Maatregelenpakket om Altena en bestemmingen buiten onze gemeente bereikbaar te houden en sluipverkeer tegen te gaan.	<ul style="list-style-type: none"> • Opstellen mobiliteitsvisie • We stellen een maatregelenpakket op om sluipverkeer te bestrijden. Voorafgaand daaraan brengen we in beeld waar sluipverkeer valt te verwachten en hoe knelpunten kunnen worden bestreden. 	😊	<p>De Mobiliteitsvisie is 'breed' opgesteld en geeft inzicht in de langere termijn ontwikkelingen en maatregelen die nodig zijn om Altena bereikbaar, veilig, duurzaam en leefbaar te houden. In juni 2021 heeft de raad de visie vastgesteld.</p> <p>Hoewel de overlast van het sluipverkeer op lokale en provinciale wegen op dit moment minder is door COVID-19, zal die waarschijnlijk in de toekomst weer toenemen, zeker wanneer wordt gestart met de reconstructie van de A27. Om dat voor te zijn, is in samenspraak met aanwonenden een maatregelenpakket ontwikkeld, om het onvermijdelijke sluipverkeer via de routes af te wikkelen die het minste overlast geven. Daarmee is beoogd om de overlast in de kernen en op minder daartoe geschikte routes te beperken. We werken nu aan de (gefaseerde) aanleg van die maatregelen. De uitwerking en aanleg duurt langer dan vooraf voorzien mede omdat er intensief overleg plaatsvindt met de omwonenden van de diverse te realiseren maatregelen.</p>
	Opheffing van het fileknelpunt bij de Kromme Nol.	De provincie NB onderzoekt in 2022 de mogelijkheden om het knelpunt op te heffen. Wij worden proactief betrokken bij dit traject.	😊	Najaar 2021 is de provincie Noord-Brabant gestart met een actualisering van eerdere onderzoeken. De raad is eind februari 2022 via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de stand van zaken en de verdere voortgang.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
Verbetering verkeersveiligheid	Minder knelpunten als gevolg van landbouwverkeer.	We nemen deel aan het regionaal actieprogramma in de RWB.	😊	In 2022 starten we met de aanpak landbouwverkeer conform mobiliteitsvisie. Waar mogelijk pakken we knelpunten aan. We lobbyen samen met onze regiopartners binnen de RWB voor aandacht voor landbouwverkeer bij de provincie en we werken samen met ZLTO voor de bestrijding van modder op de weg in het oogstseizoen.
	Minder verkeersknelpunten bij gebiedsontsluitingswegen en nabij voorzieningen.	We hebben de knelpunten geïnventariseerd in de mobiliteitsvisie Altena 2040.	😊	Project valt binnen het uitvoeren van de mobiliteitsvisie. Er volgt in 2022 een Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) 2030-conform uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid.
Openbaar vervoer, veer- en fietsverbindingen				
Verbetering van de bereikbaarheid per openbaar vervoer	Behoud van het ov-netwerk en verbindingen met Utrecht, Breda, Den Bosch, Dordrecht en Gorinchem.	<p>a. We blijven aangehaakt bij de besprekingen tussen de provincie Noord-Brabant en het Rijk over nieuwe concessies voor het openbaar vervoer. De beoogde vernieuwing van het openbaar vervoer biedt kansen voor Altena, onder meer op het punt van de plannen rond een innovatieve ov-verbinding tussen Breda en Utrecht.</p> <p>b. We zetten het behoud van het ov-netwerk ook op de agenda bij de regio West-Brabant.</p> <p>c. We leggen bestuurlijke en ambtelijke contacten met andere betrokken overheden om draagvlak te creëren voor betere vervoersverbindingen, in lijn met onze recent ontwikkelde mobiliteitsvisie.</p> <p>d. Tegelijkertijd zijn we actief om de impact van de grote bezuinigingen in het ov door Covid-19 te beperken voor Altena c.q. alternatieven te zoeken.</p>	😐	<p>Het openbaar vervoer vormt een blijvend aandachtspunt in de gemeente Altena. Ten opzichte van de auto is de bereikbaarheid met het ov beperkt. Een goed openbaar vervoersysteem draagt bij aan de doelen van Altena, met een betere bereikbaarheid voor iedereen, inclusief leefbaarheid voor kwetsbare doelgroepen en een bijdrage aan een meer duurzaam mobiliteitssysteem.</p> <p>Tegelijkertijd is het, mede door de Covid-19-crisis, onzeker hoe het openbaar vervoer binnen Nederland en Altena er in de toekomst uitziet. Het aanbod aan ov is de afgelopen periode verder afgenomen. Gekeken moet worden of vervanging mogelijk is, bijvoorbeeld door gedeelde mobiliteit(diensten).</p> <p>Het is lastig om enerzijds de wens tot verbetering in te vullen en anderzijds de aankomende verslechtering van het aanbod te verenigen. Hiervoor worden vier scenario's verkend. In deze scenario's spelen mobiliteitshubs een belangrijke rol als schakels in het openbaar vervoersysteem. Het ontwikkelen van deze mobiliteitshubs is een speerpunt de komende jaren.</p> <p>a. – d. Er is frequent ambtelijk overleg openbaar vervoer in brede zin (onder andere de lijn Breda-Gorinchem-Utrecht) met de provincie, de regio West-Brabant alsook de vervoerder</p>

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
		<ul style="list-style-type: none"> e. We zetten de realisatie van mobiliteitshubs ook op de agenda bij de regio West-Brabant. f. We zetten in op vrijwilligersinitiatieven als ANWB Automaatje en de Buurtbus. 		<ul style="list-style-type: none"> e. Samen met de provincie en de Regio Wet-Brabant (RWB) worden voorstellen voor de HUBS De Tol, Kromme Nol, Hank en Nieuwendijk opgesteld en naar verwachting worden in de loop van 2022 op meerdere plekken verschillende vormen van deelmobiliteit aangeboden. f. Automaatje wordt in de eerste helft van 2022 door Trema opgepakt en uitgewerkt waarna dit voor de zomer operationeel moet zijn.
Verbetering van de bereikbaarheid per fiets	Opheffing knelpunten in fietsroutes en aanleg van nieuwe snelle routes.	<ul style="list-style-type: none"> • De knelpunten zijn op hoofdlijnen in de mobiliteitsvisie onderzocht en gedefinieerd. 	😊	Op dit moment wordt de fiets vooral gebruikt voor korte afstanden. Doorgaans circa 7 kilometer. Mede door de opkomst van de e-fiets zien we kansen om het fietsgebruik binnen Altena verder te vergroten. Het stimuleren van het fietsgebruik draagt fors bij aan de doelen van Altena. Het is een duurzaam vervoermiddel zonder uitstoot. Als meer mensen gaan fietsen wordt het in de kernen rustiger qua autoverkeer waardoor leefbaarheid en veiligheid worden versterkt, mits de routes op een goede manier worden vormgegeven.
		<ul style="list-style-type: none"> • Samen met onze inwoners, regionale partners, overheden en exploitanten brengen we knelpunten en passende maatregelen in beeld t.a.v. veerverbindingen (bijvoorbeeld uitbreiding veerdiensten en vaarroosters). • We staan open voor initiatieven van inwoners en bedrijven om mobiliteit te verbeteren en zullen die waar mogelijk stimuleren. De invulling van onze rol is afhankelijk van het betreffende initiatief. Hierbij wordt o.a. gedacht aan deelauto's, OV-fietsen of een belbus. 	😊	Voor een deel van onze inwoners vervullen de veren een belangrijke rol in hun dagelijkse verplaatsingen. Met drie diverse diensten (Dordrecht Riveer Bergsche Maasveren) is de gemeente Altena in gesprek over mogelijke verbeteringen van enerzijds de dienstverlening en anderzijds de financiële continuïteit. Door middel van een onderzoek onder gebruikers en niet-gebruikers van de veren wordt de huidige dienstverlening in beeld gebracht. De uitvoering van dat onderzoek vindt plaats in mei 2022

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
Beheer van wegen , water, groen, riool en verlichting				
Een efficiënt en duurzaam beheer van onze kapitaalgoederen volgens vooraf vastgestelde normen en kosten	Beheerpakketten voor het beheer en onderhoud van onze kapitaalgoederen en vastlegging van de toepasselijke onderhoudsniveaus	We houden de inventarisatie van kapitaalgoederen actueel (een constant proces om een en ander actueel te houden) en brengen in beeld hoe we het beheer en onderhoud van de openbare ruimte kunnen verduurzamen en wat de bijbehorende kosten zijn.		In 2022 richten we ons vooral op een vernieuwde landschapsvisie en een richtlijn voor landschappelijke inpassing. Ook de ambitie om 20% groen in planontwikkelingen te realiseren verwachten wij in 2022 nader te concretiseren. Voorts brengen we in beeld hoe vergroting biodiversiteit binnen het groenbeheer vorm wordt gegeven.
	Veilige speeltoestellen die voldoen aan de wettelijke regels	We stellen een beleidsplan op voor speelvoorzieningen. Vooruitlopend daarop nemen we alvast maatregelen in het kader van onderhoud en vervanging van speeltoestellen.		Planning voor het opleveren van het beleidsplan speelvoorziening wordt Q4 2022. Komende periode wordt, naast de ambtelijke inzet, deskundig advies ingewonnen, aan de hand waarvan onze visie, de participatie in de kernen en de beleidskaders speelvoorzieningen worden opgesteld.
Voorkoming van ongevallen op het werk	Aanwijzing installatieverantwoordelijke op grond van het Arbo-besluit	We onderzoeken hoe we kunnen voldoen aan de verplichting een installatieverantwoordelijke aan te wijzen voor het toezicht op een veilige werkomgeving bij het onderhoud aan elektrische installaties.		Kort na de zomervakantie is de aanwijzing van een installatieverantwoordelijke een feit.

5.3 Financieel overzicht

05. Bereikbaar Altena (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil
Lasten	11.275 N	10.011 N	11.384 N	10.421 N	962 V
Baten	1.139 V	6.384 V	1.191 V	1.526 V	335 V
Saldo programma	10.136 N	3.627 N	10.193 N	8.895 N	1.298 V
Mutaties reserves	2.581 V	3.990 N	2.034 V	1.025 V	1.009 N
Resultaat van lasten en baten	7.556 N	7.617 N	8.159 N	7.870 N	289 V

Analyse

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
5. Bereikbaar Altena		
2.1 Verkeer en vervoer	705	V
Een voordeel van € 409.000 ontstaat als het gevolg van het omzetten van de verrekening van de kosten onderhoud wegen van een voorziening naar een reserve (zie ook de toelichting onder 0.10 Mutaties reserves). Verder is sprake van een nadeel van € 79.000 door een lagere onttrekking aan de voorzieningen onderhoud wegen en civiele kunstwerken.	330	V
Het voordeel ontstaat door het doorschuiven van onderhoud aan Jan Spieringweg, Zandpad en Steurstraat van 2021 naar 2022.	428	V
Gemeente Altena is als (bestuurlijk en ambtelijk) trekker opgetreden van de Slimme Aanpak A27. Daartoe is in 2021 externe capaciteit ingehuurd (i.v.m. niet aanwezig zijn van voldoende capaciteit binnen cluster Mobiliteit). Daarnaast is Altena opdrachtgever geweest van Mangenius en Rebelgroup; de partijen die voor de 13 samenwerkende overheidsinstanties werkzaamheden hebben verricht die hebben geleid tot voorstel voor slimme Aanpak. Door de deelnemende gemeenten en provincies is meebetaald aan alle kosten.	88	N
De budgetten voor groenonderhoud vallen onder verschillende begrotingsprogramma's. Op het budget voor bermonderhoud, dat onder dit programma valt, is een voordeel ontstaan. Op het totaal van het groenonderhoud ontstaat evenwel een tekort.	145	V
Meevaller vanwege tijdige vervanging door LED-lampen en gunstige aanbesteding nieuwe aannemer.	41	V
Over 2020 zijn te lage voorschotten voor energie openbare verlichting betaald. Er is een afrekening ontvangen van € 54.000. Daarnaast zijn de voorschotten in het derde en vierde kwartaal 2021 aangepast.	66	N
Laatste gedeelte van inventariseren en inspecteren wordt uitgevoerd in 2022. De inhaalslag van het onderhoud kan pas in 2022 uitgevoerd worden.	21	V

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
Het betreft een overschrijding op de mensgerichte maatregelen. De Provincie heeft in 2022 laten weten een voorschot van € 53.180 te verstrekken voor mensgerichte maatregelen kalenderjaar 2021. Dit bedrag is in april 2022 uitgekeerd.	74	N
Diverse kleine verschillen.	32	N
2.2 Parkeren	-	
Diverse kleine verschillen.	-	
2.4 Economische havens en waterwegen	636	V
In 2021 was een onttrekking uit de algemene reserve grondexploitatie van € 600.000 geraamd voor de vorming van een verliesvoorziening grondexploitatie Insteekhaven. Om financieel-technische redenen valt de voorziening vrij naar de algemene reserve grondexploitatie (zie ook onder Mutaties reserves programma 5). Richting de meer definitieve planvorming rondom de insteekhaven zal het college de desbetreffende middelen ad € 600.000 opnieuw betrekken.	600	V
In 2021 is extra geld gevraagd voor het onderhoud van de havens. Vanwege beperkte capaciteit en een te krappe tijdsplanning is niet het hele bedrag uitgegeven in 2021 en dient het restant overgeheveld te worden naar 2022. Tevens is sprake van meer kade- / havengeldopbrengsten dan begroot. Er zijn meer schepen in de haven geweest dan aanvankelijk gedacht. Tevens zijn er ook extra kosten geweest door het extra ledigen van de containers in de haven.	55	V
Diverse kleine verschillen.	19	N
2.5 Openbaar vervoer	44	N
Diverse kleine verschillen.	44	N
Mutaties reserves programma 5		
0.10 Mutaties reserves	1.009	N
In 2021 was een onttrekking uit de algemene reserve grondexploitatie van € 600.000 geraamd voor de vorming van een verliesvoorziening grondexploitatie Insteekhaven. Om financieel-technische redenen valt de voorziening vrij naar de algemene reserve grondexploitatie (zie ook taakveld 2.4). Richting de meer definitieve planvorming rondom de insteekhaven zal het college de desbetreffende middelen ad € 600.000 opnieuw betrekken.	600	N
Op basis van het Beheerkader Openbare ruimte waren aanvankelijk de bestemmingsreserves Wegen en Civieltechnische Kunstwerken deels omgevormd tot voorzieningen. De bijbehorende Beheerplannen zijn echter nog niet opgeleverd. De Beheerplannen zijn echter nodig als onderbouwing voor de voorziening. Hierdoor is de omzetting van reserves naar voorzieningen voorbarig en wordt dit weer teruggedraaid. Omdat de begroting daarop al was afgestemd treedt nu bij de jaarrekening 2021 dit verschil op. Maar dit verschil is voor het jaarresultaat neutraal omdat de tegenhanger als verschil optreedt bij taakveld 2.1 Verkeer en Vervoer taakveld (€ 379.000) en taakveld 0.4	409	N

Omschrijving	Afwijking x € 1.000 V/N
Overhead (€ 30.000). Zodra het rapport gereed is zal het worden gepresenteerd aan de raad.	
	289 V

Programma 6. Financiën

Portefeuillehouder	Thema
Wethouder Tanis	Behoedzaam manoeuvreren
Wethouder Sheikkariem	Strategisch vastgoedbeleid

6.1 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Financiën en de planning- en controlcyclus op orde

In het op orde brengen van de planning- en controlcyclus zijn in 2021 opnieuw verdere stappen gezet. Samen met de Auditcommissie is de inrichting van de planning- en controlcyclus onder het vergrootglas gelegd. Er is toegewerkt naar een meer uniformiteit in de wijze van rapporteren en naar een hogere kwaliteit van de rapportages. Het werken aan de planning- en controlcyclus is in feite ook een onderdeel van het verder bouwen aan de driehoek raad, college en organisatie, zoals beschreven onder Programma 1 Inwoner en bestuur.

Behoedzaam manoeuvreren is ook in 2021 nodig gebleken, met bijzondere aandacht voor het sociaal domein. De inspanningen die zijn geleverd om de kosten van het sociaal domein beheersbaar te houden, komen in Programma 2 Altena Samenredzaam aan de orde.

Strategisch vastgoedbeleid

Conform het Bestuursakkoord is in 2021 het strategisch vastgoedbeleid van de gemeente Altena door de raad vastgesteld. Dit document omvat een uitgebreide portefeuille-analyse, een toelichting op de vastgoedorganisatie en diverse beleidskaders met betrekking tot de sturing op en beheersing van het gemeentelijk vastgoed. In 2022 worden de effecten van het strategisch vastgoedbeleid op de bestaande vastgoedportefeuille in beeld gebracht. Hiervoor wordt een transitieplan opgesteld, waarin weergegeven is welke maatregelen genomen dienen te worden en wat daarvan de (financiële) impact is. Het transitieplan wordt in Q4 2022 aan de raad aangeboden.

6.2 Doelenbomen Financiën

✓	Doelstelling is behaald.	☹	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
😊	Op koers om doelstelling te behalen.	☹	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
Behoedzaam manoeuvreren				
Uitkomen met ons inkomen	Een sluitende meerjarenbegroting	<ul style="list-style-type: none"> • We verbeteren de control op de financiën en zorgen voor een voortdurende monitoring van inkomsten en uitgaven. • Tegenvallers worden binnen een programma gedekt, uitgaven worden niet naar de toekomst verschoven en meevallers komen ten goede aan de Algemene Reserve. • We verbeteren de grip op de uitgaven in het sociaal domein (zie Programma Samenredzaam, Doelenboom 'De financiële middelen'). • We onderzoeken jaarlijks of alle ambities uit het collegeprogramma financieel haalbaar zijn en doen zo nodig voorstellen tot bijstelling. • De begroting, jaarrekeningen en tussenrapportages zijn transparant. • We zoeken actief naar mogelijkheden om onze middelen te verhogen, bijvoorbeeld door aanpassingen in onze vastgoedportefeuille, cofinanciering en subsidies. We maken gebruik van een subsidioloog om daarop meer zicht te krijgen. 	😊	<p>We zijn op de goede weg om de control te verbeteren. Na een herindeling is daarvoor enige tijd nodig, maar de basis komt steeds beter op orde. In 2021 zijn verdere verbeterlagen gemaakt.</p> <p>Voor de inspanningen om meer grip te krijgen op de uitgaven in het sociaal domein wordt verwezen naar het programma Samenredzaam, doelenboom 'De financiële middelen'.</p> <p>Per januari 2021 is externe expertise gestart die de inbedding van subsidieaanvragen in de gemeentelijke processen gaat borgen en concreet aan de slag gaat met het in kaart brengen en in gang zetten van mogelijke subsidietrajecten. Over de voortgang is de raad met een tussentijdse verantwoording geïnformeerd.</p> <p>De lijkbezorgingsrechten zijn met ingang van 2021 geharmoniseerd. Bij de lijkbezorgingsrechten wordt niet gestreefd naar 100% kostendekking.</p> <p>Bij de rioolrechten gaan we in beginsel uit van 100% kostendekkende tarieven. Bij de harmonisatie van de tarieven rioolheffing heeft uw raad besloten om de komende jaren een aanzienlijk deel van de voorziening riolering terug te laten vloeien naar de inwoners.</p>

Maatschappelijke effecten	Resultaten	Inspanningen	Status	Toelichting
		<ul style="list-style-type: none"> We streven naar kostendekkende tarieven voor gemeentelijke diensten en producten, behalve bij de grafrechten. De grafrechten en de rioolheffing worden nader op kostendekkendheid geanalyseerd. We doen onderzoek naar de effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsvoering en mogelijke besparingen. 		<p>Het product afval is een gesloten systeem. We streven naar 100% kostendekking. Het product is momenteel niet kostendekkend. De tekorten worden gedekt uit een gevormde voorziening die echter niet negatief mag zijn. Er wordt kritisch naar de toe te rekenen kosten gekeken.</p> <p>Met ingang van 1 januari 2021 heft Staatsbosbeheer voor de gemeenten Altena, Dordrecht en Drimmelen de leges die voorheen door het Parkschap Nationaal Park de Biesbosch werd geheven. De doelstelling is dat de betreffende tarieven in alle drie de gemeenten gelijk zijn. Omdat deze leges niet kostendekkend zijn wordt onderzocht hoe deze meer kostendekkend kunnen worden gemaakt.</p>
	Een gezonde reserve- en schuldpositie	We monitoren onze weerstands- en reservepositie, zodat deze gezond blijven, wat betekent dat 90% van onze risico's is afgedekt.	😊	De weerstands- en reservepositie wordt gemonitord. Deze voldoet in 2021 aan de gestelde norm.
Strategisch vastgoedbeleid				
Een optimaal maatschappelijk en financieel rendement van ons vastgoed en een energie-neutrale vastgoedportefeuille in 2035	Een strategisch vastgoed- en accommodatiebeleid.	We stellen een strategisch vastgoed- en accommodatiebeleid op, inclusief duurzaamheidsplan	😊	Het strategische vastgoedbeleid is op 21 december 2021 vastgesteld door de gemeenteraad. De uitwerking in een transitieplan loopt conform planning tot Q4 2022.
Optimale dienstverlening aan inwoners, ondernemers en organisaties	Adequate en duurzame huisvesting voor het bestuur en de medewerkers	<ul style="list-style-type: none"> Het uitgangspunt is dat de gemeentelijke organisatie centraal wordt gehuisvest. Wij werken in 2021 verder aan de uitvoering van de op 2 juli 2019 aangenomen motie over de unilocatie te Almkerk en komen met een actuele visie op dienstverlening en huisvesting. 	😊	<p>Het huidige Dienstverleningsconcept biedt voldoende houvast om vanuit het perspectief van dienstverlening te kijken naar de huisvesting van de organisatie en zal op die manier ook worden meegenomen.</p> <p>Omvang van de huisvesting en werkwijze van de organisatie vergen onderzoek. Uiteindelijk is een politiek-bestuurlijke keuze voor langere termijn nodig.</p>

6.3 Beleidsindicatoren

	Altena	Nederland
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (€) (2021)	703	733
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (€) (2021)	744	810

Bron: <https://www.waarstaatjegemeente.nl>

	Altena 2021
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	6,4
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	6,0
Apparaatskosten (kosten per inwoner) *	€ 641
Externe inhuur **	20% / 7,2 mln
Overhead (% van totale lasten) ***	13%

Bron: eigen cijfers.

- * Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.
- ** Kosten inhuur als % van totale personeelskosten.
- *** Overheadkosten: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

6.4 Financieel overzicht

A. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

6a. Financiering en alg. dekk.middelen (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Vershil
Lasten	553 V	1.267 V	398 N	3.312 N	2.914 N
Baten	86.744 V	86.487 V	91.272 V	93.541 V	2.269 V
Saldo programma	87.297 V	87.753 V	90.874 V	90.230 V	644 N
Mutaties reserves	1.552 V	650 V	436 V	436 V	
Resultaat van lasten en baten	88.849 V	88.403 V	91.310 V	90.665 V	644 N

B. Overhead

6b. Overhead (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Vershil
Lasten	18.978 N	18.434 N	18.928 N	18.814 N	114 V
Baten	1.365 V	1.213 V	1.389 V	332 V	1.057 N
Saldo programma	17.613 N	17.221 N	17.539 N	18.482 N	943 N
Mutaties reserves	701 V	106 N	788 V	818 V	30 V
Resultaat van lasten en baten	16.912 N	17.327 N	16.752 N	17.664 N	913 N

C. Vennootschapsbelasting

6c. Vennootschapsbelasting (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Vershil
Lasten	96 N		179 V	179 V	
Baten					
Saldo programma	96 N		179 V	179 V	
Mutaties reserves					
Resultaat van lasten en baten	96 N		179 V	179 V	

Analyse

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
6a. Financiering en algemene dekkingsmiddelen		
o.5 Treasury	41	N
Diverse kleine verschillen.	41	N
o.61 OZB woningen	8	N
Diverse kleine verschillen.	8	N
o.62 OZB niet-woningen	81	V
Waarde OZB niet-woningen was uiteindelijk hoger dan geraamd.	91	V
Diverse kleine verschillen.	10	N
o.64 Belastingen overig	18	V
Diverse kleine verschillen.	18	V
o.7 Alg. uitk. en ov. uitk. gem.fonds	756	V
Op basis van de Decemercirculaire 2021 zijn meer middelen ontvangen dan begroot. Voornaamste extra middelen zijn € 316.000 coronamiddelen, € 293.000 diverse taakmutaties en € 147.000 actualisatie van aantallen uitkeringsfactor.	756	V
o.8 Overige baten en lasten	1.450	N
De overschrijding wordt met name veroorzaakt door de verwerking van de uitkomst van het boekenonderzoek door de Belastingdienst over 2016, 2017 en 2018 voor de voormalige gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem. De definitieve uitkomst betreft een bedrag van € 1.486.000, inclusief boete en rente.	1.486	N
Een aantal kosten voor corona is op dit taakveld begroot, terwijl niet alle werkelijke uitgaven voor corona op dit taakveld worden verantwoord. Derhalve komt hier een voordeel en op andere programma's een nadeel. Daarnaast zijn niet alle in 2021 ontvangen coronamiddelen in 2021 uitgegeven. Een gedeelte wordt uitgegeven in 2022. Het niet uitgegeven deel wordt via resultaatbestemming overgeheveld naar 2022. Voor een volledig financieel overzicht wordt verwezen naar de paragraaf Corona in het Jaarverslag 2021.	59	V
Diverse kleine verschillen.	23	N
Mutaties reserves fin. en alg.dek.mid		
o.10 Mutaties reserves	-	
	644	N

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
6b. Overhead		
o.4 Overhead	943	N
Begin 2022 is de CAO voor ambtenaren vastgesteld, die voor het jaar 2021 consequenties had waarmee in de begroting geen rekening was gehouden.	545	N
Door krapte op de arbeidsmarkt is het moeilijk om goed personeel te vinden. Hierdoor blijven vacatures lang open staan, waardoor ze ingevuld moeten worden door inhuur. Daarnaast hebben relatief veel wisselingen in de formatie plaatsgevonden. Tevens is voor het vervangen van zieken en voor extra ondersteuning extra ingehuurd. Door al deze zaken is het inhuurbudget overschreden.	231	N
In 2021 zijn de telefoonkosten hoger geweest dan geraamd. Enerzijds is er sprake van een toename van de formatie vanwege de organisatieversterking en de relatief hoge wisselingen tijdens het in- en uitdienst proces. Hierdoor is in 2021 een extra overschrijding ontstaan. Anderzijds is er een hoger verbruik van vooral data tijdens het thuiswerk vanwege corona.	77	N
Binnen het centrale P&O-budget is sprake van meevallers en tegenvallers. De grootste tegenvallers hebben betrekking op:	110	N
- Salariskosten voormalig personeel; nadeel van € 96.000 door een toegenomen aantal collega's dat in de WW zit en een mobiliteitsdienstverband van € 45.000.		
- Studiekosten: nadeel van € 27.000. In de Bestuursrapportage 2021 het is budget voor studiekosten tot het minimum benodigd bedrag afgeraad. Dit minimumbedrag bleek echter niet voldoende.		
- Vorming en ontspanning: nadeel van € 29.000. Gedurende de coronaperiode is meer geld besteed aan verbinding via pakketjes en online gaming, daarnaast zijn de reguliere activiteiten als kerst attenties e.d. hierop geboekt.		
Diverse kleine verschillen.	20	V
Mutaties reserves overhead		
o.10 Mutaties reserves	30	V
Diverse kleine verschillen.	30	V
	913	N

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
6c. Venootschapsbelasting		
o.9 Venootschapsbelasting (VpB)	-	
	-	

Overzicht aanwending onvoorzien

Onvoorzien (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil
Onvoorzien (kostenplaats 6080010)	1.376 V	87 N	1.596 N	1.509 N

In 2021 is ten laste van kostenplaats 6080010 Onvoorzien lasten en baten in totaal een bedrag van € 1.596.000 gebracht. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de aanwending van het budget voor onvoorzien lasten en baten weer.

Omschrijving	(bedragen x € 1.000)
Naheffingsaanslag belastingonderzoek	1.486 N
Overige	110 N
	1.596 N

Paragraaf Corona 2021

In deze paragraaf zetten we de belangrijkste gevolgen, maatregelen en activiteiten van de crisis voor de gemeente Altena over 2021 op een rij. Graag verwijzen wij ook naar de verschillende factsheets die zijn verschenen voor de cijfermatige informatie en structurele raadsinformatiebrieven over de voortgang van corona aanpak en het Veerkracht- en Herstelplan.

Inleiding

In december 2019 brak het COVID-19 virus uit in China. Op 27 februari 2020 werd de eerste besmetting in Nederland vastgesteld. Vanaf dat moment is de gemeente Altena volop bezig -waar nodig- om inwoners en ondernemers door de crisis te leiden. Het verloop van de crisis fluctueert. Begin 2021 zat Nederland op slot, inclusief een avondklok. Richting de zomer werd er langzaam meer mogelijk en was de inzet vanuit de gemeente gering, maar gelijk in het najaar was de inzet weer intensief. Onder meer door het stijgend aantal besmettingen, de nieuwe maatregelen vanuit de overheid en ook de vaccinatiestrategie.

Bij alle hulp en initiatieven die zijn gestart, is de gemeente aangesloten bij de diverse regelingen vanuit de Rijksoverheid. Als het gaat om de naleving en handhaving van de coronamaatregelen zijn voor de gemeente de landelijke en regionale regelgeving (vanuit de Veiligheidsregio) leidend geweest. Daar waar mogelijk is maatwerk geboden en is zoveel als mogelijk getracht samen te kijken naar wat nog wel kon binnen de dan geldende maatregelen. Voorbeelden zijn de sinterklaasintocht en het toestaan van vormen van buitensport.

Verschuiving in aanpak

Daar waar in 2020 de nadruk lag op het coördineren en beheersen van de crisis, lag in 2021 ook de nadruk op het vaccineren, omgaan met verschillende varianten van het virus en de langetermijnimpact van corona. Het besef kwam langzaam dat wij als samenleving met het virus moeten gaan leven. Er vond ook een verschuiving plaats in de aanpak. Waar in het begin van de crisis de aanpak vooral vanuit Veiligheid en Handhaving werd gecoördineerd (vanuit de crisisorganisatie), verschoof de aanpak steeds meer richting de maatschappelijke en de economische kant van de crisis. Het zwaartepunt lag in 2021 op de gezondheidszorg, het lichamelijk en psychisch welzijn van mensen, het onderwijs en de impact van corona op ondernemers, de culturele sector, het verenigingsleven en de organisatoren van evenementen.

Projectorganisatie

Begin 2021 is er een projectorganisatie in het leven geroepen voor de coördinatie van de corona-aanpak. Veel medewerkers en meerdere afdelingen hebben in deze projectorganisatie geparticipeerd.

De structuur is zo opgebouwd dat er snel gereageerd kon worden op praktische vragen vanuit inwoners, ondernemers en bezoekers. De vragen waren gerelateerd aan de dan geldende landelijke maatregelen. Daarnaast is vanuit de projectstructuur ook geanticipeerd op de strategie voor de toekomst, dit heeft geresulteerd in een Veerkracht- en Herstelplan, welke door de Raad in oktober 2021 is vastgesteld. Ter voorbereiding op het Veerkracht- en Herstelplan heeft er een impactmeting plaatsgevonden onder de inwoners en ondernemers in Altena (aug. 2021). Tweederde tot driekwart

van de respondenten gaf aan weinig last te hebben van de coronaperiode. Een kwart tot een derde heeft wel te maken met negatieve gevolgen: mentale weerslag, financiële zorgen en zorg gaat uit naar achterstand in het onderwijs. Van de ondernemers gaf 20% tot een kwart aan flinke negatieve gevolgen te ondervinden van de crisis en 6% maakt zich zorgen over het voortbestaan van hun onderneming.

Vanuit de projectorganisatie wordt er ook gestuurd op de verdeling van de coronagelden. Dit is telkens gebeurt in overleg met de verantwoordelijke portefeuillehouders en is via besluitvorming in het college vastgelegd. De burgemeester is vanaf begin 2021 coördinerend portefeuillehouder corona en heeft door de Tijdelijke Wet COVID-19 ook diverse bevoegdheden.

Vaccinatiestrategie

In januari 2021 is de eerste coronaprik in Nederland gezet. Vanaf dat moment ging het snel. Er zijn verschillende campagnes geweest in 2021: de eerste en tweede prik en de boostercampagne. De coördinatie op het vaccineren lag bij de GGD Midden- West-Brabant, in nauwe afstemming met het RIVM en de gemeente.

Wanneer gekeken wordt naar de vaccinatiegraad van onze gemeente, dan loopt deze iets achter op het landelijk en regionaal gemiddelde. Landelijk wordt er gestreefd naar een vaccinatiegraad van 85%. In Altena ligt de vaccinatiegraad rond de 79%. De vaccinatiestrategie is erop gericht de vaccinatiegraad te verhogen. Om inwoners in de gelegenheid te stellen om dichtbij huis een vaccin te halen en ook om voorlichting te geven, is er in het voorjaar van 2021 een vaccinatie locatie in Almkerk (in 't Verlaat) geopend. In de herfst van 2021 is ook een aantal keer de prikbus van de GGD succesvol ingezet en een groot succes was het zetten van de boosterprikken vlak voor de Kerst door de huisartsen.

Vanuit de vaccinatiestrategie vinden er structurele gesprekken plaats tussen de gemeente en verschillende partijen, zoals de GGD, de huisartsen, het ministerie en een aantal predikanten. Eind 2021 zijn ook de contacten met een aantal voetbalverenigingen gelegd om ook zo bepaalde doelgroepen beter te bereiken.

Naast de vaccinatiestrategie is er in 2021 ook een **Testen voor Toegang** locatie in Altena geopend (bij Nutrilab). De rol van de gemeente is hierbij vooral gelegen in de vergunningensfeer. Met deze Testen voor Toegang Locatie kunnen mensen een QR- code ontvangen voor onder meer een restaurantbezoek of om op reis te gaan. De dichtstbijzijnde testlocatie van de GGD is in Raamsdonksveer. Deze locatie is in 2021 tijdelijk gesloten, toen het aantal besmettingen relatief laag was, in de herfst is deze locatie weer geopend.

Persconferenties

Er zijn perioden geweest waarin Nederland leefde van persconferentie naar persconferentie. Nieuwe maatregelen werden aangekondigd, een uitwerking van de maatregelen vond op het niveau van de veiligheidsregio plaats. Sinds de herfst van 2021 heeft het gemeentebestuur direct na elke persconferentie de ondernemersverenigingen, beheerders van dorpshuizen, sportverenigingen, organisatoren van evenementen en de kerkbesturen geïnformeerd, per e-mail, over de nieuwe maatregelen. Daar waar mogelijk werd in die e-mailberichten ook een vertaling gemaakt naar de lokale situatie. Deze vorm van communicatie werd door de geadresseerden gewaardeerd.

Maatregelen, activiteiten en werkzaamheden t.b.v de corona aanpak

Sociaal domein: kwetsbare groepen, onderwijs en sociale impact (psychische en fysieke gezondheid)

Uitgangspunten die de gemeente heeft gehanteerd zijn:

- De zorgverlening wordt zo goed mogelijk gecontinueerd;
- De gemeente zorgt (vaak samen met andere maatregelen) dat zorgaanbieders deze continuïteit ook konden blijven bieden door hen te ondersteunen;
- Er is aandacht voor het Welzijn en Leefstijl voor mensen, onder meer het vaststellen van de visie op het Welzijn- en Leefstijlpakket;
- Er wordt gewerkt aan een strategie m.b.t. het uitgeven van de Onderwijsgelden;
- Verenigingen en dorpshuizen hebben steun ontvangen in de periode dat zij volledig dicht moesten;
- Er wordt uitvoering gegeven aan de verschillende regelingen, zoals de Bijzondere Bijstand en levensonderhoud;
- En er is aandacht voor met name kwetsbare groepen.

Zorgverlening en Wmo

De Coronacrisis maakt het belang van een fijnmazig netwerk van professionals en vrijwilligers nog meer zichtbaar. In Altena ondersteunen drie welzijnsorganisaties en de gemeente dit netwerk met een breed scala aan activiteiten, variërend van jeugd – en jongerenwerk tot woonzorgsteunpunten voor ouderen. Kleinschalige activiteiten, veel telefonische dienstverlening en -begeleidingsgesprekken zijn gewoon doorgegaan. Ook in Altena blijft het een zorg om contact te houden; juist met de inwoners die een kleine portemonnee hebben, een handicap hebben of alleen wonen. Naast het welzijnswerk hebben veel verenigingen zich ook in 2021 ingezet om ontmoetingsactiviteiten op anderhalve meter mogelijk te maken.

Net als in 2020 hebben ook zorgaanbieders hun hulpverlening veelal moeten aanpassen aan de anderhalvemetersamenleving. Vaak werd de zorg digitaal geleverd. In alle gevallen hebben zij de zorg zo goed als mogelijk kunnen continueren. Daarnaast zijn de jongerenwerkers, sportcoaches en leerplichtambtenaren extra en soms op alternatieve wijze ingezet om jongeren en gezinnen te ondersteunen. Er zijn geen inwoners die door COVID-19 geen (jeugd)zorg hebben ontvangen. Wel hebben sommige tijdelijk minder of later jeugdhulp ontvangen. Een aantal dagbestedingen heeft ook tijdelijk de deuren moeten sluiten, door de lockdowns. De ondersteuning is zoveel mogelijk op alternatieve wijze doorgegaan. In een enkel geval is dat niet gelukt. Vanuit de toegang was er ook een toename van (complexe) hulpvragen zichtbaar, met name in gezinnen waar al sprake was van een (dreigende) overbelasting.

Welzijn- en Leefstijlpakket

In 2021 is de visie op het Welzijn- en Leefstijlpakket vastgesteld. De uitvoering start in 2022. Het pakket is bedoeld om kwetsbare groepen extra te ondersteunen en zo de negatieve gevolgen van de

coronamaatregelen te beperken. De gemeente Altena kan incidenteel geld ook inzetten voor dit steunpakket. Het gaat om een bedrag van € 325.000.

Voor de besteding van de middelen wordt uitgegaan van de uitgangspunten Sociaal Domein. Hieronder vallen o.a. het versterken van de sociale basis, versterking van succesvol bestaande of veelbelovende initiatieven die zich elders hebben bewezen, volhoudbare ondersteuning en zorg en investeren aan de 'voorkant'.

Uit gesprekken met ketenpartners, signalen van professionals, maatschappelijke organisaties en welzijnsorganisaties komt naar voren dat er op een aantal onderwerpen nieuwe behoeften zijn ontstaan. Het betreft de volgende onderwerpen, met daarachter mogelijke oplossingen:

1. Informele steungezinnen - een kwetsbaar gezin wordt gekoppeld aan een vrijwillig steungezin om tijdelijk te ondersteunen in de opvoeding;
2. Signaleren van eenzaamheid - opzetten van een breed maatschappelijk gedragen meldpunt voor vermoedens van eenzaamheid;
3. Mentale gezondheid - netwerkversterking voor naasten door e-learning, cursussen en lotgenotencontact;
4. Leer-, studie- en ontmoetingsplekken voor jongeren - opzetten van 3 tot 5 locaties voor leerwerkplekken en 1 tot 3 ontmoetingsplekken binnen bestaande accommodaties.

Voor het **Nationaal Programma Onderwijs** ontvangt de gemeente € 943.000 over een periode van twee schooljaren. Dit geld is beschikbaar gesteld vanuit de gedachte dat ook de huidige generatie leerlingen en studenten het verdient om alle kansen op volwaardig onderwijs en een goede toekomst te krijgen, ondanks de coronacrisis.

Dit bedrag loopt parallel aan de € 700,00 per leerling die de scholen zelf ontvangen om onderwijsvertraging in te halen. In Altena zien we vooral dat scholen investeren in extra leerkrachten waardoor zij klassen kleiner kunnen maken. Maar ook sport, cultuur en ICT krijgen extra aandacht.

Voor de besteding van de middelen die de gemeente krijgt zijn voor de zomervakantie al de eerste verkennende gesprekken gevoerd met het onderwijs en kinderopvang. In het najaar is er gewerkt aan een plan van aanpak. De middelen mogen uitgegeven worden aan bovenschoolse maatregelen en het bevorderen van samenwerking in de gemeente, dus bijvoorbeeld aan ouderbetrokkenheid, huiswerkbegeleiding en sportieve/culturele activiteiten. Maar ook aan de voorschoolse periode als het gaat om extra uren en begeleiding in een VVE-groep. Ook in thuiszittersbeleid mag geïnvesteerd worden, bijvoorbeeld met het M@zI-project. Als laatste mogen de middelen ook naar zorg en welzijn. Het gaat hier bijvoorbeeld om de aanwezigheid van een jeugdconsulent op scholen voor ondersteuning aan leerkrachten en extra jeugdhulp voor leerlingen.

Verenigingen en dorpshuizen

Uitgangspunten die met betrekking tot de accommodaties zijn gehanteerd zijn:

- De gemeente heeft de huur kwijtgescholden voor besturen of exploitanten van dorpshuizen en sociaal culturele accommodaties die hun accommodatie huren van de gemeente
- Waar het voortbestaan aantoonbaar in gevaar komt door de maatregelen is er maatwerk geleverd. De gemeente compenseert niet voor de gederfde inkomsten.

Specifiek voor verenigingen heeft de Raad in 2021, naar aanleiding van de vaststelling van de jaarstukken 2020, besloten een bedrag van € 250.000 toe te voegen aan het coronabudget en deze middelen door middel van maatwerk in te zetten voor verenigingen die dat nodig hebben voor de wederopbouw en vitaliteit van het verenigingsleven in Altena.

De middelen zijn in 2021, conform het Veerkracht- en Herstelplan, deels ingezet voor het kwijtschelden van de huren en het verstrekken van een tegemoetkoming voor de gevolgen van de lockdown aan de dorpshuizen. Het gaat om een bedrag van € 52.500 in het 1^e half jaar en een bedrag van een kleine € 46.000 in de tweede helft van 2021 voor het kwijtschelden van de huren. Voor de tegemoetkoming aan de beheerorganisaties die de 14 dorpshuizen exploiteren heeft de gemeente een totaalbedrag verstrekt van € 102.000 in 2021.

Met bovenstaande compensatie zijn de gevolgen van de coronacrisis voor de huurders die van de gemeente een dorpshuis huren deels verzacht en is er bijgedragen aan het behouden van een vitaal voorzieningenniveau.

De gemeente heeft in 2021 ook de huur voor de **sportverenigingen** deels kwijtgescholden. De gemeente en andere verhuurders konden hiervoor een aanvraag indienen bij het Rijk (de TVS regeling). Gederfde inkomsten zijn door het rijk vergoed. In totaal gaat het om ruim 50 verenigingen, voor een bedrag van € 91.000 in Q1 en € 44.000 in Q2 van 2021.

Eind 2021 is de sportverenigingen ook de mogelijkheid geboden om een tegemoetkoming te ontvangen voor de controle op het Corona Toegangs Bewijs (CTB). De regeling was goed en wel van kracht, toen er een lockdown werd aangekondigd en alles weer op slot ging. In totaal hebben 22 verenigingen een aanvraag ingediend.

Tot slot is er ook maatwerk geleverd aan verenigingen die tijdelijk extra financiële ondersteuning konden gebruiken. Onder meer voor de ondersteuning van ouderenverenigingen.

Levensonderhoud

De aanvragen levensonderhoud zijn gemiddeld hoger dan voor de coronacrisis. Met name in 2020 en begin 2021 was er een stijging te zien in aanvragen levensonderhoud. In de loop van 2021 vlakt het aantal aanvragen levensonderhoud weer af.

Kwetsbare groepen

Net zoals in 2020 zijn de scholen in 2021 ook een aantal keer gesloten geweest. In het begin van 2021 en aan het einde van het jaar, met het eerder starten van de kerstvakantie. Voor veel gezinnen waren dit intensieve perioden, met ook het geven van thuisonderwijs en ouders die veelal thuis aan het werk waren. Daarnaast kende Nederland in 2021 strenge afspraken rondom quarantaine regels, waardoor sommige kinderen lange tijd thuisonderwijs hebben gehad. De scholen waren, door eerdere lockdowns, over het algemeen wel voorbereid op het online lesgeven. Desalniettemin is er op individueel niveau extra aandacht en zorg gegeven aan kinderen in kwetsbare (thuis)situaties.

Landelijk en regionaal gold de afspraak dat tijdens lockdowns buurthuizen en dagbestedingen open mochten zijn voor kwetsbare groepen. Vaak mensen met een indicatie. Specifiek rondom de Oud en Nieuw periode zijn er door het jongerenwerk en sportcoaches ook activiteiten aangeboden aan jongeren.

Economie (ondernemers)

Stimuleringsfonds

In mei 2021 heeft de gemeente Altena de tijdelijke subsidieregeling 'Stimuleringsfonds Altena corona 2021' geopend (voor een totaalbedrag van € 100.000). Een regeling gericht op ondernemers, bedrijven en organisaties om hen bij te staan bij het opstarten van hun activiteiten na sluiting door landelijke coronamaatregelen. De regeling is diverse keren met ondernemersverenigingen, individuele ondernemers en via de gemeentelijke social mediakanalen gedeeld. Ook is in persoonlijke gesprekken op de subsidiemogelijkheden gewezen. In 2021 heeft een tiental ondernemers een aanvraag gedaan.

In eerste instantie had de regeling een looptijd tot 31 december 2021. Eind 2021 is deze regeling verruimd en verlengd tot en met december 2022. Door naast de kosten voor het opnieuw opstarten van activiteiten na corona, ook het aanpassen of (tijdelijk) stilleggen van activiteiten als gevolg van verplichte maatregelen, voor subsidiëring in aanmerking te laten komen, worden partijen naar verwachting beter tegemoetgekomen. Dit sluit ook beter aan bij het herhaaldelijk op- en afschalen van de landelijke coronamaatregelen. Veel ondernemers, bedrijven en organisaties maken hierdoor vaker incidentele kosten dan er door de oorspronkelijke regeling uit 2021 gedekt kunnen worden.

Steunmaatregelen (Tozo/ TONK)

De Rijksoverheid heeft diverse pakketten met noodmaatregelen in 2021 verlengd. Bedrijven hebben uitstel van betaling gekregen voor belastingen en de overheid heeft ook de maatregelen voor bestaande kredietregelingen verruimd.

Daarnaast zijn er specifieke regelingen om ondernemers te ondersteunen in hun inkomen en vaste lasten en medewerkers aan het werk te houden door de loonkosten te vergoeden. Voor een aantal regelingen stond de gemeente aan de lat voor de uitvoering, de Tozo (Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers) is voor ZZP'ers waarvan het inkomen (grotendeels) is weggefallen en de TONK (Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten) is bedoeld om een terugval in inkomsten als gevolg van de crisis op te vangen.

Op de TOZO-regeling is een flink beroep gedaan. Voor de TONK-regeling was er meer lokale beleidsvrijheid. We hebben deze regeling zo goed mogelijk vormgegeven, zodat ZZP'ers ervoor in aanmerking konden komen. We hebben breed gecommuniceerd over de regeling. Toen het gebruik tegenviel is de regeling na een aantal maanden verruimd. Ook hierna was het gebruik van de regeling laag. Ondanks dat dit een landelijk beeld was, leek het gebruik in Altena nog minder. Hoe dit kan kunnen we niet met feiten onderbouwen. Mogelijk is de sociale cohesie in Altena groot, zodat ZZP'ers in hun eigen netwerk opgevangen werden. Of wellicht waren ondernemers terughoudend met aanvragen omdat de nood niet zó hoog was.

Aanvullende en overige maatregelen

Naast de hierboven genoemde maatregelen heeft de gemeente Altena ook een aantal aanvullende maatregelen genomen om bedrijven en instellingen tegemoet te komen:

- Ondernemers kunnen uitstel van betaling voor belastingen en heffingen krijgen van de gemeente;
- Ondernemers die een aanvraag hebben gedaan voor de TOZO en in acute broodnood verkeerden, konden een voorschot krijgen. Het voorschot is uiteindelijk verrekend met de uiteindelijke aanvraag;

Naast financiële regelingen, heeft de gemeente ook in 2021 maatwerk geboden om ondernemers ook op andere terreinen te faciliteren:

- De gemeente heeft toestemming gegeven voor het realiseren van diverse tijdelijke afhaal- en uitgiftepunten voor horeca ondernemers tijdens de lockdowns, zo werd er tegemoet gekomen aan de 'to-go samenleving';
- De gemeente heeft, in nauwe afstemming met de Koninklijke Horeca Nederland, het mogelijk gemaakt dat terrassen werden uitgebreid, om zo ook de 1,5m beter te kunnen waarborgen;
- Specifiek voor de inzet van de prikbus zijn ondernemers benaderd waar veel arbeidsmigranten werken om hen te attenderen op de komst van de prikbus.

Net zoals in 2020 is er in 2021 een uitgebreide communicatie opgezet voor de ondernemers (vaak via de ondernemersverenigingen). Met nieuwsbrieven en via sociale media zijn ondernemers op de hoogte gehouden van alle regelingen en ontwikkelingen hierin. Structureel hebben er individuele gesprekken met ondernemers plaatsgevonden, om te kijken of er maatwerk mogelijk was. Deze gesprekken hebben, daar waar mogelijk, op (bedrijfs)locaties plaatsgevonden.

Sport en evenementen

Sportwedstrijden en vergunningplichtige evenementen zijn in 2021 grotendeels verboden geweest. De meeste evenementen in de gemeente Altena zijn kleinschalig van aard. Maar de gemeente kent ook een aantal grootschalige evenementen, zoals de havendagen, Biesboschdagen en de streekdagen. Ook deze evenementen zijn in 2021 allemaal gecancelld.

De gemeente heeft hierbij de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Evenementen die niet hebben kunnen plaatsvinden betalen geen leges of ontvangen al betaalde leges terug, ook heeft de gemeente voor een aantal evenementen garant gestaan;
- Subsidies voor evenementen hoeven niet te worden terugbetaald, met toepassing van de hardheidsclausule;
- Er is heel intensief contact met de organisatoren van evenementen, maar ook met de eigenaren van sportscholen en de exploitanten van de zwembaden om ze te informeren over de richtlijnen;
- Bij kleinschalige melding plichtige activiteiten hebben wij als gemeente gekeken naar wat wel mogelijk was, altijd met inachtneming van de op dat moment geldende richtlijnen;
- Sportverenigingen zijn gecompenseerd voor de huur die zij in de periode van de sluiting van de sportaccommodatie verschuldigd zijn;
- Ook vanuit het Rijk zijn er regelingen, zoals het bieden van een kortlopend krediet aan amateurverenigingen.

Cultuur

De culturele sector in de gemeente is hard getroffen. Na de eerste lockdown is de sector weer even open geweest, maar met de tweede lockdown gelijk weer gesloten en ook in november 2021 moesten zij hun deuren weer sluiten. Het Rijk heeft in 2021 diverse steunpakketten beschikbaar gesteld. Ook de provincie Noord-Brabant heeft een steunpakket in het leven geroepen voor de regionale culturele infrastructuur in Brabant.

De gemeente heeft maatwerk geleverd als het gaat om de cultuurinstellingen. Er is intensief overleg geweest. En alle subsidies tot € 60.000 zijn uitbetaald. Het aanbod voor cultuureducatie is online aangeboden en de grote instellingen hebben een beroep gedaan op de diverse regelingen vanuit het Rijk.

In 2021 is er specifiek een regeling aangeboden vanuit de gemeente (gefinancierd door middelen vanuit het rijk en beschikbaar gesteld door de Raad) om de culturele sector extra te ondersteunen.

Gebruik openbare ruimte

De 1,5 meter en de 'to-go' samenleving is inmiddels een begrip geworden en heeft impact op het 'design' van de openbare ruimte, de toegankelijkheid voor mensen met een beperking, nudging, de communicatiestrategie en de drukte in recreatiegebieden.

Tijdens de lockdowns is er op de hotspots binnen de gemeente, waar het met regelmaat erg druk was, gehandhaafd. Denk bijvoorbeeld aan de drukte in de winkelstraten, vlak voor de aankondiging van een nieuwe lockdown. Ook zijn er attentiemaatregelen genomen. De uiting 'houd afstand' en de '1,5 m' zijn visueel tot uiting gebracht.

Voor het attenderen van mensen op de vaccinatielocatie zijn er ook tijdelijk diverse borden geplaatst.

Ook hebben er een aantal aanpassingen plaatsgevonden in de openbare ruimte om het buitensporten mogelijk en aantrekkelijk te maken (onder andere toestaan van het plaatsen van tenten, aan drie kanten open, en diverse beweeg- en looproutes)

Veiligheid, toezicht en handhaving

De coronacrisis heeft direct bij het begin een grote impact gehad op het team Veiligheid, Toezicht en Handhaving (VTH). Ook in 2021 zijn er volop toezichthouders en BOA's ingezet in het kader van het toezicht en de handhaving van de coronamaatregelen. De adviseur veiligheid is intensief betrokken geweest op beleidsmatig gebied, zowel lokaal, districtelijk als regionaal.

De handhavingsstrategie werd zoveel als mogelijk in afstemming met de Veiligheidsregio en de buurgemeenten vastgesteld. Handhaven met 'charme' is eind 2021 het uitgangspunt. Dit betekent mensen aanspreken, begrip tonen voor de moeilijke situatie waar ondernemers inzitten en de maatregelen toelichten. Zo zijn alle horeca ondernemers bezocht zodra er weer zwaardere maatregelen werden aangekondigd en hebben er ook veel gesprekken met retail ondernemers plaatsgevonden.

Pas als bewust en structureel de maatregelen werden overtreden zijn er voornemens tot handhaving verstuurd. In bijna alle gevallen was een waarschuwing voldoende. Handhaving wordt door ons gezien als het sluitstuk in de corona aanpak.

Rouw, herdenken en nazorg

In 2020 en in 2021 zijn er diverse initiatieven tot rouw en herdenking ontstaan vanuit de Raad en de samenleving. Zo is er stilgestaan bij de corona slachtoffers door het planten van bomen ('Bomen voor Hoop'). De betrokkenheid van het bestuur werd in de samenleving gewaardeerd. Aandacht voor het verlies en rouw waar gezinnen mee geconfronteerd worden is van belang. Landelijk is er ook een online Informatie en Verwijscentrum ingericht, waar mensen terecht kunnen voor hulp of informatie hoe om te gaan met de emotionele belasting n.a.v. deze crisis.

Communicatie

Er is veel geïnvesteerd in tijd en middelen om inwoners zo goed mogelijk te informeren over de coronamaatregelen en hoe besmetting met het virus te voorkomen. Iedere week is er in het huis-aan-huisblad Het Kontakt aandacht besteed aan corona. Landelijke factsheets zijn afgewisseld met open brieven van de burgemeester, eigen artikelen en diverse live facebooksessies waar ook de

huisartsen en de GGD aan hebben deelgenomen. Op www.gemeentealtena.nl is een corona-url aangemaakt met daaronder tientallen informatiepagina's, gegroepeerd op onderwerp. De website is continu geactualiseerd als daar aanleiding voor was, bijvoorbeeld aansluitend aan de persconferenties. Daarnaast zijn de sociale mediakanalen wekelijks ingezet en zijn er diverse abri-campagnes uitgevoerd. De lokale omroep is op wederzijds initiatief zowel met radio als tv ingezet als informatiekanaal. Per doelgroep, bijvoorbeeld 'ondernemers', zijn informatieve digitale nieuwsbrieven verspreid. Tevens zijn begin 2021 in samenwerking met de GGD en de huisartsen een aantal live-sessies via facebook georganiseerd.

Ook via social media is gemonitord hoe de sfeer in de samenleving was en hoe er werd gereageerd op de nieuwe maatregelen en vaccinatiestrategie. Door berichten goed te monitoren kon daar ook de communicatiestrategie op worden afgestemd.

Financieel

Specificatie verloop coronamiddelen 2021 per onderwerp

Omschrijving	Bedrag in €	Totaal
<u>Beschikbaar coronabudget uit algemene uitkering en amendementen 2020:</u>		
Overhevelingen 2020	591.728	
Amendementen 2020	311.684	
Compensatiepakketen algemene uitkering voor 2021	1.708.203	
Totaal beschikbaar coronabudget 2021		2.611.615
<u>Extra lasten 2021</u>		
Raadsvergaderingen op locatie	15.329	
Thuisbezorgen reisdocumenten	35.165	
Extra lasten verkiezingen	68.899	
Inhuur coronamanager	91.161	
Inhuur team ondernemen	25.039	
Inhuur team VTH	59.823	
Doorontwikkeling onderwijs-jeugdhulp	18.700	
WBO-GGZ jeugdhulpaanbiedersteun	10.052	
Aanschaf ICT middelen	108.875	
Extra inzet BOA's	14.157	
Extra lasten voorschoolse educatie	31.183	
Tegemoetkoming (beheerorganisaties) dorpshuizen 2020+2021	170.114	
Compensatie binnensportaccommodatie	17.750	
Ventilatie binnensportaccommodaties	9.355	
Corona compensatie culturele instellingen cultuur sector	345.752	
Tijdelijke subsidieregeling 'Stimuleringsfonds Altena corona'	4.500	
Garantstellingen evenementen	26.676	
Coronasteun bijzondere kleinschalige jeugdvoorzieningen	26.000	
Project Jeugd aan zet	10.000	
Meerkosten Wmo	35.751	
Meerkosten Jeugd	71.644	
Doorbetaling Participatie aan SW-bedrijf	78.661	
Vrijwillige Ouderenorganisaties Coronasteunmaatregelen	16.492	
Afvalverwerking 2020	83.106	
Diverse algemene lasten	48.387	
Totaal extra lasten		1.422.571

Omschrijving	Bedrag in €	Totaal
<u>Minder baten 2021</u>		
Kwijtschelding huren	101.850	
Afrekening toeristenbelasting 2020	-9.985	
Diverse algemene baten	5.279	
Totaal minder baten		97.144
Totaal extra lasten/minder baten 2021		1.519.715
Saldo verwerkte coronamiddelen 2021		1.091.900
<u>Over te hevelen ivm nog te maken kosten in 2022</u>		
Uitsstel afbouw subsidies aan verenigingen (ondersteuning aan verenigingen)	33.007	
Welzijn en leefstijl	334.380	
Veerkracht en Herstelplan Corona	140.000	
Heroriëntatie zelfstandigen	27.200	
Corona compensatie culturele instellingen cultuur sector Altena	67.198	
Tijdelijke subsidieregeling 'Stimuleringsfonds Altena corona'	95.500	
Lokaal cultuuraanbod	101.002	
Restant budget cultuur	26.800	
Inhuur Coronamanager 1e kwartaal 2022	23.000	
Inhuur sociaal domein	120.000	
Inhuur team ondernemen	34.000	
Inhuur team samenleving	50.000	
Tegemoetkoming Wmo 2021	28.740	
Evaluatie Sqale	24.000	
Algemene kleine faciliterende/uitvoeringskosten	25.000	
Algemeen	108.860	
Totaal over te hevelen naar 2022		1.238.687
Per saldo resultaat coronamiddelen 2021		146.787
		ten laste van jaarrekeningresultaat 2021 na overheveling

Naast deze kosten heeft de gemeente ook kosten gemaakt die buiten de inkomsten van algemene uitkering en de amendementen om gaan. Hiervoor zijn in de bestuursrapportages geld beschikbaar gesteld. Het gaat om de volgende onderwerpen:

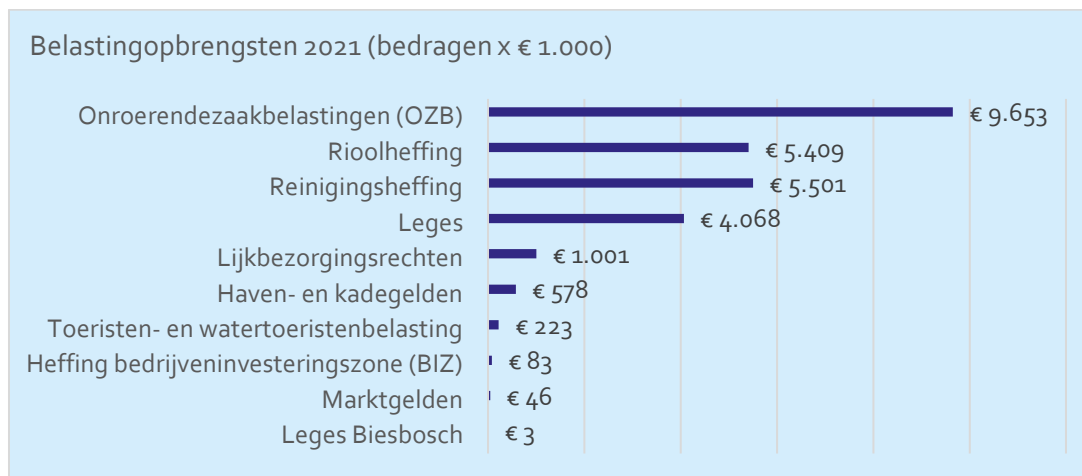
1. Verbetering ventilatie schoolgebouwen

In de Eerste Bestuursrapportage 2021 is € 200.000 beschikbaar gesteld voor ventilatie schoolgebouwen. De regeling is dat 35% van de kosten ten laste komen van de gemeente, 35% gaat via de Specifieke Uitkering Ventilatie in Schoolgebouwen (SUVIS) en het overige betalen de scholen zelf. Per saldo is € 119.528 ten laste van de gemeente gekomen.

2. Leerlingenvervoer.

In de Tweede Bestuursrapportage 2021 is € 84.000 beschikbaar gesteld ter compensatie van de niet gereden ritten leerlingenvervoer. De werkelijke kosten bedroegen € 73.395.

Paragraaf Lokale heffingen



Inleiding

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van gemeenten en zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. De lokale heffingen kunnen als volgt onderverdeeld worden:

1. Onroerendezaakbelastingen (OZB)
2. Rioolheffing
3. Reinigingsheffing
4. Leges
5. Lijkbezorgingsrechten
6. Haven- en kadegelden
7. Toeristenbelasting en watertoeristenbelasting
8. Heffing bedrijveninvesteringszone (BIZ)
9. Marktgeden
10. Leges Biesbosch

In deze paragraaf zijn de bestaande beleidsuitgangspunten en -voornemens betreffende belastingen opgenomen en toegelicht. Hierbij worden voor de woonlasten de tarieven vermeld. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de wijze waarop de mate van kostendekking van de verschillende producten bepaald wordt.

Tarievenbeleid

In het bestuursakkoord is als uitgangspunt benoemd dat wij streven naar kostendekkende tarieven voor gemeentelijke tarieven en diensten en producten behalve bij de grafrechten. In 2021 is dit als volgt geformuleerd. Wij hanteren de volgende uitgangspunten:

1. tarieven moeten kostendekkend zijn tenzij er een afwijkend raadsbesluit of een wettelijk maximum voor het betreffende tarief geldt;

2. wanneer de totaalopbrengst van verordening, minder dan kostendekkend is, worden de tarieven binnen die verordening verhoogd met 2% plus inflatie; vanaf de volgende bestuursperiode wordt ernaar gestreefd binnen één periode te groeien naar kostendekkendheid;
3. tarieven worden alleen verlaagd wanneer de geraamde opbrengst van alle in de betreffende belastingverordening voorkomende tarieven meer dan kostendekkend is;
4. er wordt aansluiting gezocht bij landelijk vastgestelde (maximum)tarieven;
5. alle tarieven worden jaarlijks met het inflatiepercentage verhoogd. Dit tenzij het totaal van de verordening daardoor meer dan 100% kostendekkend wordt.;
6. De uitgangspunten voor de toerekening van de kosten worden door het college bepaald binnen de kaders van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten.

Onroerendezaakbelastingen

De onroerende-zaakbelastingen van 2021 zijn opgelegd op basis van de WOZ-waarde naar waardepeildatum 1 januari 2020. Ieder jaar worden de onroerende zaken opnieuw gewaardeerd zodat ieder jaar de tarieven opnieuw moeten worden vastgesteld en aangepast aan de wijziging van de waarde.

De basis voor het bepalen van het tarief was de begrote opbrengst 2021 inclusief het vastgestelde inflatiepercentage van 1,8% pBBP (Prijs Bruto Binnenlands Product. In de berekening van de opbrengst is ook rekening gehouden met de areaalgroei (groei aantal objecten).

Rioolheffing

Het product riolering is een gesloten systeem. Met ingang van 1 januari 2021 zijn de verordeningen rioolheffing van de voormalige gemeenten geharmoniseerd. We hanteren zowel een rioolheffing voor gebruikers als voor eigenaren.

Bij de rioolrechten gaan we in beginsel uit van 100% kostendekkende tarieven. De komende jaren laten we een aanzienlijk deel van de voorziening riolering terug vloeien naar de inwoners, zodat de harmonisatie van de tarieven geleidelijk plaatsvindt, waarbij de heffing gedurende een aantal jaren gelijk blijft behoudens inflatiecorrectie. De kostendekking van het product riolering blijft daardoor een aantal jaren onder de 100%. De gerealiseerde kostendekking van 2021 is 89%.

Reinigingsheffingen

Het product afval is een gesloten systeem. We streven naar 100% kostendekking. De eventuele tekorten worden gedekt uit een gevormde voorziening. De eventuele overschotten worden gestort in deze voorziening. De tarieven van de afvalstoffenheffing waren niet kostendekkend. Conform het tarievenbeleid zijn deze in 2021 verhoogd met 2% plus inflatie. De gerealiseerde kostendekking is 99%.

Leges

De leges waren zijn niet kostendekkend en zijn in 2021 conform het tarievenbeleid met 2% plus de inflatiecorrectie (pBBP) verhoogd.

Lijkbezorgingsrechten

Bij de lijkbezorgingsrechten wordt niet gestreefd naar 100% kostendekking. De tarieven worden enkel met de inflatie verhoogd.

De drie verschillende verordeningen lijkbezorgingsrechten van de voormalige gemeenten zijn met ingang van 2021 geharmoniseerd. Doordat niet, zoals eerst het plan was, in 2020 is geharmoniseerd, zijn de tarieven voor 2021 verhoogd met de inflatiecorrectie van 2020 en tevens die van 2021.

Haven- en kadegelden

Binnen onze gemeente wordt haven- en kadegeld geheven in de Beatrixhaven, Biesboschhaven en een gedeelte van de RWS-haven (voormalig haventje Rijkswaterstaat). Bij de haven- en kadegelden kunnen alleen kosten worden verhaald die verband houden met het gebruik en genot van de havens en de kades. Het tarievenbeleid van het haven- en kadegeld is dat we streven naar 100% kostendekkendheid. De gerealiseerde kostendekking in 2021 was 91%.

Toeristenbelasting en watertoeristenbelasting

Toeristenbelasting en watertoeristenbelasting zijn algemene dekkingsmiddelen en worden geheven voor het houden van verblijf door personen die niet ingeschreven zijn op een adres in de gemeente. Deze belastingen worden in rekening gebracht bij degene die, tegen betaling, gelegenheid tot verblijf biedt.

De tarieven worden in beginsel jaarlijks verhoogd met de inflatiecorrectie. Vanuit de toeristische sector is een voorkeur voor tarieven die afronden op 5 eurocent. Dit was reden om in 2021 het tarief op €1,20 te laten staan en de inflatiecorrectie van 2021 plus 2022 in het tarief van 2022 door te voeren.

Heffing bedrijveninvesteringszone (BIZ)

De BIZ-heffing is een verplichte bijdrage voor eigenaren en/of gebruikers van niet-woningen in een bepaald gebied. De heffing is bedoeld ter bekostiging van investeringen in dat gebied in bijvoorbeeld de leefbaarheid, de veiligheid, de ruimtelijke kwaliteit etc. Binnen onze gemeente zijn er twee BI-zones actief. Het betreft de BIZ Bruine Kilhaven en de BIZ Centrum Werkendam. De BIZ-bijdrage is een bestemmingsbelasting. Het bedrag van de bijdrage gaat in de vorm van subsidie naar de BIZ-stichting die de investeringen uitvoert. Een BIZ geldt voor vijf jaar en kan dan eventueel, na een draagvlakmeting onder de eigenaren en/of gebruikers van de niet-woningen in het gebied, worden verlengd. Het tarief blijft gedurende vijf jaar gelijk. In 2021 heeft een draagvlakmeting plaatsgevonden bij de BIZ Bruine Kilhaven. De uitslag was dat deze BIZ niet wordt voortgezet.

Marktgeden

Uitgangspunt bij de marktgeden is een kostendekking van 100%. De marktgeden zijn met ingang van het jaar 2020 geharmoniseerd. Bij handhaving van de geharmoniseerde tarieven zou, op begrotingsbasis een kostendekking van meer dan 100% worden gerealiseerd. Dat is wettelijk niet toegestaan. Daarom zijn de tarieven van 2021 verlaagd.

Leges Biesbosch

De leges voor de Biesbosch betreft wordt geheven door Staatsbosbeheer namens de gemeenten Altena, Drimmelen en Dordrecht. De tarieven zijn in alle drie de gemeenten gelijk. Het betreft leges voor Vergunningen uit de Biesboschverordening. De opbrengst van het jaar 2021 is € 2.885,-. Dit betreft vooral de leges voor vergunningen om met passagiersschepen in de Biesbosch te mogen varen en voor het liggen van schepen op ligplaatsconcentraties. Voor een aantal vergunningen gold in 2021 een nihil tarief. We streven naar 100% kostendekkendheid. In samenspraak met de andere Biesboschgemeenten is in het jaar 2021 besloten om de helft van de daartoe benodigde

tariefstijging in 2022 te realiseren en de volgende stap in 2023. In 2023 zijn we dan 100% kostendekkend.

Belastingopbrengsten

De algemene heffingen hebben het karakter van een algemeen dekkingsmiddel. Dat wil zeggen dat de opbrengst vrij aanwendbaar is ter dekking van de algemene gemeentelijke kosten en aanvullend is op de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De bestemmingsheffingen worden geheven ter volledige of gedeeltelijke compensatie van de kosten die de gemeente maakt bij de realisering en het onderhoud van die voorzieningen of verleende diensten. De opbrengsten zijn in onderstaande tabel opgenomen:

Tabel Belastingopbrengsten 2021 (bedragen x € 1.000)

Heffing	2021
Algemene heffingen	9.876
OZB gebruikers niet-woningen	1.279
OZB eigenaren woningen	6.493
OZB eigenaren niet-woningen	1.881
Toeristenbelasting	223
Bestemmingsheffingen	16.690
BIZ *	83
Leges titel 1 **	1.047
Leges titel 2 ***	3.014
Leges titel 3 ****	7
Leges Biesbosch	3
Haven- en kadegelden	578
Marktgeden	46
Lijkbezorgingsrechten	1.001
Reinigingsheffingen	5.131
Reinigingsheffingen milieustations	370
Rioolheffing	5.409
Totaal	26.566

* BIZ: opbrengst wordt één op één uitgekeerd in de vorm van een subsidie.

** Leges titel 1: voornamelijk algemene dienstverlening (rijbewijzen, reisdocumenten, uittreksels, etc.).

*** Leges titel 2: voornamelijk fysieke dienstverlening (met name leges omgevingsvergunning).

**** Leges titel 3: voornamelijk leges APV en Europese dienstenrichtlijn.

Het Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW) in Klaaswaal heft en int voor de gemeente Altena de onroerendezaakbelastingen (OZB), de heffing van niet-woningen in een bedrijven investeringszone (BIZ), toeristen- en watertoeristenbelasting, reinigingsheffing en rioolheffing.

Lokale lastendruk

In onderstaande tabel wordt de belastingdruk weergegeven van een gemiddeld gezin in een eigen woning met een waarde van € 283.000 in het jaar 2021. Bij de berekening van de bedragen van rioolheffing wordt uitgegaan van een waterverbruik van 200m³. Bij de afvalstoffenheffing wordt uitgegaan van een gemiddeld aantal van 6 aanbiedingen van de 240 liter afvalcontainer. De harmonisatie van de verordeningen rioolheffing is per 1 januari 2021 ingegaan.

	2021	2021	2021
	Oosterhout	Gorinchem	Altena
OZB eigenaar woning*	263	319	282
Rioolheffing**	202	213	220
Afvalstoffenheffing***	335	316	237
Totaal lastendruk	800	848	739

Bij de Coelo is nog geen informatie beschikbaar over de gemeentelijke tarieven van 2022.

* Voor 2021 wordt bij de OZB uitgegaan van een gemiddelde waarde van € 283.000. Bij Gorinchem en Oosterhout worden de bedragen van de Coelo aangehouden

** Bij Gorinchem en Oosterhout worden de bedragen van de Coelo aangehouden.

*** Bij de afvalstoffenheffing wordt voor wat betreft Altena uitgegaan van het vastrecht verhoogd met 6 aanbiedingen van een 240 liter afvalcontainer. Bij Gorinchem en Oosterhout wordt uitgegaan van de bedragen die de Coelo noemt.

Kwijtscheldingsbeleid

De belastingheffing en invordering is uitbesteed aan SVHW in Klaaswaal. Kwijtschelding wordt daarom verleend via SVHW. Door SVHW wordt de 100%-norm gehanteerd. Het betreft hier de bijstandsnorm. SVHW baseert zich op informatie van het Inlichtingenbureau. Dit bureau is een samenwerkingsverband van het ministerie van Sociale Zaken, de Rijksdienst voor het wegverkeer, de Rijksbelastingdienst en de VNG. Vrijwel alle kwijtscheldingsklanten hebben toestemming verleend om daar informatie op te vragen. De belastingplichtigen die op basis van die beoordeling kwijtschelding ontvangen hoeven geen aanvraagformulier in te dienen maar krijgen automatisch bericht. In 2021 is in totaal voor een bedrag van € 198.000 kwijtschelding verleend.

Kostendekkendheid

Binnen de gemeentelijke begroting is een aantal producten opgenomen waarvan is bepaald dat deze niet meer dan kostendekkend mogen zijn. Voorbeelden hiervan zijn de producten riolering, reiniging, marktgeden, begraafplaatsen en producten waarvoor leges worden geheven. Voor deze producten is een toelichting opgenomen ten aanzien van de wijze waarop de kostendekkendheid wordt bepaald. Deze toelichting is afgestemd op de vereisten in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Berekening van kostendekking legesverordening				2021
Altena				
Titel	1	2	3	Totaal
Omschrijving	Algemene dienstverlening	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	Kosten / Kostendekking
Baten en lasten taakvelden				
Lasten taakvelden incl. rente	992	1.146	115	2.253
Baten taakvelden, excl. heffingen				
Netto kosten taakveld	992	1.146	115	2.253
Toe te rekenen lasten				
Overhead incl. omslagrente	497	1.131	57	1.685
BTW				
Totaal toe te rekenen lasten	497	1.131	57	1.685
Totale lasten	1.489	2.276	172	3.937
Baten heffingen	1.047	3.014	7	4.068
Saldo	442N	738V	165N	131V
Dekkingspercentage	70%	132%	4%	103%

De in de jaarrekening 2021 opgenomen, voor de kostendekking van de legesverordening relevante, baten overschrijden de lasten. De wettelijke bepaling dat een verordening maximaal 100% kostendekkend mag zijn geldt enkel op begrotingsbasis. De totale kostendekking is 103%. Titel 1 is 70% kostendekkend. Titel 2 is 132% kostendekkend. Titel 3 is 4% kostendekkend. Bij het berekenen van de kostendekking worden alle relevante baten en lasten toegerekend. Deze baten en lasten zijn geschoond voor onderdelen welke wettelijk niet toegerekend mogen worden aan de heffing.

Berekening van kostendekking Leges Biesbosch Altena	2021
Baten en lasten taakvelden	
Lasten taakvelden incl. rente	7
Baten taakvelden, excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld	7
Toe te rekenen lasten	
Overhead incl. omslagrente	0
BTW	0
Totaal toe te rekenen lasten	7
Totale lasten	7
Baten heffingen	3
Saldo	4N
Dekkingspercentage	43%

De in de rekening 2021 opgenomen baten van de Leges Biesbosch overschrijden de lasten niet. Het kostendekkingspercentage is 43%. Alle relevante baten en lasten worden toegerekend. Deze baten en lasten worden geschoond voor onderdelen welke wettelijk niet toegerekend mogen worden.

Berekening van kostendekking Rioolheffing Altena	2021
Baten en lasten taakvelden	
Lasten taakvelden incl. rente	4.370
Baten taakvelden, excl. heffingen	146
Netto kosten taakveld	4.224
Toe te rekenen lasten	
Overhead incl. omslagrente	766
BTW	1.111
Totaal toe te rekenen lasten	1.877
Totale lasten	6.102
Baten heffingen	5.409
Saldo	693N
Dekkingspercentage	89%

De in de jaarrekening 2021 opgenomen baten van de rioolheffing overschrijden de lasten niet. De totale kostendekking is 89%. Het tekort wordt gedekt uit de voorziening. Alle relevante baten en lasten worden toegerekend. Deze baten en lasten zijn geschoond voor onderdelen welke wettelijk niet toegerekend mogen worden.

Berekening van kostendekking Reinigingsheffing Altena	2021
Baten en lasten taakvelden	
Lasten taakvelden incl. rente	5.476
Baten taakvelden, excl. heffingen	1.147
Netto kosten taakveld	4.329
Toe te rekenen lasten	
Overhead incl. omslagrente	350
BTW	891
Totaal toe te rekenen lasten	1.241
Totale lasten	5.570
Baten heffingen	5.501
Saldo	69N
Dekkingspercentage	99%

De in de Jaarrekening 2020 opgenomen, voor de kostendekking van de reinigingsheffing relevante, baten overschrijden de lasten niet. De totale kostendekking is 99%. Het percentage van de kostendekking is jaarlijks aan fluctuatie onderhevig. Alle relevante baten en lasten worden toegerekend. Deze baten en lasten worden geschoond voor onderdelen welke wettelijk niet toegerekend mogen worden.

Berekening van kostendekking Lijkbezorgingsrechten Altena	2021
Baten en lasten taakvelden	
Lasten taakvelden incl. rente	863
Baten taakvelden, excl. heffingen	
Netto kosten taakveld	863
Toe te rekenen lasten	
Overhead incl. omslagrente	374
BTW	
Totaal toe te rekenen lasten	374
Totale lasten	1.237
Baten heffingen	1.002
Saldo	236N
Dekkingspercentage	81%

De in de Jaarrekening 2021 opgenomen, voor de kostendekking van de Lijkbezorgingsrechten relevante, baten overschrijden de lasten niet. De totale kostendekking is 81%. Uitgangspunt voor het college deze kosten betaalbaar te houden en conform het bestuursakkoord niet te streven naar 100% kostendekking. Het kostendekkingspercentage is jaarlijks aan fluctuatie onderhevig. Alle relevante baten en lasten worden toegerekend. Deze baten en lasten worden geschoond voor onderdelen welke wettelijk niet toegerekend mogen worden.

Berekening van kostendekking Marktgeden Altena	2021
Baten en lasten taakvelden	
Lasten taakvelden incl. rente	32
Baten taakvelden, excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld	32
Toe te rekenen lasten	
Overhead incl. omslagrente	10
BTW	
Totaal toe te rekenen lasten	10
Totale lasten	42
Baten heffingen	46
Saldo	4V
Dekkingspercentage	110%

De in de Jaarrekening 2021 opgenomen, voor de kostendekking van de Marktgeden relevante, lasten overschrijden de baten niet. De totale kostendekking is 110%. De wettelijke eis dat een verordening maximaal 100% kostendekkend is geldt op begrotingsbasis. De kostendekking is jaarlijks aan fluctuatie onderhevig. Alle relevante baten en lasten worden toegerekend. Deze baten en lasten worden geschoond voor onderdelen welke wettelijk niet toegerekend mogen worden.

Berekening van kostendekking Haven- en kadegelden Altena	2021
Baten en lasten taakvelden	
Lasten taakvelden incl. rente	491
Baten taakvelden, excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld	491
Toe te rekenen lasten	
Overhead incl. omslagrente	143
BTW	0
Totaal toe te rekenen lasten	143
Totale lasten	635
Baten heffingen	578
Saldo	56N
Dekkingspercentage	91%

De in de Jaarrekening 2021 opgenomen, voor de kostendekking van de Haven- en kadegelden relevante lasten overschrijden de baten. Het totale kostendekking is 91%.

Het kostendekkingspercentage is jaarlijks aan fluctuatie onderhevig. Alle relevante baten en lasten worden toegerekend. Deze baten en lasten worden geschoond voor onderdelen welke wettelijk niet toegerekend mogen worden.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

€ 10.893.000

Risicowaarden

€ 20.196.000

Weerstandscapaciteit

1,85

Weerstandsvermogen

Inleiding

De complexiteit van projecten waar gemeenten aan deelnemen, de veranderende rol van gemeenten in de maatschappij en ingrijpende veranderingen in wet- en regelgeving dwingen tot een groter risicobewustzijn. Het is dan van belang om zicht te hebben en te houden op de risico's die zich voordoen bij de uitvoering van gemeentelijke taken en om daarbij passende beheersmaatregelen te treffen. De gemeente Altena moet voldoende buffers hebben om deze risico's op te kunnen vangen. Deze paragraaf geeft inzicht in de verhouding tussen de risico's en het vermogen om deze risico's op te kunnen vangen.

Beleidskader en definities

Beleidskaders

- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
- Nota Risicomanagement 2019
- Nota Reserves en voorzieningen 2019
- Frauderisicomanagementbeleid (nog op te stellen)

Definities

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft een indicatie in welke mate het vermogen van de gemeente Altena toereikend is om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat het beleid moet worden aangepast. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- a. de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote lasten te dekken;
- b. alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Onder risicomanagement wordt het systematisch in kaart brengen van de risico's met het oog op de beheersing van de risico's verstaan. In deze paragraaf ligt de primaire focus op het financiële risico. Risicomanagement is geen statisch instrument, maar dient integraal onderdeel uit te maken van werkprocessen. Middels de Planning & Control-documenten wordt de gemeenteraad geïnformeerd over het weerstandsvermogen. De risico's met betrekking tot verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf verbonden partijen.

Tot slot worden in de paragraaf kengetallen in relatie tot de financiële positie van de gemeente Altena opgenomen alsmede een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen deze kengetallen.

Weerstandscapaciteit

Bij het bepalen van de weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen dat ingezet kan worden om eenmalige tegenvallers op te vangen en wordt gevormd door de optelsom van het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve en de stille reserves. Stille reserves worden bepaald door het verschil tussen boekwaarden en de actuele marktwaarden van bezittingen in aandelen en onroerend goed. Hierbij dient in acht te worden genomen dat niet alle stille reserves snel te gelde gemaakt kunnen worden. Bovendien neemt de toezichthouder deze reserves alleen mee bij de berekening van de incidentele weerstandscapaciteit als de actuele marktwaarde reëel is onderbouwd, bijvoorbeeld door een officiële taxatie. Ook mag de stille reserve geen gebruiksnut meer hebben voor de gemeente en moet deze op korte termijn beschikbaar kunnen komen. Om deze redenen worden de stille reserves op nihil gesteld.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken over meerdere jaren. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de post onvoorzien, de onbenutte belastingcapaciteit en structurele begrotingsruimte.

De totale weerstandscapaciteit wordt als volgt berekend:

(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2021
Vrij aanwendbaar deel algemene reserve (per 31-12-2021)	16.924
Stille reserves	0
<i>Incidentele weerstandscapaciteit (A)</i>	<i>16.924</i>
Onbenutte belastingcapaciteit	3.185
Onvoorzien	87
Structurele begrotingsruimte	0
<i>Structurele weerstandscapaciteit (B)</i>	<i>3.272</i>
Totale weerstandscapaciteit (A + B)	20.196

Risico-inventarisatie

Bepalen risicowaarde

Om tot een kwantificering van de risico's te komen worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- **Kans.** De kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet is afhankelijk van meerdere factoren. Om te komen tot een schaalverdeling worden de volgende categorieën gehanteerd:
 - klein (< 25%)
 - middel (> 25% - < 75%)
 - groot (> 75%)
- **Financiële impact.** De financiële impact geeft de financiële invloed aan die een risico kan hebben op de gemeentelijke exploitatie. In sommige gevallen is het lastig om de impact te bepalen, dan kan gebruik gemaakt worden van de volgende categorieën:
 - gering (< € 100.000);
 - beduidend (> € 100.000 - < € 500.000);
 - kritiek (> € 500.000).
- **Risicowaarde.** De risicowaarde wordt berekend door het percentage 'kans' te vermenigvuldigen met het maximale risicobedrag. Voor structurele risico's wordt de risicowaarde vermenigvuldigd met factor 2. De gedachtegang hierbij is dat 2 jaar voldoende is om passende maatregelen te treffen.

Toepassing van bovenstaande leidt tot het volgende overzicht van geïnventariseerde risico's. Zoals in de nota Risicomanagement 2019 is aangegeven worden de tien belangrijkste risico's weergegeven en toegelicht.

	Omschrijving	I / S	Bedrag (x € 1.000)	Kans	I	S
1	Gevolgen oorlog Oekraïne		PM			
2	Gevolgen coronacrisis		PM			
3	Overschrijding budgetten WMO	S	1.250	50%		1.250
4	Ontwikkeling prijspeil (ongunstige aanbestedingen)	S	2.500	20%		1.000
5	Kwetsbaarheid bedrijfsvoering (formatie- en inhuurbudget)	S	2.500	20%		1.000
6	Overschrijding budgetten Jeugdzorg	S	900	50%		900
7	Overschrijding budgetten uitkeringen / participatievoorzieningen	S	650	50%		650
8	Open eind karakter gemeenschappelijke regelingen	S	1.000	25%		500
9	Garantiestellingen	I	5.000	10%	500	
10	Hercontracteringskosten door faillissement van contractpartijen, m.n. in jeugdzorg	I	1.000	40%	400	
	Totaal incidentele en structurele risicowaarde					6.200
	Overige risico's	-				4.693
	Totaal risicowaarde					10.893

* I = incidenteel / S = structureel

Toelichting

1. *Oorlog Oekraïne*

De impact van de oorlog in Oekraïne op de wereldwijde economie zal groot zijn en is op dit moment nog niet precies in te schatten. Directe gevolgen voor onze gemeente zijn bijvoorbeeld de opvang van Oekraïense vluchtelingen, de impact van economische sancties op burgers en ondernemers in de gemeente. Ook zijn er macro-economisch effecten die zouden kunnen leiden tot een recessie (stijgende inflatie, tekort aan grondstoffen, tekort aan fossiele brandstoffen, verstoring van productielijnen en oplopende rente). Dit kan mogelijk impact hebben op de financiële positie van de gemeente, bijvoorbeeld voor de haalbaar- en financierbaarheid van haar meerjarige investeringen, maar ook op het sociaal domein (meer uitkeringen verstrekken, hogere kosten voor jeugdhulp, etc.). Omdat de totale impact hiervan op dit moment niet te kwantificeren is, is de omvang van dit risico nu op PM gesteld.

2. *Coronavirus*

De coronapandemie is inmiddels onder controle. De besmettingscijfers gaan naar beneden, de ziekenhuisopnamen zijn laag, de mensen die toch besmet raken worden er over het algemeen minder ziek van en de mensen die zich hebben willen laten vaccineren, inclusief de booster, hebben dit gedaan (de vaccinatiegraadcijfers blijven stabiel). Los van deze positieve ontwikkelingen zijn de effecten van corona op de samenleving en ons algehele welzijn zijn ook in 2022 nog relevant. Voor 2022 zijn middelen beschikbaar voor de aanpak van de gevolgen van de coronapandemie. Niet voorspelbaar is of corona later dit jaar weer meer de kop op zal steken of dat een nieuwe variant opduikt. De impact hiervan is op dit moment niet te kwantificeren. Om deze reden stellen wij de omvang van dit risico nu op PM.

3. *Overschrijding budgetten WMO*

Bij de WMO leiden landelijke ontwikkelingen tot grotere financiële risico's. De invoering van het zogenoemde abonnementstarief leidt enerzijds tot een lagere eigen bijdrage van de cliënten. Anderzijds heeft het een aanzuigende werking op cliënten die voorheen geen beroep deden op een WMO-voorziening en nu, vanwege de lage kosten, hier wel gebruik van gaan maken. Op langere termijn wordt het verdeelmodel WMO (begeleiding en beschermd wonen) herzien. Ook de toenemende extramuralisering van de zorg (langer thuis blijven wonen) leidt tot een toenemende complexiteit en kosten van de zorgvragen.

4. *Ontwikkeling prijspeil (ongunstige aanbestedingen)*

De economie is zodanig aangetrokken dat bijvoorbeeld de bouwsector overspannen dreigt te worden. Hierdoor bestaat het risico dat aanbestedingen (veel) hoger geoffreerd worden dan begroot, dan wel dat er maar één aanbieder op een aanbesteding inschrijft. Verder is met de huidige ongunstige ontwikkeling van het prijspeil het risico groot dat aanbestedingen duurder uitvallen. Daarnaast gelden voor (Europese) aanbestedingen strakke regels. Wanneer niet strikt aan deze regels voldaan is kunnen financiële risico's ontstaan. De gemeente Altena heeft het Inkoop- en aanbestedingsbeleid in 2019 vastgesteld. Ook zijn de algemene inkoopvoorwaarden geformuleerd.

5. Kwetsbaarheid bedrijfsvoering / formatie- en inhuurbudget ontoereikend

Met de aantrekkende arbeidsmarkt is het minder gemakkelijk om geschikte medewerkers te vinden. Verder kunnen risico's in de bedrijfsvoering ontstaan door een bovengemiddeld niveau van het ziekteverzuim. De opbouw en samenstelling van het personeelsbestand kan eveneens een risico inhouden (vergrijzing, weglekken van kennis, etc.). Deze risico's doen zich in de gemeente Altena in toenemende mate voor, waardoor steeds meer een beroep gedaan moet worden op het inhuren van medewerkers. De financiële consequenties van dit risico kunnen groot zijn. De hoogte van het budget voor inhuur wordt lopende het jaar nauwlettend bewaakt en afgezet tegen de uitgaven voor inhuur, om budgetoverschrijding te voorkomen. Als gevolg van de herindeling en de nieuwe organisatie lopen niet alle processen al meteen soepel en zullen er nog extra inspanningen verricht moeten worden om het structureel goed functioneren van de nieuwe organisatie te borgen.

6. Overschrijding budgetten Jeugdzorg

Net als veel andere gemeenten kampt Altena met budgetoverschrijdingen op het gebied van Jeugdzorg. Hoewel er zo realistisch mogelijk begroot wordt, hebben wij op dit gebied te maken met soms onvoorspelbare omstandigheden. Gedeeltelijk kent de jeugdzorg een open einde karakter. Ook kunnen individuele casussen leiden tot forse kostenposten. In samenwerking met de andere regiogemeenten wordt gewerkt aan een doorontwikkeling van de sturing- en beheersingsinformatie om de voorspelbaarheid van kosten te vergroten.

7. Overschrijding budgetten uitkeringen / participatievoorzieningen

Het gaat hierbij om het risico op fluctuaties in de gebundelde uitkering. De gemeente ontvangt van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie.

8. Openeind-karakter gemeenschappelijke regelingen

De gemeente kan geconfronteerd worden met financiële tegenvallers van verbonden partijen / gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente verplicht is bij te dragen in eventuele nadelige saldi. Hierop heeft de gemeente niet altijd (directe) invloed. Naast dit algemene risico ten aanzien van verbonden partijen, kunnen er ook specifieke risico's ten aanzien van één partij zijn.

9. Garantstellingen

De gemeente staat garant voor betaling van rente en aflossing van geldleningen aan instellingen, stichtingen of verenigingen die een doel nastreven met een maatschappelijk belang. Hieronder vallen ook de leningen van woningcorporaties. Deze leningen zijn geborgd door het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw), de gemeente heeft een achtervangpositie. Ook voor garanties verstrekt door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (Nationale Hypotheekgarantie, NHG) van vóór 2011 heeft de gemeente een vergelijkbare achtervangpositie. Zowel het WSW als NHG hebben een hoge kredietwaardigheid.

10. Faillissement contractpartijen, met name in de jeugdzorg

De afgelopen periode zien we zowel landelijk als ook in onze eigen regio dat er zorgaanbieders zijn die financieel in de problemen komen. Naast het feit dat het wegvallen van een zorgaanbieder een grote belasting is voor het zorglandschap, zien we dat er hoge frictiekosten bij komen kijken. Op

basis van een aantal cases die zowel landelijk als regionaal hebben gespeeld wordt het risico op mogelijke frictiekosten bij het wegvallen van een jeugdzorg aanbieder ingeschat op een bedrag van € 400.000.

Didam-Arrest

Op 26 november 2021 heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan in een zaak tegen de gemeente Didam. Dit zogenoemde Didam-arrest heeft grote consequenties voor de wijze waarop de gemeente onroerende zaken kan vervreemden (verkoop, pachtovereenkomsten, verhuur, enz.). Voor nieuwe transacties gaan we een nieuw protocol opstellen in de Nota Grondbeleid. De uitspraak heeft echter ook consequenties voor reeds voorgenomen transacties. De kans bestaat dat die door een rechter nietig worden verklaard. Dat kan leiden tot schade voor de contractpartij. Op dit moment is daar echter nog te weinig data voor om te bezien hoe hoog de schade zou kunnen zijn.

Overige risico's

Hierboven zijn de tien belangrijkste risico's benoemd. Naast deze tien risico's is nog een aantal andere (kleinere) risico's te onderscheiden. Deze kunnen variëren van risico's die samenhangen met onvoldoende toezicht op bouwactiviteiten tot risico's op het gebied van fraude bij aanvraag van inkomensvoorzieningen. Een belangrijk risico is ook de gevolgen van de uitspraak van de Raad van State in het kader van de PAS (Programma Aanpak Stikstof). Onzeker is wat de impact voor projecten in de gemeente Altena is en wat de (financiële) consequenties hiervan zijn. Verondersteld wordt dat met deze risico's in totaal een bedrag van € 4.693.000 gemoeid is.

Frauderisico's

Jaarlijks wordt een frauderisicoanalyse opgesteld. De frauderisicoanalyse is erop gericht de opzet, het bestaan en de werking van de beheersmaatregelen op het gebied van fraude en integriteit te signaleren en maatregelen te treffen. Frauderisico's zijn in te delen in de volgende categorieën:

1. frauderisicofactoren met betrekking financiële verslaggeving;
2. frauderisicofactoren met betrekking tot het onrechtmatig onttrekken van waarden aan de instelling;
3. overige frauderisicofactoren.

Het frauderisicomangement moet voor de gemeente Altena in 2022 nog opgesteld worden.

Weerstandsvermogen

De weerstandsratio wordt bepaald door de weerstandscapaciteit af te zetten tegen de waarde van de geïnventariseerde risico's. De omvang van de weerstandscapaciteit bedraagt bij de Jaarstukken 2021 € 20.196.000. Gegeven de totale omvang van de bij de Jaarstukken 2021 geïnventariseerde risico's van € 10.893.000 bedraagt de factor weerstandsvermogen bij de Jaarstukken 2021 **1,85**.

Om de factor weerstandsvermogen te beoordelen kan gebruik gemaakt worden van de door de Universiteit Twente opgestelde waardering.

Waarderingcijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 – 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1,0	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De voor de gemeente Altena berekende weerstandsratio valt in de categorie B en kan dus beoordeeld worden als ruim voldoende. De factor weerstandsvermogen ligt boven het door de gemeenteraad in de nota Risicomanagement vastgestelde minimum van 1,0. Dit minimum betreft een voorlopige streefwaarde, de intentie is om deze in de toekomst hoger te stellen.

De wijze waarop en de volgorde waarin de diverse componenten van de weerstandscapaciteit zullen worden ingezet, indien de risico's daadwerkelijk tot financiële lasten leiden, zullen afhankelijk zijn van de aard (incidenteel of structureel) en de omvang van de lasten. Omdat daarvoor een begrotingswijziging nodig zal zijn, wordt dit uiteindelijk door de gemeenteraad bepaald.

Geconcludeerd kan worden dat het weerstandsvermogen van de gemeente voldoende is om de belangrijkste geïnventariseerde risico's (financieel) op te vangen. Dit ook mede gelet op de relatief kleine kans van de afzonderlijke risico's en het feit dat deze risico's geen verband met elkaar houden, waardoor de kans zeer gering is dat alle risico's zich gelijktijdig manifesteren.

Kengetallen

Op basis van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing kengetallen opgenomen worden voor de netto schuldquote, de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, de solvabiliteitsratio, de structurele exploitatieruimte, de grondexploitatie en de belastingcapaciteit. Deze kengetallen geven inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Kengetallen	Jaarrekening	Begroting	Jaarrekening
	2020	2021	2021
Netto schuldquote	67,57%	109,9%	62,1%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	62,64%	104,9%	58,0%
Solvabiliteitsratio	31,86%	25,7%	30,2%
Structurele exploitatieruimte	2,12%	1,6%	1,4%
Grondexploitatie	12,62%	1,5%	9,1%
Belastingcapaciteit *	-	92,5%	91,2%

* In 2020 zijn voor de rioolheffing nog de verordeningen van de voormalige gemeenten toegepast, daarom is in 2020 nog sprake van verschillende tarieven. Er is daarom voor 2020 geen kengetal belastingcapaciteit voor Altena in de tabel opgenomen. Harmonisatie van de Verordening rioolheffing is in 2021 gerealiseerd.

Beoordeling kengetallen in relatie tot de financiële positie

Aan de kengetallen zijn door de toezichthouder geen normen verbonden, maar hebben wel een signaleringswaarde. Deze signaleringswaarden zijn als volgt.

Kengetal	Minste risico	Gemiddeld risico	Meeste risico
Netto schuldquote	< 90%	90% – 130%	> 130%
Solvabiliteit	> 50%	20% - 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

Op basis van bovenstaande tabel kan geconcludeerd worden dat de kengetallen in de gemeente Altena zich in 2021 gunstig hebben ontwikkeld.

Toelichting op de kengetallen

Netto schuldquote

Het kengetal netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Met andere woorden, de schuldquote geeft aan of de gemeente nog investeringsruimte heeft of juist op haar tellen moet passen. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt het kengetal netto schuldquote ook berekend exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter. Een hoge schuld kan veroorzaakt worden doordat afgesloten leningen worden doorgeleend. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn.

Solvabiliteitsratio

Onder de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal verstaan. Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft inzicht in welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten en wordt uitgedrukt in een percentage. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten en geeft daarmee inzicht in de waarde van de grondposities. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Hoe lager dit percentage, hoe beter.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijke gemiddelde. Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten op het landelijk gemiddelde liggen. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze.

De kengetallen kunnen als volgt schematisch weergegeven worden:



Bron: Ministerie van BZK

[\(https://kennisopenbaarbestuur.nl/thema/financi%C3%ABle-kengetallen-gemeenten-en-provincies/\)](https://kennisopenbaarbestuur.nl/thema/financi%C3%ABle-kengetallen-gemeenten-en-provincies/)

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Het onderhoud van de kapitaalgoederen is gebaseerd op de beheerplannen van de drie voormalige gemeenten. Na genoeg alle beheerplannen zijn geharmoniseerd. Zoals het Bestuursakkoord aangeeft zijn de bestaande budgetten hierbij het uitgangspunt.

Het onderhoud van de kapitaalgoederen legt beslag op een aanzienlijk deel van de financiële middelen van de gemeente Altena. De kapitaalgoederen zijn verdeeld naar de categorieën:

1. Wegen
2. Riolering
3. Watergangen
4. Groen
5. Gebouwen

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens per kapitaalgoed ingegaan op de (beheer)plannen en de financiële consequenties.

Overzicht actuele kaders voor het begrotingsjaar 2021

Leeswijzer onderhoudsniveaus

- A hoog
- B basis
- C laag

Wegen	Beheerplan	Jaartal vaststelling	Kwaliteitsniveau	Financieel vertaald
Altena	Wordt opgesteld en in het voorjaar 2022 voorgelegd aan raad	2022	B conform voorgenomen besluit van 30/6/2020	Ja Voor begroting 2023 en latere jaren

Riolering	Beheerplan	Jaartal vaststelling	Kwaliteitsniveau	Financieel vertaald
Altena	Beleidsvisie riolering en water Altena	2017	N.v.t.	Ja in begroting vanaf 2019 en latere jaren
	Programma Riolering, Water en Groen	2023		Ja, vanaf 2023

Water	Beheerplan	Jaartal vaststelling	Kwaliteitsniveau	Financieel vertaald
Altena	Beleidsvisie Klimaat, water en groen	2022	N.v.t.	n.v.t.
	Programma Riolering, Water en Groen	2023	N.t.b.	Ja, vanaf 2023

Groen	Beheerplan	Jaartal vaststelling	Kwaliteitsniveau	Financieel vertaald
Altena	Wordt opgesteld en in het voorjaar 2022 voorgelegd aan raad	2022	B conform voorgenomen besluit van 30/6/2020	Ja in begroting 2023 en latere jaren

Gebouwen	Beheerplan	Jaartal vaststelling	Kwaliteitsniveau	Financieel vertaald
Altena	Strategisch vastgoedbeleid 2021	2021	Conditie 3 (conform NEN2767)	Binnen bestaande middelen

Ambities voor 2021 - 2024

De raad heeft eind juni 2020 het raadsvoorstel inzake Beheer Openbare Ruimte besproken en een voorgenomen besluit genomen. Zie daartoe:

https://altena.raadsinformatie.nl/document/8864452/1/Raadsvoorstel_Beheer_Openbare_Ruimte

Eind 2020 is het [integrale beheerkader](#) inclusief productbladen (per beheerobject aangeven welke beheerwerkzaamheden plaatsvinden) voorgelegd aan de raad. In 2022 zal het beheerkader inclusief productbladen worden herzien.

Wegen

Ambitie is om de openbare ruimte te onderhouden op het gewenste kwaliteitsniveau tegen zo laag mogelijke kosten. Doel is het verbeteren van de onderhoudstoestand, duurzaamheid, functionaliteit, veiligheid en toonbaarheid van de diverse wegen. Daarbij dienen de wegen in gemeente Altena te voldoen aan de minimale eisen van de Wegenverkeerswet.

Het wegbeheer is samengevat in het integraal beheerkader en de daaraan gekoppelde productbladen.

Riolering

Het rioolbeheer is vooralsnog samengevat in het integraal beheerkader en de daaraan gekoppelde productblad. De basis hiervoor ligt in de vastgestelde Beleidsvisie riolering en water Altena. Verdere uitwerking gaat plaatsvinden in het in 2022 op te stellen Programma Riolering, Water en Groen.

Watergangen

De Beleidsvisie riolering en water Altena gaat hoofdzakelijk in op de directe en indirecte relatie tussen lozingen uit het rioolstelsel en het oppervlaktewateren. In 2021 is de Beleidsvisie Klimaat, water en groen opgesteld als bouwsteen voor de Omgevingsvisie. Voor een goed waterkwantiteits- en waterkwaliteitsbeheer wordt in samenwerking met waterschap Rivierenland en andere *stakeholders* diverse plannen opgesteld die samen komen in het Programma Riolering, Water en Groen. Over de verschillende plannen is de raad in april 2021 geïnformeerd

Groen

In de periode tot circa voorjaar 2021 zijn de digitale gegevens over het groenareaal en de bomen van Altena geactualiseerd en ontsloten via het beheerpakket.

Het groenbeheer is samengevat in het integraal beheerkader en de daaraan gekoppelde productbladen.

Gebouwen

In de periode 2019-2023 wordt het gebouwenbestand van Altena geïnventariseerd, worden conditiemetingen uitgevoerd en meerjaren-onderhoudsplannen opgesteld. Vervolgens wordt er beleid opgesteld en verankert in de nota strategisch vastgoedbeleid. Op basis hiervan worden instandhoudingsscenario's uitgewerkt alsmede het ambitieniveau met betrekking tot de instandhouding van het gemeentelijk vastgoed bepaald. In dit hele traject heeft duurzaamheid een prominente plaats.

In 2021 is, met de vaststelling van het strategisch vastgoedbeleid, ook het ambitieniveau ten aanzien van de instandhouding van het vastgoed vastgesteld. Hiermee kan nu ook de financiële vertaling definitief worden gemaakt. Vooruitlopend op de vaststelling van de gewenste conditie was er reeds een eerste inschatting gemaakt op basis van normgegevens (kengetallen) per vierkante meter bruto vloeroppervlak (m² BVO). Dit heeft tot gevolg dat de in de begroting opgenomen onderhoudsbudgetten reeds verhoogd zijn naar het niveau van deze normatieve berekening. In de kadernota 2023 zullen de definitieve onderhoudsbudgetten, vastgesteld op basis van de meerjaren-onderhoudsplannen, worden opgenomen.

Paragraaf Financiering

€ 25 miljoen

Financieringsbehoefte

€ 1,3 miljoen

Externe rentelasten

€ 11,3 miljoen

Kasgeldlimiet

Inleiding

De paragraaf Financiering is bedoeld om inzicht te geven in de ontwikkelingen rond de meerjarige gemeentelijke financiering en het beleid dat hierop door de gemeente wordt gevoerd. Tevens is deze paragraaf bedoeld om de risico's die daarbij worden gelopen in beeld te brengen en aan te geven hoe getracht wordt deze risico's te beheersen.

Het Treasurybeleid van de gemeente Altena is gericht op de ondersteuning van de publieke taak van de gemeente en heeft een risicomijdend en voorzichtig karakter. Uitgangspunten zijn:

- het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden;
- het beschermen van gemeentelijke vermogens – en renteresultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido, Ruddy, respectievelijk de limieten en richtlijnen van het Treasurystatuut.

De relevante beleidskaders waarbinnen het Treasurybeleid plaatsvindt staan hieronder vermeld.

- Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO 2001)
- Nota Reserves en Voorzieningen (2020)
- Treasurystatuut (2019)

Externe rentelasten / rentebaten

De externe rentelasten bedragen in 2021 totaal € 1,3 miljoen. Deze hebben betrekking op rentes van de opgenomen langlopende geldleningen. De externe rentebaten hebben betrekking op negatieve rentes van opgenomen geldleningen en rentes van verstrekte geldleningen aan derden. Het gaat hier in 2021 om een bedrag van € 236.000.

Rente grondexploitatie

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het toegestaan om de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen door te berekenen aan Bouwgronden In Exploitatie (BIE). Het rentepercentage is bepaald door het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Voor 2021 is dit rentepercentage berekend op 0,96 %.

Omslagrente

In het BBV is opgenomen dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. De berekeningsmethode is in het BBV voorgeschreven. De omslagrente wordt bij de begroting berekend door de werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Voor 2021 is het werkelijke omslagpercentage berekend op 0,5%.

Renteresultaat

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.338
Externe rentebaten	-247
Saldo door te rekenen externe rente	1.091
Rente die aan de grondexploitatie doorberekend moet worden	-195
Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld toegerekend moet worden	-182
Totaal door te rekenen externe rente	714
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0
Totaal aan taakvelden (programma's inclusief overzicht overhead) toe te rekenen rente	714
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (via renteomslag)	-737
Renteresultaat op het taakveld Treasury	-23

Financieringsbehoefte

De financieringspositie geeft de financieringsbehoefte van de gemeente aan. De gemeente Altena maakt gebruik van totaalfinanciering. In 2021 is sprake geweest van een financieringsbehoefte. In verband hiermee is in 2021 één lening aangetrokken van € 5 miljoen en twee leningen van € 10 miljoen respectievelijk met looptijden van 10, 12 en 15 jaar. De rentepercentages bedragen respectievelijk -0,10%, 0,02% en 0,195%.

Schatkistbankieren

Het schatkistbankieren verplicht gemeenten om hun overtollige financiën onder te brengen bij het Rijk. Tegelijkertijd hoeft het Rijk dan minder geld te lenen op de financiële markten waardoor de staatsschuld daalt. Bij schatkistbankieren worden de tegoeden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Tot een bepaald bedrag mogen gemeenten hun overtollige financiën wel buiten de schatkist van het Rijk houden. Met ingang van 1 juli 2021 geldt dat de drempel voor

schatkistbankieren gelijk is aan 2,0% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1 miljoen bedraagt. Het drempelbedrag voor de gemeente Altena bedraagt per 1 juli 2021 € 2,7 miljoen. Tegoeden boven dit bedrag dienen afgestort te worden naar de schatkist.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximumbedrag waarvoor kortlopende financieringsmiddelen (looptijd < 1 jaar) aangetrokken mogen worden. De kasgeldlimiet stelt daarmee een grens aan het te lopen renterisico op de korte schuld. Als de kasgeldlimiet overschreden wordt, moet worden overgegaan tot omzetting naar langlopende schulden (looptijd > 1 jaar). De kasgeldlimiet wordt jaarlijks vastgesteld en heeft een omvang van 8,5% van het begrotingstotaal aan lasten. Voor de gemeente Altena bedraagt de kasgeldlimiet in 2021 € 11,3 miljoen ofwel maximaal € 11,3 miljoen mag met kort geld gefinancierd worden. In 2021 is er voor één maand een kasgeldlening aangetrokken van € 6 miljoen. De kasgeldlimiet is in 2021 niet overschreden.

Renterisiconorm

Evenals bij de korte schuld is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten als gevolg van renteschommelingen bij lange financieringen een belangrijk uitgangspunt. Om de effecten van deze schommelingen te beheersen is in de wet Fido de renterisiconorm opgenomen. Deze heeft tot doel renterisico's op de vaste schuld te beheersen door het aanbrengen van een spreiding in de looptijden van de leningenportefeuille. Door de langlopende financiering te realiseren binnen de kaders van de renterisiconorm wordt het renterisico van de langlopende schuld op verantwoorde wijze beheerst. De ruimte op de renterisiconorm bedroeg voor de gemeente Altena in 2021 € 18,7 miljoen.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2021
Basisgegevens renterisiconorm	
Renteherzieningen op leningen o/g	0
Renteherzieningen op leningen u/g	0
Betaalde aflossingen	7.972
Renterisico	7.972
Begrotingstotaal 2021	133.460
Het bij Min. Regeling vastgestelde %	20%
Renterisiconorm	26.692
Toets renterisiconorm	
Ruimte renterisiconorm	18.720

Paragraaf Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

In 2021 is aandacht besteed aan het vormgeven en opstellen van het organisatie ontwikkelplan. De beoogde verbeterthema's zijn hierbij ondergebracht in het model van de bezielde organisatie, verdeeld over vier kwadranten: reden van bestaan, bezielde mensen, dienend leiderschap, gebalanceerd systeem. Projecten zijn omschreven op opdracht niveau en vervolgens geprioriteerd en in een 4 jarenplan geplot. Dit meerjarenplan is een levend document en is opgebouwd in sprints welke worden afgesloten per halfjaarlijkse cyclus. Een cyclus bestaat uit: een inventarisatiefase waarin projectleiders worden aangewezen en projectteams worden opgesteld, een definitiefase waarin er een plan van aanpak opgesteld wordt, een realisatiefase waarin het project wordt uitgevoerd, en een afsluitingsfase waarin de resultaten worden geëvalueerd, gepresenteerd en gecommuniceerd. De volgende projecten zijn onderdeel van de eerste cyclus sprints (start Q4 2021): basis op orde, organisatie o-meting, bepalen team agenda's, kernwaarden fase 2, spp, talent management fase 1, visie op toekomst van werk, gesprekstechnieken fase 1, ontwikkelen politiek-bestuurlijke sensitiviteit, doorontwikkelen altenagesprekken, rollen en samenspel, MD-traject, projectmatig werken, datagedreven werken, facilitering hard- en software, versterking P&C cyclus fase 1.

Personeel en Organisatie

In 2021 lag de focus op het verder professionaliseren van de organisatie, het team en het individu. Dit zal in 2022 wederom het geval zijn.

- Strategische personeelsplanning (SPP) is uitgevoerd in 2021 i.s.m. een externe partij en heeft geleid tot formatieve en kwalitatieve inzichten om de team- en organisatieopgaven te kunnen realiseren. Binnen het project SPP zijn managers, als onderdeel van het management development programma, getraind in gespreksvoering.
- Er is een succesvolle aanbesteding uitgevoerd voor een nieuw personeel- en salarisadministratie systeem, met als uitkomst AFAS. Verder is InSite (E-hrm), gekoppeld aan Afas, verder geoptimaliseerd.
- Andere relevante projecten die bijdragen aan professionalisering zijn: optimalisatie onboarding traject, duurzame inzetbaarheid, vitaliteitsweek, week van het leren, doorontwikkeling Altena academie, werken aan veiligheid en gezondheid, visie op werken.

Naast het professionaliseren is in 2021 gewerkt aan het inzichtelijk krijgen van de kwantitatieve en kwalitatieve bezetting in teams. Hieruit bleek dat de organisatie haar strategisch inzicht binnen diverse teams zou moeten versterken. In het project organisatieversterking, werving van 20 collega's binnen drie maanden, is dit gerealiseerd. Dit project kent andere manieren van het interesseren van latent werkzoekenden. De lering uit dit project wordt meegenomen in het optimaliseren van werving en selectie in 2022. Naast deze 20 vacatures zijn nog 65 andere vacatures

ingevuld in 2021. Voor het team P&O lag in 2021 een sterke focus en daarmee tijdsinvestering op werving en selectie.

Kengetallen

Formatie

Formatie Begroting 2021	Bezetting 31/12/2021	Aantal medewerkers 31/12/2021
366	344	394

Ziekteverzuim

2021	Referentienorm (gemiddelde 2020, A&O fonds gemeenten 50.000 – 100.000 inwoners)
5,08%	5,5%

Integriteit

College van B&W

Voor de burgemeester en wethouders geldt dezelfde integriteit gedragscode als voor de raads- en burgerleden.

Op de gemeentelijke website zijn de nevenfuncties van de collegeleden te raadplegen. Daarbij is vermeld of deze vanuit de rol van burgemeester/wethouder worden vervuld of dat dit overige nevenfuncties zijn. In het laatste geval is ook vermeld of deze bezoldigd of onbezoldigd zijn.

In 2021 heeft tweemaal een wisseling van (interim) gemeentesecretaris plaatsgevonden. Naar aanleiding daarvan is opnieuw aandacht gevraagd voor de taken van de gemeentesecretaris richting het college voor het thema integriteit. Er is geïnventariseerd welke nevenfuncties de gemeentesecretaris bekleedt en deze zijn conform de Regeling nevenwerkzaamheden gepubliceerd op de website.

Ambtelijke organisatie

Op verschillende momenten gedurende het jaar is op het Altenaplein aandacht besteed aan integriteit. Zo is er in januari 2021 een herhaalde oproep gedaan om (nieuwe of gewijzigde) nevenwerkzaamheden te melden. In 2021 hebben totaal 30 medewerkers (een of meer) nieuwe nevenwerkzaamheden gemeld. In november is informatie over het omgaan met kerstgeschenken geplaatst.

Er hebben 4 ambtseedceremonies plaatsgevonden waarin 50 nieuwe medewerkers de eed of belofte hebben afgelegd. In iedere ambtseedceremonie is het belang van integriteit besproken, een toelichting op de gedragscode gegeven en een dilemmaspel gespeeld. De laatste geplande ambtseedceremonie kon vanwege de Coronamaatregelen niet doorgaan. Deze sessie is ingehaald op 27 januari 2022.

De reeks dilemmatrainingen voor bestaande medewerkers is gestart in november 2019 en – na een onderbreking door corona – in juni 2021 afgerond. In totaal hebben 241 deelnemers uit de voormalige gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem deelgenomen.

In 2021 heeft er een overleg plaatsgevonden met financiën over kwetsbare functies en processen. In vervolg daarop wordt in 2022 een aanpak uitgerold om dit verder in kaart te brengen.

Tot medio 2021 waren er 3 vertrouwenspersonen integriteit en 3 vertrouwenspersonen ongewenste omgangsvormen (waarvan 1 externe). Omdat er meer meldingen waren op het gebied van ongewenste omgangsvormen dan integriteit, er geen vrouwelijke vertrouwenspersoon ongewenste omgangsvormen was en één van de vertrouwenspersonen ongewenste omgangsvormen is gestopt, is – met instemming van de ondernemingsraad – besloten om één van de vertrouwenspersonen integriteit aan te stellen als vertrouwenspersoon ongewenste omgangsvormen. Er zijn nu 2 vertrouwenspersonen integriteit en 3 vertrouwenspersonen ongewenste omgangsvormen (waarvan 1 externe).

Gemeente Altena heeft een Regeling melden vermoeden misstand die is gebaseerd op de Wet huis voor klokkenluiders en de voorbeeldregeling van de VNG. Deze regeling moet worden aangepast op basis van de EU-richtlijn bescherming klokkenluiders. Het proces hiertoe is in gang gezet. In de tussenliggende periode wordt zoveel als mogelijk gehandeld conform de voorschriften uit de EU-richtlijn.

Financiën | Planning en control

In 2021 zijn als onderdeel van de reguliere P&C-cyclus de Jaarrekening 2020, de Kadernota 2022, de Eerste en Tweede Bestuursrapportage 2021, de Decemberwijziging 2021 alsmede de Begroting 2022 en de Meerjarenraming 2023-2025 opgesteld. Opnieuw is er aandacht geweest voor de verdere verbetering van de vormgeving en presentatie van de verschillende P&C-producten.

De uitbreiding van controle (controleren) naar control (sturen en beheersen) is in 2021 verder voortgezet. Interne controlewerkzaamheden worden niet alleen gebruikt voor de (externe) verantwoording, maar nadrukkelijk ook om te kunnen leren en daarmee interne werkprocessen verder te verbeteren.

In 2021 heeft het risicomanagement vast onderdeel uitgemaakt van de sturings- en verantwoordingsgesprekken en daardoor een meer vaste plaats gekregen in de P&C-cyclus. Hiermee zorgen we ervoor dat het risicobewustzijn wordt geborgd. Binnen het totaal van het risicomanagement blijft de aandacht ook gericht op frauderisicomanagement. Het beleid voor het voorkomen van fraude en integriteitsschendingen is mede door het vertrek van de concerncontroller nog niet uitgewerkt.

Friciekosten

De gemeente Altena ontvangt over de periode van 2019-2022 een vergoeding voor frictiekosten die samenhangen met de herindeling. Op basis van de Septembercirculaire 2020 bedraagt de te ontvangen frictiekostenvergoeding tot en met 2022 € 8.917.381. Daarnaast is bij raadsbesluit van 2 juli 2019 extra budget toegevoegd uit de vrijval van bestemmingsreserves automatisering van de voormalige gemeenten Aalburg en Woudrichem. En tenslotte is het restant van de ontvangen gewenningsbijdragen ad € 600.000 toegevoegd aan het frictiekostenbudget.

Beschikbaar frictiekostenbudget (bedragen x € 1.000)	
Friciekostenvergoeding via algemene uitkering tot en met 2022, volgens Jaarrekening 2019	8.910
Aanpassing vergoeding tot en met 2022, bijstelling 2020	8
Friciekostenvergoeding via algemene uitkering tot en met 2022, nieuw	8.917
Overige dekkingsbronnen	
Inzet reserves ICT vm. gemeente Aalburg en Woudrichem (cf. besluiten res.bestemming 2018, d.d. 2-7-2019)	860
Restant budget gewenningsbijdrage (toegevoegd aan budget frictiekosten)	600
Totaal overige dekkingsbronnen	1.460
Totaal beschikbaar budget t.b.v. frictiekosten	10.377

In 2021 is voor een bedrag van € 1.274.000 aan frictiekosten uitgegeven. Tot en met 2021 is in totaal voor € 7.753.000 ten laste van het frictiekostenbudget besteed. Van het totale frictiekostenbudget resteert vanaf 2022 dus nog een bedrag van € 2.624.000.

Fricie-uitgaven (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar budget totaal	Werkelijke uitgaven tot en met 2020	Beschikbaar vanaf 2021	Werkelijke uitgaven 2021	Werkelijke uitgaven tot en met 2021	Beschikbaar vanaf 2022
1 Extra personele lasten tijdens fusieproces	2.704	1.974	730	538	2.512	192
2 Wachtgelders, boventallige en afwikkeling harmonisatie arbeidsvoorwaarden/sociaal statuut	2.447	1.361	1.086	466	1.827	620
3 Verhuizing en tijdelijke voorziening huisvesting	830	233	597		233	597
4 Afwikkeling en integratie ICT voorzieningen	2.048	2.019	29	7	2.026	22
5 Fysieke integratiekosten	1.075	378	697	141	519	556
6 Effecten integratie, beheerplannen en afstemming beleidsvelden	926	313	612	118	431	494
7 Diverse kosten	165	109	56	4	114	51
8 Restant nog te bestemmen	182	91	91		91	91
Totaal uitgaven / Restant beschikbaar	10.377	6.479	3.899	1.274	7.753	2.624

Juridische zaken en kwaliteitszorg

In 2021 zijn 95 bezwaarschriften ingediend tegen 79 collegebesluiten. Hiervan zijn er 24 ingetrokken tijdens het voorbereidende traject naar de bezwaarschriftencommissie en 1 na behandeling in de hoorzitting. 82 bezwaren zijn in 2021 volledig afgewikkeld op onderstaande wijze (hierbij zijn ook de bezwaren meegenomen die reeds in 2020 waren ingediend maar in 2021 zijn afgehandeld):

Adviezen	Aantal behandelde bezwaarschriften		Percentage behandelde bezwaarschriften	
	2020	2021	2020	2021
Niet ontvankelijk (inclusief kennelijk niet ontvankelijk)	4	12	10,81%	14,6%
Ontvankelijk en besluit (geheel of gedeeltelijk) herroepen	2	17	5,40%	20,8%
Ontvankelijk en besluit handhaven	22	30	59,46%	36,6%
Ontvankelijk en besluit handhaven (met aanvullende motivering)	9	23	24,33%	28%
TOTAAL	37	82		
Bezwaarschrift ingetrokken (inclusief afgebroken zaken en buiten de commissie afgehandelde zaken)	28	25		

Het bestuursorgaan heeft in op één na alle bovengenoemde zaken het advies van de commissie gevolgd.

Vergoeding proceskosten

In 2021 is in 16 bezwaarzaken door of namens bezwaarmaker verzocht om vergoeding van de proceskosten in een bezwaar. Dit verzoek is in 12 gevallen afgewezen. In 4 gevallen is aangegeven dat de proceskosten konden worden toegekend.

Juridische Kwaliteitszorg

In vergelijking met de jaren 2019 en 2020 zien we in het jaar 2021 een sterke stijging van het aantal bezwaarschriften (82 behandelde bezwaarschriften in 2021 en in de voorgaande jaren 47 respectievelijk 37). In circa 49% van de behandelde bezwaarschriften was sprake van een (geheel of gedeeltelijke) herroeping van het besluit of handhaving met aanvullende motivering (in 2020 circa 30%). De voorzitters van de bezwarencommissie hebben kennis genomen van de (voorgenomen) investering in de ontwikkeling van juridische kwaliteit en juridische control.

Van rechtmatigheid naar doelmatigheid

In de advisering door de bezwaarschriftencommissie heeft, naast rechtmatigheid, de doelmatigheid een meer prominente plaats gekregen. In het bijzonder geldt dit in bezwaarzaken waarbij individuele rechtsposities aan de orde zijn en/of komen.

Informatiemanagement

Informatiebeveiliging

In 2021 hebben we voornamelijk de aandacht gevestigd op de volgende punten:

- Ensia verantwoording 2020
- Opstelling van een actieplan en maatregelenpakket voor 2021
- Alle audits zijn met succes doorlopen;

- Bedrijfscontinuïteitsplan is opgesteld en aandacht besteed aan Incident Response;
- Uitvoering van het jaarlijkse controleprogramma Informatiebeveiliging;
- Evaluatie van het Informatiebeveiligingsbeleid.

Via een jaarlijkse PDCA-cyclus (Plan-Do-Check-Act) is het beleid geactualiseerd en aangepast. Jaarlijks wordt via een ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit betekent eenmalige informatieverstrekking en eenmalige IT-audit), de gemeente Altena door een onafhankelijke auditor getoetst of het informatiebeveiligingsbeleid aan deze landelijke normen voldoet. Tevens is aan het college en de raad via raadsinformatiebrieven informatie verstrekt over status en voortgang van de Informatiebeveiliging.

Naast de jaarlijkse terugkerende zaken is specifiek aandacht besteed aan het kennis- en vaardigheidsniveau op het terrein van de Informatiebeveiliging en de privacy. Alle betrokkenen bij de gemeente Altena dienen aantoonbaar over de vereiste kennis en vaardigheden te beschikken. Via oefeningen als een Phishingmail, werkplekbezoeken, ambassadeursessies is regelmatig aandacht geweest voor dit onderwerp.

Een start is gemaakt met de monitoring van de leveranciers. Gesprekken worden gevoerd over de naleving van beveiligingsnormen. In het geval van de clouddienstverlener OpenLine is er een compleet nieuwe Incidentenprocedure opgesteld. Maandelijks is er een security-overleg met deze dienstverlener.

In 2021 is organisatiebreed de two factor authenticatie ingevoerd. Een belangrijk middel om zeker te stellen dat de identiteit van de gebruiker zeker is.

In 2021 hebben we ook veel aandacht besteed aan de procedure voor het doorvoeren van wijzigingen, is er een Change Advisory Board ingesteld. Qua beveiligingsincidenten zijn we gestart met een aparte registratie. Inmiddels zijn daar in 2021 al ruim 40 meldingen ingediend. De gemeente is ook aangesloten bij de Informatiebeveiligingsdienst en heeft via deze dienst ook ruim 30 meldingen van kwetsbaarheden in programmatuur binnengekregen en verwerkt.

Aan het einde van het jaar heeft de kwetsbaarheid LOG4J de nodige aandacht gekregen en zorgde er ook in Altena voor dat met man en macht inventarisaties, tests en de nodig maatregelen zijn uitgevoerd.

We zien dus dat Informatiebeveiliging steeds belangrijker wordt en dat de ontwikkelingen op dit terrein continu om aandacht blijven vragen.

Informatievoorziening sociaal domein

Binnen het sociaal domein is er een sterke behoefte aan informatieverstrekking over de verstrekte voorzieningen en kengetallen voor Altena. In de vorm van een intern dashboard is dat gerealiseerd per wettelijke voorziening (WMO, Participatie en Jeugd). In de nabije toekomst zal de focus liggen op de informatievoorziening rondom één gezin, één plan, één regisseur. Hiervoor is een uitbreiding op het huidige informatiesysteem van het Sociaal Domein aangeschaft en technisch geïmplementeerd. De functionele oplevering vindt in het 2e kwartaal van 2022 plaats.

Documentatie informatievoorziening (DIV)

Toegang tot verplaatst archief

In december 2021 is de bewerking van het archiefbestand 'Gemeentebestuur Werkendam 2007-2018' door het bedrijf VHIC uit Rijswijk ZH afgerond. Het besluit tot overbrenging en het beperkingsbesluit is opgesteld en gepubliceerd. Met in achtneming van de bezwaartermijn bij publicatie zal in het eerste kwartaal 2022 de feitelijke overdracht naar het Streekarchief plaatsvinden.

Toezicht op archiefbeheer

In het inspectieverslag over 2020, in casu het Verslag Informatie- en archiefbeheer gemeente Altena 2020, zijn een aantal verbeterpunten benoemd. Om deze verbeterpunten op te pakken is een Smart Verbeterplan opgesteld. Bij de komende inspectie over 2021 zal er een evaluatie/voortgangsverslag worden opgesteld.

Inzet subsidieadviseur

Met ingang van 2021 ondersteunt TRIAS de gemeente Altena bij de subsidieverwerving. De dienstverlening is niet alleen gericht op het succesvol verwerven van subsidies, maar ook op het implementeren en borgen van het subsidiemanagement binnen de (project)organisatie. Dit om binnen Altena zo maximaal mogelijk externe subsidies te verwerven en te verzilveren. Vanuit Trias is een vaste adviseur voor Altena actief.

Om medewerkers proactief te informeren over subsidie- en beleidsontwikkelingen brengt TRIAS wekelijks een nieuwsbrief uit. Kansrijke mogelijkheden worden door de subsidieadviseur gevraagd en ongevraagd bij de betreffende medewerkers onder de aandacht gebracht en verder besproken om kansen te benutten. De subsidieadviseur voert maandelijks met de opdrachtgever voortgangsgesprekken. In dit overleg komt de voortgang van subsidieontwikkelingen inclusief subsidieresultaten aan bod.

Daarnaast maakt de gemeente Altena gebruik van het SubsidieVolgSysteem van TRIAS. Het subsidievolgsysteem (SVS) biedt een actueel overzicht van lopende en afgesloten subsidieprojecten van de gemeente Altena. TRIAS heeft SVS Altena ingericht op basis van de beschikbare informatie in de organisatie. Met dit systeem heeft de gemeente altijd zicht op en inzicht in de prestaties op het gebied van subsidieverwerving en wordt grip gehouden op alle subsidietrajecten. Het SVS zorgt voor up-to-date informatie en houdt (verantwoordings)deadlines in de gaten.

Voor de subsidieverantwoording is een procedure opgesteld op basis van een door TRIAS aangereikt voorbeeld. De subsidieadviseur begeleidt de gemeente Altena bij het monitoren van de afhandeling van subsidietrajecten via het SVS in overleg met accountmanager.

De inzet van de subsidieadviseur en de kosten van het SubsidieVolgSysteem blijven binnen het

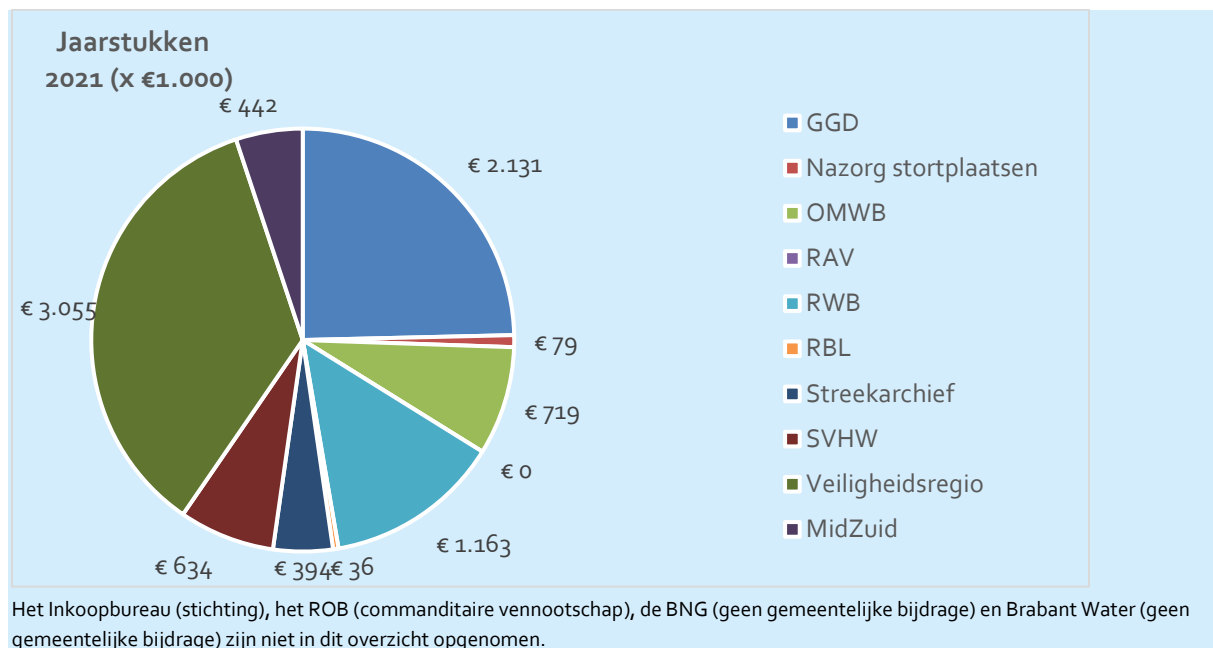
geoffreerde bedrag. Op basis van de positieve ervaringen met de inzet van de subsidieadviseur en het gebruik van het SubsidieVolgSysteem is de opdracht aan TRIAS verlengd tot 31 december 2022. Hiermee kan verder gebouwd worden aan het subsidiebewustzijn binnen de organisatie en kan de verwerving van subsidies gecontinueerd worden. In de eerste fase van de inzet van de subsidieadviseur is er veel tijd besteed aan het subsidiebewust worden binnen de organisatie. De verwachting is reëel dat de inzet in de komende tijd minder zal zijn en dat die daarentegen meer resultaat op zal gaan leveren. Daarna kan de inzet opnieuw formeel geëvalueerd worden, waarbij gekozen kan worden voor continuering van de overeenkomst met TRIAS of voor het beleggen van deze taken binnen de eigen organisatie.

Opvolging aanbevelingen Rekenkamercommissie

In onderstaande tabel wordt de stand van zaken weergegeven van de opvolging van de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie in het rapport 'Onderzoek naar de doelen uit het Bestuursakkoord gemeente Altena'.

Nr.	Conclusie	Aanbeveling	Omschrijving	Reactie college	Status
A	9		Acties liggen grotendeels op schema	Constatering	Afgewikkeld
B	5		Doelenbomen bieden kansen voor sturing op maatschappelijke effecten	Constatering	Geen verdere actie
C	3		Inhoudelijke doelstellingen Bestuursakkoord zijn goed doorvertaald naar het Collegeprogramma	Constatering	Geen verdere actie
D		8	Volgende periode midterm-review		
E	2	4	Overweeg een groter aantal begrotingsprogramma's	Het college is van mening dat een groter aantal programma's de sturingsmogelijkheden niet vergroot	Geen verdere actie
F	1, 10, 11	1, 2, 3, 5, 6, 7	Investeer in meer concrete doelstellingen in een bestuursakkoord en de vertaling daarvan in concrete en herkenbare doelstellingen in een collegeprogramma		
G	6		Overgrote deel van de begroting is staand beleid; over de voortgang van de 'gewone' bedrijfsvoering wordt weinig gerapporteerd.	De paragraaf bedrijfsvoering voldoet aan de wettelijke criteria	
H	7, 8		Kosten van het Collegeprogramma zijn weinig transparant; er is geen totaalbeeld van de behaalde resultaten en daarmee gemoeid zijnde kosten		
I	4		Let op samenhang tussen de diverse sturingsdocumenten, met name de consistentie in terminologie	Dit is een aandachtspunt. Wij zijn van mening dat de doelen voldoende herkenbaar zijn.	Geen verdere actie
J	12		Rechtmatige of doelmatige inzet van middelen 2019 is nog niet te bepalen vanwege het feit dat de begroting beleidsarm was en de jaarrekening slechts technisch van aard.	Betreft 2019. Over dat jaar is wel een goedkeurende controleverklaring ontvangen betreffende de rechtmatigheid,	Afgewikkeld

Paragraaf Verbonden Partijen



Beleidskader

- Nota Verbonden Partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn organisaties waaraan de gemeente zich bestuurlijk en financieel verbindt. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft als definitie: 'een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie, waarin de provincie onderscheidenlijk gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.'

Financieel belang

Er is sprake van een 'verbonden partij' als de gemeente geen verhaalsmogelijkheden heeft als de partij failliet gaat, of als de gemeente aansprakelijk wordt gesteld indien de partij haar verplichtingen niet nakomt. Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij: de gemeente behoudt juridische verhaalsmogelijkheden als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat hier om overdrachten (subsidiën).

Bestuurlijk belang

Er is sprake van een 'verbonden partij' als een wethouder, een raadslid of een ambtenaar van de gemeente, namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt.

Gemeenschappelijke regelingen

1. Veiligheidsregio MWB Brandweer
2. Streekarchief
3. GGD West-Brabant incl. deel Jeugdzorg
4. RAV Brabant Midden-West-Noord
5. GR MidZuid
6. GR Regio West Brabant
7. Stichting Inkoop bureau West-Brabant
8. SVHW
9. GR Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant
10. Bureau Leerplicht
11. Nazorg stortplaatsen

Vennootschappen en coöperaties

12. Regionaal Ontwikkelbedrijf (ROB)
13. N.V. Bank Nederlandse Gemeente
14. Brabant Water N.V.

	Naam	Veiligheidsregio
1	Doelstellingen Zorg voor veiligheid: crisisbeheersing, rampenbestrijding, brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij rampen en handhaving van openbare orde en veiligheid.	
2	Activiteiten <ul style="list-style-type: none"> • Doorontwikkelen crisismanagement • Zelfredzaamheid / samenredzaamheid • Informatiemanagement/ informatiebeveiliging • Risicobeheersing 	
3	Meerjarendoelen gemeente Het continueren en doorontwikkelen van de crisisorganisatie van Altena die voldoet aan de wettelijke verplichtingen op basis van de Wet op de Veiligheidsregio's en het regionaal crisisplan (RCP). Een organisatie die inspeelt op de regionale en landelijke ontwikkelingen en zich waar nodig aanpast.	
4	Publiek belang , c.q. reden waarom gemeente participeert Wettelijke verplichting.	
5	Financieel belang gemeente De gemeentelijke bijdrage in 2021 was € 3.055.287,-	
6	Ontwikkelingen De Veiligheidsregio wil zich in de toekomst richten op <u>Artificial intelligence</u> , <u>automotive</u> en de kracht van <u>social media</u> . Zij wil dat bij een melding van een incident ook beeldmateriaal wordt meegestuurd en informatie dat al te vinden is uit openbare informatiebronnen. Hierop wordt de wijze en snelheid van alarmeren en informatie- uitwisseling aangepast. Tevens wil zij kijken of er ook mogelijkheden bestaan om burgers sneller te bereiken en in te zetten bij het voorkomen en bestrijden van risico's. Daarnaast gaat de Veiligheidsregio zich meer richten op <u>klimaatverandering</u> en de <u>energietransitie</u> . Iedereen wordt zich steeds meer bewust van het belang van duurzaamheid en de risico's als extreme droogte of juist (te) veel water. Tot slot is er een aantal <u>maatschappelijke ontwikkelingen</u> waar de Veiligheidsregio zich op richt of gaat richten: kwetsbare groepen, individualisering en zelfredzaamheid, Generatie Z (hoe hou je vrijwilligers bij de brandweer) en weerbare samenleving.	
7	Risico's <ul style="list-style-type: none"> * Verplichtingen die voortvloeien uit wetgeving; * Realisatie Landelijke samenwerking meldkamer (LSM) * Grootschalige incidenten (Covid-19) 	
8	Bestuurlijke vertegenwoordiging Burgemeester maakt deel uit van het Algemeen Bestuur.	
9	Deelnemende gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert.	
10	Vestigingsplaats/ centrumgemeente Tilburg	
11	Omvang eigen vermogen 1-1-2021	€ 18.832.000
	Omvang vreemd vermogen 1-1-2021	€ 21.663.000
	Omvang eigen vermogen 31-12-2021	€ 18.703.000
	Omvang vreemd vermogen 31-12-2021	€ 28.567.000
12	Omvang van het financiële resultaat 2021	€ 2.829.000

	Naam	Streekarchief
1		<p>Het doel van het Streekarchief – zoals verwoord in de gemeenschappelijke regeling – is driedelig:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de zorg voor en het beheer van de naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden; 2. het toezicht op het beheer van de niet-overgebrachte bescheiden van de gemeenten en de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden alsmede [op] de werkzaamheden verbonden aan de voorbereiding van de overbrenging van de niet-overgebrachte archiefbescheiden; 3. het vanuit een centrale archiefbewaarplaats bevorderen van lokaal en streekhistorisch onderzoek.
2	<p>Activiteiten</p>	<p>Vanuit de bevordering van aandacht voor regionaal erfgoed en cultuurhistorie, worden permanent activiteiten aangekondigd op de homepage van het Streekarchief (http://www.salha.nl/).</p>
3	<p>Meerjarendoelen gemeente</p>	<p>Op 10 juli 2020 is het nieuwe beleidsplan voor de periode 2020-2022 vastgesteld. Het nieuwe beleidsplan is een logische voortzetting van het bestaande beleid. Een paar belangrijke punten zijn de digitalisering van bouwdoSSIERS, het vaststellen van hotspots en het invoeren van de nieuwe archiefwet 2021 in de organisatie.</p> <p>Sinds enkele jaren streeft het Streekarchief Land van Heusden en Altena het doel na om de naar de archiefbewaarplaats overgebrachte bouwdoSSIERS – die behoren tot de meest opgevraagde archiefstukken – te digitaliseren en via het internet beschikbaar te stellen. Voor zowel de inwoners als de medewerkers van de gemeente Altena levert deze investering een aantal voordelen op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doordat de informatie digitaal beschikbaar is, is het niet langer noodzakelijk om doSSIERS fysiek op te laten halen bij het Streekarchief in Heusden. • De dienstverlening aan de burgers van Altena wordt vergroot, omdat zij niet langer naar Heusden hoeven te reizen om de doSSIERS in te zien. <p>In 2021 is de gemeente Altena gestart met de digitalisering van de bouwdoSSIERS. Van de bouwdoSSIERS is op dit moment meer dan 40 procent gescand. Naar verwachting zal dit project 31 mei 2022 afgerond zijn.</p> <p>De gemeente Altena dient nog een hotspotmonitor op te stellen. De hotspotmonitor is een instrument waarmee wordt vastgesteld welke gebeurtenissen van dusdanig maatschappelijk belang zijn dat meer informatie moet worden bewaard. Ons doel is om in 2022 hier een start mee te maken. Bij dit proces zal het Streekarchief en de aangrenzende gemeenten Heusden en Waalwijk betrokken worden.</p> <p>Bij de invoering van de nieuwe archiefwet 2021 zorgt met name de aanpassing van de overbrengingstermijn van 20 naar 10 jaar voor verandering. Bij de voorbereiding van de overbrenging van jongere archiefbestanden na een periode van 10 in plaats van de huidige 20 jaar moet – eventuele beperking van – de openbaarheid nauwkeurig getoetst worden. De complexiteit en omvang van besluitvorming over openbaarheid bij overbrenging neemt toe: jonger archief (dus meer beperkingen), meer gebruik van de beperkingsgrond onevenredige bevoordeling of benadeling van betrokkenen (dus complexer).</p> <p>Op 31 december 2018 zijn de voormalige gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem opgehouden te bestaan. Daardoor waren wij verplicht om die archieven vervroegd over te brengen met waar nodig beperkingsbesluiten. In 2021 zijn archieven van de voormalige gemeenten Aalburg en Woudrichem vervroegd overgebracht met beperkingsbesluiten. Het archiefblok 2007 – 2018 van de voormalige gemeente Werkendam is in 2021 bewerkt en wordt in het eerste kwartaal van 2022 met beperkingsbesluit overgebracht.</p> <p>De nieuwe Archiefwet zal naar verwachting in 2022, na goedkeuring van de Tweede Kamer en Eerste</p>

	Kamer in werking treden.		
4	Publieke belang , c.q. reden waarom gemeente participeert Het beheer van de naar het Streekarchief overgebrachte archieven en het toezicht op de niet-overgebrachte archieven. Met het laatste wordt bedoeld het toezicht door de streekarchivaris op de naleving van wettelijke regels met betrekking tot de vorming en het beheer van de archieven door de gemeente.		
5	Financieel belang gemeente De gemeentelijke bijdrage was in 2021 € 393.507.		
6	Ontwikkelingen De huisvesting: Het Streekarchief maakt gebruik van drie locaties: de hoofdvestiging aan de Pelsestraat in Heusden, aan de Demer in Heusden en de locatie in Zaltbommel. De huurovereenkomst voor de huisvesting aan de Pelsestraat loopt tot 1 augustus 2025. Voor de huisvesting aan de Demer is een huurovereenkomst van kracht tot 1 juli 2023. De archiefbewaarpplaats in Zaltbommel wordt gehuurd tot 1 april 2026. Omdat deze laatstgenoemde locatie gesloopt zal worden, is verlenging van deze huurovereenkomst geen optie. Het beheren van de drie huidige verschillende locaties is inefficiënt (in verband met klimaatinstallaties en alarminstallaties) en brengt relatief hoge kosten voor huisvesting met zich mee. Daarnaast verandert de behoefte aan ruimte en naarmate meer archieven digitaal beschikbaar zijn, kunnen meer archieven (goedkoper) op afstand worden geplaatst. In de loop van 2022 formuleert de (adjunct-)streekarchivaris een programma van eisen en maakt een schets van de denkbare scenario's voor toekomstige huisvesting. Na de nieuwe raadsverkiezingen wordt hier een start mee gemaakt.		
7	Risico's In de afgelopen jaren zijn de juridische risico's in verband met privacywetgeving en auteursrechten toegenomen. Een belangrijk punt van aandacht is de auteursrechtelijke bescherming van een gedeelte van de collectie van het Streekarchief. Vanaf 2019 is om die reden een bestemmingsreserve opgebouwd voor eventuele privacy- en auteursrechtenclaims. Daarnaast doet het Streekarchief ook het nodige om de risico's daarop te beperken. De combinatie van de maatregelen van het Streekarchief en het feit dat de te betalen schadevergoeding voor archiefinstellingen naar lager bedrag is bijgesteld, heeft ertoe geleid dat de tot dusver opgebouwde reserve voldoende lijkt om de risico's af te dekken. De jaarlijkse opbouw van deze bestemmingsreserve is dan ook met ingang van 1 januari 2022 beëindigd.		
8	Bestuurlijke vertegenwoordiging Burgemeester E. Lichtenberg (algemeen en dagelijks bestuur) en wethouder J.P. Tanis (algemeen bestuur).		
9	Deelnemende gemeenten Altena, Heusden en Waalwijk		
10	Vestigingsplaats / centrumgemeente Heusden		
11	Omvang eigen vermogen	01-01-2021	€ 238.038
	Omvang vreemd vermogen	01-01-2021	€ 1.129
	Omvang eigen vermogen	31-12-2021	€ 287.207
	Omvang vreemd vermogen	31-12-2021	€ 1.550
12	Omvang van het financiële resultaat 2021		€ 42.938

	Naam	GGD West Brabant
1	Doelstellingen De GGD is - met inachtneming van het bepaalde in de Wet Publieke Gezondheid (Wpg) en andere relevante wetgeving op het terrein van de openbare gezondheidszorg - belast met het uitvoeren van gezondheid beschermende en -bevorderende maatregelen, waaronder het voorkomen en vroegtijdig opsporen van ziekten. Ambities waar zij in 2019 aan werkt, zijn; <ol style="list-style-type: none"> 1. Een gezondere en veiligere leefomgeving 2. Verdere structuurverbetering bestrijding infectieziekten 3. Datagedreven publieke gezondheid 4. Aanpak sociaaleconomische gezondheidsverschillen en leefstijl 5. Verder doorpakken met jeugdgezondheidszorg 	
2	Activiteiten Uitvoeren van gezondheid beschermende en -bevorderende maatregelen, waaronder het voorkomen en vroegtijdig opsporen van ziekten.	
3	Meerjarendoelen gemeente In 2019 zijn nieuwe meerjarendoelen vastgesteld in samenwerking met inwoners en betrokken partners.	
4	Publieke belang, c.q. reden waarom gemeente participeert De gemeente is op basis van de Wpg verplicht een GGD te hebben en deze in stand te houden. Alvorens besluiten te nemen die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor de collectieve gezondheid, vragen burgemeester en wethouders advies aan de GGD.	
5	Financieel belang gemeente De gemeente betaalt een jaarlijkse gemeentelijke bijdrage, die is opgebouwd uit een bijdrage voor basistaken, jeugdgezondheidszorg 0 –4 jarigen en gemeente specifieke afspraken (bijvoorbeeld huisvesting jeugdgezondheidszorg). Daarnaast worden markt taken (zoals inspecties technische hygiënezorg) afgenomen op factuurbasis. De gemeentelijke bijdrage in 2021 was € 2.131.238	
6	Ontwikkelingen Naast onze reguliere activiteiten hebben in 2021 veel werkzaamheden plaats gevonden in de aanpak van corona en daaraan gerelateerde werkzaamheden. Vanuit VWS heeft de GGD de opdracht gekregen om, naast onze wettelijke taken testen en bron- en contactonderzoek, ook het grootschalig vaccineren tegen corona uit te gaan voeren. In de eerste helft van 2021 heeft de nadruk vooral gelegen op deze vaccinatie taak. Tot medio 2021 is ingezet op grootschalig vaccineren bij 6 vaccinatie locaties in West-Brabant. Daarna is ingezet op fijnmazig vaccineren op plekken waar de vaccinatiegraad achterblijft. De GGD heeft voor de uitvoering van deze coronataken het programma Corona Next Step ingericht, als onderdeel van onze GGD-organisatie. Om deze grote klus te kunnen klaren heeft de GGD het aantal artsen, prikkers en administratief medewerkers flink opgeschaald. Ook zijn er extra medewerkers aangenomen op de ondersteunende bedrijfsvoeringsfuncties, zoals HR en Financiën. Ondanks de lockdown in het begin van het jaar is het reguliere werk zoveel mogelijk doorgegaan. Er is blijvend gebruik gemaakt van de opbrengsten van digitale contacten en nieuwe aanpak die in 2020 is ontwikkeld, bijvoorbeeld het actief benaderen van scholen en kwetsbare gezinnen. Daarnaast heeft de GGD zich gericht op de effecten van corona zoals de mentale weerbaarheid en het belang van een gezonde leefstijl. De programmatische aanpak van corona heeft het reguliere proces van de GGD zoveel mogelijk ontlast.	
7	Risico's De compensatieregeling voor 2022 is nu gecommuniceerd met uitzondering compensatie op	

	<p>inkomstenderving in tegenstelling tot 2020 en 2021. Er zijn nog wel onduidelijkheden zoals mogelijk duur van de regeling in 2022 en structurele kosten als gevolg van Corona. Met name voor de reizigersvaccinaties en binnen de technische hygiëne Zorg zal dit effect gaan hebben. Hier wordt door de GGD goed naar gekeken en zijn er al in het verleden maatregelen getroffen. Zo kan er gebruik worden gemaakt van een bestemmingsreserve, te weten de bestemmingsreserve markt taken.</p> <p>Voor de bemensing van de deelprocessen Testen, Bron- en Contactonderzoek (BCO) en Vaccineren binnen ons programma Corona Next Step is gebruik van de diensten van verschillende uitzend- en detachingsbureaus. Bovendien zijn andere contracten, o.a. de facilitaire kosten om de teststraten operationeel te houden, onder dwingende spoed tot stand gekomen. Om de continuïteit te waarborgen, heeft de GGD zich genoodzaakt gezien de contracten te verlengen in 2021. Dit betekent feitelijk dat de daarmee gepaard gaande uitgaven onrechtmatig zijn. Dit levert naar alle waarschijnlijkheid voor 2021 een afkeurende verklaring van onze accountant ten aanzien van de rechtmatigheid op.</p> <p>Een risico voor de (activiteiten van) de GGD is het niet kunnen invullen van vacatures van artsen. Op dit moment kunnen alle taken nog uitgevoerd worden. In de toekomst heeft dit mogelijk wel consequenties.</p>	
8	Bestuurlijke vertegenwoordiging Wethouder S.R. Sheikkariem	
9	Deelnemende gemeenten Regio West-Brabant (18 gemeenten)	
10	Vestigingsplaats/ centrumgemeente Breda	
11	Omvang eigen vermogen 01-01-2021	€ 5.717.000
	Omvang vreemd vermogen 01-01-2021	€ 21.827.000
	Omvang eigen vermogen 31-12-2021	€ 6.017.000
	Omvang vreemd vermogen 31-12-2021	€ 19.394.000
12	Omvang van het financiële resultaat 2021	€ 133.000

Naam		Regionale ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord	
1	Doelstellingen <ul style="list-style-type: none"> - Het instellen en in stand houden van een Regionale Ambulancevoorziening ten behoeve van het werkgebied West-, Midden-Brabant en Brabant Noord; - Het in stand houden van een meldkamer ambulancezorg ten behoeve van het werkgebied MWN; - Het vaststellen en (doen) uitvoeren van het Regionaal Ambulance Plan van het werkgebied MWN; - Het (doen) leveren van een bijdrage aan de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen Midden/West-Brabant (GHOR) ten behoeve van de veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en de Hulpverleningsdienst Brabant-Noord. 		
2	Activiteiten (Mobiele) zorg die beroepsmatig wordt verleend aan een patiënt met een aandoening of letsel. Het gaat om spoedeisende of geplande ambulancezorg.		
3	Meerjarendoelen gemeente Terugbrengen van het overschrijdingspercentage.		
4	Publiek belang, c.q. reden waarom gemeente participeert Zorgdragen voor goede spoedeisende hulp voor burgers.		
5	Financieel belang gemeente RAV ontvangt geen bijdrage van de gemeente, alle activiteiten worden gefinancierd door de zorgverzekeraars.		
6	Risico's Groeiend personeelstekort in de (spoedeisende) gezondheidszorg, en de toenemende productie.		
7	Bestuurlijke vertegenwoordiging Wethouder S.R. Sheikkariem		
8	Deelnemende gemeenten Regio West Brabant (46 gemeenten).		
9	Vestigingsplaats/ centrumgemeente Den Bosch		
10	Omvang eigen vermogen 1-1-2021		€ 13.749.000
	Omvang vreemd vermogen 1-1-2021		€ 23.696.000
	Omvang eigen vermogen 31-12-2021		€ 13.708.000
	Omvang vreemd vermogen 31-12-2021		€ 27.096.000
11	Omvang van het financiële resultaat 2021		€ 0

	Naam	GR MidZuid
1	Doelstellingen	MidZuid heeft tot doel in haar rechtsgebied de Wsw uit te voeren. Vanaf 1 januari 2015 is de toegang tot de Wsw afgesloten. De op dat moment bestaande Wsw dienstverbanden blijven gehandhaafd. Daarnaast voert MidZuid op verzoek van de gemeenten arbeidsre-integratie uit. Vanaf 1 januari 2017 zijn gemeenten verplicht om nieuw beschut werk aan te bieden aan inwoners die hiervoor geïndiceerd worden.
2	Activiteiten	Het bieden van aangepaste arbeid aan belanghebbenden met een dienstverband Wsw. Daarnaast kunnen op verzoek van de gemeenten personen geplaatst worden op een nieuwe beschut werk baan en participatiebanen. Op verzoek van o.a. gemeenten voert GR MidZuid ook re-integratieopdrachten uit.
3	Publiek belang	Voor de verplichte uitvoering van de Wsw taak en het uitvoeren van nieuw beschut werk wordt deelgenomen in de GR MidZuid.
4	Financieel belang gemeente	Financieel belang voor de gemeente is gelegen in een zo laag mogelijke bijdrage in het tekort van de GR MidZuid. Ook is het streven om een zo laag mogelijke aanvullende bijdrage beschikbaar te stellen per Wsw-werknemer. De gemeentelijke bijdrage in 2021 was € 442.058.
5	Risico's	Op grond van de Wgr zijn de deelnemende gemeenten verplicht om een in enig jaar geleden verlies aan te zuiveren. In de begroting is rekening gehouden met mogelijke aanspraken om bij te dragen in de verliezen.
6	Bestuurlijke vertegenwoordiging	Wethouder P.C. Jorritsma-Verkade en wethouder J.P. Tanis.
7	Deelnemende gemeenten	Altena, Drimmelen, Geertruidenberg en Oosterhout.
8	Vestigingsplaats	Oosterhout
9	Omvang eigen vermogen 1-1-2021	€ 3.030.000
	Omvang vreemd vermogen 1-1-2021	€ 6.758.000
	Omvang eigen vermogen 31-12-2021	€ 1.790.000
	Omvang vreemd vermogen 31-12-2021	€ 6.930.000
10	Omvang van het financiële resultaat 2021	€ - 633.000

Naam		Regio West Brabant (RWB)
1	Doelstellingen Primair doel is door de samenwerking bij bovengemeentelijke beleidsmatige en strategische vraagstukken een bijdrage te leveren aan het realiseren van gemeentelijke en regionale doelstellingen.	
2	Activiteiten De focus van de bestuurlijke samenwerking van de 17 gemeenten van Regio West-Brabant (RWB) ligt op het <u>versterken van het economisch vestigingsklimaat</u> . Daartoe is het actieprogramma RWB 2019 – 2023 opgesteld. De activiteiten zijn ondergebracht in vier pijlers: Arbeidsmarkt, Economie, Mobiliteit en Ruimte. De activiteiten hebben betrekking op het beter aansluiten van vraag- en aanbod op de arbeidsmarkt en het terugdringen van tekorten op de arbeidsmarkt, het versterken van de economische structuur, het verstevigen van economische netwerken, het versterken van de infrastructuur (wegen, water spoor) het bevorderen van duurzame alternatieven voor de woon-werkverkeer en transport (openbaar Vervoer, fiets, multimodaal vervoer) en ruimtelijke opgaven als voorzien in voldoende ruimte voor economische ontwikkeling, het versterken van de stedelijke as, vitaal platteland en versterken van natuur en recreatie. De gemeente Altena participeert actief in de activiteiten van de regio West-Brabant. De inzet gaat vooral op de onderwerpen en thema's die voor Altena van belang zijn, zoals: versterking van het maritieme cluster (binnen de speerpuntsector Maintenance), circulaire economie en agrofood, vitaal platteland, voldoende bedrijventerreinen, versterking natuur en recreatie, mobiliteit (A27, beter openbaar vervoer).	
3	Meerjarendoelen gemeente Binnen de regio West Brabant werken we aan: <ul style="list-style-type: none"> • behartigen van de belangen van de regio bij andere overheden • samenwerking tussen gemeenten onderling • bevorderen van de samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen. 	
4	Publiek belang , c.q. reden waarom gemeente participeert De ontwikkelingen die tegenwoordig op de gemeenten afkomen maken dat een gemeente het niet meer alleen kan. Samenwerking met andere gemeenten en andere partners in de regio is noodzakelijk. Dit zorgt voor bestuurskracht, zaken kunnen efficiënter en effectiever worden opgepakt en we krijgen hierdoor een stevigere positie t.o.v. provincie en rijk.	
5	Financieel belang gemeente Door bijdragen aan apparaatskosten, programmakosten en een onderzoek- en ontwikkelfonds kan de vastgestelde Strategische Agenda West-Brabant worden uitgevoerd. De berekening van de financiële bijdragen gebeurt op basis van inwoneraantal. De gemeentelijke bijdrage in 2021 was € 1.162.804,- (inclusief KCV en MBC).	
6	Risico's In zowel de jaarrekening als in de begroting worden de risico's beschreven. Deze risico's zijn niet geprioriteerd. De RWB heeft, conform de Nota Verbonden Partijen, geen weerstandsvermogen. Wel is een reserve gevormd om de grootste personele risico's op te vangen.	
7	Bestuurlijke vertegenwoordiging Wethouder J.M. van Oosten, wethouder S.R. Sheikkariem, wethouder J.P. Tanis	
8	Deelnemende gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht, Zundert.	
9	Vestigingsplaats/ centrumgemeente Etten-Leur	
10	Omvang eigen vermogen 1-1-2021	€ 1.240.000
	Omvang vreemd vermogen 1-1-2021	€ 0

	Omvang eigen vermogen 31-12-2021	€ 1.312.000
	Omvang vreemd vermogen 31-12-2021	€ 0
11	Omvang van het financiële resultaat 2021	€ 230.000

	Naam	Stichting Inkoopbureau West-Brabant
1	Doelstellingen De Stichting Inkoopbureau West-Brabant heeft ten doel: de deelnemers aan de stichting te ontzorgen (in de ruimste zin van het woord) op het gebied van inkoop.	
2	Activiteiten De dienstverlening vanuit de Stichting Inkoopbureau West-Brabant is gericht op de professionalisering van het inkoop- en aanbestedingsbeleid van elke deelnemende gemeente. De kernactiviteiten zijn te omschrijven als: het begeleiden en uitvoeren van zowel individuele als gezamenlijke inkoop- en aanbestedingstrajecten, het opstellen van inkoopplannen, het uitvoeren van inkoopscans en –evaluaties, het mede helpen opstellen van het inkoop- en aanbestedingsbeleid, het uitvoeren van contractmanagement en natuurlijk het fungeren als vraagbaak/ helpdesk op het gebied van inkoop en aanbesteding binnen een gemeente.	
3	Meerjarendoelen gemeente Zie doelstellingen ad 1.	
4	Publieke belang, c.q. reden waarom gemeente participeert <ul style="list-style-type: none"> - Vergroten inkoopexpertise - Behalen inkoopvoordelen door samen met anderen opdrachten in de markt te zetten 	
5	Financieel belang gemeente De gemeentelijke bijdrage in 2021 was: <ul style="list-style-type: none"> - €157.300,- afname regulier aantal inkoopdagdelen - € 57.200,- afname extra aantal inkoopdagdelen 	
7	Risico's Geen.	
8	Bestuurlijke vertegenwoordiging Wethouder J.M. van Oosten	
9	Deelnemende gemeenten/ organisaties Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goes, Halderberge, Hoekse Waard, ISHW, Kapelle, Moerdijk, Noord-Beveland, , Reimerswaal, , Rucphen, Steenbergen, , Tholen, Woensdrecht, Zundert.	
10	Vestigingsplaats/ centrumgemeente Etten-Leur	
11	Het Inkoopbureau heeft geen eigen vermogen, maar wel een langlopende schuld aan de deelnemers van de stichting.	

	Naam	Samenwerking Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW)
1	Doelstellingen	De uitvoering van de heffing en inning van gemeentelijke belastingen en de uitvoering van WOZ (waardebepaling onroerende zaken), BAG (basisregistratie adressen en gebouwen). Dit tegen een laag kostenniveau.
3	Meerjarendoelen gemeente	Een kwalitatief goede uitvoering van heffing en inning van gemeentelijke belastingen en van de Wet WOZ en de Wet BAG. Dit tegen een laag kostenniveau.
4	Publiek belang, c.q. reden waarom gemeente participeert	Kostenbesparing ten opzichte van uitvoering door de eigen organisatie.
5	Financieel belang gemeente	Kosten 2021: € 634.000. Gerealiseerde opbrengsten 2021: € 20.610.000,-
7	Risico's	Er is een risico op een verlies aan belastingopbrengst wanneer de kwaliteit van SVHW te wensen overlaat. De kwaliteit van SVHW moet tenminste 'naar behoren' zijn. Naar oordeel van de Waarderingskamer is de kwaliteit op dit moment 'goed'. Er is een risico dat een wijziging in jurisprudentie of belastingwetgeving leidt tot een niet geraamd verlies aan opbrengst.
8	Bestuurlijke vertegenwoordiging	Wethouder J.P. Tanis
9	Deelnemende gemeenten en overige deelnemers	Alblasserdam, Albrandswaard, Altena, Barendrecht, Brielle, Goeree-Overflakkee, Hardinxveld-Giessendam, Hellevoetsluis, Hoeksche Waard, Krimpenerwaard, Lansingerland, Nieuwkoop, Westvoorne, Waterschap Hollandse Delta.
10	Vestigingsplaats/ centrumgemeente	Klaaswaal / Hoeksche Waard
11	Omvang eigen vermogen 1-1-2021	€ 693.000
	Omvang vreemd vermogen 1-1-2021	€ 7.193.000
	Omvang eigen vermogen 31-12-2021	€ 849.000
	Omvang vreemd vermogen 31-12-2021	€ 6.159.000
12	Omvang van het financiële resultaat 2021	€ 228.000

Naam		Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant												
1	<p>Doelstellingen</p> <p>De Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB) streeft er naar om, als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur, een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving voor de regio Midden- en West Brabant.</p> <p>Daarvoor zet de OMWB in op:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. het verbeteren van de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving door het verbeteren van processen en producten; 2. een eenduidige en gelijke behandeling voor bedrijven en burgers: 'level playing field'; 3. het verbeteren van de efficiency. 													
2	<p>Meerjarendoelen gemeente</p> <p>Bestuurlijk via AB en ambtelijk via accountmanagement regie houden op en sturing geven aan de verplichte uitvoering door de OMWB.</p>													
3	<p>Publiek belang, c.q. reden waarom gemeente participeert</p> <p>Er is sprake van een verplichting op 3 niveaus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uitvoering; in samenwerking door een omgevingsdienst 2. Taken; minimaal de basismilieutaken 3. Samenwerkingsvorm; gemeenschappelijke regeling zie verder onder 1. 													
4	<p>Financieel belang gemeente</p> <p>De gemeentelijke bijdrage in 2021 was € 718.980,-</p>													
5	<p>Risico's</p> <p>De afgelopen jaren zijn de risico's van de OMWB prominent in beeld gekomen. Daar zijn diverse verbetermaatregelen op gezet en er zijn belangrijke stappen gezet om de risico's te kunnen beheersen. Een ander risico is de invoering van de Omgevingswet en alle bijkomende aspecten, waarbij op dit moment gekeken wordt naar de impact over het gebied van samenwerking, taakverdeling, juridische aspecten, financiën, e.d.</p>													
6	<p>Bestuurlijke vertegenwoordiging</p> <p>Wethouder R.J. van Vugt is lid van het AB.</p>													
7	<p>Deelnemers</p> <p>25 Midden- en West-Brabantse gemeenten en provincie Noord Brabant (Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze-Rijen, Goirle, Halderberge, Hilvarenbeek, Heusden, Loop op Zand, Moerdijk, Oosterwijk, Oosterhout, Rosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert).</p>													
8	<p>Vestigingsplaats</p> <p>Tilburg</p>													
9	<table border="0"> <tr> <td>Omvang eigen vermogen</td> <td>1-1-2021</td> <td>€ 2.325.000</td> </tr> <tr> <td>Omvang vreemd vermogen</td> <td>1-1-2021</td> <td>€ 0</td> </tr> <tr> <td>Omvang eigen vermogen</td> <td>31-12-2021</td> <td>€ 2.918.000</td> </tr> <tr> <td>Omvang vreemd vermogen</td> <td>31-12-2021</td> <td>€ 0</td> </tr> </table>	Omvang eigen vermogen	1-1-2021	€ 2.325.000	Omvang vreemd vermogen	1-1-2021	€ 0	Omvang eigen vermogen	31-12-2021	€ 2.918.000	Omvang vreemd vermogen	31-12-2021	€ 0	
Omvang eigen vermogen	1-1-2021	€ 2.325.000												
Omvang vreemd vermogen	1-1-2021	€ 0												
Omvang eigen vermogen	31-12-2021	€ 2.918.000												
Omvang vreemd vermogen	31-12-2021	€ 0												
10	<p>Omvang van het financiële resultaat 2021</p>	€ 164.000												

Naam		Regionaal Bureau Leerplicht
1	Doelstellingen Het doel van het aansluiten bij het regionale administratiesysteem is het creëren en bijhouden van een volledige en sluitende leerplicht- en RMC administratie van 5 tot 23 jaar voor de gehele regio West-Brabant ter uitvoering van de wettelijke taken en ter ondersteuning van de uitvoering van de leerplichtwet.	
2	Meerjarendoelen gemeente Het RBL blijft de leerplichtadministratie uitvoeren voor de gemeente Altena. In de nabije toekomst worden geen andere doelen voorzien dan hierboven benoemd.	
3	Publieke belang , c.q. reden waarom gemeente participeert Het aansluiten bij het RBL voor de leerplichtadministratie heeft als voordeel dat de leerplichtambtenaren van de gemeente zich met name kunnen focussen op de uitvoering van de leerplichtwet en de bijkomende zorg voor kinderen en jongeren. Bovendien is er een eenduidige administratie in de gehele regio West-Brabant wat verantwoording aan het ministerie makkelijker maakt.	
4	Financieel belang gemeente De gemeentelijke bijdrage in 2021 was € 35.646.	
5	Risico's Er zijn momenteel geen risico's te benoemen. Er zijn duidelijke afspraken tussen het RBL en de gemeente over de taken die het RBL of de gemeente zelf oppakt.	
6	Bestuurlijke vertegenwoordiging Wethouder S.R. Sheikkariem	
7	Deelnemende gemeenten De 18 gemeenten in West-Brabant.	
8	Vestigingsplaats/ centrumgemeente Breda	
9	Omvang eigen vermogen 1-1-2021	€ 131.316
	Omvang vreemd vermogen 1-1-2021	€ 0
	Omvang eigen vermogen 31-12-2021	€ 31.081
	Omvang vreemd vermogen 31-12-2021	€ 0
10	Omvang van het financiële resultaat 2021	€ 31.081

Naam		Regionaal Ontwikkel Bedrijf (ROB) Land van Heusden en Altena
1	Doelstellingen	Uitvoering geven aan het Rijks- en Provinciaal beleid m.b.t. de ontwikkeling en de (her)structurering van bedrijventerreinen in het Land van Heusden en Altena.
2	Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Op te treden als beherend vennoot voor de commanditaire vennootschap ROB • Jaarlijks opstellen van een beleidsplan, begroting, jaarrekening en rapportages • Periodiek de gemeenteraad (schriftelijk) informeren • Opstellen risicoprofiel ROB
3	Meer-jaren doelen gemeente	<ul style="list-style-type: none"> • Het verzorgen van ontwikkeling van en gronduitgifte voor bedrijventerreinen • Uitvoering geven aan de intentieverklaring tussen provincie en de gemeenten van 10 november 2004 • Het voorzien in de behoefte aan bouwrijpe grond met bedrijfsbestemming, toegespitst op kleine en grote ruimtevragers
4	Publieke belang, c.q. reden waarom gemeente participeert	<ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen werkgelegenheid door het realiseren van nieuwe mogelijkheden voor bedrijfshuisvesting; • Intentieverklaring Provincie en de gemeente van 10 november 2004 • Uitwerkingsplan Land van Heusden en Altena van 21 december 2004 • Bestuursconvenant tussen Provincie Noord-Brabant en de gemeente Altena 3 mei 2010
5	Financieel belang gemeente	De gemeente Altena heeft een belang van circa € 3,7 miljoen eigen vermogen (aandelen en commanditair kapitaal) in het ROB. Daarnaast staat de gemeente Altena garant voor het financieringsarrangement, ter grootte van maximaal € 14,4 miljoen, van het ROB met de BNG.
6	Ontwikkelingen	Bedrijventerrein RBT Kop van Brabant en Bruine Kilhaven V zijn uitgegeven. De ontwikkeling van SRBT Giessen is opgestart en het ROB heeft hiervoor een overeenkomst gesloten met Riverland om samen SRBT Giessen te ontwikkelen. Het voorontwerp bestemmingsplan SRBT Giessen ligt ter inzage.
7	Risico's	Financiële risico's kunnen ontstaan door het vertragen van grondverkopen en / of het tegenvallen van de kosten van bouw- en woonrijp maken. Tevens is er een planologisch risico ten aanzien van het voorontwerp bestemmingsplan Giessen.
8	Bestuurlijke vertegenwoordiging	Wethouder J.P. Tanis – Grondbedrijf/Bedrijventerreinen Wethouder J.M. van Oosten – Economie
9	Deelnemende gemeenten	Altena
10	Vestigingsplaats/ centrumgemeente	Altena

NB. ROB is een commanditaire vennootschap (CV) en geen gemeenschappelijke regeling (GR).

Naam		BNG Bank N.V.
1	Doelstellingen De BNG Bank is de bank voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Betrouwbaar, duurzaam en professioneel: dat zijn de kernwaarden van de BNG Bank. De bank is een betrokken partner en draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De strategische doelstellingen zijn gericht op de lange termijn. <u>Substantiële marktaandelen</u> Rendabel voorzien in meer dan 50% van de totaal aangeboden langlopende solvabiliteitsvrije kredietvraag van decentrale overheden, woningcorporaties en zorginstellingen. <u>Redelijk rendement</u> BNG Bank streeft niet naar een maximaal, maar naar een redelijk rendement op het eigen vermogen. Dit komt deels als dividend weer ten goede aan de aandeelhouders.	
2	Activiteiten Verstrekken van kredieten tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden.	
3	Meerjarendoelen gemeente Dankzij topratings en groot inkoopformule van de BNG Bank kan de gemeente Altena via de BNG bank tegen scherpe voorwaarden geld aantrekken.	
4	Publieke belang , c.q. reden waarom gemeente participeert De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burgers.	
5	Financieel belang gemeente Aantal aandelen 37.908 Boekwaarde per 31-12-2021 € 94.770 Dividend in 2021 € 86.430 (voorstel voor AVA april 2022, € 2,28 per aandeel)	
6	Ontwikkelingen De BNG Bank heeft in 2021 een eerste meting gedaan van de maatschappelijke impact die de klanten maken (nieuwe strategie Ons Kompas Naar Impact). Dit gebeurt omdat de Bank belang hecht aan het sturen op en rapporteren over datgene waar het echt om draait. Vanaf 2022 laat de Bank jaarlijks de voortgang van de klanten op de gemeten indicatoren zien. Hier wordt ook specifiek gerapporteerd over het verlagen van de CO ₂ -emissies verbonden met de kredietportefeuille. Uit de meting die in het verslagjaar is gedaan over de kredietportefeuille per 31-12-2020 blijkt dat deze zijn gedaald.	
7	Risico's De hoogte van het nettoresultaat is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de veranderingen in de hoogte van de debiteurenvoorziening en de ontwikkeling van de marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van het nettoresultaat voor 2022 kan de bank daarom niet maken.	
8	Bestuurlijke vertegenwoordiging Wethouder J.P. Tanis	
9	Deelnemende gemeenten De aandeelhouders zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.	
10	Vestigingsplaats / centrumgemeente Den Haag	
11	Omvang eigen vermogen 1-1-2021	€ 5.097
	Omvang vreemd vermogen 1-1-2021	€ 155.262
	Omvang eigen vermogen 31-12-2021	€ 5.062
	Omvang vreemd vermogen 31-12-2021 (bedragen x € 1.000.) *	€ 143.995
12	Omvang van het financiële resultaat 2021 na belastingen (in € mln)	€ 236

* Conform regels van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) kan de BNG pas tot publicatie van gerealiseerde resultaten overgaan na behandeling van de door de externe accountant goedgekeurde jaarrekening en het voorstel tot winstuitkering door de raad van Commissarissen.

Naam		Brabant Water N.V.
1	Doelstellingen Brabant Water streeft naar een hoge klanttevredenheid (rapportcijfer 8) en naar een onberispelijke waterkwaliteit tegen zo laag mogelijke kosten. Verder streeft Brabant Water naar reductie van de ondermaatse leveringsminuten (8 minuten gepland, 4,5 minuten ongepland). Tot slot wil Brabant Water op het terrein van duurzaamheid haar steentje bijdragen door haar reststoffen zo veel als mogelijk te (laten) hergebruiken en door een bijdrage te leveren aan de Europese ambitie 20-20-20 (20% reductie van energie, 20% eigen duurzame opwekking van energie en 20% reductie van CO ₂ -uitstoot).	
2	Activiteiten Brabant Water levert drink- en industriewater aan 2,5 miljoen inwoners in Noord-Brabant. Brabant Water wint, zuivert en distribueert water van uitstekende kwaliteit tegen de laagst mogelijke kosten en met een hoge leveringsbetrouwbaarheid.	
3	Meerjarendoelen gemeente Waarborgen van de genoemde activiteiten.	
4	Publieke belang , c.q. reden waarom gemeente participeert Behartigen van de belangen van de inwoners van de deelnemende gemeenten t.a.v. de watervoorziening.	
5	Financieel belang gemeente Aantal aandelen 75.822 (2,73%).	
6	Ontwikkelingen In verband met de veroudering van het leidingnet is besloten om in de nabije toekomst het aantal saneringen op te voeren. Hiermee is een extra investeringsbedrag gemoed van € 10 tot € 15 miljoen per jaar.	
7	Risico's Klimaatverandering met de daarbij gepaard gaande warmere en drogere zomers zorgt dit voor extra watervraag. In extreem warme zomers kan dit effect hebben op de kwaliteit (druk en temperatuur) van het water. Oplopende droogteschadeclaims. In de jaarrekening is reeds voorzien in extra historische droogteschadeclaims ter hoogte van ruim 20 miljoen euro. Het risico bestaat dat Droogteschade.nl (een claimorganisatie) in rechte een hogere claim afdwingt. Dit kan in potentie leiden tot tientallen miljoen extra schade.	
8	Bestuurlijke vertegenwoordiging Wethouder J.M. van Oosten	
9	Deelnemende gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Asten, Baarle-Nassau, Bergeijk, Bergen op Zoom, Bernheze, Best, Bladel, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Breda, Cranendonck, Cuijk, Deurne, Don, Drimmelen, Eersel, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gemert-Bakel, Gilze en Rijen, Goirle, Grave, Haaren, Halderberge, Heeze-Leende, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Laarbeek, Landerd Loon op Zand, Mill en Sint Hubert, Moerdijk, Nuenen, Gerwen en Nederwetten, Oirschot, Oisterwijk, Oosterhout, Oss, Reusel de Mierden, Roosendaal, Rucphen, Schijndel, Someren, Son en Breugel, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Sint-Oedenrode, Steenbergen, Tholen, Tilburg, Uden, Veghel, Veldhoven, Waalwijk, Zundert.	
10	Vestigingsplaats/ centrumgemeente 's-Hertogenbosch	
11	Omvang eigen vermogen 1-1-2021	€ 674.183
	Omvang vreemd vermogen 1-1-2021	€ 523.344
	Omvang eigen vermogen 31-12-2021	€ 684.676
	Omvang vreemd vermogen 31-12-2021 (bedragen x € 1.000)	€ 534.399
12	Omvang van het financiële resultaat 2021 (x € 1.000)	€ 10.493

	Naam	Nazorg gesloten stortplaatsen Zevenbergen & Bavel-Dorst
1	Doelstellingen Eeuwigdurend Beheer van de voormalige regionale stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen, inclusief financieel beheer. Op termijn de overdracht van de stortplaats Zevenbergen, inclusief nazorg, aan Provincie. Stortplaats Bavel: zorgdragen voor beheer en onderhoud van de stortplaats.	
2	Activiteiten Financieel beheer, minimale benodigd fysiek beheer, voorbereiding voor overdracht Zevenbergen.	
3	Meerjarendoelen gemeente Doelmatig beheer gelden GR, uitvoeren van nazorgplicht.	
4	Publieke belang , c.q. reden waarom gemeente participeert Wettelijke verplichting voor eeuwigdurende nazorg op de voormalige regionale stortplaatsen.	
5	Financieel belang gemeente De gemeente betaalt jaarlijks een bijdrage aan de kosten van de Nazorg en het in standhouden van het gewenste niveau van de voorzieningen De gemeentelijke bijdrage in 2021 was € 78.756.	
6	Ontwikkelingen Op korte termijn onderzoek naar hoogte doelvermogen Zevenbergen. Uitstel overdracht geconditioneerd vastgelegd in convenant met Provincie. Onderzoek naar ontwikkeling recreatie op stortplaats Bavel-Dorst.	
7	Risico's Steeds hogere jaarlijkse bijdrage om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen. Hoge kosten bij eventuele calamiteiten.	
8	Bestuurlijke vertegenwoordiging Wethouder R.J. van Vugt	
9	Deelnemende gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Breda, Drimmelen, Geertruidenberg, Etten-Leur, Moerdijk, Oosterhout, Zundert.	
10	Vestigingsplaats / centrumgemeente Breda	
11	Omvang eigen vermogen 1-1-2021	€ 1.083.270
	Omvang vreemd vermogen 1-1-2021	€ 26.169.512
	Omvang eigen vermogen 31-12-2021	€ 997.672
	Omvang vreemd vermogen 31-12-2021	€ 26.201.250
12	Omvang van het financiële resultaat 2021	€ 0

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording bevat de paragraaf grondbeleid ten minste:

- een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Nota Grondbeleid Altena 2019

Op 8 januari 2020 heeft de raad de Nota Grondbeleid 2019 vastgesteld. Enkele hoofdpunten uit de nota worden in deze paragraaf besproken.

- *Beleidsregie*

In de nota Grondbeleid 2019 is onder andere opgenomen dat de gemeente Altena er in beginsel voor kiest om een strategische grondpositie in te nemen. Indien nodig zal de gemeente hiervoor grondaankopen. In de overige gevallen zal de gemeente terughoudend zijn met haar investeringen (faciliterend grondbeleid). De gemeente Altena weegt per project af welk type grondbeleid voor de betreffende locatie wenselijk is.

- *Grondprijnsbeleid*

De gemeente Altena bepaalt de grondprijzen in beginsel op basis van een externe taxatie, eens in de vier jaar, waarbij de residuele grondwaarde en/of de vergelijkingswaarde wordt toegepast. In een grondprijnsbrief wordt nader ingegaan op de ontwikkeling van de grondprijzen in de tussenliggende jaren en op omstandigheden waarin kan worden afgeweken van de verrichte taxatie. De gemeenteraad stelt de grondprijnsbrief vast.

- *Weerstandsvermogen grondexploitaties*

Het benodigde weerstandsvermogen van de gemeente Altena wordt bepaald aan de hand van de berekening van de risico's. De reserve grondexploitaties dient voor mogelijke opvang van deze risico's. De minimale hoogte wordt hierop afgestemd, zodat financiële tegenvallers zoveel mogelijk binnen de grondexploitaties zelf kunnen worden opgevangen.

De huidige Nota Grondbeleid is 3 jaar geleden vastgesteld. Het is wenselijk om deze nota te actualiseren. Dit komt enerzijds door de komende invoering van de nieuwe Omgevingswet. Deze wet wijzigt de instrumenten voor actieve en faciliterende grondpolitiek. De gemeente moet keuzes maken voor de ontwikkeling van nieuwe locaties. Daarnaast moeten we het gemeentelijke uitgiftebeleid gaan herzien, als gevolg van recente jurisprudentie. De planning is om eind 2022 het geactualiseerde beleid te kunnen vaststellen.

Grondexploitaties

De gemeente Altena kent 13 grondexploitatieplannen.

Highlights

- Totaal grondverkoop alle grondexploitaties is in 2021 € 8,6 mln.;
- Aan bouw- en woonrijp maken is in 2021 voor bijna € 1,6 mln. gerealiseerd;
- De totale verliesvoorziening voor alle verliesgevende complexen per 31-12-2021 € 4,4 mln.;
- In 2021 is voor de winstgevende plannen een (tussentijdse) winst genomen van € 2,7 mln.;
- Hierna bedraagt de totale winstpotentie van de overige plannen vanaf 2022 nog € 1,5 mln.

Marktontwikkelingen

De ramingen van bouw- en woonrijp maken zijn aangepast naar prijspeil 1 januari 2022. Gelet op de huidige marktontwikkelingen zijn deze verhoogd met 10% – 20%.

De prijsindex vanaf 2022 is in afstemming met onze accountant en Deloitte Real Estate gebaseerd op BDB Bouw(kosten)data.

Parameters

- Rente vanaf 2020 0,73 %
- Kostenstijging 5,00 % voor de jaren 2022 en 2023, vanaf 2024 3%.
- Opbrengststijging 1,50 % jaarlijks tot 5 jaar, daarna 0,00 %
- Disconteringsvoet 2,00 %
- Grondprijzen vastgestelde grondprijsbrief Altena 2021-2022

Risico's in grondexploitaties

Voor het berekenen van risico's binnen de grondexploitaties wordt een wetenschappelijke en betrouwbare methode gehanteerd. Dit is een simulatietechniek waarbij de grondexploitatie niet één keer maar vele malen wordt gesimuleerd, elke keer met andere startcondities (zoals het rentepercentage, kostenstijging, opbrengststijging en looptijd).

Daarnaast hebben wij gelet op de huidige marktontwikkelingen, voor het risicoprofiel, de grondexploitaties doorgerekend met een index op de kosten van 10% voor de jaren 2022 en 2023.

Reserves en voorzieningen

Het benodigde weerstandsvermogen van de gemeente Altena wordt bepaald aan de hand van de berekening van de risico's.

De hoogte van een verliesvoorziening wordt bepaald aan de hand van de Netto Contante Waarde.

Op basis van het verloop van de Algemene Reserve Grondexploitaties de komende jaren en de uitgevoerde gevoeligheidsanalyses, is op dit moment geen aanpassing van de Reserve Grondexploitaties nodig. De aanwezige buffer voor risico's is afdoende om dit risicodeel af te dekken.

Maximaal risico rekening houdend met uitgevoerde gevoeligheidsanalyses, getroffen voorzieningen en te verwachten winsten:

- Totaal uitkomsten gevoeligheidsanalyse	-/- € 3,4 mln.
- Af: getroffen verliesvoorzieningen	<u>+/+ € 4,4 mln.</u>
Positief verwacht eindresultaat alle grexen incl. mogelijke risico's	+/+ € 1,0 mln.

Het risico bij door rekening op basis van het scenario 10% inflatie op de kosten zou een gevolg hebben op de verliesgevende plannen van € 600k, waarmee de voorzieningen verhoogd zouden moeten worden. De winstgevende plannen geven hierbij totaal nog een positief saldo van € 1,2 mln.

Het saldo van de Algemene Reserve Grondexploitaties bedraagt per 31 december 2021 € 5,5 mln. (was per 1 januari 2021 € 3,6 mln).

Financiële resultaten en ontwikkelingen

grondexploitatie

Hieronder geven wij u een samenvattend financieel overzicht van de plannen zoals opgenomen in het MPG 2021. Een beschrijving van ontwikkeling en het programma van de diverse plannen zijn opgenomen in het MPG 2022 behorende bij deze jaarrekening.

Overzicht mutaties en boekwaarden 2021:								
<i>(bedragen x € 1.000)</i>								
Project	Kern	Boekwaarde 1-1-2021	(des)Investerings 2021	Opbrengsten 2021	Winstuitname 2021	Boekwaarde 31-12-2021	Voorz. verlies- latend complex	Balanswaarde 31-12-2021
<i>Balanspost Voorraden jaarrekening 2021:</i>								
Achter de Schans	Werkendam	2.960	1.636	0	0	4.596	590	4.006
Blokland	Wijk en Aalburg	2.124	40	-165	0	1.999	586	1.413
Bronkhorst	Andel	3.554	171	-2.051	0	1.674	410	1.264
De Burcht	Werkendam	638	208	-362	0	484	549	-65
Den Eng	Veen	4.283	93	0	0	4.376	0	4.376
Hoog Meeuwen	Meeuwen	593	24	-732	90	-25	0	-25
Tjalmastraat	Veen	-75	3	0	0	-72	0	-72
MFA	Veen	857	13	-562	0	308	206	102
Nieuwe Banne	Sleeuwijk	1.001	250	-662	30	619	0	619
Postweide	Woudrichem	1.556	76	0	0	1.632	1.362	270
Roode Camer	Hank	795	70	-465	0	400	316	84
Waterfront De Veene	Veen	1.212	52	-148	0	1.116	345	771
Zandweide	Dussen	735	156	-897	399	393	0	393
		20.233	2.792	-6.044	519	17.500	4.364	13.136
<i>Balanspost vaste activa jaarrekening 2021:</i>								
Vrijgekomen schoollocaties	diversen	1.272	317	-3.020	2.136	705	0	705
Totaal		21.505	3.109	-9.064	2.655	18.205	4.364	13.841

Overzicht kasstromen vanaf 2022 en gecalculeerd eindresultaat							
<i>(bedragen x € 1.000)</i>							
		Boekwaarde 31-12-2021	Nog te maken te kosten	te verwachten opbrengsten	Gecalculeerd resultaat op EW	Jaar EW	NCW 1-1-2022
Achter de Schans	Werkendam	4.596	6.464	10.395	-665	2027	-590
Blokland	Wijk en Aalburg	1.999	173	1.563	-609	2023	-586
Bronkhorst	Andel	1.674	3.842	5.026	-490	2030	-410
De Burcht	Werkendam	484	76	0	-560	2022	-549
Den Eng	Veen	4.376	0	4.626	250	2022	250
Hoog Meeuwen	Meeuwen	-25	217	251	59	2023	57
Tjalmastraat	Veen	-72	71	0	1	2022	2
MFA	Veen	308	2	100	-210	2021	-205
Nieuwe Banne	Sleeuwijk	619	408	1.177	150	2024	142
Postweide	Woudrichem	1.632	42	285	-1.389	2022	-1.362
Roode Camer	Hank	400	1.143	1.207	-336	2024	-316
Waterfront De Veene	Veen	1.116	32	789	-359	2023	-345
Zandweide	Dussen	393	1.010	1.830	427	2025	394
Vrijgekomen schoollocaties	diversen	705	0	1.545	840		840
Totaal		18.205	13.480	28.794	-2.891		-2.678

Doordat de nog te maken kosten en te verwachten opbrengsten per plan concurrentiegevoelige informatie bevatten hebben wij deze enkel op totaal niveau toegelicht. Bovenstaande gegevens zijn gebaseerd op de kostprijscalculaties. Deze calculaties worden jaarlijks herzien rekening houdend met de economische omstandigheden.

JAARREKENING

BALANS 31-12-2021

ACTIVA (bedragen x € 1.000,-)	31-12-2021	31-12-2020
Vaste activa		
1. Immateriële vaste activa	646	674
a. Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio		
b. Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	112	117
c. Bijdragen aan activa in eigendom van derden	534	557
2. Materiële vaste activa	151.837	147.289
a. Investerings met economisch nut	97.274	98.095
b. Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	34.406	33.410
c. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	20.157	15.783
d. In erfpacht		
3. Financiële vaste activa	10.023	10.878
a. Kapitaalverstrekingen aan:		
1. deelnemingen	4.053	4.053
2. gemeenschappelijke regelingen		
3. overige verbonden partijen		
b. Leningen aan:		
1. openbare lichamen		
2. woningbouwcorporaties	4.178	4.856
3. deelnemingen		
4. overige verbonden partijen	28	28
c. Overige langlopende leningen	1.701	1.830
d. Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		
e. Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		
f. Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	62	110
Totaal vaste activa	162.506	158.841

BALANS 31-12-2021

ACTIVA (bedragen x € 1.000,-)	31-12-2021	31-12-2020
Vlottende activa		
4. Voorraden	14.628	19.705
a. Grond- en hulpstoffen		
b. Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	13.201	17.166
c. Gereed product en handelsgoederen	1.427	2.539
d. Vooruitbetalingen		
5. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	32.005	16.519
a. Vorderingen op openbare lichamen	1.224	893
b. Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen		
c. Overige verstrekte kasgeldleningen		
d. Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar	27.298	12.342
e. Rekening-courantverhouding met het Rijk		
f. Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	911	297
g. Uitzettingen in de vorm van Nederlands schulpapier met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
h. Overige vorderingen	2.573	2.988
i. Overige uitzettingen		
6. Liquide middelen	1.020	171
a. Kassaldi	6	7
b. Banksaldi	1.014	164
7. Overlopende activa	13.370	12.345
a. De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:		
1. Europese overheidslichamen		
2. Het Rijk	6	
3. Overige Nederlandse overheidslichamen		402
b. Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	13.365	11.943
Totaal vlottende activa	61.024	48.740
Totaal activa	223.530	207.581

BALANS 31-12-2021

PASSIVA	31-12-2021	31-12-2020
Vaste passiva		
8. Eigen vermogen	67.580	66.126
a. Algemene reserve	18.275	16.137
b. Bestemmingsreserves	43.507	43.782
c. Gerealiseerde resultaat	5.799	6.207
9. Voorzieningen	19.227	20.378
a. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	7.635	8.024
b. Voorzieningen ter egalisering van kosten		
c. Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven		
d. Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	11.593	12.354
10. Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	108.668	91.641
a. Obligatieleningen		
b. Onderhandse leningen van:		
1. binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
2. binnenlandse banken en overige financiële instellingen	108.662	91.633
3. binnenlandse bedrijven		
4. openbare lichamen		
5. overige binnenlandse sectoren		
6. buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
c. Door derden belegde gelden		
d. Waarborgsommen	6	8
e. Overige leningen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		
Totaal vaste passiva	195.475	178.144

BALANS 31-12-2021

PASSIVA	31-12-2021	31-12-2020
Flottende passiva		
11. Netto-flottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	9.769	5.836
a. Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen		
b. Overige kasgeldleningen		
c. Banksaldi		
d. Overige schulden	9.769	5.836
12. Overlopende passiva	18.286	23.600
a. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	10.192	8.994
b. De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:		
1. Europese overheidslichamen		
2. Het Rijk	5.315	11.510
3. Overige Nederlandse overheidslichamen	2.732	2.947
c. Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	48	150
Totaal flottende passiva	28.055	29.436
Totaal passiva	223.530	207.581
Gewaarborgde geldleningen	164.435	167.352

Overzicht baten en lasten 2021

Programma (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Raming begrotingsjaar voor wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie begrotingsjaar		
	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo (a)	Baten	Lasten	Saldo (b)
01. Inwoners en bestuur	8.462 N	2.095	12.564	10.469 N	2.100	11.509	9.410 N	3.047	11.756	8.709 N
02. Altena samenredzaam	39.022 N	7.826	47.372	39.546 N	8.890	50.508	41.618 N	10.477	51.340	40.863 N
03. Veelzijdig Altena	9.787 N	2.139	17.404	15.265 N	3.299	15.094	11.796 N	4.121	15.411	11.291 N
04. Duurzaam Altena	3.105 N	18.386	20.855	2.469 N	23.116	25.358	2.243 N	32.316	33.030	714 N
05. Bereikbaar Altena	10.136 N	6.384	10.011	3.627 N	1.191	11.384	10.193 N	1.526	10.421	8.895 N
Subtotaal programma's	70.512 N	36.830	108.207	71.377 N	38.595	113.853	75.259 N	51.487	121.959	70.472 N
Algemene dekkingsmiddelen:										
Lokale heffingen	9.158 V	9.587	249	9.338 V	9.587	251	9.336 V	9.714	287	9.427 V
Algemene uitkeringen	76.599 V	76.648		76.648 V	81.387		81.387 V	82.143		82.143 V
Dividend	48 V				67		67 V	69		69 V
Saldo Financieringsfunctie	1.687 V	253	-139	392 V	232	-23	254 V	253	42	211 V
Overige algemene dekkingsmiddelen	196 N		-1.376	1.376 V		170	170 N	1.362	2.982	1.620 N
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	87.297 V	86.487	-1.267	87.753 V	91.272	398	90.874 V	93.541	3.312	90.230 V
Gerealiseerde kosten overhead	17.613 N	1.213	18.434	17.221 N	1.389	18.928	17.539 N	332	18.814	18.482 N
Vennootschapsbelasting	96 N					-179	179 V		-179	179 V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	925 N	124.529	125.374	845 N	131.256	133.001	1.745 N	145.360	143.906	1.455 V
Toevoeging/onttrekking aan reserves:										
01. Inwoners en bestuur	612 N	93	30	63 V	350	580	229 N	350	539	188 N
02. Altena samenredzaam	2.203 V	1.429	403	1.026 V	2.239	403	1.836 V	2.235	403	1.832 V
03. Veelzijdig Altena	1.501 N	4.635	1.743	2.891 V	2.598	1.743	855 V	2.588	1.743	845 V
04. Duurzaam Altena	2.208 V	464	114	351 V	1.091	114	977 V	2.334	2.756	423 N
05. Bereikbaar Altena	2.581 V	1.571	5.560	3.990 N	2.120	86	2.034 V	3.632	2.607	1.025 V
Algemene dekkingsmiddelen	1.552 V	664	14	650 V	450	14	436 V	450	14	436 V
Overhead	701 V	116	222	106 N	1.010	222	788 V	1.040	222	818 V
Vennootschapsbelasting										
Subtotaal mutaties reserves	7.132 V	8.972	8.086	886 V	9.858	3.162	6.696 V	12.629	8.284	4.344 V
Gerealiseerde resultaat	6.207 V	133.501	133.460	41 V	141.114	136.163	4.951 V	157.989	152.190	5.799 V

1. Toelichting afwijkingen: Voor een toelichting op de afwijkingen wordt verwezen naar het Jaarverslag, waarin per programma een analyse van de afwijkingen is opgenomen.

2. Toelichting algemene uitkeringen: Gemeenten hebben in 2021 via de algemene uitkering voor de gevolgen van de coronacrisis via de circulaire drie compensatiepakketten ontvangen, die in de begroting voor de gemeente Altena ging het om € 341.737, € 573.023 en € 477.644 voor het jaar 2021. In de Decemercirculaire 2021 is een nieuw compensatiepakket voor gemeenten bekendgemaakt. De gemeente ontvangt hieruit € 315.798 in 2021 en € 78.344 in 2022. Vanwege het tijdstip van verschijnen van de Decemercirculaire 2021 heeft voor dit compensatiepakket geen begrotingswijziging 2021 meer plaats. De ontvangen gelden 2021 aan de algemene middelen toegevoegd. Middels bestemming van het resultaat van de Jaarrekening 2021 zal een aantal bedragen van 2021 naar 2022 overgeheveld worden. De in 2022 bestemd zijn zullen bij de Eerste Bestuursrapportage 2022 in de begroting verwerkt worden.

Totaal incidentele baten en lasten 2021 (bedragen x € 1.000)

bedragen x € 1.000	Lasten/ Baten	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Realisatie 2021
1. Inwoner & Bestuur		1.781 N	1.665 N	1.666 N
1-01 Frictiebudget Herindeling (dekking gemeentefonds)	Lasten	1.781 N	1.782 N	1.783 N
1-02 Resultaatbestemming 2020 - Corona uitgaven handhaving	Baten	-	117 V	117 V
2. Altena samenredzaam		1.366 V	1.678 V	1.678 V
2-01 Herijking budgetten Sociaal Domein, onttrekking reserve	Baten	1.366 V	1.366 V	1.366 V
2-02 Resultaatbestemming 2020 - Eerstelijng jeugdhulp	Baten	-	202 V	202 V
2-03 Resultaatbestemming 2020 - Wet inburgering	Baten	-	110 V	110 V
3. Veelzijdig Altena		-	925 V	600 V
3-01 Overdracht onderhoudsreserve Werkina	Baten	-	122 V	122 V
3-02 Overdracht onderhoudsreserve Werkina	Lasten	-	122 N	122 N
3-03 Resultaatbestemming 2020 - Corona Subsidies cultuur	Baten	-	293 V	293 V
3-04 Resultaatbestemming 2020 - Onderhoud Rondeel	Baten	-	117 V	117 V
3-05 Resultaatbestemming 2020 - Onderhoud Verlaat	Baten	-	190 V	190 V
3-06 Tijdelijke huisvesting de Regenboog	Lasten	325 N	-	316 N
3-07 Tijdelijke huisvesting de Regenboog (i.v.m. nieuwbouw), onttrekking reserve	Baten	325 V	325 V	316 V
3-08 Tijdelijke huisvesting Het Fundament	Lasten	426 N	-	-
3-09 Tijdelijke huisvesting het Fundament (i.v.m. nieuwbouw), onttrekking reserve	Baten	426 V	-	-
3-10 Verduurzaming scholen	Lasten	2.500 N	-	-
3-11 Verduurzaming scholen, onttrekking dekkingsreserve	Baten	2.500 V	-	-
4. Duurzaam Altena		102 N	467 V	1.748 N
4-01 Resultaatbestemming 2020 - Implementatie Omgevingswet	Baten	-	325 V	325 V
4-02 Resultaatbestemming 2020 - Projecten landschapsinvesteringsfonds	Baten	-	154 V	154 V
4-03 Storting Algemene Reserve Grex	Baten	-	-	475 V
4-04 Storting Algemene Reserve Grex	Lasten	-	-	2.643 N
4-05 Warmtevisie	Lasten	102 N	12 N	59 N
5. Bereikbaar Altena		444 V	736 V	327 V
5-01 Dekking uit reserve onderhoud havens	Baten	-	130 V	130 V
5-02 Expl. Noordwaard beheerplan buitenruimte, stort. Reserve	Lasten	5.474 N	-	-
5-03 Expl. Noordwaard beheerplan buitenruimte, vrijval voorziening	Baten	5.474 V	-	-
5-04 Insteekhaven Werkendam, onttrekking reserve grex (storting in voorziening)	Baten	600 V	600 V	-
5-05 Insteekhaven Werkendam, storting in voorziening	Lasten	600 N	600 N	-
5-06 Onttr. Res. Bruggen t.b.v. civiele kunstwerken beheerplan buitenruimte	Baten	126 V	126 V	126 V
5-07 Onttr. res. Wegen t.b.v. verv. asfalt Rijksstraatweg Sleeuwijk	Baten	217 V	217 V	217 V
5-08 Onttrekking reserve civ.kunstwerken	Baten	-	-	90 V
5-09 Onttrekking reserve onderhoud Wegen	Baten	101 V	-	-
5-10 Onttrekking reserve wegen	Baten	-	-	2.021 V
5-11 Resultaatbestemming 2020 - Sportlaan Werkendam	Baten	-	103 V	103 V
5-12 Resultaatbestemming 2020 - Wegbeheer Arkelstraat Florishoeve	Baten	-	160 V	160 V
5-13 Storting reserve civ.kunstwerken	Lasten	-	-	360 N
5-14 Storting reserve wegen	Lasten	-	-	2.160 N
Financiering en algemene dekkingsmiddelen		1.981 V	2.230 V	2.233 V
F-01 Frictiebudget Herindeling (gemeentefonds)	Baten	1.781 V	1.780 V	1.783 V
F-02 Initiatieven Kadernota 2020 (uit oude resultaten 2018)	Baten	200 V	200 V	200 V
F-03 Resultaatbestemming 2020 - Uitstel afbouw subsidies i.v.m. Corona	Baten	-	250 V	250 V
Overhead		200 N	1 V	38 V
O-01 Resultaatbestemming 2020 - Project YPP (Young professionals)	Baten	-	201 V	201 V
O-02 Budget voor inzet van transformatiemanager Sociaal domein	Lasten	200 N	200 N	193 N
5-10 Onttrekking reserve wegen	Baten	-	-	30 V
Eindtotaal		1.708 V	4.372 V	1.462 V

Het overzicht incidentele baten en lasten bevat in de kolom 'Primitieve Begroting 2021' niet dezelfde bedragen als de vastgestelde Begroting 2021. Hieraan liggen de volgende twee oorzaken ten grondslag:

1. Op basis van de BBV-notitie Structurele en incidentele baten en lasten en de Handreiking Verduidelijken incidentele baten en lasten van de provincie heeft een heroverweging plaatsgevonden. De notitie en de handreiking geven een smallere betekenis aan de term 'incidenteel'. Wanneer een eenmalig budget gekoppeld wordt aan een doel met een terugkerend karakter dan gaat het altijd om een structureel budget / besteding. Zo is bijvoorbeeld onderhoud aan wegen een terugkerende taak, hetgeen betekent dat daaraan gekoppelde budgetten (eenmalig of niet) per definitie kwalificeren als structureel. Gevolg daarvan is dat baten en lasten vrijwel altijd een structureel karakter hebben. Uitzonderingen zijn reservemutaties waarvoor het omgekeerde geldt. Omdat een reserve leeg kan raken kwalificeert de aanwending daarvan meestal als incidenteel. Wanneer dus eenmalig geld uit een reserve wordt gebruikt voor onderhoud van een weg dan is de aanwending van de reserve incidenteel van karakter, maar de besteding van dat geld aan het wegonderhoud structureel.

2. Daarnaast wordt in overleg met de provincie een ondergrens van € 100.000 gehanteerd voor de vermelding van en toelichting op de incidentele baten en lasten. In 2022 is deze ondergrens ook vastgelegd in de Financiële verordening.

Toelichting incidentele baten en lasten 2021 groter dan € 100.000

Diverse programma's

Resultaatbestemming 2020

Bij diverse programma's zijn de toevoegingen van extra budget uit het jaarresultaat 2020 verantwoord als incidentele baten. Het gaat hier om de budgetoverhevelingen 2020-2021 ad € 3.367.000 om nog niet afgeronde werkzaamheden 2020 in 2021 alsnog af te kunnen wikkelen. Een en ander overeenkomstig het raadsbesluit tot vaststelling van de jaarrekening 2020 (raad 13 juli 2021).

Programma 1

1-01 Fricriebudget herindeling

In verband met de doorloop van de herindeling en de hieruit voortvloeiende organisatieontwikkeling is hier het incidenteel frictiebudget geraamd van € 1,8 miljoen. Tegenover deze incidentele lasten staan de geraamde incidentele rijksbijdragen bij het onderdeel Financiering en algemene dekkingsmiddelen. Het frictiebudget wordt over een periode van vijf jaar uitgekeerd vanaf het jaar voorafgaand aan de herindeling tot en met vier jaar na de datum van herindeling en is specifiek bedoeld ter compensatie van de incidentele lasten van een herindeling. Zowel de frictiekosten (programma 1) als de tijdelijke uitkering (programma Algemene dekkingsmiddelen) zijn incidenteel.

Programma 2

2.01 Herijking budgetten Sociaal Domein, onttrekking reserve

Overeenkomstig de oorspronkelijke raming is € 1.366.000 onttrokken aan de reserve Sociaal Domein. Deze onttrekking is destijds geraamd ter dekking van de enorme kostenstijging omdat daarvoor binnen de reguliere exploitatiebegroting onvoldoende middelen beschikbaar waren.

Programma 3

3-01 en 3-02 Overdracht onderhoudsreserve Werkina

Overeenkomstig het besluit bij de Tweede Bestuursrapportage 2021 om de onderhoudsreserve over te dragen zijn de bijbehorende incidentele baten en lasten ad € 122.000 hier verantwoord.

3-06 tot en met 3.09 Tijdelijke huisvesting scholen

Van de aanvankelijk geraamde € 3,5 miljoen voor tijdelijke huisvesting van scholen is alleen € 316.000 voor de Regenboog daadwerkelijk in 2021 tot uitvoering gekomen. De rest is in de loop van 2021 afgeraad (zie Eerste Bestuursrapportage 2021).

3-10 en 3.11 Verduurzaming scholen

De aanvankelijk geraamde € 2,5 miljoen voor verduurzaming van scholen is in de loop van 2021 afgeraad (zie Eerste Bestuursrapportage 2021).

Programma 4

4-03 en 4.04 Storting Algemene reserve Grex

Zoals te doen gebruikelijk worden winstnemingen van grondexploitaties gestort in de algemene reserve grondexploitaties. Op basis van de Meerjarenprognose (MPG) bedraagt de omvang daarvan in 2021 € 2,7 miljoen.

4-05 Warmtevisie

Van de aanvankelijk geraamde € 102.000 voor de ontwikkeling van een transitievisie Warmte (kortweg: 'Warmtevisie') is uiteindelijk € 59.000 besteed (bij de Decemberwijziging 2021 werd de raming nog met € 90.000 verlaagd).

Programma 5

5.01 tot en met 5.04 Beheerplannen Wegen en Civiele kunstwerken

Op basis van het Beheerkader Openbare ruimte waren aanvankelijk de bestemmingsreserves Wegen en Civieltechnische Kunstwerken deels omgevormd tot voorzieningen. De bijbehorende Beheerplannen zijn echter nog niet opgeleverd. De Beheerplannen zijn echter nodig als onderbouwing voor de voorziening. Hierdoor is de omzetting van reserves naar voorzieningen voorbarig en wordt dit weer teruggedraaid.

5.05 Dekking uit reserve onderhoud havens

Overeenkomstig de raming bij de Eerste Bestuursrapportage 2021 is € 130.000 onttrokken ten behoeve van onderhoud aan de Beatrixhaven en de Biesboschhaven.

5.06 en 5.07 Noordwaard

De aanvankelijk geraamde vrijval voorziening Noordwaard van € 5,5 miljoen en storting daarvan in een onderhoudsreserve is bij de Tweede Bestuursrapportage 2021 teruggedraaid waardoor uiteindelijk ook niets in 2021 is gerealiseerd.

5.08 en 5.09 Insteekhaven Werkendam

De aanvankelijk geraamde onttrekking van € 600.000 aan de reserve grondexploitatie en storting daarvan in de voorziening is in 2021 niet gerealiseerd. Vanwege de ontwikkelingen binnen het project Insteekhaven is de onttrekking niet aan de orde. De storting in de voorziening vindt ook niet plaats.

5-10 Onttrekking reserve Civiele kunstwerken beheerplan buitenruimte

Overeenkomstig de raming in het beheerplan buitenruimte is € 126.000 onttrokken aan de reserve bruggen ten behoeve van onderhoud aan civiele kunstwerken.

5-11 Onttrekking reserve onderhoud wegen

Overeenkomstig de raming is € 217.000 onttrokken aan de reserve onderhoud wegen voor het vervangen van de asfaltlaag van de Rijksstraatweg in Sleeuwijk.

5-12 Onttrekking reserve onderhoud wegen

De aanvankelijk geraamde onttrekking van € 101.000 aan de reserve onderhoud wegen is bij de Tweede Bestuursrapportage 2021 afgeraamd.

Financiering en algemene dekkingsmiddelen

F-01 Fricriebudget Herindeling

Hier is de tijdelijke Rijksbijdrage verantwoord in het kader van de gemeentelijke herindeling (zie ook 1-01 bij Programma 1);

F-02 Initiatieven Kadernota 2020

Overeenkomstig de raming is € 200.000 verantwoord ter dekking van nieuwe initiatieven zoals die in de Kadernota 2020 waren opgenomen.

Overhead

O-01 Transformatiemanager Sociaal Domein

Hier zijn de werkelijke kosten 2021 verantwoord voor de inzet van een externe transformatiemanager Sociaal Domein.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op 8 januari 2019 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend wordt vastgesteld door de algemene vergadering van aandeelhouders.

De algemene uitkering wordt in de basis opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar. Indien in de decembercirculaire een bijstelling van het accres plaatsvindt, wordt aangesloten bij de decembercirculaire. Hiermee is ook de aansluiting met de laatste betaalspecificatie waarin de decembercirculaire is verwerkt. De uitkeringsbasis wordt berekend door de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van een set van verdeelmaatstaven met de bijbehorende gewichten (bedragen per eenheid) volgens de laatst bekende informatie uit de decembercirculaire.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV).

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio

Afsluitkosten van opgenomen geldleningen komen direct ten laste van de exploitatie en worden dus niet geactiveerd.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

De kosten van onderzoek en ontwikkeling komen direct ten laste van de exploitatie en worden dus niet geactiveerd, tenzij er gegronde redenen zijn om hiervan af te wijken. In dat geval worden de kosten van onderzoek en ontwikkeling in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden in beginsel niet geactiveerd, tenzij er gegronde redenen voor zijn of het de inrichting van een onderwijslocatie betreft. Als dit van toepassing is worden deze bijdragen aan activa van derden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, inclusief de direct toe te rekenen loonkosten. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten (overheadkosten).

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Een dergelijke waardevermindering zal bij eventueel later waardeherstel conform het BBV niet worden teruggenomen.

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven, tenzij het één geheel is met het gerealiseerde.

Strategische gronden (voorheen Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)) die vóór 2016 al in bezit waren, zijn op grond van een overgangsregeling in het BBV gewaardeerd op basis van de boekwaarde per 1 januari 2016, dan wel lagere marktwaarde. Op strategische gronden wordt niet afgeschreven.

Gronden die zijn verworven met het oog op concrete ontwikkeling door de gemeente, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld (zogenoeten 'warme gronden') wordt deze lagere marktwaarde bepaald op basis van de toekomstige bestemming, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- de gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd;
- de gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen dat die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid;
- de visie/het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of het rijk;
- er is een betrokkenheid bij de gebiedsontwikkeling van provincie of rijksoverheid;
- het mag alleen gaan om gebiedsontwikkeling voor de bouw van woningen en niet voor bedrijfsterreinen;
- periodiek (minimaal eens in de 2 jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige woningbouwbestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelmogelijkheden.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle

investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2019 worden gedaan. Tot 2017 bestond deze verplichting niet. Investeringen van vóór 2017 worden op basis van de boekwaarde per 1.1.2019 verder afgeschreven op basis van toekomstige gebruiksduur.

Afschrijvingstermijnen

De afschrijvingstermijn van een actief is afhankelijk van de gebruiksduur en wordt bepaald door de economische en technische levensduur.

Automatisering (hard- en software)	4-5 jaar
Gronden	n.v.t.
Gebouwen	15 – 60 jaar
Inventaris	5 – 25 jaar
Bedrijfswagens, aanhangers	8 jaar
Riolering	15 – 50 jaar
Afval	10 – 30 jaar
Sport- en speelterreinen	10 – 40 jaar
Speeltoestellen / speelplaatsen	5 – 25 jaar
Installaties	5 – 25 jaar
Begraafplaatsen	30 jaar
Civiele kunstwerken (bruggen, havens)	25 – 50 jaar
Overige civiele kunstwerken	5 – 25 jaar
Openbare verlichting	25 – 30 jaar
Straten, pleinen en wegen	25 jaar
Straatmeubilair	5 – 25 jaar

In de Nota Waarderen en Afschrijven Altena 2019 zijn de afschrijvingstermijnen nader gespecificeerd.

Investeringen die in totaliteit minder dan € 25.000, bedragen, worden niet geactiveerd, maar ineens ten laste van de exploitatie gebracht. Gronden, terreinen en vervoersmiddelen worden altijd geactiveerd, ook als de aanschafwaarde minder dan € 25.000 bedraagt.

In beginsel wordt lineair afgeschreven. Op een kapitaalgoed wordt afgeschreven vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt / verworven wordt.

In 2020 heeft er een schattingswijziging plaats gevonden van enkele afschrijvingstermijnen. Het effect van deze schattingswijziging is beperkt op het totaal van de afschrijvingslasten en de waardering van de materiële vaste activa. Deze schattingswijziging is vastgesteld door de raad op 30 juni 2020.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van eventuele aflossingen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa

Vorraden

Grond en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: baten en lasten – en het daaruit vloeiende resultaat – worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid en dient er winst te worden genomen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Indien er sprake is van winst, wordt deze berekend op basis van de eindwaarde van het project, conform de notitie 'grondbeleid in begroting en

jaarstukken (2019)' van de commissie BBV. Als de berekening van de tussentijdse winstneming volgens de percentage of completion methode ertoe leidt dat in eerdere jaren teveel winst is genomen, dan wordt de eerder teveel genomen winst teruggenomen.

Subsidiebatens en de daarbij behorende subsidiabele kosten bij grondexploitaties maken geen onderdeel uit van de tussentijdse winstneming en worden verantwoord op het moment dat de subsidie volgens de subsidievoorwaarden is gerealiseerd.

Bij projecten met een negatieve eindwaarde wordt een voorziening gevormd op basis van de contante waarde. Hiervoor wordt een disconteringsvoet van 2% gehanteerd.

Gereed product en handelsgoederen

Gerede producten en handelsgoederen worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich met name voor indien voorraden incurant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, bestemmingsreserves en het resultaat na bestemming volgend uit het overzicht van baten en lasten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op recente beheersplannen van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. Daar waar er geen sprake is van recente beheersplannen wordt geen onderhoudsegalisatievoorziening gevormd. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is nadere informatie opgenomen over de borg- en garantiestellingen.

Toelichting op de balans per 31 december 2021

Alle bedragen x € 1.000

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio		
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	112	117
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	534	557
Totaal	646	674

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2021:

	Boek- waarde 31-12- 2020	Investe- ringen	Des- Investe- ringen	Afschrij- vingen	Bijdra- gen van derden	Af- waar- derin gen	Boek- waarde 31-12- 2021
Kosten afsluiten geldleningen, agio/disagio							
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	117			5			112
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	557			23			534
Totaal	674			28			646

De belangrijkste investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld. Per investering staat het ter beschikking gestelde krediet aangegeven, het in 2021 daadwerkelijk bestede bedrag en het totaalbedrag dat tot en met 2021 ten laste van het krediet is gebracht.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2021	Cumulatief besteed t/m 2021
-			
Totaal			

2. Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Investerings met een economisch nut	97.274	98.095
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	34.406	33.410
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	20.157	15.783
In erfpacht uitgegeven gronden		
Totaal	151.837	147.289

De investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Gronden en terreinen	14.826	15.123
Woonruimten	0	0
Bedrijfsgebouwen	72.771	72.549
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.146	4.614
Vervoermiddelen	408	422
Machines, apparaten en installaties	3.816	3.949
Overige materiële vaste activa	1.307	1.438
Totaal	97.274	98.095

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met een economisch nut weer:

	Boek- waarde 31-12- 2020	Investe- ringen	Des- Investe- ringen	Afschrij- vingen	Bijdra- gen van derden	Af- waar- derin- gen	Boek- waarde 31-12- 2021
Gronden en terreinen	15.123	45		340	1		14.826
Woonruimten	0						0
Bedrijfsgebouwen	72.549	2.885		2.331	125	206	72.771
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.614	52	137	383			4.146
Vervoermiddelen	422	91		105			408
Machines, apparaten en installaties	3.949	208		341			3.816
Overige materiële vaste activa	1.438	31		162		1	1.307
Totaal	98.095	3.311	137	3.662	126	207	97.274

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2021	Cumulatief besteed t/m 2021
Aanpassen brandweerkazerne Sleeuwijk	144	137	137
Aanpassen brandweerkazerne Werkendam	328	291	291
Nieuwbouw 3 brandweerkazernes	5.387	309	309
Brede school Almkerk	6.101	244	785
Nieuwbouw basisschool Regenboog	4.196	1.011	1.011
Overige investeringen Atletiekaccommodatie	1.353	114	169
Verplaatsen paardenclub voor atletiekbaan	685	475	603
Noodstroomvoorziening gemeentehuis	91	92	92
Totaal	18.285	2.580	3.303

De investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Gronden en terreinen	271	292
Woonruimten	0	0
Bedrijfsgebouwen	536	517
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	33.008	31.954
Vervoermiddelen	0	0
Machines, apparaten en installaties	23	27
Overige materiële vaste activa	568	620
Totaal	34.406	33.410

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven weer:

	Boek- waarde 31-12- 2020	Investe- ringen	Des- Investe- ringen	Afschrij- vingen	Bijdra- gen van derden	Af- waar- derin- gen	Boek- waarde 31-12- 2021
Gronden en terreinen	292			21			271
Woonruimten							0
Bedrijfsgebouwen	517	68		50			536
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	31.954	2.032	35	943			33.008
Vervoermiddelen							0
Machines, apparaten en installaties	27			4			23
Overige materiële vaste activa	620	3		55			568
Totaal	33.410	2.103	35	1.072			34.406

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk bested in 2021	Cumulatief bested t/m 2021
Rioolwerkzaamheden J.van Arkelstraat	1.662	1.109	1.255
Vervanging riolering en afkoppel.De Burcht	575	382	383
Inv.GRP, waternota + waterplan	1.168	116	603
Maatregelen riolering + watersystemen	1.695	120	120
Totaal	5.100	1.727	2.361

De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Gronden en terreinen	507	523
Woonruimten	0	0
Bedrijfsgebouwen	20	21
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	17.916	13.439
Vervoermiddelen	0	0
Machines, apparaten en installaties	1.416	1.487
Overige materiële vaste activa	297	313
Totaal	20.157	15.783

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boek- waarde 31-12- 2020	Investe- ringen	Des- Investe- ringen	Afschrij- vingen	Bij- dragen van derden	Af- waar- derin gen	Boek- waarde 31-12- 2021
Gronden en terreinen	523	2		17			507
Woonruimten							0
Bedrijfsgebouwen	21			1			20
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	13.439	5.420		916	28		17.916
Vervoermiddelen							0
Machines, apparaten en installaties	1.487			72			1.416
Overige materiële vaste activa	313			16			297
Totaal	15.783	5.423		1.021	28		20.157

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan het betrokken actief. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2021	Cumulatief besteed t/m 2021
Wegen beheerplan 2021	2.570	2.255	2.255
Reconstructie Molenkade Zuid Dussen	470	407	407
Vervangen Schoenriemsebrug	500	363	444
Ophaalbrug rondje Hank	387	403	417
Groen bomen beheerplan buitenruimte 2021	270	264	264
Totaal	4.197	3.691	3.787

3. Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2021 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

	Boek- waarde 31-12- 2020	Investe- ringen	Des- Investe- ringen	Afschrij- vingen/ aflossingen	Afwaar- dering/ Voorzie- ning	Boek- waarde 31-12- 2021
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	4.053					4.053
- gemeenschappelijke regelingen						0
- overige verbonden partijen						0
Leningen aan:						
- openbare lichamen						0
- woningbouwcorporaties	4.856			679		4.178
- deelnemingen						0
- overige verbonden partijen	28					28
Overige langlopende leningen	1.830	557		685		1.701
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd > 1 jaar						0
Uitzettingen in vorm van Nederlandse schuld papier met een looptijd > 1 jaar						0
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	110			15	32	62
Totaal	10.878	557		1.379	32	10.023

VLOTTENDE ACTIVA

4. Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Grond- en hulpstoffen		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	13.201	17.166
Gereed product en handelsgoederen	1.427	2.539
Vooruitbetalingen		
Totaal	14.628	19.705

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2021 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Boekwaarde 31-12- 2020	Investerin gen	Opbrengst en	Winstuitna me	Boekwaarde 31-12- 2021	Voorzieni ng verlieslate nd complex	Boekwaarde 31-12- 2021
Jonker/Tjalmastra at	-75	3			-73		-73
Blokland	2.124	41	165		1.999	586	1.413
Hoog Meeuwen	593	24	731	90	-24		-24
Den Eng	4.283	93			4.377		4.377
Waterfront De Veene	1.212	52	149		1.116	345	770
MFA Veen	857	13	563		308	205	102
De Nieuwe Banne	1.001	250	663	30	619		619
De Zandweide							
Dussen	735	157	898	399	392		392
De Roode Caamer	795	70	465		400	316	83
De Burcht	638	208	362		484	484	
Bronkhorst	3.554	171	2.051		1.674	410	1.264
Postweide	1.556	73	-3		1.632	1.362	270
Achter de Schans	2.960	1.636			4.596	590	4.006
Totaal	20.233	2.790	6.043	519	17.500	4.299	13.201

	Boekwaarde 31-12-2021	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eindresultaat (nominale waarde)	Geraamd eindresultaat (contante waarde)
Jonker/Tjalmastraat	-73	70		2	2
Blokland	1.999	173	1.563	-610	-586
Hoog Meeuwen	-24	216	252	59	57
Den Eng	4.377		4.627	250	250
Waterfront De Veene	1.116	33	789	-359	-345
MFA Veen	308	2	100	-210	-205
De Nieuwe Banne	619	409	1.178	151	142
De Zandweide Dussen	392	1.010	1.830	427	395
De Roode Caamer	400	1.143	1.207	-336	-316
De Burcht	484	76		-560	-549
Bronkhorst	1.674	3.842	5.026	-490	-410
Postweide	1.632	42	285	-1.389	-1.362
Achter de Schans	4.596	6.464	10.395	-665	-590
Totaal	17.500	13.481	27.252	-3.728	-3.518

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting op het programma Duurzaam Altena en de paragraaf Grondbeleid.

5. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde 31-12-2021	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2021	Balanswaarde 31-12-2020
Vorderingen op openbare lichamen	1.279	54	1.224	893
Verstreckte kasgeldleningen aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1a van de WFDO				
Overige verstreckte kasgeldleningen				
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd <1 jaar	27.298		27.298	12.342
Rekening-courantverhouding met het Rijk				
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	911		911	297
Uitzettingen in vorm van Nederlandse schuld papier met rentetypische looptijd <1 jaar				
Overige vorderingen	3.453	881	2.573	2.988
Overige uitzettingen				
Totaal	32.940	935	32.005	16.519

Voor schatkistbankieren kan het volgende overzicht worden weergegeven:

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	312	464	455	456
Drempelbedrag	1.001	1.001	2.669	2.669
Ruimte onder drempelbedrag	689	537	2.214	2.213
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

De uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar omvatten de overschotten op liquide middelen. Per 1 juli 2021 is het drempelbedrag aangepast van 0,75% naar 2% van het begrotingstotaal. Wanneer het gemiddelde saldo op de betaalrekeningen hoger is dan € 1.001.000 voor het 1e halfjaar en € 2.669.000 voor het 2e halfjaar wordt het meerdere afgeroomd en gestort op de rekening van Rijksschatkist. Bij een gemiddeld negatief saldo wordt het saldo vanuit Rijksschatkist teruggestort totdat het saldo van Rijksschatkist € 0 is.

6. Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Kassaldi	6	7
Banksaldi	1.014	164
Totaal	1.020	171

7. Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaat door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	6	402
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	13.365	11.943
Totaal	13.370	12.345

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 31-12-2020	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2021
<i>EU:</i>				
-				
<i>Rijk:</i>				
- BBZ 2021		2		2
- Gedupeerden kinderopvangtoeslag		4		4
<i>Overige Nederlandse Overheidslichamen</i>				
- Bijdrage rotonde N322	369		369	
- Subsidie rotonde N322	33		33	
Totaal	402	6	402	6

VASTE PASSIVA

8. Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Algemene reserve	18.275	16.137
Bestemmingsreserve	43.507	43.782
Gerealiseerde resultaat	5.799	6.207
Totaal	67.580	66.126

Het verloop in 2021 wordt in het hierna opgenomen overzicht per reserve weergegeven:

	Boek- waarde 31-12- 2020	Toevoe- ging	Onttrek- king	Bestem- ming resultaat vorig boekjaar	Vermi- ndering ter dekking van Afschrij- vingen	Boek- waarde 31-12- 2021
Algemene reserve	16.137	2.656	1.297	778		18.275
Algemene reserve	12.575	9		778		13.362
Algemene reserve Grondexploitatie	3.562	2.648	1.297			4.913
Bestemmingsreserve	43.782	5.628	8.781	5.429	2.550	43.507
Baggeren Loevesteingracht				700		700
Baggeren Rijswijkse Wiel				600		600
Baggeren Vissershang				440		440
Dekkingsreserve kapitaallasten	22.616	1.833			2.550	21.899
Duurzaamheid	1.505					1.505
Frictiekosten	2.177	509				2.686
Initiatieven Kadernota 2020	200		200			
Kleedlokaal sportaccommodatie	630	75	87			618
Landschapinvesteringsfonds	97		51			46
Monumentenfonds	166					166

Onderhoud Civiel Technische Kunstwerken	1.713	445	400		1.758
Onderhoud gebouwen	3.263	512	459		3.315
Onderhoud graven	1.882		71		1.811
Onderhoud wegen	4.556	2.248	2.268		4.536
Onderliggend wegennet A27	1.360				1.360
Reserves <100k / handhaving Veense put	45				45
ROB (Regionaal bedrijventerrein)	131				131
Sociaal domein	1.569		1.487		82
Strategisch personeelsbeleid	418				418
Verkeersveiligheidsverhogende maatregelen	600				600
Woonomgeving	854	6	69		791
Budgetoverhevelingen			3.689	3.689	
Gerealiseerd resultaat	6.207	5.799		-6.207	5.799
Nog te bestemmen resultaat 2020	6.207			-6.207	
Gerealiseerd resultaat 2021		5.799			5.799
Eigen vermogen	66.126	14.083	10.078	2.550	67.580

In de kolom "Resultaatbestemming" staan de toevoegingen uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar.

In de kolom "Verminderingen ter dekking afschrijvingen" staan de onttrekkingen aan de dekkingsreserves in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

Toelichting reserves

Algemene reserves:

Algemene reserve		saldo 31-12-2020:	12.575	saldo 31-12-2021:	13.362
Doel van de reserve	- afwikkelen van rekeningresultatie; - vormen van weerstandsvermogen; - het sluitend maken van de begroting, voor zover er op basis van de meerjarenbegroting sprake is van niet structurele tekorten.				
Voeding	Jaarrekening / Begroting				
Min / max omvang	Minimaal gelijk aan de risicowaarde bij de begroting				
Bijzonderheden	n.v.t.				

Algemene reserve grondexploitatie		saldo 31-12-2020:	3.562	saldo 31-12-2021:	4.913
Doel van de reserve	Bufferfunctie in het kader van de grondexploitatie.				
Voeding	Saldo grondexploitaties(verlies en winst)				
Min / max omvang	Het benodigde weerstandsvermogen van de gemeente Altena wordt bepaald aan de hand van de berekening van de risico's. Er is een ondergrens ingesteld, die wordt berekend aan de hand van de norm van de Inspectie Financiën Lagere Overheden methode (hierna: IFLO methode). De reserve grondbedrijf moet gelijk zijn aan het laagste van de twee bedragen van of de IFLO norm of de risicoberekening op basis van Monte Carlo, zodat financiële tegenvallers zoveel mogelijk binnen het grondbedrijf zelf kunnen worden opgevangen.				
Bijzonderheden	Bij het MPG, de paragraaf grondbeleid in de begroting en het jaarverslag wordt u jaarlijks geïnformeerd over de ontwikkelingen in de grondexploitaties, tevens worden bij het MPG de calculaties geactualiseerd.				

Bestemmingsreserves:

Hieronder volgt een toelichting op de overige bestemmingsreserves:

Baggeren Loevesteingracht		saldo 31-12-2020:	saldo 31-12-2021:	700
Doel van de reserve	Ter dekking kosten baggeren Loevesteingracht in 2023			
Voeding	Eenmalige storting vanuit Resultaatbestemming 2020 (raad 13-7-2021)			
Min / max omvang	N.v.t.			
Bijzonderheden	N.v.t.			

Baggeren Rijswijkse Wiel		saldo 31-12-2020:	saldo 31-12-2021:	600
Doel van de reserve	Ter dekking kosten baggeren Rijswijkse Wiel in 2023			
Voeding	Eenmalige storting vanuit Resultaatbestemming 2020 (raad 13-7-2021)			
Min / max omvang	N.v.t.			
Bijzonderheden	N.v.t.			

Baggeren Vissershag		saldo 31-12-2020:	saldo 31-12-2021:	440
Doel van de reserve	Ter dekking kosten baggeren haven Vissershag in 2022			
Voeding	Eenmalige storting vanuit Resultaatbestemming 2020 (raad 13-7-2021)			
Min / max omvang	N.v.t.			
Bijzonderheden	N.v.t.			

Dekkingsreserve kapitaallasten		saldo 31-12-2020:	22.616	saldo 31-12-2021:	21.899
Doel van de reserve	Afdekken kapitaallasten (afschrijving en rente) diverse investeringen				
Voeding	Jaarrekening / Begroting				
Min / max omvang	Boekwaarde investeringen die gedekt worden uit deze reserve				
Bijzonderheden	N.v.t.				

Duurzaamheid		saldo 31-12-2020:	1.505	saldo 31-12-2021:	1.505
Doel van de reserve	De reserve is bedoeld om een bijdrage te leveren aan het realiseren van een duurzame gemeente door actief in te zetten op een schonere en gezondere leefomgeving.				
Voeding	Jaarrekening / begroting / bijdrage ROB en bijdragen derden				
Min / max omvang	N.v.t.				
Bijzonderheden	Het college van B&W is door de raad gemandateerd voor stortingen				

Frictiekosten		saldo 31-12-2020:	2.177	saldo 31-12-2021:	2.686
Doel van de reserve	De reserve is bedoeld om de optredende frictiekosten die samenhangen met de herindeling te dekken en is ingesteld bij de vaststelling van de jaarrekening 2019.				
Voeding	Vergoedingen van het Rijk over de periode 2019-2022				
Min / max omvang	N.v.t.				
Bijzonderheden	Het college van B&W is door de raad gemandateerd voor het doen van de bestedingen.				

Initiatieven Kadernota 2020		saldo 31-12-2020:	200	saldo 31-12-2021:	
Doel van de reserve	De reserve is bedoeld om nieuwe initiatieven mee te kunnen dekken en is ingesteld bij raadsbesluit van 2 juli 2019				
Voeding	Jaarrekeningresultaat 2018 voormalige gemeenten				

Min / max omvang	Deze reserve is gevoed met € 1.600.000 uit de resultaatbestemming 2018 en wordt in 3 tranches besteed: € 300.000 in 2019 € 1.100.000 in 2020 € 200.000 in 2021
Bijzonderheden	Bij het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2021 wordt de raad voorgesteld deze bestemmingsreserve op te heffen.

Kleedlokaal sportaccommodatie		saldo 31-12-2020:	630	saldo 31-12-2021:	618
Doel van de reserve	De reserve dient voor de renovatie en vervanging van de kleedlokalen van de sportverenigingen.				
Voeding	Jaarrekening / begroting				
Min / max omvang	N.v.t.				
Bijzonderheden	N.v.t.				

Landschapinvesteringsfonds		saldo 31-12-2020:	97	saldo 31-12-2021:	46
Doel van de reserve	Met bijdragen vanuit ontwikkelgebieden groen compenseren binnen de gemeente				
Voeding	Bijdragen van exploitatiegebieden en bijdrage ROB				
Min / max omvang	N.v.t.				
Bijzonderheden	Het college van B&W is door de raad gemandateerd voor het doen van de bestedingen.				

Monumentenfonds		saldo 31-12-2020:	166	saldo 31-12-2021:	166
Doel van de reserve	De reserve dient ter ondersteuning van het gemeentelijk monumentenbeleid en richt zich met name op een drietal punten: • verhinderen/ontmoedigen dat waardevolle panden verloren gaan of verstoord worden; • creëren van draagvlak voor monumentenzorg en cultuurhistorie bij (potentiële) eigenaren en inwoners; • stimuleren dat de eigenaren van waardevolle panden hun bezit goed onderhouden.				
Voeding	Grondverkoop				
Min / max omvang	N.v.t.				
Bijzonderheden	N.v.t.				

Onderhoud civiel technische kunstwerken		saldo 31-12-2020:	1.713	saldo 31-12-2021:	1.758
Doel van de reserve	Egalisatie van onderhoudsuitgaven ten behoeve van CTK's				
Voeding	Jaarrekening / begroting				
Min / max omvang	N.v.t.				
Bijzonderheden	N.v.t.				

Onderhoud gebouwen		saldo 31-12-2020:	3.263	saldo 31-12-2021:	3.315
Doel van de reserve	Egalisatie van onderhoudsuitgaven ten behoeve van gemeentelijke accommodaties				
Voeding	Jaarrekening / begroting				
Min / max omvang	Wordt bepaald in het nog op te stellen beheerplan				
Bijzonderheden	N.v.t.				

Onderhoud graven		saldo 31-12-2020:	1.882	saldo 31-12-2021:	1.811
Doel van de reserve	Dekking van de kosten voor onderhoud van graven in de voormalige gemeente Werkendam				
Voeding	Storting van ontvangen onderhoudsrechten / begroting / jaarrekening				
Min / max omvang	N.v.t.				
Bijzonderheden	Vanaf 2021 wordt conform het nieuw vastgestelde beleid rondom begraafplaatsen en begraven deze reserve niet meer gevoed. De jaarlijkse onttrekking vanwege onderhoud van de graven vindt nog wel plaats, waardoor deze reserve in de jaren langzaam afloopt.				

Onderhoud wegen		saldo 31-12-2020: 4.556	saldo 31-12-2021: 4.536
Doel van de reserve	Egalisatie van onderhoudsuitgaven ten behoeve van wegen		
Voeding	Jaarrekening / begroting		
Min / max omvang	N.v.t.		
Bijzonderheden	N.v.t.		

Onderliggend wegennet A27		saldo 31-12-2020: 1.360	saldo 31-12-2021: 1.360
Doel van de reserve	Vanwege de toekomstige capaciteitsuitbreiding van de A27 zullen in de periode tussen 2021 en 2028 maatregelen getroffen worden op het onderliggend wegennet. Door de aantrekkende werking van de verbrede snelweg en te verplaatsen afritten zal de verkeerscirculatie veranderen. Met maatregelen als fietspaden zal de verslechtering van de verkeersveiligheid gecompenseerd worden. Ook zullen bestaande problemen op het onderliggende wegennet met dat werk opgelost worden. Denk hierbij aan het verhogen van de doorrijdhoogte van het lage viaduct in Hank, verbeteren van de fietsveiligheid langs drukker wordende wegen en het uitbreiden van parkeervoorzieningen.		
Voeding	Jaarrekening		
Min / max omvang	N.v.t.		
Bijzonderheden	N.v.t.		

Reserves <100k / handhaving		saldo 31-12-2020: 45	saldo 31-12-2021: 45
Veense put			
Doel van de reserve	Hieronder ressorteert vanaf raadsbesluit d.d. 15-12-2020 alleen nog de reserve handhaving Veense put. Deze reserve wordt gebruikt om kosten te egaliseren.		
Voeding	Overschotten op ramingen		
Min / max omvang	N.v.t.		
Bijzonderheden	Veel van de aanvankelijk hieronder ressorterende kleine bestemmingsreserves zijn bijraadsbesluit op 15-12-2020 opgeheven (nota Herijking reserves en voorzieningen).		

ROB (Regionaal Ontwikkel Bedrijf)		saldo 31-12-2020: 131	saldo 31-12-2021: 131
Doel van de reserve	Gelden beschikbaar houden voor ontwikkeling regionaal bedrijventerrein		
Voeding	Jaarrekening		
Min / max omvang	N.v.t.		
Bijzonderheden	N.v.t.		

Sociaal domein		saldo 31-12-2020: 1.569	saldo 31-12-2021: 82
Doel van de reserve	Beschikbaar houden van gelden voor risico's decentralisaties sociaal domein		
Voeding	Overheveling middelen vanuit reserve decentralisatie jeugdzorg, Wet Werken naar Vermogen en WVG/WMO.		
Min / max omvang	N.v.t.		
Bijzonderheden	N.v.t.		

Strategisch personeelsbeleid		saldo 31-12-2020: 418	saldo 31-12-2021: 418
Doel van de reserve	De reserve dient voor de uitvoering van het strategisch personeelsbeleid.		
Voeding	Jaarrekening / begroting		
Min / max omvang	N.v.t.		
Bijzonderheden	N.v.t.		

Verkeersveiligheidsverhogende maatregelen		saldo 31-12-2020:	600	saldo 31-12-2021:	600
Doel van de reserve	De reserve is bedoeld voor de dekking van de verkeersveiligheidsverhogende maatregelen.				
Voeding	Begroting				
Min / max omvang	N.v.t.				
Bijzonderheden	N.v.t.				

Woonomgeving		saldo 31-12-2020:	854	saldo 31-12-2021:	791
Doel van de reserve	Deze voormalig Werkendamse bestemmingsreserve dient als dekking van uitgaven voortvloeiend uit herstructureringsplannen (bijvoorbeeld Groenstructuurplan) in bestaande woonomgevingen. Waar mogelijk vindt uitvoering in nauwe samenwerking met woningbouwcorporaties plaats.				
Voeding	Voeding vindt o.a. plaats uit de jaarlijkse rente opslag op aan woningbouwverenigingen doorverstrekte leningen.				
Min / max omvang	N.v.t.				
Bijzonderheden	N.v.t.				

9. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

	Boekwaarde				Boekwaarde 31-12-2021
	31-12-2020	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	
Voor verplichtingen, verliezen en risico's	8.024	629	668	350	7.635
Pensioen wethouders	7.718	127	475	248	7.122
Vermogenstekort ROB (Regionaal Ontwikkel Bedrijf)	187		187		
Voorziening grondexploitaties		65			65
Niet voorziene organisatorische ontwikkelingen	22		1	22	
Wachtgeld oud bestuurders	96		5	81	10
Overige risicovoorzieningen		437			437
Ter egalisering van kosten					
-					
Voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven					
-					
Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	12.354	83		845	11.593
Egalisatie afval	145	83		152	76
Egalisatie riolering	6.736			693	6.043
Voorz onderhoud infrastruct Noordwaard	5.474				5.474
Totaal	20.378	712	668	1.195	19.227

In de kolom "Vrijval" zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanvullingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Toelichting voorzieningen

Voor verplichtingen, verliezen en risico's

Pensioen wethouders		saldo 31-12-2020:	7.718	saldo 31-12-2021:	7.122
Doel	Dekking toekomstige pensioenverplichtingen (gewezen) wethouders				
Motivatie	Bepaald op basis van jaarlijkse actuariële berekening				
Storting	Exploitatie				
Bijzonderheden	Wordt bij de jaarrekening geactualiseerd				

Vermogenstekort ROB (Regionaal Ontwikkel Bedrijf)		saldo 31-12-2020:	187	saldo 31-12-2021:	
Doel	Opvangen gecalculeerde verliezen van het regionaal bedrijventerrein				
Motivatie	Verwacht exploitatieverlies				
Storting	Exploitatie bij de jaarrekening				
Bijzonderheden	Als gevolg van het in exploitatie nemen van de uitbreiding van het bedrijventerrein Giessen neemt het negatieve resultaat van het ROB fors af.				

Voorziening Grondexploitatie		saldo 31-12-2020:		saldo 31-12-2021:	65
Doel	Opvangen gecalculeerde verliezen binnen de grondexploitaties				
Motivatie	Verliesgeven exploitaties				
Storting	De mutaties (dotaties en onttrekkingen) worden via de exploitatie bij de jaarrekening met de reserve grondexploitatie verrekend.				
Bijzonderheden	N.v.t.				

Niet voorziene organisatorische ontwikkelingen		saldo 31-12-2020:	22	saldo 31-12-2021:	
Doel	Reorganisatie voorziening				
Motivatie	Deze voorziening is gevormd ten gevolge van in 2014 ontstane niet voorziene organisatorische ontwikkelingen. In 2021 liep dit ten einde.				
Storting	Exploitatie				
Bijzonderheden	Wordt bij de jaarrekening geactualiseerd.				

Wachtgeld oud bestuurders		saldo 31-12-2020:	96	saldo 31-12-2021:	10
Doel	Dekking toekomstige wachtgeldverplichtingen (gewezen) wethouders				
Motivatie	Bepaald op basis van jaarlijkse herberekeningen				
Storting	Exploitatie				
Bijzonderheden	Wordt bij de jaarrekening geactualiseerd.				

Overige risicovoorziening		saldo 31-12-2020:		saldo 31-12-2021:	437
Doel	Dekking overige verplichtingen, verliezen en risico's				
Motivatie	Dekking van overige verplichtingen, verliezen en risico's				
Storting	De mutaties komen respectievelijk ten lasten of ten goede van de exploitatie				
Bijzonderheden	N.v.t.				

Ter egalisering van kosten

-

Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is

Egalisatie afval		saldo 31-12-2020: 145	saldo 31-12-2021: 76
Doel	Opvang van schommelingen in de lasten voor de toekomstige vervangingsinvesteringen afval door egalisatie van kosten		
Motivatie	Verplichting		
Storting	Exploitatieresultaten		
Bijzonderheden	N.v.t.		

Egalisatie riolering		saldo 31-12-2020: 6.736	saldo 31-12-2021: 6.043
Doel	Opvang van schommelingen in lasten voor de toekomstige vervangingsinvesteringen riolering door egalisatie van kosten		
Motivatie	Verplichting		
Storting	Exploitatieresultaten		
Bijzonderheden	N.v.t.		

Voorz onderhoud infrastruc		saldo 31-12-2020: 5.474	saldo 31-12-2021: 5.474
Doel	Ten laste van deze voorziening worden bedragen gebracht in het kader van klein en groot onderhoud m.b.t. de nieuwe infrastructuur in de Noordwaard.		
Motivatie	Voor het beheer en onderhoud van de infrastructuur in de Noordwaard is er in het verleden een bedrag ontvangen van Rijkswaterstaat, dit bedrag is in deze voorziening gestort.		
Storting	N.v.t.		
Bijzonderheden	N.v.t.		

10. Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Obligatieleningen		
Onderhandse leningen		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	108.662	91.633
- binnenlandse bedrijven		
- openbare lichamen		
- overige binnenlandse sectoren	0	
- buitenlandse instellingen		
Door derden belegde gelden		
Waarborgsommen	6	8
Overige leningen		
Totaal	108.668	91.641

In het hierna opgenomen overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar over het jaar 2021

	Saldo 31-12-2020	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2021
Obligatieleningen				
Onderhandse leningen	91.633	31.000	13.972	108.662
Door derden belegde gelden				
Waarborgsommen	8	5	7	6
Overige leningen				
Totaal	91.641	31.005	13.978	108.668

De totale rentelast voor het jaar 2021 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedraagt € 1.296.000.

VLOTTENDE PASSIVA

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	9.769	5.836
Overlopende passiva	18.688	23.600
Totaal	28.456	29.436

11. Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden		
Overige kasgeldleningen		
Banksaldi		
Overige schulden	9.769	5.836
	9.769	5.836

12. Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	10.192	8.994

De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	8.046	14.456
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	48	150
Totaal	18.286	23.600

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 31-12-2020	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Saldo 31-12-2021
EU:				
-				
Rijk:				
OAB 2019-2022	653	692	687	659
Onderhoud torens BRIM subsidies	35	30	16	49
Onderhoud Amerikaanse Windmotor	10	3	2	10
Specifieke uitkering stimulering sport	5	7	12	
Subsidie geluidsanering Veldweg Rijswijk		23		23
TOZO Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers	9.375		9.375	
Regeling reductie energiegebruik	44		24	20
Extern Advies Warmtetransitie	21		21	
Tegemoetkoming sportaccomm.	55	209	108	155
Gedupeerden toeslagenproblematiek	13	9	22	
Huisvesting kwetsbare doelgroepen	1.251			1.251
Lokaal sportakkoord 2020-2022	24	128	52	100
Afrekening BBZ	24			24
Spuk Sport 2021		286	264	23
TOZO 2021		3.620	1.131	2.489
Regeling reductie energiegebruik 2021		303	153	151
Lok. preventieakkoorden en preventieaanpak		30	8	22
Inhalen onderwijsvertragingen		197		197
Controle coronatoegangsbewijzen		146	12	134
Subsidie geluidsanalyse Prov.Zuid Almkerk		23	15	8
Overige Nederlandse Overheidslichamen				
Bijdrage voor ruimtelijk beleid	2.500			2.500
Subsidie wegscherm A27 Hank-Oost	19			19
Kleinschalig mobiliteitsproject	15			15
Restant bijdr Waterschap ophaalbrug Hank	30		30	
Restant bijdr uitv kst nota Econ Zaken	14			14
Subsidie geluidsanalyse Prov.Zuid Almkerk	17		17	
Subsidie geluidsanering Veldweg Rijswijk	23		23	
Project Mensgericht 2020	73			73
Restauratie Romboutskerk Andel	168		150	18
Vergroening en beleefbaarheid Biesbosch	57		57	

Trajectbegeleiding leerplicht (RMC)	22	27		49
WEB-gelden	8			8
Vraag gestuurde B2B korte ketens		35		35
Totaal	14.456	5.769	12.179	8.046

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen en garanties aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
WSW-geborgde leningen	146.952		107.770	103.744
Bazalt (vm.Woonservice Meander)	78.042	50%	62.356	63.230
Woonstichting Land van Altena	38.994	50%	25.783	26.943
Bazalt (vm.Woonlinie)	23.114	50%	12.829	13.571
Bazalt	6.802	74%	6.802	
Niet WSW-geborgde leningen aan Woningcorporaties	63.868		30.590	37.294
Bazalt (vm.Woonservice Meander)	31.496	100%	13.250	19.375
Woonstichting Land van Altena	5.508	100%	4.188	3.617
Bazalt (vm.Woonlinie)	26.864	100%	13.152	14.302
Overige gewaarborgde leningen	33.239		26.075	26.314
Stichting Sponsoring Achilles	600	100%	440	460
Stichting Stromenland	7.239	100%	3.235	3.454
Ontwikkeling bedrijventerrein ROB	25.400	100%	22.400	22.400
Totaal	244.059		164.435	167.352

De gemeente staat als achtervang voor Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Dit houdt in dat het WSW primair borg staat. Hoewel het risico van deze leningen zeer laag te noemen is, nemen wij deze leningen voor de volledigheid op in dit overzicht.

Er hebben in 2021 geen dergelijke betalingen plaatsgevonden.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende, financiële verplichtingen. Hierna volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen:

Fiscale positie / Vennootschapsbelasting (VPB)

Op dit moment is het nog niet helder of er sprake is van een last voor de vennootschapsbelasting (VPB) in de jaarrekening 2021.

Rondom de grondexploitatie is het nog onzeker of hier sprake is van een onderneming in fiscale zin. In 2022 wordt dit verder onderzocht.

Gebeurtenissen na balansdatum

Het BBV schrijft voor dat inzichten van belang voor de financiële positie, dienen te worden verwerkt in de jaarrekening, ook als deze inzichten zijn verkregen na 31 december, maar vóór het vaststellen van de jaarstukken. Gebeurtenissen na balansdatum moeten in de jaarstukken worden verwerkt als ze nadere informatie geven over de nadere informatie per balansdatum.

Als de gebeurtenissen geen nadere informatie geven over de situatie op balansdatum worden de gebeurtenissen in dit onderdeel van de jaarrekening toegelicht. Het uitbreken van de oorlog in Oekraïne in februari 2022 is een belangrijke gebeurtenis na balansdatum.

Effect oorlog Oekraïne

De impact van de oorlog in Oekraïne op de wereldwijde economie zal groot zijn en is op dit moment nog niet precies in te schatten. Directe gevolgen voor onze gemeente zijn bijvoorbeeld de opvang van Oekraïense vluchtelingen, de impact van economische sancties op burgers en ondernemers in de gemeente. Ook zijn er macro-economisch effecten die zouden kunnen leiden tot een recessie (stijgende inflatie, tekort aan grondstoffen, tekort aan fossiele brandstoffen, verstoring van productielijnen en oplopende rente). Dit kan mogelijk impact hebben op de financiële positie van de gemeente, bijvoorbeeld voor de haalbaar- en financierbaarheid van haar meerjarige investeringen, maar ook op het sociaal domein (meer uitkeringen verstrekken, hogere kosten voor jeugdhulp, etc.).

WNT-verantwoording

1. Bezoldiging topfunctionarissen

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de Gemeente Altena. Het voor de gemeente Altena toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 209.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor gemeenten is de functie van gemeentesecretaris en van griffier aangewezen als topfunctionaris in de zin van de WNT. In onderstaande tabellen zijn de verplichte gegevens over deze topfunctionarissen opgenomen. Voor geen van de topfunctionarissen is sprake van overschrijding van het WNT-maximum.

1.a. Bezoldiging topfunctionarissen met dienstbetrekking

Gegevens 2021 (bedragen in €)	A.J.E. van der Werf-Bramer	S.J. Peet	C. Verweij
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Waarnemend gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 – 14/7	1/1 – 31/12	15/7 – 9/11
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	69.867	110.322	32.470
Beloningen betaalbaar op termijn	11.732	21.135	6.401
<i>Subtotaal</i>	<i>81.599</i>	<i>131.457</i>	<i>38.871</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	209.000	67.567
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	81.599	131.457	38.871
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2020 (bedragen x €)	A.J.E. van der Werf-Bramer	S.J. Peet	C. Verweij
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Niet in functie als waarnemend gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00	
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	118.629	108.546	
Beloningen betaalbaar op termijn	20.386	19.255	
<i>Subtotaal</i>	<i>139.015</i>	<i>127.801</i>	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000	201.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	
Totale bezoldiging	139.015	127.801	

1.b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Gegevens 2021 (bedragen x €)	R. van Wuijtswinkel	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	
Kalenderjaar	2021	2020
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	10/11 – 31/12	n.v.t.
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	2	n.v.t.
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	266	n.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	199	193
Maxima op basis van de normbedragen per maand	55.400	n.v.t.
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	52.934	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	Ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	33.250	n.v.t.
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	33.250	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	
Bezoldiging	33.250	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

De vergoeding voor de topfunctionaris mag niet meer bedragen dan de som van de beloning en de voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn over de twaalf maanden voorafgaand aan de beëindiging van het dienstverband, tot maximaal € 75.000 bruto. Bij een deeltijd dienstverband geldt dit maximum naar rato. De bezoldiging over de periode waarin de topfunctionaris, vooruitlopend op de beëindiging van het dienstverband, geen taken meer vervult valt in beginsel onder het maximumbedrag. Dit betekent dat het salaris gedurende non-activiteit wordt aangemerkt als ontsluitkering en maximaal € 75.000 mag bedragen. Dit geldt niet als de topfunctionaris geen taken meer verricht wegens het opnemen van vakantiedagen, arbeidsongeschiktheid of een schorsing hangende een onderzoek.

In 2021 is geen beëindigingsvergoeding aan niet-topfunctionarissen betaald hoger dan het geldende maximum.

Gegevens 2021 (bedragen in €)	A.J.E. van der Werf-Bramer
Functiegegevens	
Functie bij beëindiging dienstverband	Gemeentesecretaris
Omvang dienstverband	1,00
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2021
Uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	40.000
Individueel toepasbaar maximum	75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	40.000
Waarvan betaald in 2021	40.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Realisatie 2021
Toevoegingen	1.833	1.833	1.833
2. Altena samenredzaam	368	368	368
Dekkingsreserve kapitaallasten	368	368	368
3. Veelzijdig Altena	1.465	1.465	1.465
Dekkingsreserve kapitaallasten	1.465	1.465	1.465
Onttrekkingen	2.362	2.238	2.234
1. Inwoner & Bestuur	5	6	6
Dekkingsreserve kapitaallasten	5	6	6
2. Altena samenredzaam	4	258	253
Dekkingsreserve kapitaallasten	4	258	253
3. Veelzijdig Altena	1.128	972	972
Dekkingsreserve kapitaallasten	1.128	972	972
4. Duurzaam Altena	330	113	114
Dekkingsreserve kapitaallasten	330	113	114
5. Bereikbaar Altena	431	433	433
Dekkingsreserve kapitaallasten	431	433	433
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	464		
Dekkingsreserve kapitaallasten	464		
Overhead		455	455
Dekkingsreserve kapitaallasten		455	455
Totaal	529 V	405 V	401 V

V= voordelig voor exploitatie en nadelig voor reserve
N= nadelig voor exploitatie en voordelig voor reserve

Toelichting

De structurele reservemutaties betreffen allemaal mutaties op de dekkingsreserve kapitaallasten. Deze reserve dient ter dekking van kapitaallastenvolumes van specifiek hiervoor in aanmerking genomen activa. Deze kapitaallastenvolumes komen daardoor dus niet ten laste van de reguliere exploitatie maar ten laste van deze bestemmingsreserve.

NB. Op basis van de Handreiking Verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten (2021) zijn in de kolom Begroting 2021 minder posten opgenomen dan in de vastgestelde Begroting 2021. Dit omdat op basis daarvan alleen nog de mutaties op de dekkingsreserve Kapitaallasten kwalificeren als "structurele" mutaties.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

In het Controleprotocol, vastgesteld door de raad op 14 april 2020, is het begrotingscriterium als een van de rechtmatigheidscriteria opgenomen. Het begrotingscriterium houdt in dat financiële beheerhandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's.

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium wordt getoetst of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de 'Kadernota rechtmatigheid' van de commissie BBV. In onderstaand overzicht wordt aangegeven wat naar de mening van de commissie BBV de consequentie van betreffende overschrijding moet zijn voor het oordeel van de accountant.

Onderstaand is dit schematisch weergegeven. De algemene lijn is dat begrotingsoverschrijdingen die binnen de beleidskaders van de raad passen niet meegewogen worden in het accountantsoordeel. Dit geldt ook voor begrotingsoverschrijdingen waar compensatie mogelijk is door met de hogere lasten rechtstreeks samenhangende baten. Deze kunnen ook als rechtmatig worden benoemd. Begrotingswijzigingen moeten volgens de gemeentewet tijdens het jaar zelf nog aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Indien een wijziging niet meer in het jaar zelf is voorgelegd zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig.

Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende 'soorten' begrotingsafwijkingen worden onderkend:	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
Budgetoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn geautoriseerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
Budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	

Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende 'soorten' begrotingsafwijkingen worden onderkend:	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
Budgetoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
Budgetoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X
Budgetoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente ervoor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar. - geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar - geconstateerd na verantwoordingsjaar	X	X
Budgetoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen of totaal geautoriseerd budget) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren. - jaar van investeren - afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	X	X

Bron: Kadernota Rechtmatigheid 2018, Commissie BBV

Analyse van de lasten 2021 (bedragen x € 1.000)

	Begroting 2021 Lasten	Begroting 2021 na wijziging Lasten	Realisatie 2021 Lasten	Verschil Lasten
01. Inwoners en bestuur	12.564	11.509	11.756	246 N
02. Altena samenredzaam	47.372	50.508	51.340	833 N
03. Veelzijdig Altena	17.404	15.094	15.411	317 N
04. Duurzaam Altena	20.855	25.358	33.030	7.672 N
05. Bereikbaar Altena	10.011	11.384	10.421	554 V
06a. Algemene dekkingsmiddelen	-1.267	398	3.312	2.914 N
06b. Overhead	18.434	18.928	18.814	114 V
06c. Vennootschapsbelasting	0	-179	-179	0
Gerealiseerd totaal lasten	125.374	133.001	143.906	10.905 N

Programma 1. Inwoner en Bestuur

01. Inwoner & Bestuur (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil
Lasten	10.980 N	12.564 N	11.509 N	11.756 N	246 N
Baten	2.519 V	2.095 V	2.100 V	3.047 V	947 V
Saldo programma	8.462 N	10.469 N	9.410 N	8.709 N	700 V
Mutaties reserves	612 N	63 V	229 N	188 N	41 V
Resultaat van lasten en baten	9.074 N	10.406 N	9.639 N	8.897 N	741 V

Op programma 1 is sprake van een overschrijding van de lasten van € 246.000. De oorzaak voor de overschrijding ligt binnen het taakveld 0.1 Bestuur en betreft de frictiekosten. In 2021 is de raming met € 246.000 overschreden. Tegenover deze lasten staan echter niet begrote baten. Daarnaast vallen deze kosten binnen het frictiekostenbudget. Ontwikkelingen binnen het frictiekostenbudget worden verrekend met de bestemmingsreserve Frictiekosten.

Naar haar aard telt de overschrijding op programma 1 Inwoner en Bestuur niet mee voor het oordeel van de accountant. Zie verder ook de analyse bij programma 1 in het onderdeel Jaarverslag.

Programma 2. Altena Samenredzaam

02. Altena samenredzaam (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil
Lasten	52.168 N	47.372 N	50.508 N	51.340 N	833 N
Baten	13.147 V	7.826 V	8.890 V	10.477 V	1.587 V
Saldo programma	39.022 N	39.546 N	41.618 N	40.863 N	754 V
Mutaties reserves	2.203 V	1.026 V	1.836 V	1.832 V	4 N
Resultaat van lasten en baten	36.818 N	38.520 N	39.782 N	39.032 N	750 V

Op programma 2 is sprake van een overschrijding van de lasten van € 833.000. Deze overschrijding wordt met name veroorzaakt doordat uitgaven ten behoeve van TOZO (€ 1.264.000) niet geraamd zijn. Hier tegenover staan echter ook niet geraamde rijksontvangsten TOZO voor hetzelfde bedrag. Per saldo is de TOZO-regeling budgettair neutraal.

Tegenover deze overschrijdingen staan onderschrijdingen elders op het programma, waardoor het nadeel op programma 2 per saldo € 833.000 bedraagt.

Naar haar aard telt de overschrijding op programma 2 Altena Redzaam niet mee voor het oordeel van de accountant. Zie verder ook de analyse bij programma 2 in het onderdeel Jaarverslag.

Programma 3. Veelzijdig Altena

03. Veelzijdig Altena (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil
Lasten	13.649 N	17.404 N	15.094 N	15.411 N	317 N
Baten	3.861 V	2.139 V	3.299 V	4.121 V	822 V
Saldo programma	9.787 N	15.265 N	11.796 N	11.291 N	505 V
Mutaties reserves	1.501 N	2.891 V	855 V	845 V	10 N
Resultaat van lasten en baten	11.288 N	12.374 N	10.941 N	10.446 N	495 V

Op programma 3 is sprake van een overschrijding van de lasten van € 317.000. De belangrijkste oorzaken voor de overschrijding liggen binnen taakveld 4.2. onderwijs (€ 238.000) en 5.2. sportaccommodaties (€ 114.000). De reden hiervan is dat de doorbelasting inzake de MFA's in 2021 voor drie jaar is gerealiseerd, hetgeen niet geraamd was. Hiertegenover staan echter ook niet geraamde inkomsten in 2021 voor drie jaar. Het betreft een doorbelasting die betrekking heeft op de boekjaren 2019, 2020 en 2021. Er is geen sprake van een vooruitbetaald bedrag of vordering.

Tegenover deze overschrijdingen staan onderschrijvingen elders op het programma, waardoor het nadeel op programma 3 per saldo € 317.000 bedraagt.

Naar haar aard telt de overschrijding op programma 3 Veelzijdig Altena niet mee voor het oordeel van de accountant. Zie verder ook de analyse bij programma 3 in het onderdeel Jaarverslag.

Programma 4. Duurzaam Altena

04. Duurzaam Altena (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil
Lasten	30.384 N	20.855 N	25.358 N	33.030 N	7.672 N
Baten	27.279 V	18.386 V	23.116 V	32.316 V	9.201 V
Saldo programma	3.105 N	2.469 N	2.243 N	714 N	1.529 V
Mutaties reserves	2.208 V	351 V	977 V	423 N	1.400 N
Resultaat van lasten en baten	897 N	2.119 N	1.266 N	1.136 N	129 V

Op programma 4 is sprake van een overschrijding van de lasten van € 7.672.000.

- De belangrijkste oorzaken voor de overschrijding ligt binnen het taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen). Taakveld 8.2 laat een overschrijding van de lasten zien van € 7.565.000. Deze hogere lasten betreffen de doorbelasting naar de balans (onderhanden werk). Binnen het grondbedrijf is in 2021 voor € 8,6 miljoen aan grondverkoop gerealiseerd. In de Begroting 2021 was rekening gehouden met een grondopbrengst van € 1,8 miljoen. Het saldo van baten en lasten binnen het grondbedrijf worden conform BBV en het grondbeleid afgewikkeld met de balans.

- Op taakveld 7.2 Riolering zijn de lasten met € 191.000 overschreden. Oorzaak zijn de renovatiewerkzaamheden die uitgevoerd zijn aan de IBA's. Deze hogere lasten worden geëgaliseerd via de voorziening Egalisatie riolering.
- Op taakveld 7.4 Milieubeheer zijn de lasten met € 176.000 overschreden vanwege een verstrekte bijdrage aan duurzaamheidsinitiatieven. Tegenover deze uitgaven staan baten in de vorm van een ontvangen rijksbijdrage.

Tegenover deze overschrijdingen staan onderschrijdingen elders op het programma, waardoor het nadeel op programma 5 per saldo € 7.672.000 bedraagt.

Naar hun aard tellen de overschrijdingen op programma 4 Duurzaam Altena niet mee voor het oordeel van de accountant. Zie verder ook de analyse bij programma 4 in het onderdeel Jaarverslag.

Programma 6a. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

6a. Financiering en alg. dekk.middelen (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil
Lasten	553 V	1.267 V	398 N	3.312 N	2.914 N
Baten	86.744 V	86.487 V	91.272 V	93.541 V	2.269 V
Saldo programma	87.297 V	87.753 V	90.874 V	90.230 V	644 N
Mutaties reserves	1.552 V	650 V	436 V	436 V	
Resultaat van lasten en baten	88.849 V	88.403 V	91.310 V	90.665 V	644 N

Op programma 6a is sprake van een overschrijding van de lasten van € 2.914.000. Deze overschrijding is het gevolg van overschrijdingen op taakveld 0.8 Overige baten en lasten. De belangrijkste oorzaken worden hieronder toegelicht.

Boekenonderzoek

De belangrijkste oorzaak voor de overschrijding op taakveld 0.8 Overige baten en lasten is de verwerking van de uitkomst van het boekenonderzoek door de Belastingdienst over 2016, 2017 en 2018 voor de voormalige gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem. De onlangs vastgestelde definitieve uitkomst betreft een bedrag nabetaling van € 1.486.000, inclusief boete en rente. De omvang van de uitkomst is eerst in het eerste kwartaal van 2022 bekend geworden.

Suppletie BTW-compensatiefonds en BTW

Daarnaast is een bedrag van € 704.000 betaald in verband met de suppletie BTW-compensatiefonds en BTW 2019 en 2020. In 2021 is een suppletie BTW-compensatiefonds en BTW over de jaren 2019 en 2020 gedaan. De suppletie bestaat uit lasten én baten. Per saldo krijgen wij voor de suppletie 2019-2020 een bedrag terug.

BTW-compensatiefonds 2016

In het kader van het BTW-compensatiefonds 2016 is voor de voormalige gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem een bedrag van € 297.000 betaald in verband met de afwikkeling Nedvang.

BTW 2016

Verder is een bedrag van € 231.000 betaald in verband met een naheffing BTW 2016 bij de voormalige gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem in verband met de afwikkeling Nedvang.

Tegenover deze overschrijdingen staan onderschrijdingen elders op het programma, waardoor het nadeel op programma 6a per saldo € 2.914.000 bedraagt.

Naar hun aard tellen de overschrijdingen op programma 6a niet mee voor het oordeel van de accountant. Zie verder ook de analyse bij programma 6a in het onderdeel Jaarverslag.

Rechtmatigheid kredieten

Conform de Financiële verordening Alتنا 2019 moet de raad met betrekking tot investeringsbudgetten (kredieten) over overschrijdingen van meer dan 10% of hoger dan € 100.000 geïnformeerd worden. Op een aantal kredieten doen zich dergelijke overschrijdingen voor. Deze zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Investering	Omschrijving	Toelichting
7210195	Duurzaam voegvulling middengeleiders	De overschrijding betreft € 6.000. Het voegvullen is duurder geworden.
7210211	Fundering verbetering Hoogstraat en Werkensedijk	De overschrijding van € 55.000 betreft ambtelijke voorbereiding van het project en reeds ingekochte materialen.
7230012	Damwand jachthaven Vissershag	De overschrijding € 9.000 betreft ambtelijke voorbereiding van het project.
7210257	Vrijliggend fietspad Middenweg	De overschrijding is in de Decemberwijziging 2021 gemeld. De verwachting was dat het krediet met € 100.000 overschreden zou worden. De overschrijding komt uit op € 120.000.
7240007	Derde haven / herstructurering bestaande haven	De overschrijding is in de Decemberwijziging 2021 gemeld. De verwachting was dat het krediet met € 127.000 overschreden zou worden. De overschrijding komt uit op € 144.000
7570031	Beschoeiing watergangen	De overschrijding is in de Decemberwijziging 2021 gemeld. De verwachting was dat het krediet met € 20.000 overschreden zou worden. De overschrijding komt uit op circa € 26.000.

Op basis van bovenstaande analyse tellen de genoemde overschrijdingen niet mee voor oordeel van de accountant.

Overzicht restantkredieten per programma

01. Inwoner & Bestuur (bedragen x € 1.000)	Restantkrediet 2020 overgeheveld naar 2021	Begroting 2021 voor wijziging			Begroting 2021 na wijziging			Realisatie 2021			Restantkrediet 2021	Over te hevelen naar 2022
Taakveld:	Resultaat	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Resultaat	
0.2 Burgerzaken	44								31	31	13	
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.121		280	280		2.123	2.123		786	786	5.458	5.414
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-162		1.584	1.584		1.584	1.584	137	39	-98	1.521	1.492
Saldo programma	4.004		1.864	1.864		3.708	3.708	137	856	718	6.993	6.906
03. Veelzijdig Altena (bedragen x € 1.000)	Restantkrediet 2020 overgeheveld naar 2021	Begroting 2021 voor wijziging			Begroting 2021 na wijziging			Realisatie 2021			Restantkrediet 2021	Over te hevelen naar 2022
Taakveld:	Resultaat	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Resultaat	
2.3 Recreativee haven									9	9	-9	-9
3.4 Economische promotie	313					60	60	30	433	403	-29	-29
4.2 Onderwijshuisvesting	8.462		16.048	16.048		18.192	18.192		1.415	1.415	25.239	25.012
5.2 Sportaccommodaties	3.260		75	75		185	185	102	703	601	2.844	2.590
5.5 Cultureel erfgoed	-6							24	37	13	-20	-20
Saldo programma	12.029		16.123	16.123		18.437	18.437	156	2.597	2.441	28.025	27.544
04. Duurzaam Altena (bedragen x € 1.000)	Restantkrediet 2020 overgeheveld naar 2021	Begroting 2021 voor wijziging			Begroting 2021 na wijziging			Realisatie 2021			Restantkrediet 2021	Over te hevelen naar 2022
Taakveld:	Resultaat	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Resultaat	
5.7 Openbaar groen en recreatie	412		535	535		2.275	2.275		839	839	1.848	1.866
7.2 Riolering	7.606		3.432	3.432		3.432	3.432	35	2.091	2.056	8.982	8.875
7.3 Afval	46					384	384		71	71	358	315
8.1 Ruimtelijke ordening	714								32	32	682	295
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	37					3.060	3.060				3.097	3.060
8.3 Wonen en bouwen	41										41	
Saldo programma	8.855		3.967	3.967		9.150	9.150	35	3.033	2.998	15.007	14.411
05. Bereikbaar Altena (bedragen x € 1.000)	Restantkrediet 2020 overgeheveld naar 2021	Begroting 2021 voor wijziging			Begroting 2021 na wijziging			Realisatie 2021			Restantkrediet 2021	Over te hevelen naar 2022
Taakveld:	Resultaat	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Resultaat	
2.1 Verkeer en vervoer	1.984		5.508	5.508	40	5.974	5.934	-2	3.942	3.945	3.974	3.953
2.4 Economische havens en waterwegen	18		2.969	2.969		3.004	3.004		138	138	2.885	2.885
2.5 Openbaar vervoer	400					4.300	4.300				4.700	4.700
Saldo programma	2.402		8.477	8.477	40	13.278	13.238	-2	4.080	4.082	11.558	11.538
6b. Overhead (bedragen x € 1.000)	Restantkrediet 2020 overgeheveld naar 2021	Begroting 2021 voor wijziging			Begroting 2021 na wijziging			Realisatie 2021			Restantkrediet 2021	Over te hevelen naar 2022
Taakveld:	Resultaat	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Resultaat	
0.4 Overhead	1.696		115	115		1.697	1.697		271	271	3.122	3.097
Saldo programma	1.696		115	115		1.697	1.697		271	271	3.122	3.097
TOTAAL	28.986		30.546	30.546	40	46.271	46.231	326	10.837	10.511	64.706	63.496



SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 1-3-2022								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag	Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
J e n v	A12 B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio	Besteding (jaar T)	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: A12B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/05</i>
			Midden - en West- Brabant	€ 11.600	Ja	€ 11.600	Ja	
FI N	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3)
				<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>

	<i>Indicator: B2/01</i>	<i>Indicator: B2/02</i>	<i>Indicator: B2/03</i>	<i>Indicator: B2/04</i>	<i>Indicator: B2/05</i>
€ 0	31	31	€ 0	€ 0	
Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/06</i>	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22 <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/07</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/08</i>			
Ja	Nee	Nee			
Reeks 1 Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: B2/09</i>	Reeks 1 Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/10</i>	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/11</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/12</i>		
Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/13</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/14</i>				
€ 7.800	€ 7.800				
Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2

			<p>Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden</p> <p>Keuze normbedragen</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/15</i></p>	<p>Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T)</p> <p>Keuze normbedragen</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/16</i></p>	<p>Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak</p> <p>Keuze normbedragen</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/17</i></p>	<p>Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T)</p> <p>Keuze normbedragen</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/18</i></p>	<p>Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten</p> <p>Keuze normbedragen</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/19</i></p>	<p>Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T)</p> <p>Keuze normbedragen</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/20</i></p>
			€ 11.780	€ 11.780	€ 10.404	€ 10.404		
			<p>Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T)</p> <p>Keuze normbedragen</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/21</i></p>	<p>Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T)</p> <p>Keuze normbedragen</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/22</i></p>				
B Z K	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T)	Aantal woningen waar energiebesparen de maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T)			
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C1/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C1/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C1/03</i>			
			Ja	1.960	1.442			

			Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) aan afwijkingen		
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C1/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C1/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C1/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C1/07</i>		
			1 2019-0000643707	24008	ja			
			2					
B Z K	C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
		Gemeenten	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C31/01</i>	<i>Aard controles n.v.t.</i> <i>Indicator: C31/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C31/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C31/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C31/05</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	Zie uitgaande brief aan ministerie bzk 15 feb 2022 D2022-02-004357 2022-005003	Nee	
B Z K	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteit en (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten						

			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C32/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C32/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C32/03</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: C32/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C32/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C32/06</i>
			1 Altena College SUVIS21-01109795	€ 68.947	€ 68.947	Ja		Ja
			2 Oranje Nassau School SUVIS21-01109813	€ 72.024	€ 72.024	Ja		Ja
			3 Ravelijn SUVIS21-01140250	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			4 Curio Prinsentuin SUVIS21-01739760	€ 72.000	€ 72.000	Ja		Ja
			5					
B Z K	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen Gemeenten	Beschikkingnummer/naam <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C43/01</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C43/02</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C43/03</i>	Aantal bereikte woningen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C43/04</i>	Toelichting <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C43/05</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C43/06</i>
			RREW2020-0045202100 Beschikking Regeling reductie energiegebruik woningen (C43)	€ 152.800	€ 152.800	782		Nee
B Z K	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de to eslagenaffaire	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C62/01</i>	Berekening bedrag uitvoeringskosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C62/02</i>	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C62/03</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C62/04</i>		
			14	€ 2.100	€ 3.954	Nee		

O C W	D8	Onderwijsachterstanden beleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Gemeenten	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/04</i>
			€ 624.630	€ 71.016	€ 0	€ 653.102	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachtersta ndenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsi nformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachtersta ndenbeleid	
<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D8/05</i>	Bedrag <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D8/07</i>	Bedrag <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/08</i>				
1							

O C W	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
			<i>Aard controle R Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/04</i>		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/08</i>		
		1						
le n W	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van

							Rijksmidde n
	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa						
	Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)						
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/06</i>
1	lenWM/BSK-2018/54116	€ 425	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2	lenW/BSK-2021/103720	€ 15.417	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3							
	Kopie beschikkingsnummer						Eindverantw oording (Ja/Nee)
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12</i>
1	lenWM/BSK-2018/54116	€ 9.495	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
2	lenW/BSK-2021/103720	€ 15.417	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
3							

E Z K	F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Toelichting		
				<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: F9/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: F9/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F9/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F9/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F9/05</i>	
			1	EAW-2000295899	€ 58.875	€ 58.875	Ja		
			2						
			Eindverantwoording (Ja/Nee)						
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F9/06</i>						
			Ja						
S Z W	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	

			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/06</i>
			€ 6.620.104	€ 102.632	€ 429.753	-€ 1.361	€ 39.837	-€ 2.231
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud		Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) Gemeente
		Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/07</i>	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/08</i>	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/09</i>	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/10</i>	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/11</i>	Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/12</i>
			€ 58.793	€ 0	€ 0	€ 799.901	€ 67.309	€ 23.749
		Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T)		Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
		Gemeente Participatiewet (PW)	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>				
			€ 0	Ja				
S Z W	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)

		<p>Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.</p>									
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/06</i>			
			€ 13.900	€ 200	€ 15.957	€ 0	€ 0	€ 0			
		<p>BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)</p> <p>Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)</p>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/07</i>	<p>BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekkings (exclusief BOB)</p> <p>Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkings BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)</p>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/08</i>	<p>BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkings (BOB)</p> <p>Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkings BOB in (jaar T)</p>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/09</i>	<p>BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekkings</p> <p>Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkings BBZ in (jaar T)</p>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/10</i>	<p>Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)</p>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3/11</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja				
S	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekkings	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekkings (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekkings (overig)			

		Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01		Aard controle R Indicator: G4/02		Aard controle R Indicator: G4/03		Aard controle R Indicator: G4/04		Aard controle R Indicator: G4/05		Aard controle R Indicator: G4/06	
Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr													
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 1.013		€ 0		€ 58.570		€ 0		€ 0			
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 2.753		€ 0		€ 48.511		€ 13.545		€ 164			
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 635.231		€ 24.621		€ 10.684		€ 0		€ 0			
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 285.990		€ 39.434		€ 0		€ 1.598		€ 0			
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 146.470		€ 13.757		€ 0		€ 0		€ 0			
Kopie regeling		Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)		Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)		Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)							
		Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07		Aard controle R Indicator: G4/08		Aard controle R Indicator: G4/09		Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10					
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0		14		Ja							
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0		8		Ja							
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	21		19		Ja							
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	89		5		Ja							

5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	59	2	Ja	
	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T)	Levensonderhoud-Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in (jaar T)		
	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/13</i>		
	€ 0	€ 0	€ 0		
	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/15</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/16</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/17</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/18</i>
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				

S Z W	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toelagen)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G12/03</i>
			€ 0	€ 0	31
V W S	H4	Regeling specifieke uitkering stimulerings sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/02</i>	
			€ 286.238	€ 263.538	

			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/08</i>
		1	SPUK21-SPUKSPRT21258	€ 263.538	€ 101.726	€ 161.812	€ 0	
		2						
V	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) Gerealiseerd	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) Gerealiseerd	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) Gerealiseerd	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) Gerealiseerd
W			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H8/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H8/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/06</i>
		1	1035367	€ 127.713	€ 0	€ 51.705	€ 14.593	€ 57.873
		2						
			Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/08</i>				
		1	1035367	Nee				
		2						

V W S	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)					
			€ 7.920	Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03	Ja	Nee		
V W S	H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	Betreft jaar	Beschikingsnummer / naam	Totale besteding					
			1 2020	SPUKIJZ21201	€ 156.381	Aard controle n.v.t. Indicator: H16/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H16/02	Aard controle R Indicator: H16/03		
			2 2021	SPUKIJZ21R2140	€ 211.792					
			Naam locatie	Totale toezegging per locatie	Besteding per locatie	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend)	Betreft jaar?			
				Aard controle n.v.t. Indicator: H16/04	Aard controle R Indicator: H16/05	Aard controle R Indicator: H16/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H16/07	Aard controle R Indicator: H16/08		
			1 Werkina Werkendam	€ 18.104	€ 18.104	€ 0	2020			
			2 Bijtelskil Sleeuwijk	€ 47.584	€ 47.584	€ 0	2020			
			3 Optie Sport Aqua Altena	€ 90.693	€ 90.693	€ 0	2020			
			4 Werkina Werkendam	€ 88.258	€ 88.258	€ 0	2021			
			5 Bijtelskil Sleeuwijk	€ 49.843	€ 49.843	€ 0	2021			
6 Optie Sport Aqua Altena	€ 73.691	€ 73.691	€ 0	2021						
7										

Overzicht baten, lasten en saldo per taakveld 2021

(bedragen x € 1.000)

(bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020			Begroting 2021 voor wijziging			Begroting 2021 na wijziging			Realisatie 2021			Verschil (b-a)
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo(a)	Baten	Lasten	Saldo (b)	
Taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo(a)	Baten	Lasten	Saldo (b)	Resultaat
0.1 Bestuur	333	4.376	4.043 N	29	5.010	4.981 N	7	4.239	4.232 N	696	4.408	3.711 N	521 V
0.2 Burgerzaken	582	1.155	572 N	910	1.551	641 N	672	1.406	734 N	716	1.400	683 N	51 V
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	368	618	251 N	218	653	435 N	428	640	212 N	505	623	118 N	94 V
0.4 Overhead	1.365	18.978	17.613 N	1.213	18.434	17.221 N	1.389	18.928	17.539 N	332	18.814	18.482 N	943 N
0.5 Treasury	293	-1.442	1.735 V	253	-139	392 V	298	-23	321 V	322	42	280 V	41 N
0.61 OZB woningen	6.383	225	6.158 V	6.507	212	6.295 V	6.507	214	6.293 V	6.520	235	6.285 V	8 N
0.62 OZB niet-woningen	3.038	37	3.001 V	3.069	26	3.042 V	3.069	26	3.042 V	3.162	39	3.123 V	81 V
0.64 Belastingen overig	17	17	N	11	10	1 V	11	10	1 V	32	13	19 V	18 V
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	76.599		76.599 V	76.648		76.648 V	81.387		81.387 V	82.143		82.143 V	756 V
0.8 Overige baten en lasten	413	610	196 N		-1.376	1.376 V		170	170 N	1.362	2.982	1.620 N	1.450 N
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)		96	96 N					-179	179 V		-179	179 V	
0.10 Mutatie reserves	54.988	47.856	7.132 V	8.972	8.086	886 V	9.858	3.162	6.696 V	12.629	8.284	4.344 V	2.352 N
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten		6.207	6.207 N		41	41 N		4.951	4.951 N		5.799	5.799 N	848 N
0.0 Bestuur en ondersteuning	144.379	78.733	65.646 V	97.829	32.509	65.320 V	103.626	33.546	70.080 V	108.420	42.460	65.959 V	4.121 N
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	26	3.184	3.158 N	32	3.551	3.518 N	88	3.442	3.354 N	72	3.391	3.319 N	35 V
1.2 Openbare orde en veiligheid	9	769	759 N	18	811	793 N	18	886	868 N	49	945	897 N	29 N
1.0 Veiligheid	36	3.953	3.917 N	50	4.361	4.311 N	106	4.328	4.222 N	120	4.336	4.216 N	6 V
2.1 Verkeer en vervoer	454	10.370	9.916 N	5.836	8.298	2.462 N	560	9.627	9.067 N	905	9.267	8.362 N	705 V
2.2 Parkeren		16	16 N		14	14 N		14	14 N		14	14 N	
2.3 Recreatieve havens	81	76	5 V	76	80	4 N	76	110	34 N	79	107	28 N	5 V
2.4 Economische havens en waterwegen	560	365	195 V	548	1.109	561 N	593	1.143	551 N	579	494	86 V	636 V
2.5 Openbaar vervoer	125	524	399 N		591	591 N	38	600	562 N	41	647	605 N	44 N
2.0 Verkeer, vervoer en waterstaat	1.220	11.351	10.131 N	6.460	10.091	3.631 N	1.267	11.493	10.227 N	1.605	10.529	8.924 N	1.303 V
3.1 Economische ontwikkeling	1.942	469	1.473 V		423	423 N		455	455 N	187	506	319 N	136 V
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	115	45	70 V	86	18	68 V	226	18	208 V	267	28	239 V	31 V
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	147	324	177 N	123	319	196 N	123	315	192 N	134	350	217 N	24 N
3.4 Economische promotie	222	408	187 N	150	449	299 N	266	358	92 N	269	406	137 N	45 N
3.0 Economie	2.426	1.246	1.179 V	358	1.209	851 N	614	1.146	531 N	857	1.291	434 N	97 V
4.1 Openbaar basisonderwijs		48	48 N		210	210 N		45	45 N		46	46 N	1 N
4.2 Onderwijshuisvesting	30	2.880	2.850 N	205	5.622	5.417 N	240	3.160	2.920 N	604	3.252	2.648 N	271 V
4.3 Onderwijsbeleid leerlingzaken	325	2.348	2.022 N	420	2.950	2.530 N	854	2.845	1.990 N	865	2.776	1.911 N	80 V
4.0 Onderwijs	355	5.275	4.920 N	625	8.782	8.157 N	1.095	6.050	4.955 N	1.469	6.074	4.605 N	350 V

(bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020			Begroting 2021 voor wijziging			Begroting 2021 na wijziging			Realisatie 2021			Vershil (b-a)
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo(a)	Baten	Lasten	Saldo (b)	Resultaat
5.1 Sportbeleid en activering	113	703	590 N	106	750	644 N	147	753	606 N	128	716	588 N	18 V
5.2 Sportaccommodaties	821	3.984	3.162 N	881	3.587	2.706 N	1.164	4.003	2.839 N	1.380	4.120	2.740 N	99 V
5.3 Cultuur presentatie, -productie en - participatie	21	283	262 N	27	898	871 N	27	730	703 N	35	763	728 N	25 N
5.4 Musea		504	504 N	2	508	506 N	2	508	506 N		513	513 N	7 N
5.5 Cultureel erfgoed	45	421	376 N	59	544	485 N	169	676	507 N	156	656	500 N	7 V
5.6 Media		1.038	1.037 N	2	929	926 N	2	927	925 N	10	990	980 N	55 N
5.7 Openbaar groen	41	4.365	4.324 N	11	4.281	4.271 N	41	4.962	4.921 N	65	5.057	4.992 N	70 N
5.0 Sport, cultuur en recreatie	1.040	11.297	10.257 N	1.088	11.496	10.409 N	1.551	12.558	11.007 N	1.775	12.816	11.041 N	34 N
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	108	4.351	4.244 N	53	4.483	4.430 N	217	4.512	4.294 N	430	4.603	4.173 N	121 V
6.2 Wijkteams	101	2.399	2.298 N		2.296	2.296 N		2.302	2.302 N		2.120	2.120 N	182 V
6.3 Inkomensregelingen	12.432	14.056	1.624 N	7.447	10.322	2.874 N	8.001	10.357	2.355 N	9.353	11.369	2.016 N	339 V
6.4 Begeleide participatie	79	4.230	4.151 N		3.742	3.742 N	164	3.656	3.492 N	164	3.734	3.571 N	79 N
6.5 Arbeidsparticipatie	17	1.166	1.149 N		1.124	1.124 N		1.243	1.243 N		1.286	1.285 N	42 N
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	88	2.359	2.272 N		2.490	2.490 N	77	2.259	2.182 N	95	2.164	2.069 N	114 V
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	255	8.464	8.208 N	326	9.213	8.887 N	326	8.945	8.619 N	335	8.838	8.503 N	116 V
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-		8.191	8.191 N		7.056	7.056 N		8.849	8.849 N	7	8.780	8.772 N	76 V
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	68	437	370 N		407	407 N	45	467	422 N	43	295	251 N	171 V
6.82 Geëscaleerde zorg 18-		4.293	4.293 N		3.718	3.718 N	29	5.376	5.347 N	37	5.752	5.715 N	368 N
6.0 Sociaal domein	13.146	49.946	36.800 N	7.826	44.851	37.025 N	8.860	47.965	39.106 N	10.464	48.939	38.476 N	630 V
7.1 Volksgezondheid		2.222	2.222 N		2.522	2.521 N	30	2.542	2.512 N	13	2.401	2.388 N	125 V
7.2 Riolering	5.924	3.902	2.022 V	5.918	3.439	2.479 V	5.986	3.467	2.519 V	6.260	3.658	2.602 V	83 V
7.3 Afval	6.625	4.965	1.660 V	6.555	5.079	1.476 V	8.140	6.461	1.679 V	6.513	5.064	1.450 V	230 N
7.4 Milieubeheer	85	1.517	1.431 N		1.487	1.487 N		1.478	1.478 N	231	1.744	1.513 N	35 N
7.5 Begraafplaatsen	1.200	878	322 V	888	989	101 N	888	896	9 N	1.009	990	19 V	28 V
7.0 Volksgezondheid en milieu	13.834	13.484	351 V	13.361	13.515	155 N	15.044	14.845	199 V	14.027	13.857	170 V	29 N
8.1 Ruimtelijke ordening	176	1.731	1.555 N	23	1.155	1.132 N	123	1.935	1.812 N	696	2.240	1.544 N	268 V
8.2 Grondexploitatie	12.377	13.094	717 N	4.448	4.536	88 N	6.165	6.252	87 N	15.747	14.309	1.438 V	1.525 V
8.3 Wonen en bouwen	2.051	931	1.120 V	1.434	996	439 V	2.664	996	1.668 V	2.810	1.138	1.671 V	3 V
8.0 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	14.604	15.755	1.152 N	5.905	6.687	782 N	8.952	9.183	232 N	19.253	17.688	1.565 V	1.797 V
TOTAAL TAAKVELDEN	191.040	191.040		133.501	133.501		141.114	141.114		157.989	157.989		

Overzicht saldo baten en lasten per taakveld en programma 2021

(bedragen x € 1.000)

1. Inwoners & Bestuur	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Vershil
0.1 Bestuur	4.043 N	4.981 N	4.232 N	3.711 N	521 V
0.2 Burgerzaken	572 N	641 N	734 N	683 N	51 V
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	251 N	435 N	212 N	118 N	94 V
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.158 N	3.518 N	3.354 N	3.319 N	35 V
1.2 Openbare orde en veiligheid	759 N	793 N	868 N	897 N	29 N
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	322 V	101 N	9 N	19 V	28 V
Saldo programma	8.462 N	10.469 N	9.410 N	8.709 N	700 V

2. Altena samenredzaam	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Vershil
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	4.244 N	4.430 N	4.294 N	4.173 N	121 V
6.2 Wijkteams	2.298 N	2.296 N	2.302 N	2.120 N	182 V
6.3 Inkomensregelingen	1.624 N	2.874 N	2.355 N	2.016 N	339 V
6.4 Begeleide participatie	4.151 N	3.742 N	3.492 N	3.571 N	79 N
6.5 Arbeidsparticipatie	1.149 N	1.124 N	1.243 N	1.285 N	42 N
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.272 N	2.490 N	2.182 N	2.069 N	114 V
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	8.208 N	8.887 N	8.619 N	8.503 N	116 V
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	8.191 N	7.056 N	8.849 N	8.772 N	76 V
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	370 N	407 N	422 N	251 N	171 V
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	4.293 N	3.718 N	5.347 N	5.715 N	368 N
7.1 Volksgezondheid	2.222 N	2.521 N	2.512 N	2.388 N	125 V
Saldo programma	39.022 N	39.546 N	41.618 N	40.863 N	754 V

3. Veelzijdig Altena	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Vershil
2.3 Recreatieve havens	5 V	4 N	34 N	28 N	5 V
3.1 Economische ontwikkeling	1.473 V	423 N	455 N	319 N	136 V
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	70 V	68 V	208 V	239 V	31 V
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	177 N	196 N	192 N	217 N	24 N
3.4 Economische promotie	187 N	299 N	92 N	137 N	45 N
4.1 Openbaar basisonderwijs	48 N	210 N	45 N	46 N	1 N
4.2 Onderwijshuisvesting	2.850 N	5.417 N	2.920 N	2.648 N	271 V
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.022 N	2.530 N	1.990 N	1.911 N	80 V
5.1 Sportbeleid en activering	590 N	644 N	606 N	588 N	18 V
5.2 Sportaccommodaties	3.162 N	2.706 N	2.839 N	2.740 N	99 V
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	262 N	871 N	703 N	728 N	25 N
5.4 Musea	504 N	506 N	506 N	513 N	7 N
5.5 Cultureel erfgoed	376 N	485 N	507 N	500 N	7 V
5.6 Media	1.037 N	926 N	925 N	980 N	55 N
5.7 Openbaar groen en recreatie	119 N	115 N	190 N	174 N	16 V
Saldo programma	9.787 N	15.265 N	11.796 N	11.291 N	505 V

4. Duurzaam Altena	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Vershil
5.7 Openbaar groen en recreatie	4.205 N	4.155 N	4.732 N	4.817 N	86 N
7.2 Riolering	2.022 V	2.479 V	2.519 V	2.602 V	83 V
7.3 Afval	1.660 V	1.476 V	1.679 V	1.450 V	230 N
7.4 Milieubeheer	1.431 N	1.487 N	1.478 N	1.513 N	35 N
8.1 Ruimtelijke ordening	1.555 N	1.132 N	1.812 N	1.544 N	268 V
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	717 N	88 N	87 N	1.438 V	1.525 V
8.3 Wonen en bouwen	1.120 V	439 V	1.668 V	1.671 V	3 V
Saldo programma	3.105 N	2.469 N	2.243 N	714 N	1.529 V

5. Bereikbaar Altena	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Vershil
2.1 Verkeer en vervoer	9.916 N	2.462 N	9.067 N	8.362 N	705 V
2.2 Parkeren	16 N	14 N	14 N	14 N	
2.4 Economische havens en waterwegen	195 V	561 N	551 N	86 V	636 V
2.5 Openbaar vervoer	399 N	591 N	562 N	605 N	44 N
Saldo programma	10.136 N	3.627 N	10.193 N	8.895 N	1.298 V

6a. Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Vershil
0.11 Res. v.de rek. van baten lasten	6.207 N	41 N	4.951 N	5.799 N	848 N
0.5 Treasury	1.735 V	392 V	321 V	280 V	41 N
0.61 OZB woningen	6.158 V	6.295 V	6.293 V	6.285 V	8 N
0.62 OZB niet-woningen	3.001 V	3.042 V	3.042 V	3.123 V	81 V
0.64 Belastingen overig	N	1 V	1 V	19 V	18 V
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	76.599 V	76.648 V	81.387 V	82.143 V	756 V
0.8 Overige baten en lasten	196 N	1.376 V	170 N	1.620 N	1.450 N
Saldo programma	81.090 V	87.712 V	85.923 V	84.431 V	1.492 N

6b. Overhead	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Vershil
0.4 Overhead	17.613 N	17.221 N	17.539 N	18.482 N	943 N
Saldo programma	17.613 N	17.221 N	17.539 N	18.482 N	943 N

6c. Vennootschapsbelasting	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Vershil
0.9 Vennootschapsbelasting	96 N		179 V	179 V	
Saldo programma	96 N		179 V	179 V	

Mutaties reserves	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Vershil
0.10 Mutaties reserves	7.132 V	886 V	6.696 V	4.344 V	2.352 N
Saldo programma	7.132 V	886 V	6.696 V	4.344 V	2.352 N

OVERIGE GEGEVENS